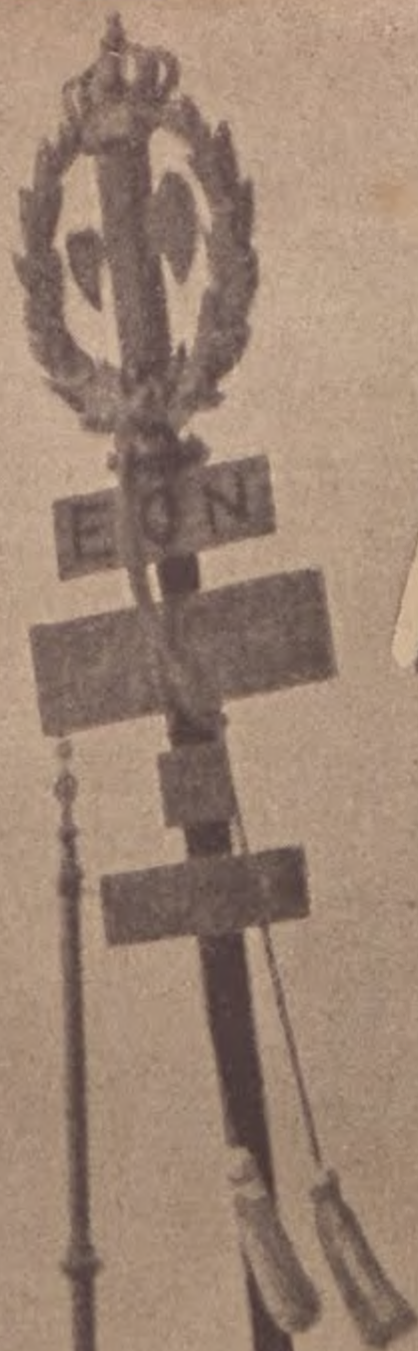
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 27 (78)
6 ΑΠΡΙΛ. 1940 – Ε'

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. Λογιστηρίου 32-094
» » Συντάξεως 34-425

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 27 — 6 Ἀπριλίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160 — 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80 — 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40 — 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:	Λιρ. Ἀγγλίας	1
	Ἀμερικῆς Δολ.	6
	Αἰγύπτου Λιρ.	1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταί, τῶν ὁποίων ἔληξεν ἢ λήγει ἡ συνδρομή, ὅπως μᾶς ἐμβάζουν τακτικῶς αὐτήν.

Ὅσοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ τὴν ἀνανεώσουν παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὸ γνωρίζουν ἐπιστρέφοντες τὸ πρῶτον τεῦχος ποὺ θὰ λάβουν, μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς, γράφοντες ἐπὶ τῆς ταινίας τὴν λέξιν «ἀπαράδεκτον».

Ἡ μὴ τοιαύτη ἐπιστροφὴ σημαίνει διὰ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ συνδρομητοῦ νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους καὶ τὴν ὑποχρέωσίν του ὅπως ἐμβάσῃ τὴν συνδρομήν του.

Ἐπίσης παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. Συνδρομητῶν ἀλλάσσουν διεύθυνσιν νὰ μᾶς τὸ γνωρίζουν ἐγκαίρως δι' ἐπιστολῆς των, ἐσωκλείοντες εἰς ταύτην καὶ 3 δραχμὰς εἰς γραμματόσημα διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ πλακιδίου τῆς διευθύνσεώς των.

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

Ὁ Δῆμος τοῦ Πειραιῶς, τῆς πρώτης ναυτικῆς πόλεως τῆς Ἑλλάδος, εἶχε τὴν συγκινητικὴν ἔμπνευσιν νὰ τιμήση τὴν μνήμην τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν ποὺ ἐχάθηκαν ἀγωνιζόμενοι εἰς τὰς θαλάσσας. Καὶ ἡ πολιτεία μὲ ὅλη τὴν ἐπισημότητα, μὲ τὸν ἀντιπρόσωπο τοῦ Βασιλέως, μὲ τὸν Κυβερνήτη, μὲ τὴν Ἐκκλησία της, μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ της, μὲ τὴν Νεολαία, μὲ τὸ Λαό της, παρεστάθη μὲ κατάνυξιν καὶ μὲ συγκίνησιν εἰς τὸ μνημόσυνο. Εἴκοσι χιλιάδες ἄνθρωποι παρηκολούθησαν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἀλεξάνδρας, ἀπ' ὅπου ἀνοίγει ἡ θέα πρὸς τὸ ὑγρὸν πέλαγος, τὴν κατανυκτικὴν δέησιν. Μαυροντυμένες γυναῖκες, ποὺ θὰ ἔχουν χάσει παιδιὰ ἢ συζύγους ἢ ἀδελφοὺς εἰς τοὺς κατὰ θάλασσαν ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους, τοὺς εἰρηνικοὺς ἢ τοὺς πολεμικούς, ἤκουσαν τὶς γεμᾶτες θλῖψιν ἀλλὰ καὶ κατανόησιν μαζὶ καὶ παρηγορίαν μελῳδίας τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας καὶ ἔπειτα ἔρραναν, ὡσὰν Μυροφόροι, μὲ τὰ δάκρυα καὶ μὲ τὰ ἄνθη των τὴν θάλασσαν, ποὺ ἔγινεν ὁ τάφος τῶν προσφιλῶν των καὶ ποὺ ἐπῆρε μαζὶ μὲ ἐκείνους κι' ἐτύλιξε στὰ ὑγρά της σάβανα καὶ τὶς ἰδικές των χαρὲς καὶ τὶς ἐλπίδες.

Ἀνέκαθεν, ἀφ' ὅτου ἡ φυλή μας ἐγνώρισε τὸν ἑαυτόν της κι' ἐδοκίμασε καὶ ἐπέτυχε νὰ δαμάση τὴν θάλασσαν, οἱ Ἕλληνες αἰσθάνονται κατὰ ὅλως ἰδιαίτερον τρόπον τὸ πένθος τοῦ θαλασσοπνιγμένου ναύτου. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἐξηγεῖται εὔκολα. Ἂν πάντα σ' ὅλες τὶς περιπτώσεις ὁ ἄνθρωπος συμφιλιώνεται δύσκολα μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου προσφιλοῦς ὄντος, οἱ χαμοὶ ἀπὸ πνιγμοὺς στὶς θάλασσες εἶναι ἀληθινὰ ἀσήκωτοι. Γιατὶ ἐδῶ ὁ θάνατος δὲν προειδοποιεῖ. Δὲν προπαρασκευάζει. Δὲν ἔρχεται σιγὰ-σιγά, βοηθῶντας τὸν ἄνθρωπο νὰ προσοικειωθῆ τὴν ἰδέα του καὶ νὰ τὴν συνηθίση. Οἱ ναυτικοὶ ποὺ χάνονται στὶς θάλασσες πεθαίνουν συνήθως νέοι, γεροὶ καὶ γεμᾶτοι ζωήν. Φεύγουν μὲ ἀκμαίας τὰς ζωτικὰς δυνάμεις των, ὅπως οἱ πολεμισταί. Δὲν ἀρρωσταίνουν, δὲν πέφτουν στὰ κρεββάτια. Δὲν ρεύουν ἀργὰ προηγουμένως καὶ δὲν ἀδυνατίζουν. Τέλος δὲν ἀξιώνονται τῶν περιποιήσεων καὶ τῶν τρυφεροτήτων, τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἰδικῶν τους. Δὲν μένει καμμιὰ μαρτυρία καὶ καμμιὰ ἀνάμνησις ἀπὸ τὶς τελευταῖές τους ὧρες, ποὺ θὰ ἦτο αἰτία θρήνου στὴν ἀρχή, ἀλλὰ πηγὴ παρηγοριᾶς μὲ τὸν καιρό, γιὰ κείνους ποὺ μένουν. Ἔπειτα οἱ θαλασσοπνιγμένοι στεροῦνται ἀκόμη καὶ τὶς μεταθανάτιες τιμές. Πηγαίνουν ἀμοιρολόητοι, ἄψαλτοι καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς τους δὲν ἀπομένει οὔτε ἡ παρηγοριὰ τοῦ τάφου τους. Ὅλα αὐτὰ γιὰ τὴν ἑλληνική μας ἀντίληψι ποὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἀποστρέφεται καὶ ἀποκρούει τὴν ἀμορφία καὶ τὴν ἰδέα τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἐξαφανίσεως στὸ θάνατο, εἶναι φοβερά.

Ἀκόμη κι' ἡ Ἐκκλησία μας, μ' ὅλο τὸ βάθος τὸ ἀπέραντο τῆς καρτερίας ποὺ ἀντλεῖ ἀπὸ τὸν θεῖον ἱδρυτήν της, κι' αὐτὴ αἰσθάνθηκε κατὰ ξεχωριστὸν τρόπο τὴν δύσκολη μοῖρα τῶν ἀγωνιστῶν τῶν θαλασσῶν. Ἀπόδειξις ὅτι δέεται ξεχωριστὰ γιὰ τοὺς «ἐν θαλάσση μακρὰν» καὶ «ὑπὲρ τῶν ἐν θαλάσση καλῶς πλεόντων». Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐνδοξοτέρους πατέρας της, αὐτὸς ποὺ ἦτο «κανὼν πίστεως καὶ εἰκὼν πραότητος», ὁ θαυματουργὸς Νικόλαος, εἶναι ταγμένος εἰς τὴν προστασίαν τοῦ λαοῦ τῶν ναυτικῶν.

Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἠθογραφικὲς μαρτυρίες, ποὺ τὸ νόημά τους τὸ βαθύτερο εἶναι ἡ ἔξαρσις τῆς ξεχωριστῆς θέσεως ποὺ κατέχουν στὴ συνείδησι καὶ στὴν περηφάνεια τοῦ λαοῦ μας οἱ ναυτικοί του ἀγωνισταί, τῆς ξεχωριστῆς θέσεως ποὺ κατέχει στὴν ζωή μας τὸ στοιχεῖο τῆς θάλασσας. Καὶ εἶναι τὸ πλέον φυσικὸν τῶν πραγμάτων αὐτὴ ἡ ξεχωριστὴ θέσις. Ἡ πατρίδα αὐτή, ποὺ εἶναι ἀπὸ 35 αἰῶνες ἑστία παγία καὶ μόνιμος καὶ στέγη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀπ' τὰ τρία της σημεῖα τοῦ ἠπειρωτικοῦ της τμήματος εἶναι κυκλωμένη ἀπὸ θάλασσα, ποὺ μπαίνει ἀπὸ παντοῦ, εἰσχωρεῖ καὶ σχηματίζει κολπώσεις, ἀλλοῦ βαθύτατες, ἀλλοῦ πιὸ ρηχές, σὰ νὰ τὴν ἀγκαλιάζη καὶ νὰ τὴν σφίγγη μὲ ἄσβηστο ἐρωτικὸ πάθος. Ὅσο γιὰ τὸ ἄλλο, τὸ νησιωτικό της τμῆμα, ποὺ δὲν εἶναι καθόλου μικρό, αὐτὸ δὲν εἶναι παρὰ ἕνα μέγα πέλαγος σπαρμένο ἀλλοῦ ἀραιά, ἀλλοῦ πυκνότερα καὶ συμπαγέστερα, μὲ μικρὲς στεριές. Ἡ θάλασσα ἐδῶ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ γίνη προέκτασις καὶ συνέχεια τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους καὶ μαζὶ τεῖχός του καὶ ὀχύρωμα.

Ἕνα τέτοιο περιβάλλον δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ καλλιεργήση καὶ νὰ ἐπεξεργασθῆ φυλὴν θαλασσομάχων καὶ ποντοπόρων. Καὶ τέτοια ἦτο ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἱστορίας της. Μὲ τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ ναυτικοῦ πνεύματος καὶ τῶν ναυτικῶν μέσων συμπίπτει ἡ μεγάλη ἱστορική της ἐξόρμησις, ἡ ἀφομοίωσις τῶν παλαιῶν αἰγυπτιακῶν καὶ φοινικικῶν στοιχείων, ἡ ἐπιβολή της ἐπάνω σ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ ἡ κυριαρχική της ἀποκατάστασις εἰς τὴν Μεσόγειον.

Ἀπ' ὅλη τὴν ἱστορία της βγαίνει καὶ μένει κατακάθαρο καὶ ἀδιάσειστο νόημα: Ὅτι ὅλες οἱ ἐποχὲς τῆς ἀκμῆς της συμπίπτουν μὲ τὴν ἀκμὴ τῆς ναυτικῆς της δυνάμεως. Ὅτι ὁσάκις οἱ χερσαῖες βάσεις της εὑρέθηκαν ἐξασθενημένες ἢ ἀνίκανες ν' ἀντισταθοῦν στὴν ὑπεροπλία τῶν ἐχθρῶν της, τὰ θαλασσινά της ὁρμητήρια καὶ ἡ ναυτική της δύναμις κατώρθωσαν νὰ τὴν σώσουν. Ὅτι τέλος καμμιὰ φορὰ ἡ νίκη δὲν τὴν ἐπρόδωσε στὸ ναυτικὸ πεδίο. Τὸ νόημα αὐτό, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ ποὺ ἔγινε καὶ εἶναι συνείδησις τῶν Ἑλλήνων, ἐξηγεῖ καὶ τὸν ξεχωριστὸ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον πάντα οἱ Ἕλληνες ἐκαμάρωναν γιὰ τὴν ναυτική τους δύναμι καὶ τὴν ὑπερήφανον στοργὴν καὶ τὴν στοργικὴν ἐγκαύχησίν των διὰ τοὺς ναυτικούς των. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι δὲν ὑπάρχει καθόλου ὑπερβολὴ εἰς τὴν ὑπερήφανον αὐτὴν ἐγκαύχησιν. Ἡ παλαιὰ παράδοσις καὶ τὸ ναυτικὸν πνεῦμα τῆς φυλῆς εἶναι ἐκεῖνο ποὺ διετηρήσαμε περισσότερον ἰσχυρὸν καὶ ποιοτικῶς ἀναλλοίωτον οἱ Ἕλληνες. Τὸ ὅτι ἐξακολουθοῦμεν πάντοτε νὰ κρατούμεθα εἰς τὴν πρωτοπορίαν τῶν ναυτικῶν Ἐθνῶν καὶ ν' ἁμιλλώμεθα ἐπιτυχῶς καὶ νικηφόρως εἰς ὅλα τὰ πελάγη καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὠκεανούς, καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ ἀνταγωνισταί μας πλεονεκτοῦν κατὰ τὰ μέσα, δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ τὸ ἀμφισβητῆ. Οὔτε τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ πεδίον τῶν ναυτικῶν ἀγώνων κατορθώματα ἀνώτερα ἀπὸ τὰς δεξιότητας τῶν ναυτικῶν μας. Μὲ τέτοια φυσικὰ ἐφόδια, μὲ τέτοιες ἀρετὲς ναυτικές, εἶναι πολὺ φυσικὸν ὁ Λαός μας νὰ μὴ δέχεται ὅτι ἠμποροῦν νὰ τεθοῦν ὅρια εἰς τὴν ναυτικήν του ἀνάπτυξιν. Καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα ἐνθουσιασμένοι καὶ εὐγνώμονες γιατὶ ἡ μεταυγουστιανὴ Κυβέρνησις μὲ τὴν σειρὰν τῶν μέτρων ποὺ ἐφήρμοσεν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν ἵδρυσιν τῶν ἑλληνικῶν ναυπηγείων, μὲ τὴν ἀποκατάστασιν τελείας κατανοήσεως καὶ συνεργασίας εἰς τὰς σχέσεις πλοιοκτητῶν καὶ πληρωμάτων, καὶ τελειώνοντας μὲ τὴν σοφὴν πρόνοιαν ποὺ διαθέτει τὸ προϊὸν τοῦ φόρου ὑπεραξίας διὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐμπορικῶν μας πλοίων, θεμελιώνει καὶ ἀσφαλίζει τὴν μεγίστην ἑλληνικὴν ναυτικὴν ἀκμήν.

Καὶ τὸ μνημόσυνον τῆς Κυριακῆς, ποὺ ἦτο βέβαια ἀφιερωμένον εἰς τοὺς ἥρωας καὶ τὰ θύματα τῶν ναυτικῶν ἀγώνων τοῦ Ἔθνους, δὲν παύει ὡς τόσο ν' ἀποτελῆ ἐπισημοτάτην ἀναγνώρισιν καὶ ἀπονομὴν ὑπερτάτης τιμῆς εἰς ὁλόκληρον τὸν ναυτικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰς δυνατότητας ποὺ φέρει μέσα του ὁ κόσμος αὐτός.

Κδς

Σκέψεις ἐπὶ τῶν πραγμάτων

ΤΑ ΚΕΝΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Κάθε φορὰν ποὺ ἑορτάζεται ἡ 25η Μαρτίου καὶ βλέπω ὅσα γράφονται γιὰ τὸ 21 πόσα πολύτιμα ἔγγραφα βλέπουν τὸ φῶς, ἔρχεται στὸ νοῦ μου τὸ δίκαιο, νομίζω, ἐρώτημα: Ἡ ἱστορία ἀπέδωσε ἆραγε τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι; Καὶ πάντα τὴν ἴδια παίρνω ἀπάντησι ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου: ὄχι. Ἡ ἱστορία τοῦ 21 ὅπως ἐγράφη ἦταν μονόπλευρη, εἶχε μᾶλλον τοπικιστικὴ μορφὴ καὶ ἀπέβλεψε νὰ ἐγκωμιάση ὡρισμένα γεγονότα ἐνῷ παρέβλεψε, ἢ παρεποίησε, ἔστω καὶ χωρὶς σκοπό, ἄλλα ὑψίστης σημασίας. Τοὺς τελευταίους καιροὺς μόνο ἐνεφανίσθη μιὰ πλειὰς νέων ἱστορικῶν ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὸ δύσκολο ἀλλὰ καὶ ὡραῖο αὐτὸ ἔργο τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἱστορίας. Γιατὶ τὸ 21 ἔτσι πρέπει νὰ τὸ βλέπουμε, ὡς συνολικὸ ἀγῶνα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ὄχι ὡς ἀγῶνα μόνο τῆς Ρούμελης, ἢ τοῦ Μωριᾶ, ἢ τῆς Ὕδρας, ἢ ὁποιασδήποτε ἄλλης γωνιᾶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κάθε λεπτομέρεια τοῦ ἀγῶνος εἶχε τὴν ἐπίδρασί της στὸ ὅλο, πολλὲς δὲ φορὲς ἐπίδρασι σημαντική. Κι' αὐτὸ ἀκόμα τὸ δρᾶμα τῆς Χίου, ποὺ ἔχει στὴν ὑφή του τόσον ἡρωϊσμὸ καὶ πατριωτισμό, ἐπέδρασε πάνω στὸν ἀγῶνα ὅσο λίγα γεγονότα. Ὡς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Εὐρώπη ἦταν ἀντιδραστική, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις τὴν εὕρισκε ἄκαρδη καὶ σκληρὴ γιατὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ μένη κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας. Ὅταν ὅμως ἔφθασαν οἱ πρῶτες εἰδήσεις γιὰ τὶς σφαγὲς τῆς Χίου, γιὰ τὸν ἐξανδραποδισμὸ ἀναριθμήτων χιλιάδων, γιὰ τὴν θυσία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ποὺ κανένα δὲν θἄχαν λόγο νὰ ἐπαναστατήσουν — ἀφοῦ ζοῦσαν εὐτυχεῖς αὐτοδιοικούμενοι — ἂν δὲν τοὺς ἔφλεγε ὁ θερμότερος πατριωτισμός, ἄρχισε νὰ μιλᾶ ἡ ψυχὴ τῶν λαῶν, πρᾶγμα ποὺ εἶχεν ἀνυπολόγιστη σημασία. Κι' ὅμως στὸ δρᾶμα τῆς Χίου μένουν ἀκόμα πολλὰ κενὰ ἱστορικά, οὔτε κι' ἐτοποθετήθη ὅπως ἔπρεπε νὰ ἔχη τοποθετηθῆ στὸ πλαίσιο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος. Σ' αὐτὴ ἐπίσης τὴ συμβολὴ τῆς Σάμου, ποὺ ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ἕνα ἀληθινὸ ἔπος — ὄχι μόνο δὲν ἐπατήθηκε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Ἀγῶνος ἀπὸ τὸν ἐχθρό, ἀλλὰ τὰ σώματα τῶν Σαμίων ἀποβιβαζόμενα στὴ μικρασιατικὴ παραλία ἔφθαναν νὰ προχωροῦν ὁλόκληρες ὧρες στὸ ἐχθρικὸ ἔδαφος — ὑπάρχουν πλεῖστες σελίδες λευκὲς ποὺ περιμένουν τὸν συγγραφέα τους. Τὸ ἴδιο ἀκόμη δὲν ἔχει τονισθῆ ἐπαρκῶς ὁ ρόλος τῆς Κάσου, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὴν προφυλακὴν τοῦ ἀγωνιζομένου Ἑλληνισμοῦ, ἐκεῖ στὴ φοβερὴ μόνωσί της, οὔτε καὶ τῆς Κρήτης, οὔτε καὶ τῆς Μακεδονίας. Ἀλλ' ὅπως σωστὰ παρατηρεῖ ὁ ἐκδότης τοῦ ἀρχείου τῆς Κάσου «. . . . ἡ νῆσος αὕτη καὶ ἡ Κρήτη ὅπως καὶ ἡ Μακεδονία μετὰ τῶν ἡγεμονιῶν ἀπετέλεσαν ἐν κρισιμωτάταις τοῦ ἀγῶνος στιγμαῖς τοὺς ἰσχυροὺς ἐκείνους βράχους ἐπὶ τῶν ὁποίων ἂν δὲν ἐθραύσθησαν πάντως ὅμως σημαντικῶς ἐξησθένησαν σπουδαιότατοι κίνδυνοι τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐγχειρήματος. Ὅπως δηλαδὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως τὸ αἷμα τῆς Κασάνδρας καὶ τοῦ Δραγατσανίου ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν Μωριᾶ νὰ ἐπικρατήση ἀπασχοληθείσης τῆς μεγαλυτέρας τῆς Πύλης προσοχῆς μὲ τὸ κίνημα τούτων, οὕτω καὶ ἡ Κάσος μετὰ τῶν ὁμοτύχων Ψαρῶν, κατὰ τὴν κρισιμωτάτην καμπὴν τοῦ 1824, ἀνέκοψαν διὰ τῆς τραγικῆς των Μοίρας τὴν πρὸς τὴν Πελοπόννησον προέλασιν τοῦ ἐχθροῦ, ἥτις συντελουμένη τότε θὰ καθίστα προβληματικὴν τὴν ἔκβασιν τοῦ ὅλου ἀγῶνος, μεθ' ἁπάντων τῶν γνωστῶν διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ συνεπακολουθημάτων. Διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ κίνδυνος δὲν προήρχετο μόνον ἐκ τῆς ἐνεργοῦ καὶ πολυτιμοτάτης διὰ τὴν Πύλην ἐπεμβάσεως τῆς Αἰγύπτου εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἐπαναστατημένη Ἑλλὰς ἐπλήρωνε τότε διὰ τοῦ αἵματός της βαρύτατον τῆς Φυλῆς κληροδότημα. Ὁ Μωριᾶς, ἡ Ὕδρα καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἑλλὰς ἀλληλοσπαρασσόμεναι, ἦσαν ἀνίκανοι νὰ παράσχουν καὶ τὴν ἐλαχίστην πρὸς τὸ Ἔθνος βοήθειαν καὶ ὁ μὲν στρατὸς ἔτρεχεν ἀπὸ τὴν Γαστούνην εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ἀπὸ τὴν Ἀράχωβαν εἰς τὸ Ἄργος καταστρέφων τὰ πάντα πλὴν τῶν τουρκικῶν δυνάμεων, ὁ δὲ στόλος, ὁ μόνος ἐνδεδειγμένος νὰ προασπίση τὴν κινδυνεύουσαν πατρίδα ἀκινητοῦσε, καθόσον τῶν χρημάτων διασπαθιζομένων ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν κομματικῶν συμφερόντων, δὲν εἶχεν οὐδὲ ὀβολὸν πρὸς πλοῦν».

Κυρίως ὅμως ἡ συμμετοχὴ τῆς Μακεδονίας τοποθετεῖται εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἱστορίας καὶ τὰ βιβλία τῆς ἱστορίας ποὺ χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰ σχολεῖα εἶναι τὰ περισσότερον ἄδικα στὴν ἐγγραφὴ τοῦ ρόλου τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν τμημάτων στὸν ὅλον ἀγῶνα. Καὶ ὅμως ὁ ρόλος τῆς Μακεδονίας οὔτε μικρὸς ὑπῆρξε οὔτε καὶ χωρὶς γενικώτερη σημασία. Ἡ εὐφορία της καὶ ὁ πλοῦτος της ὑπῆρξαν ἡ ἀφορμὴ νὰ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴν ἄγρυπνο ἐπιτήρησι τοῦ κατακτητοῦ, ἐνῷ ἐξ ἄλλου ἡ θέσις της ἡ γεωγραφική, σταυροδρόμι ἀληθινὸ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ σημεῖο ἐπαφῆς μεταξὺ τῶν κτήσεων τῆς Τουρκίας στὴ Βαλκανική, ἐπέβαλλε τὴν παρουσία ἰσχυροτάτων στρατιωτικῶν δυνάμεων. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως πολὺ γρήγορα ὑπῆρξαν τρεῖς ἑστίες ἐπαναστατικὲς στὴν Μακεδονία, στὴ Νάουσα, στὴ Χαλκιδικὴ καὶ στὸν Ὄλυμπο, ποὺ θὰ μποροῦσαν πολλὰ νὰ πράξουν, ἂν τὸ κίνημα ἦταν καλύτερα παρασκευασμένο καὶ ἂν πράγματι βρισκόταν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀγῶνος ἕνας Κολοκοτρώνης ἢ ἕνας Καραϊσκάκης. Τότε, ὅπως ὀρθῶς παρατηρεῖ Μακεδὼν ἱστοριοδίφης, θὰ κατωρθώνονταν ἐκεῖνο ποὺ εἶχε στὸ νοῦ του ὁ Ὑψηλάντης, ν' ἀποκοποῦν οἱ συγκοινωνίες μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, ὥστε νὰ καταβληθοῦν εὐκολώτερα οἱ τουρκικὲς δυνάμεις καὶ στὴ Ρούμελη καὶ στὸ Μωριᾶ καὶ ἴσως ἡ ἑλληνικὴ ἐλευθερία νὰ μὴ ἐξασφαλιζόταν μὲ τὸ πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου τοῦ 1830, ἀλλὰ μὲ τὴν εἰρήνη ποὺ θὰ ὑπογραφόταν ἔξω ἀπὸ τὴν Πόλη. Οἱ λίγες λέξεις ποὺ ἀναφέρονται παραπάνω ἀρκοῦν γιὰ νὰ ξεύρουμε γιὰ ποιὸ λόγο δὲν κατωρθώθη. Καὶ ἔτσι ὅμως ἡ Μακεδονία ἐκράτησε ἰσχυρότατες τουρκικὲς δυνάμεις ποὺ θἄπαιζαν ἀλλοιῶς πρωτεύοντα ρόλο στὴν ἐπαναστατημένη Ἑλλάδα. Καὶ γιὰ νὰ τελειώσωμε μὲ τὰ κενὰ αὐτὰ τῆς ἱστορίας, θἄπρεπε κάτι ἀκόμη νὰ ξέρουν τὰ Ἑλληνόπουλα: Ὅτι στὴ Νάουσα καὶ ἀλλοῦ ἐγράφησαν σελίδες ποὺ ἐνθυμίζουν τὶς λαμπρότερες τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας· ὅτι στὸν καταρράκτη Ἀραπίτσα τῆς Ναούσης οἱ γυναῖκες ὅταν ἡ πόλις τους κατεστράφη ἀπὸ τὶς ἐχθρικὲς ὀρδὲς ἐπανέλαβον χωρὶς κανένα δισταγμὸ τὸ θαῦμα τοῦ Ζαλόγγου.

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελομάτης

Ἀλλὰ νὰ μὴν λησμονήσετε ποτὲ ὅτι διὰ τὸν δρόμον αὐτὸν θὰ σᾶς χρειασθῆ καὶ ἕνα σπουδαιότατον πρᾶγμα, θὰ σᾶς χρειασθῆ ἡ πειθαρχία, ἡ αὐτοπειθαρχία. Πρέπει νὰ μάθετε νὰ πειθαρχῆτε σεῖς εἰς τὸν ἑαυτόν σας. Πρέπει νὰ μάθετε νὰ πειθαρχῆτε εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι παρουσιάζονται μέσα εἰς τὸν κύκλον σας καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν σας οἱ ἱκανώτεροι. Πρέπει νὰ ἔχετε τὸ θάρρος νὰ ἀναγνωρίσετε τὴν ἀξίαν καὶ νὰ πειθαρχῆτε εἰς αὐτήν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΟΙΞΙ

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Τὸ δειλινὸ τῆς παραμονῆς τῆς Ἐθνικῆς μας ἑορτῆς, ἕνας ἁπαλός, ἁρμονικὸς ἦχος γέμισε ξαφνικὰ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ὁδοῦ Σταδίου. Ὁ ἦχος ἐρχόταν ἀπὸ μακρυά, μὰ σιγὰ σιγὰ πλησίαζε καὶ γινόταν πιὸ καθαρός. Δὲν ἔχανε ὅμως τὴ λεπτότητά του, τὸν εὐγενικό του τόνο. Ἔμοιαζε σὰν τὸ γλυκό, τὸ συγκρατημένο κελάδημα πουλιῶν, ποὺ τραγουδοῦσαν ἕναν ὡραῖο καὶ σεμνὸν ὕμνο χαρᾶς. Καὶ σὲ λίγο, νά τα στ' ἀλήθεια τὰ πουλιὰ ποὺ κελαδοῦσαν: μιὰ μεγάλη ὁμάδα φαλαγγιτῶν, μὲ βῆμα ρυθμικὸ καὶ παράστημα ἐπιβλητικό, κρατῶντας ὅλοι ἀπὸ ἕναν πλαγίαυλο μπροστὰ στὸ στόμα, προχωροῦσαν παίζοντας τὸν ὕμνο τῆς Νεολαίας. Μπροστά τους κάποιος κρατοῦσε μιὰ μεγάλη πινακίδα μὲ τὰ γράμματα: ΛΑΜΙΑ.

Καὶ νά τα στ' ἀλήθεια τὰ πουλιὰ ποὺ κελαδοῦσαν. Εἴδατε καμμιὰ φορά, ὅταν πλησιάζῃ ἡ ἄνοιξι, νἄρχωνται κατὰ ὁμάδες, σειρὲς σειρές, τὰ χελιδόνια; Ἔτσι προχωροῦσαν κι' ἐκεῖνο τὸ δειλινὸ τὰ παιδιὰ τῆς Ὀργανώσεώς μας. Μὲ τὴ μπλὲ στολή τους, ποὺ μέσα στὸ σουρούπωμα φαινόταν πιὸ σκούρα ἀκόμη, ἔμοιαζαν πραγματικὰ μὲ χελιδόνια, ποὺ μᾶς τὰ ἔστελλε ὁ ἑλληνικὸς κάμπος, γιὰ νὰ μᾶς φέρουν τὸ μήνυμα τῆς Ἀνοίξεως, πού, σὰν πιὸ ζεστὸς ἐκεῖνος, τὸ εἶχε κι' ὅλας δεχτῆ νωρίτερα ἀπὸ μᾶς.

Καὶ τὶ ἄνοιξι! Τί ὡραία, μεγάλη κι' ὑπέροχη ἄνοιξι! Πόσο βαθειὰ νοιώσαμε ὅλοι τὴ γλυκειὰ παρουσία της, πόσο βαθειὰ ἀναπνεύσαμε τὴ ζωογόνο πνοή της, πόσο χαρήκαμε ὡς τὰ τρίσβαθα τῆς σκέψεως καὶ τῆς ψυχῆς μας τὴν καθαρή, τὴν δροσερή, τὴν ἀναγεννητικὴ ἀτμόσφαιρά της!

Ἐσεῖς, παιδιά, μᾶς τὴν φέρατε αὐτὴ τὴν ἄνοιξι, ἐσεῖς! Σὰν τὰ ὡραῖα καὶ μυρωδᾶτα λουλούδια ποὺ ξεπετᾶ ἡ γόνιμη γῆ τὴν ἄνοιξι, ἔστι καὶ σεῖς ξεπεταχτήκατε ἀπὸ τὴν ἁγνὴ καρδιὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἕνας γερὸς κι' ὑγιὴς σπόρος εἶχε πέσει μέσα της — ὁ θεῖος σπόρος ποὺ τῆς ἔρριξε ὁ Ἀρχηγός· κι' οἱ κρυμμένες ἀθάνατες δυνάμεις της πῆραν μὲ μιᾶς ζωὴ καὶ δύναμι, καὶ γονιμοποίησαν τὸν σπόρο, καὶ τὸν ἔθρεψαν καὶ τὸν δυνάμωσαν καὶ τὸν ἔσπρωξαν πρὸς τὰ πάνω, πρὸς τὴν ἐπιφάνεια, ζωντανόν, ἀκμαῖον, πανίσχυρον. Καὶ ξεπεταχτήκατε ἐσεῖς, ὄχι ἁπλῶς μήνυμα, ἀλλὰ ὁλοζώντανη εἰκόνα, αὐτούσια ἡ ὑπέροχη μορφὴ τῆς Ἀνοίξεως, τῆς πιὸ ὡραίας καὶ πιὸ μεγάλης Ἀνοίξεως ποὺ εἶδαν Ἑλληνικὰ μάτια, τῆς Ἐθνικῆς Ἀνοίξεως, ποὺ εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ ἀναγέννησι καὶ ἀναδημιουργία τοῦ Ἔθνους.

Τὴν εἴδαμε στὰ γερὰ κορμιά σας· τὴν χαρήκαμε στὸ σταθερὸ βάδισμά σας· τὴν καμαρώσαμε στὸ ἀρρενωπὸ παράστημά σας· τὴν παρακολουθήσαμε στὶς ὑγιεῖς, πειθαρχημένες κι' εὐγενικὲς ἐκδηλώσεις σας· τὴν θαυμάσαμε μέσα στ' ἁδρά, ἀνδρικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου σας, μέσα στὰ ὁλόφωτα μάτια σας, μέσα στὸν ζεστὸ καὶ σταθερὸ τόνο τῆς φωνῆς σας.

Ἐσεῖς μᾶς τὴν φέρατε, παιδιά, αὐτὴ τὴν Ἄνοιξι. Γέμισε ἡ Ἀθήνα, γέμισε ἡ Ἀττική, γέμισε ἡ Ἑλλάδα ὁλόκληρη ἀπὸ τὴ μυρωδιά της, ἀπὸ τὸ φῶς της, ἀπὸ τὴν πνοή της. Τὸ Ἔθνος ὁλόκληρο, προσωποποιημένο ἀπὸ τὸν Βασιλιᾶ, ἐκπροσωπημένο ἀπὸ τὸν Ἀρχηγό, σᾶς παρακολούθησε ἀπὸ τὴν ἐξέδρα τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας κι' ἔνοιωσε καὶ πίστεψε τὸ μήνυμα, τὴν ὑπόσχεσι, τὸν ὅρκο ποὺ τοῦ δώσατε. Ὦ, ἂν ξεύρατε, ἀγαπητοί μου φίλοι, πόσες κορδιὲς συγκλονίστηκαν ἀπὸ συγκίνησι, πόσα μάτια βούρκωσαν τὴν ἱερὴ ἐκείνη στιγμή!

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη

Μελῆς Νικολαΐδης

Καὶ πρὸ πάντων θέλομεν νὰ διαπλασθοῦν ρωμαλέα τὰ σώματά σας, ὅλων σας, καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν. Δὲν μπορεῖτε νὰ φτιάσετε οἰκογένεια μὲ σώματα καχεκτικὰ καὶ ἀρρωστημένα. Μὴ λησμονῆτε ποτὲ ὅτι τὸ ἰδεῶδες τῆς φυλῆς μας ἦτο ὄχι μόνον νὰ παράγῃ μεγάλα πνεύματα, ἀλλὰ καὶ ὡραῖα καὶ δυνατὰ σώματα. Καὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἔχει ἡ Ὀργάνωσις τῆς Νεολαίας.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Δὲν εἶναι σχετικὰ πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε ποὺ ἡ γυμναστικὴ πῆρε πρωτεύουσα θέσι τόσο στὰ σχολεῖα ὅσο καὶ στὶς ἐξωσχολικὲς ὀργανώσεις τῆς νεολαίας μας. Καὶ ἦταν αὐτὸ μιὰ ἐπείγουσα ἀνάγκη, κάτι ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει ἀπὸ παλαιότερα χρόνια. Ἡ γυμναστικὴ ἔχει ἐξαιρετικὴ σπουδαιότητα γιὰ τὴν ἀγωγὴ τῶν νέων καὶ συνδέεται, μπορεῖ νὰ πῇ κανείς, μὲ αὐτὸ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς. Μολονότι ἡ ἀξία τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων εἶναι αὐτονόητη, ὡστόσο λίγα λόγια πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἴσως νὰ μὴν περιττεύουν.

Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἕνας λαὸς ποὺ δὲν ὑπερβάλλουμε ἂν ποῦμε πὼς ἀνατράφηκε μὲ τὴ γυμναστική. Οἱ παλαῖστρες στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα συγκέντρωναν καθημερινὰ τὸν ἀνθὸ τοῦ Ἔθνους. Καὶ οἱ ἀγῶνες, ποὺ ἦταν ἀναπόσπαστο συμπλήρωμα τῶν μεγάλων ἑορτῶν, ἔδιναν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθοῦν πανηγυρικὰ οἱ ἀθλητικὲς ἐπιδόσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ ἀθλητισμοῦ εἶναι κληρονομία τῶν ἀρχαίων μας προγόνων. Ἐκεῖ, στὶς παλαῖστρες καὶ στὰ στάδια, πρωτοφάνηκε, θαυμάστηκε κι' ἐπεβλήθηκε γιὰ πάντα. Οἱ ποιητὲς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἁμιλλώντανε ποιὸς νὰ πρωτοψάλῃ τοὺς ἀθανάτους ἐφήβους, ποὺ ἔπειτ' ἀπὸ προπόνησι ὁλοκλήρων ἐτῶν καὶ μὲ μιὰν ἔντασι τῶν προσπαθειῶν τους θαυμαστή, ἀξιώνονταν νὰ κερδίσουν τὸ ἀτίμητο κλωνάρι τῆς ἐληᾶς.

Ἔπειτ' ἀπὸ χρόνια σκοτεινά, ὅπου τὸ σῶμα καταδικάζεται σὲ ἀκινησία καὶ μαρασμό, φτάνουμε στὰ χρόνια τοῦ νεωτέρου ἀθλητισμοῦ. Ἡ γυμναστικὴ καὶ ὁ ἀθλητισμός, ἀγαθὰ περιφρονημένα ἴσαμε τότε, ἄρχισαν νὰ ξαναπαίρνουν τὴν πρώτη τους αἴγλη. Ἀναγνωρίστηκε πὼς ἡ πρόοδος τοῦ πνεύματος μένει λειψὴ καὶ προβληματικὴ χωρὶς ἀντίστοιχη ἀνάπτυξι τῶν σωματικῶν ἱκανοτήτων. Τὸ «νοῦς ὑγιὴς ἐν σώματι ὑγιεῖ» ἔγινε πασίγνωστη ἀλήθεια. Τὰ γυμναστήρια ἄνοιξαν πάλι καὶ νεολαία ἐλπιδοφόρα τὰ πλημμύρισε. Νέα ζωὴ ἄρχισε νὰ κυλᾷ μέσα στὸν ὀργανισμὸ τῶν φιλάθλων ἐθνῶν. Ἡ νύστα ποὺ βάραινε τὰ μέλη ἀποτινάχτηκε μὲ μιᾶς. Γεμᾶτοι ὄρεξι γιὰ δρᾶσι ξεχύθηκαν οἱ νέοι ἀπὸ τοὺς ναοὺς αὐτοὺς ὅπου λατρεύεται ἡ ὑγεία καὶ ἡ ὀμορφιά. Τὰ κράτη, τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο, φιλοτιμήθηκαν νὰ περιβάλουν μὲ τὴ μεγαλύτεοη συμπάθεια τὴν κίνησι αὐτὴ ποὺ ἀποβλέπει στὴν καλυτέρεψι τῆς ράτσας, στὴν ἐξασφάλισι τοῦ μέλλοντος, στὴν εὐδαιμονία τοῦ συνόλου.

Ἕνα σῶμα γερὸ καὶ γυμνασμένο δὲν εἶναι μονάχα θετικὴ ἐγγύησι γιὰ τὴν πατρίδα σὲ περίπτωσι ποὺ αὐτὴ θ' ἀπειληθῇ ἀπ' τοὺς ἐχθρούς της. Βοηθεῖ καὶ στὸν καθημερινὸ ἀγῶνα τῆς ζωῆς, σ' αὐτὴ τὴν εἰρηνικὴ πάλη ποὺ διεξάγει κάθε μέρα ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ διασώσῃ καὶ πολλαπλασιάσῃ τ' ἀγαθά του. Ζωὴ χωρὶς ἀγῶνα δὲν ἐννοεῖται. Σ' αὐτὸν λοιπὸν τὸ νόμιμο συναγωνισμό, ποὺ περιλαμβάνει ὅλα τὰ πρόσωπα μιᾶς κοινωνίας, οἱ ὑγιέστεροι ὀργανισμοὶ ἔχουν μεγαλύτερες πιθανότητες ἐπιτυχίας. Καὶ ὁ ρόλος τῆς γυμναστικῆς στὴ διαμόρφωσι ἀνθρώπων γερῶν σωματικὰ καὶ πνευματικὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀποτελεσματικούς.

Κλς

Στὸ περιθώριον

Ο ΑΝΑΞ

Ἡ Ἐθνικὴ ἑορτὴ ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν νὰ ἐκφράσῃ καὶ πάλιν ὁλόκληρον τὴν ἀγάπην καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς βαθείας ἀφοσιώσεώς του πρὸς τὸ Σεπτὸν πρόσωπον τοῦ Ἄνακτος καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας. Καὶ ἦσαν τόσον πηγαῖα τὰ αἰσθήματα ταῦτα καὶ τόσον ἐκδήλως καὶ ἐνθουσιωδῶς ἐξεφράζοντο, ὥστε νὰ δικαιολογῆται τελείως ἡ συγκίνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν Βασιλικῆς Οἰκογενείας, ἡ ὁποία τόσον καταφανῶς ἐζωγραφίζετο εἰς τὰ πρόσωπά Των, διὰ τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν καλυτέραν αὔριον τοῦ ἡνωμένου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ Βασιλεὺς ὁ Ἀρχηγὸς ἀόκνως ἀπεργάζονται.

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΔΗΜΟΤΗΣ

Εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων ἡ Κοινότης Καλαβρύτων διὰ τὴν ἔμπνευσιν τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ ἀνακηρύξῃ τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον τῆς Νεολαίας κ. Ἀλέξανδρον Κανελλόπουλον ὡς ἐπίτιμον δημότην Καλαβρύτων... Ἡ τιμὴ ἀντανακλᾷ πρὸς τὴν ὅλην Ὀργάνωσιν, ἡ ὁποία εὐχαριστεῖ θερμῶς διὰ τοῦτο τὸ Κοινοτικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως. Ἀλλὰ καὶ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος ἤξιζε τῆς τιμῆς αὐτῆς, διότι αὐτὸς εἶχε τὴν ἔμπνευσιν τῆς Ὀργανώσεως τῆς δαφνηδρομίας καὶ αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ σχέδιον τῆς μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας ἐκτελέσεως ταύτης.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ πρώτη: Ἀπὸ τὴν θριαμβευτικὴν παρέλασιν τῆς 25ης Μαρτίου.

Ἡ τελευταία: Ἕνα στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν ἐξέδραν τῶν ἐπισήμων πρὸ τῆς παρελάσεως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπετείου.

Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ε.Ο.Ν. εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἑορτὴν ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμηθῇ πρεπόντως ἡ πρόοδος, ἡ ἀλματική, ποὺ ἐπετελέσθη κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν ἀπὸ τῆς προτελευταίας καὶ τῆς τελευταίας ἐπισήμου ὁμαδικῆς ἐμφανίσεως συγκροτημένων τῶν σχηματισμῶν τῆς περιφερείας πρωτευούσης. Καὶ ἡ ὅλη ἐμφάνισις ὑπῆρξε μία ἔκπληξις διὰ τὸ κοινόν, διότι ὑπῆρξεν ἀνωτέρα πάσης προσδοκίας. Ἡ παρέλασις ἔδειξε περισσότερον πάσης ἄλλης συμμετοχῆς τὴν σπουδαιότητα τῆς γενομένης ἐργασίας. Αἱ τριάκοντα ὀκτὼ χιλιάδες, ποὺ παρήλασαν — καὶ πρέπει τοῦτο νὰ σημειωθῇ — δὲν ἦτο ὅλη ἡ διαθέσιμος δύναμις ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ παρατάξῃ καὶ ἐμφανίσῃ ἡ Ε.Ο.Ν. Ἦτο ἕνα ποσοστὸν μόνον, ποσοστὸν ποὺ ἀσφαλῶς δὲν ἀντεπροσώπευε τὴν πλέον ἐκλεκτὴν μερίδα τῶν νέων καὶ τῶν κοριτσιῶν ποὺ συγκροτοῦν τοὺς τομεῖς τῶν Ἀθηνῶν τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν Περιχώρων. Ἔμειναν ἔξω τῆς παρελάσεως πολλαπλάσιαι χιλιάδες ποὺ μὲ κάποιαν, δικαιολογημένην, πικρίαν παρηκολούθησαν τοὺς παρελαύνοντας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἂς ἡσυχάζουν. Ἂς εἶναι βέβαιοι ὅτι ἡ 4η Αὐγούστου θὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ ἑορτασμοῦ, καὶ ἂς γνωρίζουν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ παρελάσουν περισσότεροι τῶν 38 χιλιάδων, διότι ἄλλως θὰ ἀπητεῖτο διὰ τοῦτο χρόνος μακρός. Καὶ ἡ παρέλασις διήρκεσε 2½ ὁλοκλήρους ὥρας, χρονικὸν διάστημα ποὺ ἐξήντλησε τὰ περιθώρια τοῦ διαθεσίμου χρόνου.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς παρελάσεως εἶναι ἀναμφισβήτητος. Ἡ ἱκανοποίησις ἄλλωστε τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ ἡ ἐκφρασθεῖσα εὐαρέσκεια αὐτῶν ἦλθαν νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἐπιστέψουν κατὰ τὸν κατηγορηματικώτερον τρόπον τὰ γενικὰ συγχαρητήρια διὰ τὰ ἐπιτευχθέντα λαμπρὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ ἐπιτυχία, βεβαίως, λαμβάνει μορφὴν θριάμβου ἐὰν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἑορτασμοῦ ἐν γένει, καὶ εἰδικώτερον τῆς παρελάσεως, ἡ Ε.Ο.Ν. ἐστηρίχθη μόνον ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῆς δυνάμεων. Ὁλόκληρος ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία καὶ ἡ ἐπιτελικὴ ὀργάνωσις ἐγένετο ἀπὸ στελέχη τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, χωρὶς οὐδενὸς τὴν βοήθειαν! Τὸ πρόγραμμα — καὶ αὐτὸ σημαντικὸν — ἐφηρμόσθη μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, πρᾶγμα ποὺ ἀποδεικνύει τὴν θετικότητα τῶν ὑπολογισμῶν ὅλων ἐκείνων ποὺ ἐξεπόνησαν καὶ ἐπεξειργάσθησαν τὰ σχέδια. Ἀρκεῖ νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ δαφνηδρομία δὲν καθυστέρησεν οὔτε λεπτόν. Εἰς τὴν καθωρισμένην ὥραν οἱ δαφνηδρόμοι διήρχοντο ἀπὸ τὰ διάφορα χωριά, χωρὶς τὴν παραμικράν, τὴν ἐλαχίστην ἔστω, ἐπιβράδυνσιν. Ἡ κινητοποίησις ἐπίσης ἐγένετο μὲ ἀκρίβειαν χρονομετρικήν! Μὲ τάξιν, μὲ ταχύτητα, μὲ πειθαρχίαν, τὰ τμήματα, μὲ πλήρη τὴν σύνθεσίν των εὑρέθησαν εἰς τοὺς προσδιορισθέντας τόπους καὶ παρελήφθησαν ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα, διὰ νὰ μεταφερθοῦν ἐγκαίρως εἰς τοὺς τόπους συγκεντρώσεως. Οὐδεμία ἐσημειώθη καθυστέρησις, ἀνωμαλία ἢ ἄσκοπος ἀναμονή! Καὶ ὅταν ἡ παρέλασις ἐτελείωσε, δὲν παρῆλθον δύο ὧρες καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ μᾶζα τῶν 38 χιλιάδων παιδιῶν εἶχε διαμοιρασθῇ εἰς τὰς συνοικίας οὕτως ὥστε τὴν 8.30 ὅλοι οἱ Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἐπιβεβλημένον εἶναι νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ὅλη ἐπιτυχία ὀφείλεται — δὲν ὁμιλοῦμεν διὰ τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον ποὺ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῆς ὅλης ὀργανώσεως — εἰς τὸν σχόντα τὸ γενικὸν πρόσταγμα, τοὺς ἡγήτορας τῶν μεγάλων μονάδων, καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν Διοικήτριαν καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως θηλέων, τὴν Διοίκησιν καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων πρωτευούσης.

Ὁ θρίαμβος ἐπίσης τῆς κινητοποιήσεως καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ εἶναι κατάκτησις τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ἔπαινοι ἐπίσης ἐπιβάλλονται διὰ τὴν ἀρτίαν ὀργάνωσιν τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία, φυσικά, δὲν ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δράσῃ, καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν εἰδικοτήτων, αἱ ὁποῖαι ἐνεφάνισαν ἐλάχιστον ποσοστὸν τῆς ἐκπαιδευθείσης καὶ ὑπὸ ἐκπαίδευσιν δυνάμεως.

Οἱ ἡγήτορες τῆς Ε.Ο.Ν. ἔδρεψαν τὰς δάφνας των. Εἶναι ἄξιοι αὐτῶν. Ἀλλά, ὅπως εἶναι βέβαιον, δὲν θὰ ἐπαναπαυθοῦν ἐπὶ τῆς δόξης των. Καὶ ὅπως εἶπεν ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος, κάθε νέον βῆμα τῆς Ε.Ο.Ν. θὰ εἶναι καλλίτερον καὶ κάθε νέα ἡμέρα διὰ τὴν Ε.Ο.Ν. θὰ εἶναι λαμπροτέρα ἀπὸ κάθε προηγουμένην.

Στὸ περιθώριον

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

Ἀπὸ τὸν δημοσιευθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1940-41 ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ λαοῦ εἶναι ὅτι εἰς ἐποχὴν παγκοσμίου ἀναστατώσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἀμυντικαὶ καὶ αἱ πολεμικαὶ δαπάναι εἰς ὅλας τὰς ἐμπολέμους χώρας, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰς μὴ ἐμπολέμους καὶ οὐδετέρας ἐκφράζονται μὲ ἀστρονομικοὺς ἀριθμούς, τὸ κονδύλιον τὸ ὁποῖον σημειώνει τὴν αὔξησιν τῶν ἐκτάκτων ἰδικῶν μας δαπανῶν συνεπείᾳ τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως εἶναι μᾶλλον μικρόν. Τοῦτο τὸ ὀφείλομεν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν πρόβλεψιν τοῦ Κυβερνήτου. Χάρις εἰς αὐτὴν ἡ ἀμυντικὴ προπαρασκευὴ τῆς χώρας ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1936. Κατενεμήθη εἰς μίαν τριετίαν καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὸ Κράτος νὰ ἐπιτύχῃ μὲ σχετικὴν ἄνεσιν τοὺς καλλιτέρους δυνατοὺς συνδυασμοὺς εἰς τὰς προμηθείας ὑλικοῦ καὶ εἰς τὴν χρηματοδότησίν των. Ἔτσι ὁ πόλεμος εὗρε τὴν χώραν μὲ προκεχωρημένην τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν παρασκευῶν της. Χωρὶς τὴν πρόβλεψιν τοῦ Κυβερνήτου καὶ διατὶ νὰ μὴ τὸ εἴπωμεν, χωρὶς τὴν μεταβολὴν τῆς 4ης Αὐγούστου εἶναι ζήτημα ἂν θὰ εἶχε σκεφθῇ κανὲν ἀπὸ τὰ ἐπαγγελματικὰ συγκροτήματα, τὰ ὁποῖα ἐκυβέρνων τὴν Ἑλλάδα, ἤ, καὶ ἂν τὸ ἐσκέπτετο, ἂν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ πραγματοποιήσῃ ὅσα ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν εἰς τὸ πεδίον τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. Διότι διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ ἔφθαναν μόνη ἡ ἐξοικονόμησις πιστώσεων καὶ οἱ ἐπιτυχεῖς οἰκονομικοὶ συνδυασμοί. Ἐχρειάζετο καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς τάξεως, τῆς πειθαρχίας καὶ πρὸ παντὸς τὸ ἠνωρθωμένον ἐθνικὸν φρόνημα, ποὺ χωρὶς αὐτὰ δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ οὔτε ἡ εὔτακτος ἐργασία ὅλων τῶν κλάδων τῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία ἔδωσεν εἰς τὸ Κράτος τὴν εὐχέρειαν νὰ εὕρῃ τὰ οἰκονομικὰ μέσα διὰ τὸν ἐπανοπλισμόν του, οὔτε ἡ πρόθυμος διάθεσις τοῦ λαοῦ νὰ δεχθῇ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς θυσίας ποὺ ἐχρειάζοντο διὰ τὸν ἐπανεξοπλισμόν. Αἱ περιωρισμέναι καὶ προσωρινοῦ χαρακτῆρος φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις, τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει ὁ νέος προϋπολογισμὸς καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἐξηντλήθη κάθε πρόβλεψις ὥστε νὰ ἐπιπέσουν εἰς ὤμους ποὺ ἠμποροῦν χωρὶς κόπον νὰ τὰς βαστάσουν, ἀποδεικνύουν ἐκεῖνο ποὺ πολλάκις ἐτονίσαμεν. Ὅτι δηλαδὴ τὸ μεταυγουστιανὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον κατήργησε τὴν ψῆφον, τὰ συλλαλητήρια καὶ τὴν δημαγωγίαν, εἰς τὴν οὐσίαν ἀποτελεῖ Κράτος τόσον λαϊκὸν ὅσον δὲν ὑπῆρξε καμμίαν φορὰν τὸ κοινοβουλευτικὸν Κράτος εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ ΚΡΗΤΗΣ

Συνεχίζομεν σήμερον τὰς ἐντυπώσεις μας ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῆς Π. Δ. Θ. Ρεθύμνης:

Μεταξὺ τῶν ἄλλων εὑρήκαμεν ἑξῆντα νυχτερινὲς σχολὲς ἀναλφαβήτων, ἱδρυμένες ἀπὸ τὴν Περιφ. Διοίκησι ποὺ λειτουργοῦν εἰς ὅλον τὸν Νομὸν Ρεθύμνης. Σαράντα στρέμματα καὶ πλέον εἴδομεν καλλιεργημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν κοριτσιῶν εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ ἐδαφῶν χέρσων, τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτον ἐκαλλιεργήθησαν.

Δύο νοσοκομειακοὶ θάλαμοι τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου Ρεθύμνης περιθάλπτουν τὰ ἀσθενοῦντα πτωχὰ κορίτσια τῆς Ὀργανώσεως, τῶν Ἐπαρχιῶν ἰδίᾳ, ὑπὸ τὸ ἄγρυπνο μάτι τῆς ἰδίας Διοικητρίας. Ἀπὸ μιὰ ματιὰ στὰ νοσηλευτικὰ βιβλία τοῦ νοσοκομείου ἠριθμήσαμεν πλέον τῶν 800 ἡμερῶν νοσηλείας ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου καὶ ἐντεῦθεν.

Γενικὰ ἀπὸ ὅ,τι εἴδομεν δὲν ἔμεινε καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὴν προσπάθεια τὴν ἐπιτυχῆ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐγκυκλίων καὶ διαταγῶν τοῦ κέντρου.

Ἡ κίνησις τοῦ φαλαγγοσήμου (τοῦ κριτηρίου αὐτοῦ τῆς ὅλης κινήσεως) ὑπερβαίνει κατὰ ποσὸν εἰς τὸν Νομὸν Ρεθύμνης τὰ 3)5 τῆς ὅλης κινήσεώς του εἰς τὴν ἄ λ λ η ν Ν ῆ σ ο ν.

Εἴπομεν, δὲν ἔχομεν καμμίαν ἁρμοδιότητα νὰ ἐξάρωμεν πράξεις καὶ ἔργα τὰ ὁποῖα οἱ φυσικοὶ προϊστάμενοι παρακολουθοῦν καὶ γνω-

Ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Ρεθύμνης διανέμουσα τὸ λαϊκὸν συσσίτιον εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Ρεθύμνης.

ρίζουν. Μεταδίδομεν ἐντυπώσεις καὶ εἶναι φυσικὸν εἰς τὰς ἐντυπώσεις αὐτὰς νὰ κυριαρχῇ τὸ αἴσθημα τῆς χαρᾶς τοῦ παρατηρητοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνακαλύπτει ὅτι ἡ ἰδέα γιὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι δίδομεν ὅ,τι μποροῦμεν ἐμπεδώνεται καὶ στερεοῦται.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

Ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ πόλις τῆς Κρήτης μὲ τὸ ἰδιαίτερο τοπικὸ χρῶμα της, τὰ ὑψηλὰ ἐνετικὰ τείχη της καὶ τὴν σφύζουσαν ἐμπορικὴν καὶ παραγωγικήν της κίνησιν, ἔχει ἐπίσης ἀγκαλιάσει τὴν ἰδέαν τῆς Ε. Ο. Ν. μὲ ἐξαίρετον ἐνθουσιασμόν.

Ὁ Ἐπόπτης ἐκεῖ τῆς Ὀργανώσεως νομάρχης κ. Τσούσης ὠθεῖ καὶ προάγει τὴν ἰδέαν μὲ πίστιν καὶ ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον μεταδίδει καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὑπ' αὐτόν.

Ὁ ἀναπληρωτὴς τοῦ Περιφ. Διοικητοῦ ποὺ ἀνέλαβεν ἐσχάτως, ὁ κ. Βιτούρης, εἶναι ἐπίσης ἕνας ἐκλεκτὸς ἐργάτης καὶ εἴμεθα βέβαιοι ἀπὸ ὅ,τι ἀντελήφθημεν ὅτι θὰ ἀποδώσῃ ἐκεῖνο ποὺ προσδοκᾷ ἡ Ὀργάνωσις ἀπὸ κάθε ἡγήτορα.

Ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλέων ἐπίσης κ. Φανουριάκη, ἡ ἀκούραστος αὐτὴ ἐργάτις τῆς Ὀργανώσεως, παρουσιάζει πλουσίους καρποὺς εἰς ὅλα τὰ χαραγμένα πλαίσια ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως. Ἀξιόλογος ἰδιαιτέρως καὶ ἐδῶ εἶναι ἡ ἐπίδοσις τῶν φαλαγγιτισσῶν εἰς τὰ ὑφαντὰ καὶ τὰ κεντήματα, τῶν ὁποίων δείγματα θὰ λάβουν ὅλοι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδουν εἰς τὴν προσεχῆ ἔκθεσιν, ποὺ, ὡς εἴπομεν, προετοιμάζει ἡ Ὀργάνωσις προσεχῶς.

Ἡ ἐγγραφὴ μελῶν συνεχίζεται ἀθρόα ἰδίᾳ εἰς τὴν ὕπαιθρον, ὅπου ἡ ἰδέα τῆς Ε. Ο. Ν. προάγεται μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ ἀγρότου ποὺ καμαρώνει τὰ παιδιὰ νὰ προάγωνται καὶ νὰ ἐκπαιδεύωνται ἐθνικῶς κάτω ἀπὸ τὰς σημαίας τῆς Ε. Ο. Ν.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐξηγεῖ τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν, ποὺ ἡ ἐγγραφὴ τῶν ἀθρόως συνεχίζεται.

Ἀπὸ τὸ Ἡράκλειον, τὸ ὁποῖον διεκρίθη πάντοτε εἰς τὴν πρωτοπορίαν ὡραίων, εὐγενῶν καὶ πατριωτικῶν ἰδεολογιῶν καὶ ἀγώνων ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ἡ Ὀργάνωσις ἀναμένουν δικαίως τὴν ὑψίστην ἀπόδοσιν εἰς τὴν εὐγενῆ ἅμιλλαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Ἐθνικοῦ ἔργου τῆς Ε.Ο.Ν.

ΣΤΟ ΛΑΣΗΘΙ

Πνεῦμα ἐργασίας, πνεῦμα γαλήνης, πνεῦμα πίστεως, διὰ τὴν καλλιτέραν αὔριον ἐπικρατεῖ εἰς ὅλον τὸν νομὸν αὐτόν.

Ἡ ἰδέα τῆς 4ης Αὐγούστου γεμίζει τὴν ἀτμόσφαιρα ἐκεῖ καὶ ἡ παρουσία τῶν ἐπιτελεσθέντων μεγάλων ἔργων ἐντὸς βραχέος χρόνου εἶναι ὁ καλύτερος μάρτυς τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Κράτους, διὰ τὸν ἐγκαταλελειμμένον ἄλλοτε ἐκεῖνον νομόν, τὸν ὁποῖον διασχίζων κανεὶς σήμερον δὲν ἀκούει παρὰ τὰς πλέον εὐγνώμονας ἐκφράσεις διὰ τὸν Ἀρχηγόν, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον.

Καὶ εἶναι φυσικὸν τὸ ἐκλεκτὸν τέκνον τῆς 4ης Αὐγούστου — ἡ Ε. Ο. Ν. — ἐδῶ νὰ ἔχῃ τὰς λαμπρὰς ἀποδόσεις, τὰς ὁποίας μὲ συγκίνησιν καὶ χαρὰν εἴδομεν καὶ ποὺ μιὰ ἄλλη φορά, ὅταν μᾶς δοθῇ ἡ εὐκαιρία, θὰ δώσωμε πλατύτερα. Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς κ. Τουτουδάκης, καλὸς ἐργάτης τῆς Ὀργανώσεως, μᾶς ὡμίλησε μὲ ἐνθουσιασμὸν διὰ τὰς ἀποδόσεις ἰδιαιτέρως τῶν τμημάτων Νεαπόλεως, Ἁγ. Νικολάου, Σητείας, Ἱεραπέτρας καὶ Βιάννου, τὴν ἐμπέδωσιν τῆς ἰδέας καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον.

Ὁ Νομάρχης Λασηθίου, ὡς ἐπόπτης τῆς Ε. Ο. Ν., ἔχει δώσει ἐκεῖ ὁλόκληρον τὴν στοργήν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του, διὰ τὴν συνεχῆ πρόοδον τῆς ἰδέας εἰς τὸν Νομόν.

Κατακλεὶς τῶν ἐντυπώσεων αὐτῶν τοῦ περιοδεύσαντος ἀπὸ τὴν Μεγαλόνησον εἶναι ἡ διαπίστωσις ὅτι αἱ Κρητικαὶ φάλαγγες τῆς Ὀργανώσεως δὲν ὑστεροῦν ποσῶς εἰς ἅμιλλαν καὶ ἐνθουσιασμὸν τῶν ἄλλων τμημάτων τῆς Ἑλλάδος, τοὐναντίον δὲ αἱ πατρογονικαὶ ἀρεταὶ τοῦ Κρητὸς εὑρῆκαν τὸ θαυμάσιον ἔδαφος ν' ἀναβιώσουν καὶ νὰ καλλιεργηθοῦν γόνιμα εἰς τὰ εὐρέα ἐθνικὰ πεδία τῆς Ε. Ο. Ν.

Γ. Κ.

ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΟΞΑ ΠΟΥ ΕΣΒΗΣΕ
ΣΠΥΡΟΣ ΛΟΥΗΣ

Ὁ Σπῦρος Λούης πέθανε!... Καὶ σὲ μιὰ πάνδημη κηδεία ὡδηγήθηκε στὴν τελευταία του κατοικία ὁ ἁπλοϊκὸς Ἀμαρουσιώτης, μὲ μεγάλες τιμές... Τὸ φτωχικὸ σπίτι τοῦ Λούη στὸ Μαροῦσι γίνηκε γιὰ πρώτη φορὰ προσκύνημα σὲ δέκα χιλιάδες ἀνθρώπους, πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως, ἀπὸ τὴ φτωχολογιὰ μέχρι τῶν καλοντυμένων ἀστῶν ποὺ ἔφθασαν ἐπὶ πολυτελῶν αὐτοκινήτων στὸ συμπαθὲς ἀθηναϊκὸ προάστειο...

Καὶ ὅμως ὁ Λούης, ἡ ἀθλητικὴ αὐτὴ δόξα τῆς Ἑλλάδος στὰ 1896, ἔμεινε ἄσημος καὶ ἁπλοϊκός, ὅπως ξεκίνησε στὴ δουλειά, νεροκουβαλητὴς στὴν Ἀθήνα, μοιράζοντας τὶς στάμνες στὰ ἀρχοντικά, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ πίνουν — καὶ μὲ τὸ δίκηο τους — τὸ νερὸ τοῦ Ἀδριανείου...

Κανένας δὲν φανταζόταν, βέβαια, πῶς θὰ γινόταν τόσο τιμητικὴ ἡ κηδεία τοῦ Λούη, μὰ καὶ οἱ ἐκδηλώσεις ποὺ γίνηκαν ἦταν ἡ ἀπότισις φόρου τιμῆς στὸν νεκρὸ Ὀλυμπιονίκη, τὸν πρῶτο ποὺ δόξασε τὴν Ἑλλάδα στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ 1896, τὸ νικητὴ τοῦ Μαραθωνίου δρόμου...

Ἦταν ἀκόμη στὰ σπάργανα ὁ ἑλληνικὸς ἀθλητισμός! Μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς πὼς δὲν ὑπῆρχε ἀθλητισμὸς στὴν Ἑλλάδα, στὴ μητέρα τοῦ ἀθλητισμοῦ, στὴν κοιτίδα τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων... Ὁ Κουμπερτὲν σκέφθηκε τότε νὰ ἀναβιώσῃ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες, καὶ σὰν ἡ ἀπόφασι πάρθηκε ἡ Ἑλλάδα φυσικὰ προτιμήθηκε γιὰ τόπος ποὺ θὰ γίνονταν οἱ ἀγῶνες... Ὄχι βέβαια γιατὶ ὁ τόπος αὐτὸς εἶχε ἀθλητισμό. Ὄχι γιατὶ εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ τίποτα τὸ σοβαρό, ἔστω καὶ ἐὰν πέρασαν 70 χρόνια ἐλευθερίας... Καὶ οἱ ἀγῶνες προκηρύχθηκαν... Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχε τίποτα νὰ ἐπιδείξῃ... Ἔτσι, ἐκ τῶν ἐνόντων, προσπάθησαν κάτι νὰ κάμουν! Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ προοριζόμενος ὡς δρομεὺς τοῦ Μαραθωνίου ἔπεσε χάμω λιπόθυμος ἔπειτα ἀπὸ τρέξιμο λίγων χιλιομέτρων.

Ὁ Λούης τὸ εἶδε αὐτό! Τὸ ρωμέϊκο φιλότιμο ἔβρασε μέσα στὴ νεανική του ψυχὴ τῶν 26 χρόνων. Καὶ παρουσιάσθηκε νὰ τρέξῃ!

Ὅλοι τὸν στραβοκύτταξαν.

— Ἐσύ;

— Ἐγώ, εἶπε μὲ αὐτοπεποίθησι ὁ Λούης.

Κι' ἔτρεξε.

Τὸ Στάδιο βούϊξε ἀπὸ τὶς ἐπευφημίες τοῦ λαοῦ ποὺ τὸ εἶχε κατακλύσει. Ὁ νικητὴς ἔκανε τὸν γῦρον τοῦ στίβου, καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ τὸ παραλήρημα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἶχε φθάσει στὸ κατακόρυφο! Ἄλλοι φώναζαν, ἄλλοι χειροκροτοῦσαν, ἄλλοι ἔκλαιγαν...

Ὅταν ὁ Ὀλυμπιονίκης ἐστεφανοῦτο ὅλοι ἔκλαιγαν!...

Δὲν εἶχε, λοιπόν, πεθάνει τὸ ἑλληνικὸ ἀθλητικὸ πνεῦμα ποὺ ἤνθισε στὴν Ὀλυμπία καὶ ἠνδρώθη εἰς τοὺς ἀθηναϊκοὺς στίβους;

— Ὄχι, ἐβροντοφώνησε τρέχοντας τὸ Μαραθώνιο ὁ Λούης... Δὲν πέθανε τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα, γιατὶ ἦτον καὶ εἶναι ἀθάνατο! Μπορεῖ νὰ κοιμήθηκε γιὰ λίγον καιρό, κάτω ἀπὸ τῆς δουλείας τὸ βάρβαρο πέλμα, μὰ ἀναστήθηκε... Καὶ ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ποὺ τὸ ἀνέστησα.

Καὶ εἶχε δίκηο.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Ἑλλὰς μπῆκε στὸν ἀθλητικὸ στίβο τῶν Ἐθνῶν... Ἀπὸ τότε ὅλοι ἄρχισαν τὴν προπόνησι ὅλοι ἐγκολπώθηκαν μὲ ζέσι, μὲ στοργή, τὸ ἀθλητικὸ ἰδεῶδες. Οἱ νέοι ἔτρεξαν στὸ στίβο. Ἡ νίκη τοῦ Λούη ἦταν τὸ ἀθλητικὸ ξεκίνημα τῆς Ἑλλάδος. Ἦταν τὸ ξάλπισμα τῆς ἀθλητικῆς ἐξορμήσεως. Ἦταν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας...

Ὁ Λούης ἀγαπήθηκε! Οἱ εἰκόνες του φιγουράριζαν καὶ στὸ τελευταῖο ἑλληνικὸ χωριὸ καὶ ὅλοι φιλοδοξοῦσαν κάτι νὰ τοῦ χαρίσουν...

Τὸν δέχτηκε ὁ Βασιληᾶς, ὁ Γεώργιος Α'. Τὸν δέχτηκε ὁ Συγγρός!

Τοῦ εἶπαν τί θέλει νὰ τοῦ χαρίσουν. Μποροῦσαν νὰ τοῦ χαρίσουν τὰ πάντα. Ἦταν ἱκανοὶ νὰ τοῦ δώσουν χρήματα γιὰ νὰ ἀνοίξῃ μαγαζί, νὰ κάνῃ ἐπιχειρήσεις. Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ ὁ ὑπερήφανος Ἀμαρουσιώτης.

Δὲν ζήτησε παρὰ νὰ πάρῃ τὴν κόρη ποὺ στὸ τρέξιμό του τοὔδωσε λίγο νερό, κι' ἕνα ἄλογο μ' ἕνα καρρότσι νὰ κουβαλᾷ τὶς στάμνες του στὴν Ἀθήνα. Αὐτὲς ἦταν οἱ μόνες του ἀξιώσεις. Τὶς πέτυχε καὶ τὶς δύο.

Κι' ἔζησε ἀποτραβηγμένος στὸ Μαροῦσι, χωρὶς νὰ δεχθῇ νὰ χάσῃ τὸν τίτλο τοῦ Ὀλυμπιονίκου σὲ ἄλλους ἀθλητικοὺς ἀγῶνας. Ἔζησε μὲ τὴ φήμη του...

Στὰ τελευταῖα χρόνια εἶδε μὲ χαρὰ τὴν ἀνατολὴ τῆς 4ης Αὐγούστου... Κι' ἔτρεξε νὰ γραφῇ ἀπὸ τοὺς πρώτους στὴν Πατριωτικὴ Ὀργάνωσι, τὴν Ὀργάνωσι τῆς Ἐθνικῆς Ἀναγεννήσεως... Ἦταν εὐχαριστημένος μὲ τὴν Ἐθνικὴ Μεταβολή. Τὴν 25ην Μαρτίου, ἄρρωστος καθὼς ἦταν, βγῆκε στὸ παράθυρο νὰ δῇ τὶς ἑλληνικὲς σημαῖες ποὺ κυμάτιζαν! Περίμενε. Τὶς εἶδε. Ζήτησε καὶ τοὔφεραν τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ξαναπῆγε στὸ κρεββάτι του.

— Τώρα πηγαίνω, εἶπε, εὐχαριστημένος. Ἀγωνίσθηκα γιὰ τὰ ἑλληνικὰ χρώματα. Πεθαίνω...

Καὶ πέθανε ἐν εἰρήνῃ.

ΑΓΓ. ΜΕΤ.

5. (Συνέχεια)

Σὲ τέτοιες κρίσιμες στιγμὲς ξεχωρίζουν ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι πλασμένοι ἥρωες. Ὁ Ἀγαμέμνονας εἶναι ἀπ' αὐτούς.

Ὠχρὸς πολὺ μὲ τὴν ἀξιοπρέπεια ποὺ δίνει στὸν ἄνθρωπο ἡ ἥσυχη συνείδηση καὶ μὲ τὴν πικρία πὼς κανένας δὲ θὰ τὸν νοιώση, λέει τοῦτα τὰ λόγια... ἁπλᾶ, χωρὶς καμμιὰ ἐπιτήδευση... Ὡς τόσο τί μεγαλεῖο κλείνουν μέσα στὴν ἀνεπιτήδευτη ἁπλότητά τους! Εἶναι ἀπολογία μαζὶ καὶ ἀνώτατο ἠθικὸ δίδαγμα.

Ξέρω καλὰ καὶ τί εἶναι λυπηρὸ καὶ τί ὄχι
καὶ τὰ παιδιά μου τ' ἀγαπῶ· τρελλὸς δὲν εἶμαι.
Φρίκη μὲ πιάνει ποὺ τολμῶ μιὰ τέτοια πρᾶξι
μὰ καὶ νὰ τὴν ξεφύγω φρίκη, γιατὶ πρέπει.
Θωρεῖτε τί στρατέματα καὶ τί καράβια
κι' ἁρματωμένοι πόσοι στέκουν βασιλιάδες...
νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὴν Τροία δὲν εἶναι τρόπος
κι' οὐδὲ τὸ κάστρο τ' ἀκουσμένο της νὰ πάρουν
ἂν, καθὼς εἶπε ὁ Κάλχας, δὲ σὲ θανατώσω.
Τί τὸ στρατὸ πόθος τρελλὸς τὸν συνεπῆρε
πανιὰ νὰ σκώση γιὰ τὴ βάρβαρη τὴ χώρα
ταχιά, ποὺ Ἑλληνόπουλα πιὰ νὰ μὴν ἁρπάξουν.
Κι' ἂν παρακούσω τὸ χρησμό, καὶ σὲ καὶ μένα
καὶ στ' Ἄργος τὰ κορίτσια μου θὰ μοῦ σκοτώσουν.
Δὲ μ' ἔχει δοῦλο του ὁ Μενέλαος, παιδί μου,
κι' οὐδὲ τυφλὰ ἀκλουθῶ στὸ θέλημά μου,
Μὰ ἡ Ἑλλάδα, καὶ σ' αὐτὴν θέλω δὲ θέλω
θὰ σὲ προσφέρω, δὲν μπορῶ ν' ἀντιμιλήσω.
Ὅσο περνᾶ ἀπ' τὸ χέρι μας, παιδί μου, πρέπει
αὐτὴ νὰ στέκῃ λεύτερη κι' οὐδὲ σωστό 'ναι
Ἕλληνες ν' ἀτιμάζωνται ἀπὸ τοὺς βαρβάρους.

Ὁ Ἀγαμέμνονας ὕστερα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ φεύγει.

Καμμιὰ ἐλπίδα πιά...

Ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες ἀρχίζει τὸ μοιρολόι. Κλαῖνε καὶ κλαίοντας ἀναθυμοῦνται ὅλα τὰ περιστατικὰ ποὺ τὶς ἔφεραν σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση.

Ἡ Ἰφιγένεια δραματίζεται τὸν τόπο ὅπου εἶχε γίνει ἡ μοιραία κρίση τοῦ Πάρη, αὐτὴ ποὺ στάθηκε ἀφορμὴ στὴ συμφορά της.

Περιγράφει μὲ λαχτάρα τ' ἀνθισμένα λειβάδια, τὶς δροσοπηγὲς μὲ τὰ λαγαρὰ νερά, τὰ ρόδα καὶ τοὺς ὑακίνθους, ὅ,τι ἀγάπησε καὶ μέλλει τώρα νὰ στερηθῇ τόσο πρόωρα...

Ἡ ζωὴ ἔχει ὀμορφιὰ καὶ γλύκα ποὺ ποτὲ δὲν ἔχει νοιώσει τόσο δυνατὰ ὅσο τώρα. Κι' ἔτσι γεμάτη πίκρα κατεβαίνει πάλι ἀπὸ τὸ λαμπρὸ δρᾶμα στὸ θρῆνο...

Αὐτὸς ὅπου μὲ γέννησε τὴν ἄμοιρη
ἄχ μανούλα, μανούλα!
ἔφυγε κι' ἀπροστάτευτη κι' ἔρμη μ' ἀφίνει.

Παραπονιέται στὴν Αὐλίδα ποὺ δέχτηκε στοὺς κόλπους της τόσα πολεμικὰ καράβια... Παραπονιέται στὸ Θεὸ ποὺ δὲν ἔστειλε ἄνεμο γιὰ νὰ φύγουν καὶ τελειώνει μὲ τὴ σκέψη πὼς ἡ γενιὰ τῶν ἀνθρώπων εἶναι πολὺ βασανισμένη.

Τί φοβερὸ ἀλήθεια ἕνα χαριτωμένο κορίτσι, μιὰ βασιλοπούλα ποὺ μονάχα τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς θἆταν φυσικὸ νὰ ξέρῃ νἄχῃ φτάσει κιόλας σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα.

Τὴν ἴδια στιγμὴ βλέπει ἀπὸ μακρυὰ νάρχεται πολὺ πλῆθος.

Εἶναι ὁ Ἀχιλλέας... Φέρνει κακὲς εἰδήσεις. Ὅλος ὁ στρατὸς σηκώθηκε καὶ ζητᾶ νὰ γίνῃ τὸ γρηγορώτερο ἡ θυσία μιὰ καὶ ἄλλη λύση δὲν ὑπάρχει γιὰ νὰ σωθῇ ἡ κατάσταση. Παρὰ λίγο νὰ τὸν πετροβολήσουν, λέει, γιατὶ θέλησε νὰ ἀντιμιλήσῃ. Ἀκόμα καὶ οἱ δικοί του οἱ Μυρμιδόνες τοῦ ρίχτηκαν. Τὸν κατηγοροῦν πὼς σὲ μιὰ τέτοια κρίσιμη στιγμὴ ποὺ ἔπρεπε νὰ κοιτάξῃ πὼς νὰ σώσῃ τὴν τιμὴ τῆς Ἑλλάδας, αὐτὸς σκέφτεται μονάχα τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ γάμο του μὲ τὴν Ἰφιγένεια...

«Ὡς τόσο μὴν ἔχῃς ἔννοια», προσθέτει στὴν Κλυταιμήστρα ποὺ ἀνησυχεῖ, «ἐγὼ τὸ λόγο ποὺ σοῦ ἔδωσα θὰ τὸν κρατήσω. Δὲ μοῦ ἔμειναν πολλοὶ φίλοι καθὼς βλέπεις, μὰ καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς λίγους θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς σώσω... Καὶ θὰ τὸ καταφέρω».

Τὰ πράματα ἦρθαν πολὺ ἄσκημα. Οὔτε ὁ Ἀχιλλέας μπορεῖ νὰ ὑποχωρήσῃ μιὰ καὶ ὑποσχέθηκε, οὔτε ὁ στρατὸς βέβαια. Τὸ κακὸ θ' ἀνάψῃ... τ' ἀδέρφια θὰ χτυπήσουν τ' ἀδέρφια... Ποιὸς ξέρει πόσο αἷμα θὰ χυθῇ τοῦ κάκου.

Ἡ Κλυταιμήστρα τυφλωμένη ἀπὸ τὸ μητρικό της πόνο δὲν τὸ βλέπει... Πιάνεται ἀπὸ τὴ μόνη ἐλπίδα ποὺ τῆς ὑπολείπεται κι' ἀδιαφορεῖ γιὰ τί θ' ἀκολουθήσῃ... Χρειάζεται μιὰ γενναία εὐγενικὴ χειρονομία ποὺ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ἠθικὴ τάξη καὶ προλάβῃ τὴν αἱματοχυσία. Μὰ ποιὸς θὰ τὴν κάμῃ;

Τὴν κρίσιμη αὐτὴ στιγμὴ σηκώνεται ὑπέροχη ἡ φυσιογνωμία τῆς Ἰφιγένειας. Αὐτὸ τὸ ἁπλὸ κοριτσάκι ποὺ ἀνατράφηκε στὴ σκιὰ τοῦ γυναικίτη, σὰν περιστεράκι ἄμαθο, ποὺ μονάχα τὰ χάδια τῶν γονιῶν του γνώρισε... ποὺ ἔπλασε ὄνειρα γιὰ τὴ ζωὴ σύμφωνα μὲ τὴν παιδικὴ της φύση, ὅλο γαλήνη κι' ἀγάπη... δείχνει πὼς εἶναι ἀπὸ ράτσα ἡρωϊκή.

Μὰ ἂς τὴν ἀκούσωμε καλύτερα τὴν ἴδια καθὼς προβαίνει ἀνάμεσα στοὺς μαζεμένους ἐκεῖ ἄντρες καὶ γυναῖκες καὶ μιλεῖ...

Ἄδικα μὲ τὸν ἄντρα σου θυμώνεις, μάνα·
νὰ καρτερᾷς τ' ἀδύνατα σωστὸ δὲν εἶναι.
Ὡς τόσο ἂς τὸν εὐχαριστήσουμε τὸν ξένο·
μὰ ἀπ' τὸ στρατὸ δὲν πρέπει νὰ κατακριθῇ
καὶ συμφορές, ἔτσι ἀνωφέλευτα, νὰ πάθῃ.
Κι' ἄκουσε τώρα ποιάν ἀπόφαση ἔχω πάρει...
Πρέπει καὶ θέλω νὰ πεθάνω· τιμημένη
ὅμως, χωρὶς καμώματα ποὺ δὲν ταιριάζουν.
Σκέψου το, μάνα, καὶ θὰ δῇς πὼς ἔχω δίκιο.
Τώρα γυρίζει κατὰ μὲ ἡ μεγάλη Ἑλλάδα·
στέκει ἀπὸ μένα νὰ κινήσουν τὰ καράβια,
οἱ Τρῶες νὰ τιμωρηθοῦν καὶ πιὰ οἱ βάρβαροι
νὰ μὴν ἁρπάζουν ἀπὸ τὸν τόπο μας γυναῖκες.
Τοῦτα θὰ τὰ πετύχω μὲ τὸ θάνατό μου
καὶ δόξα κι' ὄνομα μεγάλο θ' ἀποχτήσω
ἀπ' τὴ σκλαβιὰ πὼς τὴν πατρίδα ἔχω λυτρώσει.
Τὴ ζωή μου λοιπὸν πρέπει νὰ τὴν ἀψηφήσω.
Καὶ τῆς Ἑλλάδας εἶμαι κόρη καὶ δικιά σου
κι' ἀφοῦ μυριάδες φεύγουνε πεζοὶ καὶ ναῦτες
γιὰ νὰ χτυπήσουν τὸν ὀχτρὸ καὶ νὰ πεθάνουν
τολμοῦν, γιὰ τὴν πατρίδα τὴν ἀδικημένη,
ἐγώ, μονάχα μιὰ ψυχή, θὰ τὸ ἐμποδίσω;
Καὶ τί θ' ἀποκριθῶ, καὶ πὼς θ' ἀντιμιλήσω;

Ξαφνιάζεται ἀλήθεια κανεὶς ν' ἀκούῃ τὴν Ἰφιγένεια νὰ μιλᾶ ἔτσι... Πῶς μονομιᾶς δείχνει τόση ὥριμη σκέψη καὶ γενναιότητα ψυχική; Μὰ σ' αὐτὴ τὴν ἀπορία μπορεῖ μόνος του ὁ καθένας νὰ δώσῃ ἀπόκριση, φτάνει νὰ σκεφτῇ πὼς ἡ ἀρετὴ πάντα συνοδεύεται ἀπὸ σεμνότητα κι' ἀκόμα, πὼς ἡ Ἰφιγένεια ποὺ εἶχε βέβαια ἀνατροφὴ ὅπως ὅλα τὰ κορίτσια τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, κλεισμένη στὸ σπίτι καὶ φυσικὰ ἦταν ἄμαθη καὶ ντροπαλή, ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, σὰν κόρη τοῦ Ἀγαμέμνονα, εἶχε ὅλα τὰ εὐγενικὰ ψυχικὰ γνωρίσματα τῆς γενιᾶς της. Ἴσα ἴσα στὸ σημεῖο αὐτὸ δείχνει πόσο βαθειὰ ὁ Εὐριπίδης ἐμπνέεται καὶ συλλαμβάνει τοὺς τύπους του καὶ πόσο μεγάλος γνώστης τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς εἶναι... Πότε ἄλλοτε παρὰ σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμή, ὁ ἄνθρωπος τινάζει ἀπὸ πάνω του κάθε τι ποὺ εἶναι μονάχα ἐπιφάνεια, μάσκα κοινωνική, καὶ δείχνει τὸν πραγματικὸ ἑαυτό του; Πόσες φορὲς σὲ παρόμοιες περιστάσεις φαινομενικὰ γενναῖοι δὲν δείχτηκαν δειλοὶ κι' ἄκαρδοι, καὶ ἄλλοι ποὺ ἔζησαν σεμνὰ καὶ δίχως θόρυβο κι' ἐπίδειξη, παρουσιάστηκαν πραγματικοὶ ἥρωες;

Ὅσοι βρίσκονται ἐκεῖ πέρα θαυμάζουν τὴν ἡρωϊκὴ ψυχὴ τοῦ κοριτσιοῦ. Ὁ Ἀχιλλέας περισσότερο ἀπ' ὅλους. Τὸ δείχνουν τὰ λόγια του:

Μακαρισμένον ὁ Θεὸς θὰ μ' ἔκανε ἄντρα
ἂν σ' ἔπαιρνα γιὰ ταίρι μου βασιλοπούλα.
Ἀξιοζήλευτη ἡ Ἑλλάδα ποὔχει ἐσένα
καὶ σὺ ποὺ μιὰ σὰν τὴν Ἑλλάδα ἔχεις πατρίδα.

Στὴν οὐσία του τὸ δρᾶμα τελειώνει ἐδῶ. Ἡ ἡρωϊκὴ θυσία ἀποφασίστηκε ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς ποὺ ἀναγκάζονται ἀπὸ τὶς περιστάσεις, μὰ κι' ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἰφιγένεια ποὺ παρακινιέται σ' αὐτὴ ἀπὸ ἀνώτατο πατριωτισμὸ καὶ εὐγένεια ψυχικὴ ἄφθαστη.

Λένε πὼς ὁ Εὐριπίδης ἦταν μισογύνης, γιατὶ συχνὰ ἀλήθεια ἀφίνει ἐδῶ κι' ἐκεῖ χαρακτηρισμοὺς γιὰ τὶς γυναῖκες ποὺ δὲν εἶναι καθόλου κολακευτικοί. Κι' ὅμως οὔτε ὁ Σοφοκλῆς οὔτε ὁ Αἰσχύλος, οἱ δυὸ μεγάλοι του ἀντίπαλοι στὴν τραγικὴ τέχνη, ἔδωσαν ἕναν τέτοιο τύπο σὰν τὴν Ἰφιγένεια ποὺ εἶναι ἀτόφιος ἕνας θαυμάσιος ὕμνος στὴ γυναῖκα. Καὶ τί δὲν ἔχει; Παρθενικότητα, τρυφερότητα, στοργὴ στοὺς γονεῖς της, καλωσύνη καὶ μαζὶ ὑπέρτατο ἡρωϊσμό.

Τὰ ὅσα ἀκολουθοῦν τώρα δὲν εἶναι παρὰ μιὰ φυσικὴ συνέπεια στὰ ὅσα ἔγιναν κι' ἀποφασίστηκαν νὰ γίνουν.

Περισσότερο ἀπ' ὅλους ποὺ βρίσκονται ἐκεῖ ψύχραιμη εἶναι ἡ Ἰφιγένεια. Θαρρεῖς πὼς ἡ ἡρωϊκὴ ἀπόφαση τῆς ἔδωσε καὶ ἀνάλογο θάρρος καὶ τρόπους.

«Μήτε τὰ μαλλιά σου νὰ κόψῃς, μήτε μαύρους πέπλους νὰ φορέσῃς» λέει στὴ μητέρα της. «Καὶ μήτε τάφο θέλω νὰ μοῦ κάνετε γιὰ νὰ πηγαί-

νετε καὶ νὰ μοιρολογιέστε ἐκεῖ πάνω.. Τάφος μου εἶναι ὁ βωμὸς τῆς Ἀρτέμιδας!»

Δίνει ἐπίσης παραγγελίες γιὰ τὶς ἀδερφές της:

«Οὔτε αὐτὲς νὰ φορέσουν πένθιμα. Δὲν πρέπει νὰ λυποῦνται μιὰ φορὰ ποὺ ἐγὼ εἶμαι εὐτυχισμένη.... Γιατὶ μὲ τὴ θυσία μου γίνομαι λυτρωτὴς τῆς Ἑλλάδας...».

Ἀγκαλιάζει καὶ φιλεῖ τὸν Ὀρέστη, ποὺ μωρὸ καθὼς εἶναι κι' ἀνήξερο, δὲν καταλαβαίνει τίποτα ἀπὸ τὴν τραγικὴ σκηνή....Ἡ στερνή της παραγγελία στὴ μάνα της εἶναι:

—Τὸν ἄντρα σου νὰ μὴν τὸν μισήσης..

Σὰ νὰ προφήτεψε ἡ ἡρωϊκὴ κόρη ποιὲς συμφορὲς θὰ ἔπεφταν στὸ σπίτι τῶν Ἀτρειδῶν ἀπὸ τὴν ἐκδικητικὴ μανία τῆς Κλυταιμήστρας.

Δύο ἀκόλουθοι τοῦ Ἀγαμέμνονα τὴν ὁδηγοῦνε ὕστερα στὸ μέρος ποὺ θὰ γίνη ἡ θυσία.

Θρῆνος σηκώνεται ὁλοῦθε καθὼς ἡ Ἰφιγένεια φεύγει, ὄχι σὰν νυφούλα, ὅπως ταίριαζε στὴν ὀμορφιὰ καὶ τὰ νειᾶτα της, μὰ σὰ μελλοθάνατη. Μὰ κείνη προχωρεῖ μὲ τὸ μέτωπο ψηλά. Φεύγει ἀπὸ τὴ ζωὴ χωρὶς δάκρυα μὰ μὲ περήφανα λόγια στὰ χείλη... Ἀκοῦστε πῶς μιλᾶ:

Ὄχι, μὴν κλαῖτε·
μὰ ἐσεῖς κορίτσια, ὑμνήσετε μ' ἕνα τραγοῦδι
τοῦ Δία τὴν κόρη
ποὺ τέτοια τύχη μοῦ χαρίζει...
Καὶ νὰ τ' ἀκούσουν ὅλοι τὸ τραγοῦδι σας...
Φέρετε τὰ πανέρια κι' ἡ φωτιὰ ἂς ἀνάψη
καὶ τὸ δεξὶ ἂς ἁπλώση χέρι
στὸ βωμὸ ὁ πατέρας μου...
Νίκη καὶ σωτηρία στὴν Ἑλλάδα φέρνω.

Ὦ μάνα γῆ Πελασγική
καὶ σὺ Μυκῆνα ποὺ μ' ἔχεις ἀναθρέψει
νὰ γίνω στὴν Ἑλλάδα φῶς...
Ὤ, δὲ λυποῦμαι ποὺ πεθαίνω...

Δὲ λυπᾶται ἀλήθεια; Εἶναι δυνατὸν τὴ στιγμὴ τούτη ποὺ ἡ καρδιὰ καὶ τοῦ πιὸ γενναίου ἀκόμα λυγίζει μπροστὰ στὴν ὀμορφιὰ τοῦ ἀπάνω κόσμου ποὺ χάνει, τὸ τρυφερὸ τοῦτο πλάσμα νὰ στέκη ἀλύγιστο; Ἢ μήπως πολλὰ ἀπὸ τὰ λόγια της ἔχουν κι' ἄλλη ἀφορμή.... Νὰ γυρίσουν ἀλλοῦ τὴν προσοχὴ καὶ νὰ παρηγορήσουν τὴν ἀπαρηγόρητη μάνα της;

Ποιὸς μπορεῖ νὰ ξέρη τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς;

Ὡς τόσο ὁ χορὸς παρακινημένος ἀπὸ τὴν Ἰφιγένεια ψάλλει πραγματικὰ ὕμνο στὴν Ἄρτεμη καὶ τὴν παρακαλεῖ μαζὶ ἡ θυσία τούτη νὰ βγῆ σὲ καλὸ καὶ νὰ στείλη ἄνεμο πρίμο γιὰ τὰ καράβια. Ἔτσι ὁ Ἀγαμέμνονας θὰ φορέση τὸ στεφάνι τῆς νίκης, τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα θὰ τιμηθοῦν καὶ ἡ πατρίδα θὰ κερδίση αἰώνια δόξα.

Τώρα στὸ μέρος ποὺ τόσα τραγικὰ γεγονότα ξετυλίχτηκαν βασιλεύει ἄκρα σιωπή. Ἡ Ἰφιγένεια μὲ ὅσους τὴν ἀκολουθοῦν χάθηκαν πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα τοῦ κοντινοῦ δάσους ὅπου βρίσκεται ὁ βωμός. Οἱ Χαλκιδιώτισσες γυναῖκες στέκουν σιωπηλὲς στ' ἀκρογιάλι ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴ μεγάλη αὐτὴ στιγμὴ τῆς θυσίας, ὠχρὲς καὶ ἀκίνητες. Ἡ Κλυταιμήστρα μπῆκε στὴ σκηνή. Ἂν ἀφουγκραστῆ κανεὶς θ' ἀκούση βέβαια τοὺς λυγμούς της... ..Ξαφνικὰ ὅμως στὴν ἐπίσημη τούτη καὶ φοβερὴ σιωπὴ ἀντηχεῖ τὸ βῆμα ἑνὸς ἀνθρώπου. Τρέχει κι' ἔρχεται.. Εἶναι ἕνας μαντατοφόρος. Τὸ πρόσωπό του λάμπει ἀπὸ χαρά. Φωνάζει:

Ἐ θυγατέρα τοῦ Τυνδάρου Κλυταιμήστρα
ἔβγα ἀπὸ τὴ σκηνὴ τὰ λόγια μου ν' ἀκούσης..

Κι' ὅταν ἐκείνη παρουσιάζεται μπροστά του, τῆς λέει πράματα παράξενα καὶ ἀπίστευτα κι' ὡς τόσο ἀληθινά..

—Φτάσαμε, λέει, ὁδηγῶντας τὴν κόρη σου στὸ ἀνθόσπαρτο λειβάδι τῆς Ἀρτέμιδας, ὅπου συναγμένος μᾶς περιμένει ὅλος ὁ στρατός. Στενάζει ὁ Ἀγαμέμνονας καθὼς βλέπει, κλαίει καὶ σκεπάζει μὲ τὸ μανδύα τὸ πρόσωπό του. Ἡ Ἰφιγένεια τρέχει καὶ γονατίζει μπροστά του... Λέει:

«Ἦρθα, πατέρα μου, μὲ τὴ θέλησή μου νὰ θυσιαστῶ μιὰ κι' ἔτσι πρόσταξε ἡ θεὰ γιὰ νὰ νικήσετε καὶ νὰ γυρίσετε πάλι πίσω στὴν πατρίδα.. Κανεὶς λοιπὸν ἂς μὴ μ' ἀγγίση..Ἐγὼ μονάχη μου θὰ προσφέρω τὸ λαιμὸ μου στὸ μαχαίρι τῆς σφαγῆς..»

Ὅλος ὁ στρατὸς ἀκούοντας τοῦτα τὰ λόγια θαυμάζει τὴ γενναιότητα καὶ τὸν πατριωτισμὸ τῆς Ἰφιγενείας.. Τότε ὁ κήρυκας ὁ Ταλθύβης προστάζει σ' ὅλο τὸ πλῆθος σιωπὴ καὶ ὁ Κάλχας τραβάει τὸ λαμπερὸ μαχαίρι ἀπὸ τὸ θηκάρι του καὶ τ' ἀπιθώνει πάνω σ' ἕνα πανέρι..Ὕστερα στεφανώνει τὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ ....

Ὁ Ἀχιλλέας ἀπαγγέλλει τούτη τὴν προσευχή:

—Ὦ κόρη τοῦ Δία, ποὺ κυνηγᾶς τ' ἀγρίμια καὶ γυρνῶντας στὸν οὐρανὸ μᾶς φωτίζεις τὴ νύχτα, δέξου τοῦτο τὸ θῦμα ποὺ σοῦ προσφέρει ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς καὶ ὁ βασιλιᾶς Ἀγαμέμνων, παρθενικὸ αἷμα ὄμορφης κόρης καὶ στεῖλε πρίμο ἀγέρι στὰ καράβια μας γιὰ νὰ κυριέψουμε τὴν Τροία..

Ὁ ἱερέας παίρνει τὸ μαχαίρι στὰ χέρια κα! κοιτάζει ποῦ νὰ χτυπήση.. Πόνεσε ἡ ψυχή μου, βασίλισσα, λέει ὁ μαντατοφόρος, κι' ἔρριξα ἀλλοῦ τὸ βλέμμα μου γιὰ νὰ μὴ δῶ τὸ φοβερὸ ἔργο. Τότε ὅμως..

Ὅλοι θ' ἀκούσανε τοῦ μαχαιριοῦ τὸ χτύπο
μὰ τί ἡ παρθένα ἀπόγινε κανεὶς δὲν εἶδε...
Ὁ ἱερέας κι' ὅλος ὁ στρατὸς μαζὶ φωνάζει
γιατὶ ἀνέλπιστο καὶ θεϊκὸ εἶδε θᾶμα
ποὺ κι' ἂν ἀκόμα τὸ θωρᾶς δὲν τὸ πιστεύεις...
Στὸ χῶμα ἀλάφι κοίτονταν καὶ σπαρταροῦσε
μεγάλο, ξέχωρο καὶ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς
μὲ τ' ἅλικο αἷμά του ὁλόκληρο εἶχε βάψει.

Ὕστερα ἀπ' αὐτά, ἐξακολουθεῖ ὁ μαντατοφόρος, ὅλοι ἀναθαρρέψανε. Ὁ ἄντρας σου μ' ἔστειλε νὰ σοῦ φέρω τὴν καλὴν εἴδηση γιὰ νὰ πάψης νὰ κλαῖς καὶ νὰ θρηνῆς πιὰ τὴν κόρη σου ποὺ τέτοια τιμὴ πῆρε ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ κέρδισε ἀθάνατη δόξα.

Σὲ λίγο καταφτάνει κι' ὁ Ἀγαμέμνων γιὰ νὰ βεβαιώση τὰ ὅσα εἴπαμε παραπάνω καὶ ν' ἀποχαιρετήση τὴν Κλυταιμήστρα, γιατὶ ὁ ἀγέρας κι' ὅλας ἄρχισε νὰ φυσάη καὶ σφυρίζουν τὰ σκοινιὰ τῶν καραβιῶν.

Γυναῖκα, ἀπὸ τὴν κόρη μας μακαρισμένοι
γενήκαμε, γιατὶ μὲ τοὺς θεοὺς πιὰ ζῆ.
Καὶ σὺ τοῦτο τὸ νειόβγαλτό μας τὸ βλαστάρι
πάρε καὶ πήγαινε στὸ σπίτι· ἦρθε ἡ ὥρα
πανιὰ νὰ κάνη ὁ στόλος· γειὰ σοῦ ἀφίνω!

Ἡ Κλυταιμήστρα ποὺ δὲν ξέρει ἂν πρέπη νὰ δώση πίστι σ' ὅλα τοῦτα σωπαίνει μὰ οἱ Χαλκιδιώτισσες γυ-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 864)

Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας. (Ἀντίγραφο ἀπὸ τὴν περίφημη τοιχογραφία τῆς Πομπηίας).

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ Υπο Α. Β. Γ.

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

9. (Συνέχεια)

Ὁ βάρβαρος μούγκρισε σὰ θεριὸ καὶ χύθηκε νὰ φύγῃ πρὸς τὴν ὀξώπορτα, ὅπου ἦταν τὸ ἄλογο σελλωμένο καὶ τὸν περίμενε. Τὸ πλῆθος τρόμαξε καὶ τοῦ ἔκαμε τόπο νὰ περάσῃ· ὁ βάρβαρος τώρα ἔφτανε τὸ ἄλογο, ἦταν ἕτοιμος νὰ πηδήξῃ, μὰ ὁ Περδίκκας κι' ὁ Κρατερός, μὲ γυμνὰ σπαθιά, τὸν πρόφτασαν. Μὲ μιὰ σπαθιὰ ὁ Κρατερὸς τοῦ ἔσκισε στὰ δύο τὸ κεφάλι.

— Ἀφῆστέ τον! Ἀφῆστέ τον! φώναζε ὁ Ἀλέξανδρος. Δὲ φταίει αὐτός. Μὰ ἦταν ἀργά· ὁ βάρβαρος γκρεμίστηκε χάμω καὶ βρόντηξε στὶς πλάκες νεκρός.

Ὁ Ἀλέξανδρος κατέβηκε τὰ σκαλοπάτια τοῦ Παλατιοῦ, ἔφτασε στὴ μέση τῆς αὐλῆς, ζύγωσε τοὺς δύο Πέρσες, τὸν Ἀρσίτη καὶ τὸν Ἀρτάβαζο, ποὺ στέκουνταν κι' ἔκαναν τοὺς ἀδιάφορους. Ἔθεσε τὰ χέρια στοὺς ὤμους τους.

— Πηγαίνετε, τοὺς εἶπε, φευγᾶτε! Εἶστε βάρβαροι καὶ γι' αὐτὸ πολεμᾶτε μὲ τέτοια ἄνανδρα μέσα τοὺς ἐχθρούς σας. Πηγαίνετε! Γυρίστε στὴν πατρίδα σας. Μιὰ μέρα, γρήγορα, θὰ συναντηθοῦμε στοὺς κήπους τῆς Περσίας, νὰ μετρηθοῦμε σὰν ἄντρες.

Στράφηκε στὸ πλῆθος.

— Κανένας νὰ μὴν τοὺς πειράξῃ! πρόσταξε.

Οἱ δυὸ Πέρσες, χλωμοί, ἀμίλητοι, γλίστρησαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ λαὸ κι' ἐξαφανίστηκαν.

Κεφ. 14.

Σὰν ἀστραπὴ διαδόθηκε ἡ εἴδησι σὲ ὅλη τὴν πολιτεία.

— Λίγο ἔλειψε νὰ δολοφονήσουν τὸν Ἀλέξανδρο!

— Θυσίες νὰ κάμουμε στοὺς Θεούς· σώθηκε!

— Καὶ ξέρετε ποιὸς τὸν ἔσωσε; εἶπε ἕνας ἀξιωματικὸς στὸ πλῆθος ποὺ ἦταν συναγμένο ἀπέξω ἀπὸ τὸ Παλάτι.

— Ποιός;

— Ἕνα παιδί. Ὁ γυιὸς τοῦ γιατροῦ Φιλίππου.

— Ὁ Στέφανος! Ὁ Στέφανος! φώναξαν μερικοὶ ποὺ τὸν ἤξεραν.

Σὲ μιὰν ὥρα τ' ὄνομα τοῦ μικροῦ φίλου μας ἔγινε ἔνδοξο. Ὁ Λεωνίδας κι' ὁ Ἑρμόλαος πήγαιναν κι' ἔρχουνταν καὶ καμάρωναν· ἡ Ἄλκα ἔπεσε στὸ λαιμὸ τοῦ Στέφανου κι' ἔκλαιγε ἀπὸ τὴ χαρά της.

Κι' ἡ μητέρα τοῦ Στέφανου, ἡ καλὴ Ἐλπινίκη, ἀγκάλιασε τὸ γυιό της.

— Παιδί μου, τοῦ εἶπε, ἐγὼ βύζαξα τὸν Ἀλέξανδρο καὶ τὸν ἀγαπῶ σὰν παιδί μου. Νᾆσαι καλὰ ποὺ τὸν ἔσωσες!

Κι' ἄρχισε πάλι νὰ διηγᾶται τὰ θάματα ποὺ ἔγιναν τὴ νύχτα ποὺ γεννήθηκε ὁ Ἀλέξανδρος: Ἕνα μεγάλο ἄστρο φάνηκε στὸν οὐρανό, τρεῖς ἀγγελιαφόροι ἦρθαν τὴν ἴδια στιγμὴ κι' ἔφεραν τρία καλὰ μαντᾶτα στὸ βασιλιᾶ Φίλιππο:

Ὁ Στρατηγὸς Παρμενίων νίκησε τοὺς βαρβάρους Ἰλλυριούς· τὸ βασιλικὸ ἄλογο νίκησε στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες· ἡ Ὀλυμπιάδα γέννησε γυιό.

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἔφτασε εἴδησι ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσία: Τὴν ἴδια μέρα ποὺ γεννήθηκε ὁ Ἀλέξανδρος ὁ μέγας ναὸς τῆς Ἀρτεμης στὴν Ἔφεσο, κάηκε σύρριζα κι' οἱ ἱερεῖς βγῆκαν ἔξω καὶ φώναζαν:

— Σήμερα κάπου γεννήθηκε ἕνα παιδὶ ποὺ μιὰ μέρα θὰ γκρεμίσῃ καὶ θὰ ξαναχτίσῃ τὴν Ἀσία!

Αὐτὰ ἔλεγε ἡ καλὴ Ἐλπινίκη καὶ δὲ θὰ σταματοῦσε ἡ γλῶσσα της ἂν δὲ χτυποῦσε ἡ πόρτα δυνατά.

Στὸ κατώφλι πρόβαλε ἕνας ἀξιωματικός. Πίσω του ἕνας δοῦλος κρατοῦσε ἕνα μεγάλο δέμα.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔδωσε ἕνα γράμμα στὴν κυρὰ Ἐλπινίκη, κι' ἀπίθωσε τὸ δέμα στὴν αὐλή:

— Ἀπὸ τὸ βασιλιᾶ Ἀλέξανδρο, εἶπε, χαιρέτησε κι' ἔφυγε.

— Τί νᾆναι; Τί νᾆναι; ἔλεγε ἡ κυρὰ Ἐλπινίκη μὲ περιέργεια. Τί νᾆναι;

Ὁ Στέφανος ἄνοιξε πρῶτα τὴν ἐπιστολή· τὰ μάτια του εἶχαν βουρκώσει ἀπὸ τὴ συγκίνησι. Στὴν ἀρχὴ δὲν μποροῦσε τίποτα νὰ διαβάσῃ. Σιγὰ σιγὰ ὅμως ἄρχισε νὰ διακρίνῃ· ἡ μητέρα του ἦταν μπροστά του καὶ τὸν κοίταζε περήφανη:

— Διάβασε δυνατά, παιδί μου, ν' ἀκούσω κι' ἐγώ! τοῦ εἶπε.

Ὁ Στέφανος διάβασε κι' ἡ φωνή ἔτρεμε:

«Ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου στὸν ἀδερφό του Στέφανο, τὸ γυιὸ τοῦ γιατροῦ Φιλίππου καὶ τῆς Ἐλπινίκης,

Χαῖρε!

Ἀπὸ σήμερα σὲ διορίζω ἀκόλουθό μου. Θὰ κοιμᾶσαι στὸ παλάτι, κοντὰ στὸ δωμάτιό μου καὶ θἄρχεσαι μαζί μου ὅπου κι' ἂν πηγαίνω, σὲ πόλεμο ἢ σὲ εἰρήνη. Φάνηκες ἔξυπνος καὶ γενναῖος καὶ τὸ ἀξίζεις.

Κι' ἀπόψε ἀμέσως σὲ καλῶ στὸ Παλάτι, στὸ συμπόσιο ποὺ θὰ δώσω στοὺς φίλους μου γιὰ τὴ διάσωσί μου».

Ἡ μητέρα ἀγκάλιασε τὸ γυιό της καὶ τὰ κλάματά της ἔτρεχαν.

— Γιατί κλαῖς, μητέρα; ρώτησε ὁ Στέφανος ξαφνιασμένος.

— Δὲν ξέρω, παιδί μου, δὲν ξέρω, ἀποκρίθηκε ἡ ἀγαθὴ Ἐλπινίκη. Χαίρουμαι γιατὶ μπαίνεις στὸ Παλάτι, ἀκόλουθος τοῦ βασιλόπουλού μας, τοῦ ἀγαπημένου Ἀλεξάνδρου. Μὰ καὶ λυποῦμαι γιατὶ δὲν θὰ κοιμᾶσαι πιὰ σπίτι μας καὶ θὰ σὲ χάσω.

Σφούγγιξε τὰ κλάματά της, ἔκαμε κουράγιο, προσπάθησε νὰ χαμογελάσῃ.

— Ἄνοιξε, παιδί μου, τώρα τὸ δέμα νὰ δοῦμε τί σοῦ στέλνει τὸ βασιλόπουλο.

Γρήγορα γρήγορα ἄνοιξε ὁ Στέφανος καὶ τί νὰ δῇ! Μιὰ λαμπρὴ στολὴ βασιλικοῦ ἀκόλουθου: Ἕνα μικρὸ σπαθὶ μ' ὁλόχρυση λαβή, μπρούντζινο σκαλισμένο θώρακα, ὡραῖες πέτσινες περικνημίδες, κόκκινα σαντάλια...

— Παιδί μου, παιδί μου, φώναζε ἡ καημένη ἡ μητέρα κι' ἔκλαιγε πάλι ἀπὸ τὴ χαρά της. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ ἀξιώσῃ νὰ σὲ δῶ μιὰ μέρα καὶ στρατηγό!

Ἡ πόρτα τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἄνοιξε καὶ μπῆκε ὁ πατέρας τοῦ Στέφανου. Ἦταν σοβαρός· μὰ ἂν τὸν κοίταζες καλὰ θὰ διέκρινες στὸ πρόσωπό του μιὰ μεγάλη περηφάνεια ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὴν κρύψῃ.

Ἔβαλε τὸ χέρι ἀπάνω στὸ κεφάλι τοῦ γυιοῦ του, σὰ νὰ τὸν εὐλογοῦσε.

— Εἶμαι εὐχαριστημένος μαζί σου, Στέφανε, εἶπε μ' ἐπίσημη φωνή.

— Πατέρα, φώναξε ὁ μικρός, ὁ Ἀλέξανδρος μ' ἔκανε ἀκόλουθό του!

— Τὸ ξέρω, ἀποκρίθηκε ὁ γιατρός· καὶ ξέρω ἀκόμα πὼς σ' ἔχει καλέσει ἀπόψε στὸ συμπόσιο ποὺ δίνει στοὺς πιὸ στενοὺς φίλους του. Καὶ γι' αὐτὸ ἦρθα νὰ σοῦ πῶ μερικὰ πράματα νὰ ξέρῃς, ἂν θὲς νὰ σὲ ἀγαποῦν καὶ νὰ σὲ τιμοῦν οἱ ἄνθρωποι.

— Σὲ ἀκούω, πατέρα, ψιθύρισε ὁ Στέφανος συγκινημένος κι' ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

— Πρῶτα πρῶτα σοῦ δίνω, παιδί μου, τούτη τὴ δύσκολη συμβουλή: Ποτὲ νὰ μὴν εἶσαι εὐχαριστημένος μὲ ὅ,τι κάνεις. Πάντα νὰ λές: «Δὲ φτάνει! Πρέπει ἀκόμα νὰ προσπαθήσω νὰ γίνω πιὸ γενναῖος, πιὸ καλός, πιὸ τίμιος!» Νὰ μὴν κοιτάζῃς ποτὲ τὸν κατώτερό σου καὶ νὰ λές: «Εἶμαι καλύτερος ἀπὸ αὐτόν» καὶ νὰ ἐπαναπαύεσαι· μὰ

Ὁ βάρβαρος μὲ τὸ μαχαίρι στὸ χέρι μούγκρισε σὰ θεριό.

νὰ κοιτάζης πάντα τὸν ἀνώτερό σου καὶ νὰ λές: «Εἶμαι κατώτερος ἀπὸ αὐτόν» καὶ νὰ σὲ πιάνη τὸ φιλότιμο καὶ νὰ προσπαθῆς καὶ σὺ νὰ τὸν φτάσης. Κατάλαβες;

— Κατάλαβα, πατέρα, ψιθύρισε ὁ Στέφανος.

— Ἔπειτα, ἐξακολούθησε ὁ Φίλιππος, σοῦ δίνω τούτη τὴ δεύτερη συμβουλή: Στοὺς κατώτερούς σου νὰ μὴν εἶσαι ἄγριος καὶ δεσποτικός· μὰ καλὸς καὶ πρᾶος. Στοὺς ἀνώτερούς σου νὰ μὴν εἶσαι περίφοβος ἢ κόλακας· μὰ ἀτρόμητος καὶ τίμιος. Νὰ μὴν ξεχνᾶς ποτέ, μπροστὰ σὲ κανένα, πὼς εἶσαι ἐλεύθερος ἄνθρωπος.

— Δὲ θὰ ξεχάσω ποτέ! ψιθύρισε πάλι ὁ Στέφανος.

— Καὶ μιὰ τρίτη συβουλή, Στέφανε, ἐξακολούθησε ὁ Φίλιππος: Νὰ λὲς τὴν ἀλήθεια κι' ὅ,τι θέλει ἂς γίνῃ! Νὰ μὴν καταδεχτῆς ποτὲ νὰ πῆς ψέματα. Ὅποιος λέει ψέματα εἶναι δοῦλος. Ἕνας ἐλεύθερος ἄνθρωπος, Στέφανε, λέει πάντοτε τὴν ἀλήθεια.

Ὁ Φίλιππος σώπασε. Χάϊδεψε τὰ μαλλιὰ τοῦ γυιοῦ του κι' εἶπε σὲ λίγο:

— Δὲν ἔχω τίποτ' ἄλλο νὰ σοῦ πῶ. Αὐτὰ τὰ τρία φτάνουν. Καὶ τώρα πήγαινε νὰ ντυθῆς τὴ νέα στολή σου καὶ τρέξε στὸ παλάτι. Ἔχε τὴν εὐχή μου καὶ μὴν ξεχάσης ποτὲ τὶς συμβουλὲς ποὺ σοῦ ἔδωσα.

Ὁ Στέφανος φίλησε τὸ χέρι τοῦ πατέρα του, πῆρε τὸ πολύτιμο δέμα καὶ μπῆκε μέσα νὰ ντυθῆ.

Ὅταν βγῆκε ἡ μητέρα του δὲν τὸν γνώρισε. Πῶς ἔλαμπε σὰν βασιλόπουλο ὁ ἀγαπημένος μικρὸς γυιόκας της! Ὁ μπρούτζινος θώρακας, τὸ χρυσὸ σπαθάκι, τὰ κόκκινα σάνταλα, τί ὡραῖα ποὺ τοῦ πήγαιναν! Ἡ μάνα του τὸν ἀγκάλιασε, τὸν συνώδεψε ὡς τὴν ξώπορτα καὶ τὸν φίλησε.

— Ἔχε τὴν εὐχή μου, Στέφανε, τοῦ εἶπε μὲ πνιγμένη φωνὴ ἀπὸ τὴν συγκίνησι. Ἐγὼ δὲν ξέρω πολλὰ σὰν τὸν πατέρα σου κι' ἕνα μονάχα, παιδί μου, ἀκόμα σοῦ παραγγέλνω: Ν' ἀγαπᾶς τοὺς ἀνθρώπους!

Κεφ. 15.

Ὅταν ἔφτασε ὁ Στέφανος στὸ παλάτι καὶ μπῆκε στὴν αἴθουσα μὲ τὰ στρωμένα τραπέζια, μὲ τ' ἀναμμένα μπρούντζινα λυχνάρια ἀπάνω στοὺς λυχνοστάτες, ὥρα πολλὴ πήγαινε κι' ἐρχόταν καὶ θάμαζε τὶς ζωγραφιὲς στοὺς τοίχους.

Ἤξερε καλὰ τὸν Ὅμηρο, ἡ μητέρα του ὅταν ἦταν μικρὸ παιδάκι ἀκόμα τὸν νανούριζε σιγοτραγουδῶντας στίχους ἀπὸ τὴν «Ἰλιάδα» κι' ἀπὸ τὴν «Ὀδύσσεια». Καὶ τώρα ἔβλεπε τοιχογραφίες γύρω του τοὺς ἥρωες ποὺ ἀγαποῦσε: Τὸν Ὀδυσσέα ὅταν σκίζη μὲ τὸ καράβι του τὴ θάλασσα· ὅταν φτάνη στὴν Ἰθάκη καὶ βλέπη τὴ γυναῖκα του, τὴ φρόνιμη Πηνελόπη· ὅταν τεντώνη τὸ φοβερὸ τόξο καὶ σκοτώνη τοὺς μνηστῆρες...

Πιὸ πέρα ὁ Στέφανος βλέπει ζωγραφισμένο ὡραῖο, μὲ ξανθὰ μαλλιά, μὲ δυνατὸ ἀθλητικὸ σῶμα, τὸν Ἀχιλλέα.

«Πῶς μοιάζει στὸν Ἀλέξανδρο, συλλογίστηκε ὁ Στέφανος, πῶς μοιάζει! Ἀπαράλλαχτος!».

(Ἀκολουθεῖ)

«ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΟΡΕΩΣ»

Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Δημητρίου Δημητράκου εἶχε τὴν λαμπρὰν ἰδέαν νὰ ἐκδώσῃ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων «Τὸ Χρονικὸν τοῦ Μορέως», περὶ τοῦ ὁποίου τόσος γίνεται λόγος εἰς τὰς μελέτας περὶ τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι καὶ τοῦ ὁποίου αἱ ἐκδόσεις εἶναι δυσπρόσιτοι, διὰ τὸ πολὺ κοινόν, ἂν ὄχι σπανιώταται.

Τὰ «Χρονικὰ τοῦ Μορέως» εἶναι τὰ περισωθέντα κείμενα τοῦ 14ου αἰῶνος, εἰς τὰ ὁποῖα περιγράφεται ἡ σταδιοδρομία τοῦ φραγκικοῦ πριγκηπάτου τῆς Πελοποννήσου, τὸ ὁποῖον, ὅπως εἶναι γνωστόν, ἱδρύθη μετὰ τὴν Δ' Σταυροφορίαν.

Ὡς ἀπόλυτος πηγὴ ἱστορίας δὲν θὰ ἦτο, βεβαίως, δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ τὸ «Χρονικὸν τοῦ Μορέως», διότι καὶ συγχύσεις ἔχει εἰς τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ ἀπὸ πνεῦμα δυσμενείας πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐμφορεῖται, γραφέν, προφανῶς, ἀπὸ ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο καθαρόαιμος Ἕλλην ἢ Φράγκος, ἀλλὰ γασμοῦλος. Ἐκ τῶν ἀνθρώπων δηλαδὴ ἐκείνων ποὺ προῆλθον ἀπὸ τὴν ἕνωσιν Φράγκων ἱπποτῶν μὲ ἐγχωρίους γυναῖκας.

Εἶναι ὅμως πολλάκις πολὺ διαφωτιστικὸν τὸ Χρονικὸν διὰ τὸν τρόπον ποὺ ἔζουσαν οἱ Φράγκοι εἰς τὴν Πελοπόννησον, διὰ τὴν διαβίωσίν των εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀκόμη δὲ ὡς στοιχεῖον γλωσσικὸν ὑψίστης σημασίας. Ἀπέχει, βέβαια, πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι τὸ σημαντικώτερον βιβλίον τῆς νέας μας γλώσσης, ὅπως θέλει ὁ κ. Μ. Τριανταφυλλίδης. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι παρ' ὅλας τὰς φραγκικὰς ἐπιδράσεις, τὴν σημειουμένην πολλαχοῦ ἀλλοίωσιν τοῦ γλωσσικοῦ μας πλούτου, δὲν εἶναι πολύτιμον ἀπόκτημα διὰ τὸν μελετητὴν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γλώσσης.

Οὐσιαστικῶς, δὲν εἶναι ἓν τὸ διασωθὲν χρονικὸν τοῦ Μορέως. Ἔχομεν τὸ χειρόγραφον τῆς Κοπεγχάγης, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται τὸ ἀρχαιότερον καὶ πληρέστερον, καὶ ἄλλα σωζόμενα εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τοῦ Τουρίνου, τῶν Παρισίων καὶ τῆς Βέρνης. Παραλλήλως ἔχομεν ἓν ἰταλικὸν κείμενον διασωθὲν εἰς Βενετίαν, ἐκ διασκευῆς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ, τὸ ἀραγωνικὸν τὸ περιλαμβανόμενον εἰς τὴν «Grant Cronica de los conquidores» καὶ τὸ διασωθὲν γαλλικὸν εἰς Βρυξέλλας καὶ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Buchon, τῷ 1835, ταυτοχρόνως μετὰ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς Κοπεγχάγης. Τὸ γαλλικὸν τοῦτο κείμενον φέρει τὸν ἑξῆς τίτλον, ὅπως θὰ ἠδύνατο ὁ ἐπιμεληθεὶς τὴν ἀνὰ χεῖρας ἔκδοσιν κ. Π. Καλονάρος νὰ μεταφράσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Χρονικοῦ: «Ἐτοῦτο ἐνὶ τὸ βιβλίον τῆς Κουγκέστας τῆς Κωνσταντίνου Πόλης καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ρωμανίας καὶ τοῦ τόπου τοῦ Πριγκηπάτου τοῦ Μορέως, τὸ ὁποῖον εὑρέθη μέσα εἰς ἕνα ἄλλο βιβλίον, ὁποὺ ἦταν τοῦ εὐγενικοῦ μπαροῦ-μισὶρ Μπαρτολομαίου Γκύζη, τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου καὶ τὸ εἶχεν εἰς τὸ καστέλλιν του τῆς Θηβοῦ».

Ὁ κ. Καλονάρος εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, ἡ ὁποία ἔχει γίνει κατὰ τὸν ἀρτιώτερον τρόπον καὶ ἔχει πλουτισθῆ μὲ δεκάδας φωτογραφιῶν ἀπὸ τοὺς τόπους καὶ τὰ διασωζόμενα λείψανα τῆς Φραγκοκρατίας, χρησιμοποιεῖ τὸν κώδικα τῆς Κοπεγχάγης, τὸν ὁποῖον συνεπλήρωσεν εἰς τὰ κενά του, ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ παρισινοῦ χειρογράφου καὶ γενικώτερον ἐπεξειργάσθη μὲ στοργήν, μὲ βάσιν τὰ διασωθέντα καὶ ἄλλα Χρονικά, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ μένουν ἀπορίαι εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀναγνώστου καὶ νὰ ἠμπορῇ νὰ θεωρηθῇ ἡ ἔκδοσις Δημητράκου ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀρτιωτέρα.

Τὸ τονίζω αὐτό, διότι δίκαιον εἶναι νὰ μὴ μεμψιμοιρῶμεν συνεχῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξαίρωμεν ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι τιμοῦν καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐκδοτικὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι, ὅπως ὁ κ. Καλονάρος, ἔσκυψαν ἐπάνω εἰς κείμενα, ὁλόκληρα χρόνια, ἐκοπίασαν, ἔκαμαν ἐπὶ τόπου ἐρεύνας καὶ ἀνέτρεψαν τὴν φήμην ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι δι' ἔργα τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν μακρὸν χρόνον καὶ μεγάλους κόπους.

Θὰ ἤθελα νὰ ἠμποροῦσα νὰ παραθέσω μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Χρονικόν, ἤ, ὅπως τιτλοφορεῖται τὸ χειρόγραφον τῆς Κοπεγχάγης, τὸ «Βιβλίον τῆς Κουγκέστας». Δυστυχῶς εἶναι ἀδύνατον καὶ τὰ Ἑλληνόπουλα ἂς ἀρκεσθοῦν εἰς τοὺς ὀλίγους αὐτοὺς στίχους, διότι πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κείμενον εἶναι τὸ μόνον ἔμμετρον.

Ὁ ἀφέντης τῆς Καρύταινας ὡς ἔμαθε ἐνταῦτα
ὅτι ἔρχετον ὁ πρίγκηπας μὲ τὰ φουσσᾶτα ὅπου εἶχεν,
ἐκεῖ εἰς τὸ παρεπόταμον ἀνέβαινεν πρὸς αὔτον.
Εὐθέως ἐκαβαλλίκεψεν μετὰ τοὺς ἐδικούς του
καὶ ἦλθεν εἰς συναπαντὴν τοῦ πρίγκηπα Μορέως.
Καὶ πάλε ἀπὸ τὴν Ἄκοβα ἦλθε ὁ μισὶρ Γατιέρης,
ὁ ἀφέντης τοῦ κάστρου ἐκεινοῦ, μὲ τὰ φουσσᾶτα ὁποῦ εἶχεν·
ἐκεῖσε εἰς τὴν Καρύταιναν ἑνώθηκαν ἀλλήλους·
ἐγνώμιασαν τοῦ καθενὸς τὸ τί φουσσᾶτα εἶχεν,
καὶ ηὕρασιν ὅτι εἴχασιν οἱ δύο ἐκεῖνοι φλαμουριάροι,
ὁ ἀφέντης τῆς Καρύταινας κ' ἐκεῖνος τῆς Ἀκόβου,
ἀνθρώπους εἰς τὰ ἄλογα, καλὰ ἑκατὸν πενῆντα,
ὁποῦ ἦσαν ὅλοι ἐκλεκτοί, στρατιῶτες παιδεμένοι·
διακοσίους εἴχασιν πεζούς, ὅλους ἀρματωμένους.

«ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ»

Εἰς τὰ ἐκδοθέντα τελευταίως βιβλία διὰ τὸν Τύπον, τοὺς ἀνθρώπους του, τὰ καλά του καὶ τὰ κακά του, προσετέθη ἀπό τινος ἕνα ἀκόμη ὑπὸ τὸν τίτλον «Δημοσιογραφικὰ Ἀνέκδοτα». Συγγραφεύς του ὁ νέος δημοσιογράφος κ. Κ. Μάγερ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε μετὰ τοῦ κ. Ι. Μύταλη, ὁ ἕτερος τῶν συγγραφέων τῆς «Ἑλληνικῆς Δημοσιογραφίας». Θὰ ἤθελα, ὁμολογῶ, νὰ γράψω τὰ καλύτερα λόγια δι' ἕνα ἐν πρώτοις νέον ἄνθρωπον ποὺ χαράσσει τὴν σταδιοδρομίαν του εἰς τὸν τομέα τῶν γραμμάτων καὶ δεύτεορν δι' ἕνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἠθέλησε ν' ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν τῆς μελαγχολίας ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἐποχήν μας καὶ νὰ προσφέρῃ τὸ ὑγιὲς γέλιο. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι ὅμως, τοῦτο παρετήρησε καὶ ἄλλος, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας γέμει τύπων καὶ ἀνεκδότων, ποὺ χαρακτηρίζονται ἀπὸ πρωτοτυπίαν, ἀπὸ μίαν διάθεσιν ἡρωϊκῆς ζωῆς, ποὺ θὰ ἤξιζαν τὸν κόπον νὰ διαιωνισθοῦν. Ὁ κ. Μάγερ παραθέτει ἀρκετὰ ἀνέκδοτα, εἶναι ὅμως μᾶλλον τετριμμένα καὶ τὰ περισσότερα δὲν θὰ ἤξιζε κἂν νὰ μνημονευθοῦν. Ἡ ἀγαθή του ὅμως πρόθεσις μένει καὶ ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ τετριμμένα ἀνέκδοτα ἀποκτοῦν κάποιαν ζωὴν χάρις εἰς τὸ ρευστὸν καὶ δροσερὸν ὕφος τοῦ κ. Μάγερ.

ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΝ

Ἐγράφησαν τόσα πολλὰ καὶ τόσα κολακευτικά, ὅταν ἐξεδόθη εἰς πρώτην ἔκδοσιν τὸ κεφαλαιῶδες τοῦτο σύγγραμμα διὰ τὴν Ἑλληνικὴν νομικὴν ἐπιστήμην, τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Δημοσίου Διεθνοῦς Δικαίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν κ. Σπυροπούλου, ὥστε οἱαδήποτε συμπληρωματικὴ κρίσις νὰ περιττεύῃ. Ἄλλωστε καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐντὸς μιᾶς ἑπταετίας ἐχρειάσθη δευτέρα ἔκδοσις τοῦ ἔργου, ἀποδεικνύει ποία ἡ σημασία του δι' ἐκπαιδευτικοὺς ὅσον καὶ διὰ γενικωτέρους σκοπούς. «Τὸ σύγγραμμα τοῦτο, γράφει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου κ. Ρέστλομπ, κρίνων τὸ ἔργον τοῦ κ. Σπυροπούλου τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη συγχρόνως καὶ γαλλιστί, εἶναι συντεταγμένον μετὰ πολλῆς διαυγείας καὶ μὲ τὴν τέχνην ἐκείνην τῆς ἁπλουστεύσεως τῶν προβλημάτων, τὸ μυστικὸν τῆς ὁποίας ἀνήκει εἰς ἐκείνους ποὺ δεσπόζουν ἀπολύτως, τῆς πραγματευομένης παρ' αὐτῶν ὕλης... Τὸ βιβλίον διαβάζεται εὐκόλως, πρᾶγμα σπάνιον δι' ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα. Δύναμαι μάλιστα νὰ εἴπω ὅτι ὑπάρχει κάτι τὸ φωτεινὸν εἰς τὴν φράσιν τοῦ κ. Σπυροπούλου ποὺ ἐνθυμίζει τὴν ἀρχαίαν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς ὡραίας του χώρας».

Εἰς τὴν νέαν ταύτην ἔκδοσιν ὁ κ. Σπυρόπουλος ἔχει ἐπιφέρει ἀρκετὰς συμπληρώσεις, αἱ ὁποῖαι συγχρονίζουν ἀπολύτως τὸ ἔργον καὶ τὸ ἐμπλαισιώνουν εἰς τὰ σημερινὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλουν τὴν διαρκῆ προσφυγὴν εἰς τὸ Διεθνὲς Δίκαιον.

Χρ. Ἀγγ.

ΤΗΝΟΣ ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Ἂν ἡ Σῦρος εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῶν Κυκλάδων, ὀνομαστὴ γιὰ τὴν ἀρχαία ἱστορία της ὅσο καὶ γιὰ τὴν σύγχρονη μεγάλη της ζωή, μὲ τὸ σημαντικὸ ἐμπορικὸ λιμάνι της στὴ Μεσόγειο θάλασσα, μὲ τὶς μεγαλόπρεπες ἐκκλησίες της, τὰ ἐπιβλητικὰ μέγαρα καὶ τὰ δημόσια κτίριά της, μὲ τὸν πλούσιο καὶ ἀρχοντικό της κόσμο καὶ τὶς θαυμαστές της ἐξοχές, ἡ γειτόνισσά της ἡ Τῆνος εἶναι ὀνομαστὴ γιὰ τὴ μεγάλη καὶ φεγγόβολη κορῶνα ποὺ φορεῖ, κι' ὅπου μὲ ὁλόχρυσα γράμματα εἶναι χαραγμένος ὁ περίδοξος τίτλος «Νησὶ τῆς Παναγίας».

Παντοῦ καὶ πάντα ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ ἡ λατρεία πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ ἐκδηλώθηκε καὶ δὲν παύει νὰ ἐκδηλώνεται μὲ τὴν ἴδια ψυχικὴ θέρμη, μὲ τὴν ἴδια βαθύτατη συγκίνησι. Ἡ Παναγία ὅμως λατρεύεται ἀκόμη περισσότερο στὰ ἑλληνικὰ νησιὰ ὡς προστάτις μαζὶ καὶ τῶν θαλασσινῶν, ὅπως καὶ ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ἰδίως δὲ στὶς Κυκλάδες.

Ἡ μία καὶ μεγάλη Παρηγορήτρα, ὁ φάρος τῆς πίστεως καὶ τῆς σωτηρίας τῶν Χριστιανῶν, ὑπὸ διάφορες ὀνομασίες λατρεύεται στὶς Κυκλάδες, Εὐαγγελίστρια στὴν Τῆνο, Τουρλιανὴ στὴ Μύκονο, Καταπυλιανὴ στὴν Πάρο, Παναχραντος στὴν Ἄνδρο, Κανάλα στὴν Κύθνο, Καστριανὴ στὴν Κέα, Χρυσοβιώτισσα στὴν Ἀμοργὸ κλπ.

Μόλις τὸ βαπόρι ἀγναντέψη ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ τὴν Τῆνο, ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὰ σπίτια τῆς πολιτείας βλέπομε νὰ στέκη κυρίαρχος ὁ ἐπιβλητικὸς ναὸς τῆς Μεγαλόχαρης. Πίσω του ὀρθώνονται λόφοι καὶ βουνὰ μὲ ἀνάμεσό τους τὴν κορφὴ τοῦ Ἐξώμπουργκου, ὅπου παλαιότερα ἦταν χτισμένο ἕνα βενετσιάνικο κάστρο. Σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς ψηλότερους λόφους γράφεται σὰν ὁλόλευκη ἀητοφωλιά, τὸ παμπάλαιο γυναικεῖο μοναστήρι, σεμνὸ καταφύγιο γαλήνης καὶ προσευχῆς.

Τὰ βουνὰ τῆς Τήνου εἶναι ὅλα γυμνὰ ἀπὸ πρασινάδα, ἀλλὰ ὄχι καὶ γι' αὐτὸ ἀντιαισθητικά. Ἔχουν ὡραῖες καὶ μαλακὲς καμπύλες. Τὴ μονοτονία τους διακόπτουν τὰ γραφικὰ κάτασπρα χωριουδάκια.

Ἡ ξεραΐλα τῶν βουνῶν τῆς Τήνου προέρχεται ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς ἀνέμους ποὺ δέρνουν τὸ νησὶ ἀπὸ παντοῦ καὶ ποὺ γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ πουθενὰ νὰ βλαστήση δέντρο ἢ φυτό, ἐκτὸς ἀπὸ δύο ἢ τρία χωριὰ πιὸ ὑπήνεμα. Τὸ πιὸ ψηλὸ βουνὸ τῆς Τήνου λέγεται Τσικνιᾶς.

Κατὰ τὴ μυθολογία ἐκεῖ ἀπάνω κατοικοῦσε ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, ὁ Αἴολος. Ὅταν ὁ Ἡρακλῆς ἐσκότωσε τοὺς δυὸ γυιοὺς τοῦ Βοριᾶ, τὸ Ζήτι καὶ τὸν Κάλαη, λέει ἀκόμα ὁ μῦθος ὅτι τοὺς ἔθαψαν ἀπάνω στὸν Τσικνιᾶ κι' ἔβαλαν ἀπάνω στὸν τάφο τους μία κολῶνα ποὺ διαρκῶς ἐκινιῶτανε ἀπὸ τὸ βόγγο καὶ τὴ μανία τοῦ πατέρα τους.

Ἀπὸ τὰ παλαιότερα χρόνια ἡ Τῆνος ἦταν ὀνομαστὴ τόσο γιατὶ εἶχε μεγάλα λατομεῖα, ἀπ' ὅπου ἔβγαζαν τὰ περίφημα πράσινα μάρμαρα, ὅσο καὶ γιὰ τὸν περίφημο ναὸ τοῦ Ποσειδῶνος.

Τώρα τόπος λατρείας καὶ θεραπείας εἶναι ὁ ἱερὸς ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας, ποὺ συγκεντρώνει δυὸ φορὲς τὸ χρόνο, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Κοιμήσεως, χιλιάδες τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς, ποὺ ἔρχονται μὲ βαθύτατη εὐλάβεια νὰ προσκυνήσουν τὴ Μεγαλόχαρη καὶ νὰ ζητήσουν τὴ βοήθειά της.

Ἂς δοῦμε τώρα πῶς ἐχτίστηκε ὁ μεγάλος αὐτὸς ναός.

Τὸ μέρος αὐτὸ παλαιὰ ἦταν ἕνας ἀγρὸς κάποιου χωρικοῦ ποὺ τὸν ἔλεγαν Δοξαρᾶ. Ἀπὸ καιρὸ φανερωνότανε, στὸν ὕπνο ἑνὸς γέρου κηπουροῦ Πολυζώη καὶ μιᾶς καλογρηᾶς Πελαγίας, ἡ Παναγία κι' ὅλο τοὺς ἔλεγε ὅτι σ' αὐτὸ τὸν ἀγρὸ ἦταν ἡ εἰκόνα της. Ὅτι ἔπρεπε νὰ σκάψουν νὰ τὴν εὕρουν καὶ νὰ τῆς χτίσουν ἐκεῖ μία ἐκκλησία. Μὲ τὰ πολλά, ἀφοῦ ἔσκαψαν κάμποσες ἡμέρες, ἡ εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἦρθε στὸ φῶς, στὶς 30 τοῦ Γενάρη 1823. Ὅλες οἱ Κυκλάδες ξεσηκώθηκαν κι' ἔτρεξαν νὰ τὴν προσκυνήσουν. Μεγάλες δωρεὲς ἄρχισαν νὰ γίνωνται τότε γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ ναοῦ. Λιτανεῖες καὶ προσευχὲς ἀκούονταν κάθε μέρα καὶ τὸ σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα ἡ Παναγία ἔκανε θαύματα τὸ ἕν' ἀπάνω στ' ἄλλο. Τυφλοὶ εἶδαν τὸ φῶς τους, παράλυτοι βρῆκαν τὴν ὑγεία τους, τρελλοὶ τὸ λογικό τους. Στὴ θέσι ὅπου βρέθηκε ἡ εἰκόνα ἔτρεχε ἁγίασμα, ὅπως καὶ τώρα ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχη. Ἐκεῖ ἔγινε ἡ πρώτη ἐκκλησία μὲ τὸ βαπτιστήριο, ὅπου μέσα σὲ μαρμάρινη κολυμβήθρα ἐβαπτίζονταν ὄχι μόνο χριστιανοὶ ἀλλὰ καὶ ἀλλόθρησκοι. Μὲ τὰ χρόνια ἡ ἐκκλησία ἔγινε θεώρατη μέσα στὸν ἀπλόχωρο περίβολό της ποὺ τὸν περικλείνουν ἡ σειρὲς τῶν ἀμέτρητων κελλιῶν, οἱ βιβλιοθῆκες, τὰ σκευοφυλάκια, τὸ μουσεῖο τῶν Τηνίων καλλιτεχνῶν.

Στὸν κύριο ναὸ ἀνεβαίνουμε ἀπὸ δύο μεγαλόπρεπες μαρμάρινες σκάλες, κι' ἀφοῦ βρεθοῦμε σὲ μιὰ ἀπέραντη ταράτσα μὲ ἀνοιχτὲς καμάρες, μπαίνουμε στὴν ἐκκλησία. Στ' ἀριστερά μας λαμποκοπάει ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου. Ἀστράφτει ἀπὸ τὴν πληθώρα τῶν ἀμέτρητων χρυσαφικῶν, ἀπὸ τὶς διαμαντόπετρες, τὰ μαργαριτάρια, τὰ πολύτιμα κάθε χρώματος πετράδια ποὺ τὶς ἔχουν ἀφιερώσει οἱ εὐλαβικὲς ψυχὲς τῶν χριστιανῶν. Ἐκεῖνο ποὺ προξενεῖ ἀληθινὰ μιὰ συναρπαστικὴ ἐντύπωσι εἶναι τοῦτο:

Ἀνάμεσ' ἀπὸ τὶς βαρειὲς μαρμάρινες κολῶνες, τοὺς θόλους καὶ τὶς ἁψῖδες τῆς ἐκκλησίας εἶναι δεμένες πολλὲς ἁλυσίδες ἀπ' ὅπου κρέμονται ἀμέτρητα ἀφιερώματα, μικρὰ καὶ μεγάλα καντήλια, μὲ καράβια, βάρκες, βαπόρια, χρυσᾶ καὶ ἀσημένια κρεμασμένα κάτω ἀπὸ κάθε καντῆλι, σχηματίζοντας ἕνα ὁλόκληρο δάσος ἀστραφτερὸ ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μας. Κρέμονται ἀκόμα καὶ σπίτια καὶ ζῶα καὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ κυριαρχοῦν τὰ πλεούμενα. Μέσα στὶς ἀναλαμπὲς τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, τῶν ἀναμμένων λαμπάδων καὶ τῶν καντηλιῶν, ὅλ' αὐτὰ τὰ ἀφιερώματα γεμίζουν μὲ μιὰ ἐκτυφλωτικὴ λάμψι τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἐκκλησίας. Σ' ἕν' ἀπ' αὐτὰ τὰ καντήλια κρέμεται κι' ἕνα χρυσὸ ψαράκι. Καθὼς μοῦ διηγοῦνται, αὐτὸ τὸ ψάρι, στὸ φυσικό του βέβαια μεγάλο, ἔσωσε ἀπὸ ναυάγιο ὁλόκληρο καράβι. Ἀπὸ χτύπημα σὲ βράχο σχηματίστηκε μιὰ τρύπα στὸ σκάφος. Τὰ νερὰ ἔμπαιναν στὸ ἀμπάρι κι' οἱ ναῦτες δὲν μποροῦσαν νὰ τὰ σταματήσουν. Ὁ καπετάνιος ἐπικαλέστηκε τότε τὴ Μεγαλόχαρη. Τὰ νερὰ σταμάτησαν ἀμέσως. Τί εἶχε συμβῆ; Ἕνα μεγάλο ψάρι εἶχε σφηνωθῆ στὴν τρύπα τοῦ καραβιοῦ. Ἔτσι ἡ Παναγία ἔκανε τὸ θαῦμα της. Αὐτὸ δὲν εἶναι παραμύθι, ἀλλὰ ζωντανὴ ἀλήθεια. Ὅπως ζωντανὲς ἀλήθειες εἶναι τόσα καὶ τόσα ἄλλα θαύματα ποὺ θὰ ἤθελε κανεὶς τόμους ὁλόκληρους νὰ γράψη γιὰ νὰ τὰ διηγηθῆ. Ἂς ποῦμε μόνο ἀκόμη καὶ τὸ θαῦμα ποὖγινε σ' ἕναν Τοῦρκο χιλίαρχο, Μουσταφᾶ Ἀγᾶ, ποὺ ἦταν ἀπὸ χρόνια παράλυτος. Ἦρθε στὴν Τῆνο, προσκύνησε μὲ πίστι τὴ Βαγγελίστρα κι' ἀμέσως ἐγιατρεύτηκε. Γιὰ δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης του ἔστησε στὸν περίβολο τῆς ἐκκλησίας ἕνα μεγαλοπρεπέστατο σκαλιστὸ μαρμάρινο συντριβάνι, ὅπου γίνονται ἀπὸ τότε οἱ μεγάλοι Ἁγιασμοὶ καὶ ποὺ στέκεται ὅλος ὁ κόσμος τῶν προσκυνητῶν καὶ τὸ θαυμάζει. **Ἀθηνᾶ Ταρσούλη**

Γενικὴ ἄποψις τῆς Τήνου. Σχέδιον Ἀθ. Ταρσούλη.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (14ης Ἀπριλίου)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν· οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Μὲ τὴν περικοπὴν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ποὺ βλέπομεν ἀπέναντι, μᾶς λέγει τί ἐδίδαξεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς μαθητάς του ὅταν διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου ἐπήγαινε μαζί τους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Προλέγει εἰς αὐτοὺς τί θὰ τοῦ συμβῇ καὶ πόσα βάσανα πρόκειται νὰ ὑποφέρῃ. Καὶ τέλος λέγει εἰς αὐτοὺς τὴν βαθυστόχαστον φράσιν: «Ὅς ἂν θέλῃ γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος», θέλων μὲ αὐτὰ τὰ λόγια νὰ τοὺς διδάξῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι καὶ ἐγωϊσταί. Δὲν ἀποκλείει βέβαια ἀπ' αὐτοὺς τὴν εὐγενῆ καὶ τιμίαν φιλοδοξίαν, ἀλλὰ τοὺς συνιστᾷ νὰ ἀποφεύγουν τὴν ψευδῆ δόξαν. Δηλαδὴ τὴν δόξαν τὴν πρόσκαιρον, τὴν δόξαν ἀπὸ μέρους τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ ἡ δόξα αὐτή, ἂν τὴν ἐξετάσωμεν κατὰ βάθος, θὰ ἰδοῦμε ὅτι εἶναι ψευδὴς καὶ ματαία. Εἶναι δόξα προσωρινή. Δὲν πρέπει νὰ μακαρίζωμεν καὶ νὰ ζηλεύωμεν τὴν δόξαν αὐτήν. Διότι εἶναι δυνατὸν ἡ δόξα αὐτὴ πολλὲς φορές, ἀπὸ ἕνα ἀσήμαντο περιστατικό, ἀπὸ μιὰ δυσμένεια τῆς τύχης, νὰ μεταστραφῇ εἰς περιφρόνησιν. Πόσα παραδείγματα ἔχομεν ἀνθρώπων ποὺ ἐνῷ ἐδοξάσθησαν εἰς τὸ ἔπακρον τέλος ἔγιναν ὁ περίγελως ἐκείνων ποὺ τοὺς εἶχαν δοξάσει καὶ θαυμάσει; Πόσα τέτοια παραδείγματα δὲν ἀναφέρει ἡ ἱστορία; Πόσα δὲν βλέπομε καθημερινῶς νὰ συμβαίνουν; Καὶ ἂν ἀκόμα αὐτὴ ἡ δόξα διαρκέσῃ καθ' ὅλην τὴν ζωὴν ἑνὸς ἀνθρώπου, τὸν ἀκολουθεῖ αὐτὴ καὶ σὰν ἀποθάνῃ; Τὸ χῶμα τοῦ τάφου ποὺ θὰ τὸν καλύψῃ θὰ τὰ σβήσῃ ὅλα.

Ἡ δόξα ὅμως αὐτὴ δὲν εἶναι μόνον παροδική, ἀλλὰ τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι καὶ ἀνωφελής. Πολλὲς φορὲς ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιδιώκουν αὐτὴ τὴ δόξα στὸ τέλος καταστρέφονται. Πόσας πικρίας καὶ ἀγωνίας καὶ στερήσεις δὲν ὑποφέρουν αὐτοί; Γιὰ νὰ γίνουν ἔνδοξοι πολλοὶ μεταχειρίζονται κάθε μέσον, ἀδιαφοροῦντες ἂν εἶναι δίκαιον ἢ ἄδικον, καλὸν ἢ κακόν. Τοὺς ἀρκεῖ μόνον τὸ νὰ ἐπιτύχουν νὰ δοξασθοῦν. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπεστρέφετο τὴν δόξαν αὐτήν, καὶ δι' αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του τὸ ἴδιο συνιστοῦσε. Πολλὲς φορὲς κατηγόρησε τοὺς σοφοὺς τῶν Ἰουδαίων (Φαρισαίους) οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ὑποκρισίαν ἐπεδίωκαν νὰ δοξασθοῦν ἀπὸ τὸν λαόν.

Ἀφοῦ ὅμως ὁ Θεάνθρωπος μᾶς συνιστᾷ νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν δόξαν τοῦ κόσμου τούτου, ποίαν μᾶς συμβουλεύει νὰ ἐπιδιώκωμεν ὅπως ἀποκτήσωμεν; Μᾶς λέγει ὅτι πρέπει νὰ θέλωμε τὴ δόξα ποὺ προέρχεται ἀπ' τὸ Θεό. Δηλαδὴ τὴ δόξα μὲ τὴν ὁποία βραβεύει τοὺς πιστοὺς εἰς τὰς ἐντολάς του. Ἐκείνους ποὺ ἀγωνίζονται διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν, ποὺ ἐργάζονται ἔργα καλὰ καὶ θεάρεστα. Πολλὲς φορὲς ὁ Θεὸς δοξάζει αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, ἀλλὰ τὴν τελείαν καὶ αἰωνίαν δόξαν τὴν ἐπιφυλάσσει δι' αὐτοὺς εἰς τὴν μετὰ θάνατον ζωήν. Τότε θὰ λάβουν τὸν ἀμάραντον τῆς δόξης στέφανον. Μόνον ἡ δόξα αὐτὴ εἶναι σταθερὰ καὶ πραγματική, αἰώνιον κτῆμα ἐκείνων ποὺ θὰ γίνουν ἄξιοί της. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν δόξαν αὐτὴν δὲν μᾶς χρειάζονται φιλονικίαι καὶ μάχαι, ὅπως συμβαίνει διὰ τὴν ἐπίγειον δόξαν. Ἀπαιτεῖται μόνον νὰ εἴμεθα ταπεινοὶ καὶ γεμᾶτοι ἀγάπη πρὸς ὅλους. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ Θεάνθρωπος εἶπε στοὺς μαθητάς του «ὅς ἂν θέλῃ γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος». Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ ἐξυπηρετοῦμε τὸν πλησίον μας καὶ νὰ ἐργαζώμεθα πάντοτε διὰ τὸ καλό του. Εἰς τὴν δόξαν αὐτὴν μᾶς καλεῖ κάθε στιγμὴν ὁ ἐπουράνιος πατήρ μας. Γι' αὐτὸ ἂς ἐγκαταλείψωμε τὰς σκιὰς καὶ τὰ ὄνειρα καὶ ἂς ἐπιδιώξωμε τὴν πραγματικότητα. Ἂς προσπαθοῦμε σ' ὅλη μας τὴ ζωὴ νὰ καλλιεργοῦμεν τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ταπεινοφροσύνη. Μόνον μ' αὐτὰ τὰ προσόντα θὰ γίνωμε ἱκανοὶ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν πραγματικὴ καὶ αἰώνια δόξα, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐπιφυλάσσει δι' ὅλους τοὺς ἀκολουθοῦντας τὰς ἁγίας του ἐντολάς.

Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Στὶς 10 Ἀπριλίου, κάθε χρόνο, ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴ μνήμη τοῦ ἐθνομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε΄. Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος εἶναι τὸ πρῶτο μεγάλο θῦμα, ποὺ προσέφερε τὸ μαρτυρικὸ αἷμά του γιὰ νὰ καθαγιάσῃ τὸν Ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Ὅταν ἐξέσπασε ἡ ἐπανάστασις στὶς ἡγεμονίες, εἶναι γνωστὸ πόσο ἐξαγριώθηκε ὁ Σουλτᾶνος, καὶ πόσο ἄναψαν τὰ πάθη τοῦ ὄχλου στὴν Κωνσταντινούπολι.

Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος εἶχεν ἀντιληφθῆ πρῶτος τὴ σοβαρότητα τῆς καταστάσεως. Ἦταν περισσότερο ἀπὸ βέβαιος γιὰ τὴν τύχη ποὺ τὸν περίμενε. Οὔτε σκέψις ὅμως γιὰ νὰ φύγῃ δὲν πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του. Λίγο καιρὸ νωρίτερα ὁ Ὑψηλάντης κι' ὁ Ζωσιμᾶς, προνοοῦντες γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ Πατριάρχου, εἶχαν στείλει μὲ τὸν Παπαρρηγόπουλο 20 χιλιάδες ρούβλια, κι' ἔδωσαν ἐντολὴ νὰ ναυλωθῆ ἕνα πλοῖο καὶ νἆναι ἕτοιμο γιὰ ἀναχώρησι. Τὸ πλοῖο θὰ ἦταν ἀποκλειστικῶς στὴ διάθεσι τοῦ Πατριάρχου, γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ σὲ πρώτη ἀνάγκη.

Ὁ Πατριάρχης ὅμως ἀρνήθηκε τότε καὶ χρήματα καὶ πλοῖο. Καὶ ἀπήντησε:

— Περὶ μὲν τῆς συντηρήσεώς μου οὐδέποτε ἔλαβα ἢ θὰ λάβω ἀνάγκην χρημάτων. Περὶ δὲ τῆς ζωῆς μου οὐδέποτε ἐφοβήθην.

Σὲ λίγες μέρες ἦταν Κυριακὴ τῶν Βαΐων. Πολλοὶ Ἕλληνες προύχοντες εἶχαν συγκεντρωθῆ στὰ Πατριαρχεῖα. Ἔβλεπαν τὸν ἀναβρασμὸ τῶν πνευμάτων στὴν Πόλι, κι' ἀνησυχοῦσαν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους. Γι' αὐτὸ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ φύγῃ γιὰ νὰ σωθῆ. Ἐκεῖνος ἀρνήθηκε πάλι. Τὴν ἀπάντησί του τὴν διέσωσεν ὁ Τερτσέτης.

«Μὴ μὲ προτρέπετε νὰ φύγω. Μάχαιρα θὰ περάσῃ τοὺς δρόμους τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν χριστιανικῶν ἐπαρχιῶν. Θέλετε νὰ καταφύγω μετημφιεσμένος εἰς ἕνα πλοῖον ἢ νὰ κλεισθῶ εἰς ἕνα σπίτι κάποιου εὐεργετικοῦ πρεσβευτοῦ, καὶ ν' ἀκούω ἐκεῖ πῶς οἱ δήμιοι κατακρεουργοῦν τὸν χηρεύσαντα λαόν; Ὄχι! Διὰ τοῦτο εἶμαι Πατριάρχης. Διὰ νὰ σώσω τὸ Ἔθνος μου. Ὄχι διὰ νὰ ἐξολοθρευθῆ ἐξ αἰτίας μου διὰ χειρὸς τῶν γενιτσάρων. Ὁ θάνατός μου θὰ ὠφελήσῃ περισσότερον παρὰ ἡ ζωή μου... Οἱ Ἕλληνες, οἱ ἄνδρες τῆς μάχης, θὰ πολεμήσουν μὲ μεγαλυτέραν μανίαν. Καὶ τοῦτο φέρει ὡς δῶρον τὴν νίκην. Εἶμαι βέβαιος δι' αὐτό. Νὰ ἔχετε ὑπομονήν, ὁτιδήποτε καὶ ἂν μοῦ συμβῇ. Σήμερα — Κυριακὴ τῶν Βαΐων — θὰ φᾶμε ψάρια· ἀλλὰ μετά τινας ἡμέρας ἴσως τὰ ψάρια θὰ φᾶνε ἐμᾶς... Ἂς μὴ γίνω ἡ χλεύη τῶν Τούρκων. Δὲν θὰ ἀνεχθῶ νὰ περνῶ ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς Ὀδησσοῦ ἢ τῆς Κερκύρας ἢ τῆς Ἀγκῶνος καὶ νὰ μὲ δακτυλοδεικτοῦν λέγοντες: Ἰδοὺ ὁ φονεὺς Πατριάρχης... Χαίρετε... Πηγαίνω ἐκεῖ ποὺ μὲ καλεῖ ὁ νοῦς μου, ὁ μέγας κλῆρος τοῦ Ἔθνους καὶ ὁ Πατὴρ ὁ Οὐράνιος, ὁ μάρτυς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων».

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου. Λόγοι ἀνθρώπου ποὺ ἤξερε νὰ θυσιάζεται πάνω στὸ βωμὸ τῶν μεγάλων ἰδανικῶν, καὶ νὰ γίνεται σύμβολο καὶ ἀρχηγὸς καὶ ποδηγέτης λαοῦ. Ὕστερα ἀπὸ μιὰ βδομάδα, τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, τὸ σεπτὸ σῶμά του ἐκρεμόταν ἀπηγχονισμένο, ὑβρισμένο, στὴν κεντρικὴ πύλη τῶν Πατριαρχείων. Μὰ ὁ ἡρωϊκός του θάνατος ἔγινε, καθὼς τὸ εἶχε προείπει, πηγὴ δυνάμεως καὶ ἐνισχύσεως στὸν Ἑλληνισμό, ποὺ ἀγωνιζόταν γιὰ τὴ λευτεριά του. Τὸ δρόμο του, τὸ δρόμο τῆς θυσίας γιὰ τὴ νίκη τοῦ πνεύματος ἐνάντια στὴν ὕλη, τὸν ἀκολουθοῦν ἀναρίθμητοι ἥρωες.

Τὸ Ἔθνος τὸν ἔγραψε μὲ χρυσᾶ γράμματα στὴν ἄφθαρτη στήλη τῶν μεγάλων εὐεργετῶν του. Κάθε γνήσια ἑλληνικὴ ψυχὴ τὸν ἔχει κλείσει μὲ στοργὴ καὶ μὲ ἀγάπη καὶ μὲ σεβασμὸ στὰ βάθη της. Κι' ἡ Ἐκκλησία μας τὸν εἶχε τάξει ἀνάμεσα στὴ σεπτὴ χορεία τῶν ἁγίων της, καὶ κάθε χρόνο στὶς 10 τ' Ἀπρίλη γιορτάζει τὴ μνήμη τοῦ μάρτυρος τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος Γρηγορίου τοῦ Ε΄.

Ἀ. Ι. Γκιάλας

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΙΣ ΕΡΗΜΙΕΣ

Μιὰ μικρὴ ἀκρίδα κύριος οἶδε ἀπὸ ποιὸ περιστατικὸ τῆς ζωῆς της σακατεμένη, κοίτεται χάμω στὴν αὐλή, ἀνάμεσα στὰ χορταράκια. Δὲν εἶναι ψόφια, κουνάει ἀρκετὰ ζωηρὰ τὰ μουστάκια της, σείει καὶ τὰ πόδια λίγο. Μόνο πὼς δὲν μπορεῖ νὰ πηδάη καὶ νὰ φύγῃ.

Λίγο νὰ κοιτάξουμε δυὸ τρία μέτρα γύρω στὴν τρύπα τῆς μερμηγκοφωλιᾶς, θὰ ἰδοῦμε τὸ ξεμοναχιασμένο μερμηγκάκι νὰ τριγυρνάῃ πρὸς κάποια διεύθυνσι καὶ νὰ ἀνιχνεύῃ τὸν τόπο. Παίρνουμε τὴν ἀνάπηρη ἀκρίδα προσεχτικὰ καὶ τὴν ἀφήνουμε κάπου

Μύρμηξ στρατιώτης

ἐκεῖ κοντά του. Ἀρκετὰ κοντά του πρέπει νὰ τὴν ἀφήσουμε, γιατὶ τὰ μερμήγκια εἶναι πάρα πολὺ κοντόφθαλμα, — λίγα δάχτυλα μακρυά τους νὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενο δὲν τὸ ξεχωρίζουνε.

Μιὰ δυὸ βόλτες ἀποδῶ ἀποκεῖ ὁ ἀνιχνευτὴς κι' ἀντιλαμβάνεται κάποτε τὸ κοιτάμενο θεριό, ποὺ ἴσως νὰ ἀκούῃ ἀπὸ μικρὴ ἀπόστασι καὶ τὴ μυρουδιά του. Σιμώνει κάμποσο, σιμώνει ἀκόμα περισσότερο, κουνάει μὲ νευρικότητα τὶς κεραῖες του καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀντιληφθῇ τί τρέχει. Νά τὸ φοβᾶται τάχατε; Ὄχι καθόλου. Τὸ μεγαθήριο αὐτὸ γιὰ τὸ μπόϊ τοῦ μερμηγκιοῦ, ἀφήνει τὸ μικροσκοπικὸ ξανθὸ μερμηγκάκι ἐντελῶς ἀσυγκίνητο. Ὁ μόνος του φόβος εἶναι πὼς ἅμα κάμη νὰ τὸ πιάση, αὐτὸ θὰ δώση μιὰ φοβερὴ σαλτιὰ καὶ θὰ χαθῇ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς. Τοὔχει συμβῆ σωρο φορὲς αὐτὸ τὸ περιστατικὸ καὶ ξέρει. Γιὰ νὰ δοκιμάσουμε ὅμως.

Σιμώνει τώρα μὲ προσοχὴ πολὺ κοντά, διαλέγει κάποιο πόδι τοῦ θεριοῦ βολικό, τὸ βουτάει ξαφνικὰ καὶ τὸ σφίγγει στὰ δόντια του, ἐνῶ μαζὶ κοιτάζει πὼς νὰ στερεωθῇ καλύτερα χάμου, νὰ μὴν τὸ ἀνασηκώση στὸν ἀέρα καὶ τὸ τινάξη. Ἀλλὰ κι' αὐτὸ γίνεται. Ἡ ἀκρίδα ἀκούει κάποιαν ἐνόχλησι ἐκεῖ στὸ πόδι της, τὸ ἀνασηκώνει καὶ τὸ τινάζει μιά, ἀλλὰ ποῦ! Δέκα φορὲς νὰ τὸ τινάξη, τὸ μερμηγκάκι δὲν παρατάει τὴ λαβὴ ποὺ ἔκαμε. Ἐπιμένει ἐκεῖ καὶ ἴσως λέει μέσα του κάνοντας καὶ τὸ ἴδιο κουράγιο: «Μωρὲ ἔννοια σου, φτάνει ποὺ δὲ μοῦ πηδᾶς' τώρα θὰ σὲ συγυρίσω ἐγώ».

Καὶ δὲ περνάει πολὺ κι' ἀρχίζει καὶ τραβάει. Σέρνει μὲ ὅλη του τὴ δύναμι, τεζέρνεται καὶ βάνει ὅλα του τὰ δυνατά, ὅμως ἡ ἀκρίδα δὲν εἶναι ψόφια νὰ τὴν κάνῃς ὅ,τι θές, εἶναι ζωντανὴ ἀκόμα, καὶ τὰ πόδια της ἔχουν γεροὺς γάντζους νὰ γαντζώνουνε χάμου.

Καὶ πάλι καταλαβαίνει τί τοῦ γίνεται ὁ κυνηγός μας. Λασκάρει λιγάκι τὸ τράβηγμα, παρατάει λιγάκι τὴν λαβή, — κοιτάζει νὰ ἰδῇ ἂν θὰ κάμη νὰ φύγῃ τὸ θεώρατο κυνήγι.

Ὄχι! ἐκεῖ στέκεται. Γυρίζει κι' αὐτὸ τὰ μπρὸς πίσω καὶ τὸ βάνει στὰ πόδια. Δρόμο ὁλοταχῶς γιὰ ἐνίσχυσι.

Ἂν ἔχουμε τώρα τὰ μέσα νὰ τὸ διαπιστώσουμε, θὰ ἰδοῦμε ὅτι τὸ μερμηγκάκι, τρέχοντας μὲ ὅλα του τὰ δυνατὰ γιὰ τὴ φωλιά, ἀφήνει στὴ γραμμὴ ποὺ περνάει ἕνα ντορό, μιὰ δυνατὴ μυρουδιὰ ποὺ βγάνει ἀδιόρατα ἡ κοιλιά του, καὶ ποὺ θὰ χρησιμέψη γιὰ δρόμος τοῦ γυρισμοῦ στὸ μεγάλο θήραμα. Φτάνει στὴ φωλιά, παραμερίζει τοὺς σκοποὺς καὶ μπαίνει μέσα, κι' ἴσαμε ποὺ νὰ μπῆ νὰ σου κιόλας καὶ βγαίνει ἀράδα μ' ἄλλα, ἐφτά, ὀχτώ, δέκα στὴ σειρά, ὁλόκληρο ἀπόσπασμα. Πότε πρόφταξε καὶ φώναξε καὶ συνεννοήθηκε;

Σὲ λίγο τὸ ἀπόσπασμα τραβάει τὴν ἀνάπηρη ἀκρίδα ἀπὸ κάθε ποδάρι κι' ἄκρη της. Αὐτὴ ὅμως βαστάει, εἶναι ζωντανὴ ἀκόμη καὶ κρατιέται ἄσειστη. Ἄντε ὅλοι μαζὶ κάμποσες προσπάθειες. Καὶ σὰν πάλι δὲ γίνεται τίποτα, τὰ παρατάει πάλι ἕνα τους, μονάχο ἢ καὶ μ' ἄλλο παρέα καὶ τρέχει γιὰ τὴ φωλιά. Νέο μήνυμα, νέες βιασύνες καὶ νέο ἀπόσπασμα γιὰ ἐνίσχυσι.

Μύρμηκες ἐργάται

Στὸ τέλος — οἱ ἐνισχύσεις ποὺ θὰ χρειασθοῦν θὰ ρθοῦν — ὁ μισοζώντανος ὄγκος τῆς ἀκρίδας θ' ἀρχίσῃ νὰ σέρνεται θριαμβευτικὰ κατὰ τὴ φωλιά. Ὅλοι δὲν εἶναι ἐξ ἴσου ἄξιοι στὸ τράβηγμα, ὅπως καὶ ὅλων τὸ μυαλὸ δὲν κόβει τὸ ἴδιο, κι' ἀρκετοὶ φέρνουν περισσότερο ἐμπόδιο, παρὰ ποὺ βοηθοῦνε. Οἱ ἱκανοὶ ὅμως ὑπερισχύουνε καὶ — πότε γοργὰ γοργὰ καὶ μὲ συντονισμό, πότε μὲ στάσεις καὶ ἐμπόδια — τὸ ἐγκαταλειμμένο πιὰ στὴ μοῖρα του μεγαθήριο σέρνεται ἐπὶ τὴν σφαγήν.

Ἂς παρεμβάλουμε ὅμως ἐμεῖς ἕνα ἐμπόδιο, ποὺ ἄλλως τε παρουσιάζεται συχνότατα καὶ μόνο του μὲ τὸν ἕνα ἢ μὲ τὸν ἄλλο τρόπο καὶ χωρὶς τὴν ἐπέμβασί μας. Μὲ μιὰ καρφίτσα καρφώνουμε προσεχτικὰ στὸ χῶμα μιὰν ἄκρη τοῦ ἀναίσθητου φτεροῦ τῆς ἀκρίδας. Ἡ ὅλη πομπὴ σταματάει ἀπότομα κι' ὅλες οἱ χίλιες προσπάθειες τῆς στρατιᾶς, στέκει ἀδύνατο νὰ τὴν κάμουν νὰ ξανακινήση. Οἱ ἀρχηγοὶ φέρνουνε βόλτα, ἐξετάζουν τὰ πάντα, τίποτα. Δὲ γίνεται ἔτσι δουλειά, χρειάζουνται τὰ μεγάλα μέσα. Δυὸ τρεῖς τὰ παρατοῦνε πάλι καὶ δρόμο γιὰ τὴ φωλιά. Δὲν πᾶνε πιὰ γιὰ συνηθισμένη ἐνίσχυσι τώρα. Ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς φωλιᾶς βλέπουμε τώρα καὶ ξεπροβάλλουνε, γυαλιστεροὶ γυαλιστεροὶ καὶ πυροκόκκινοι πέντε, ἔξη, ἐφτὰ «κεφαλάδες». Τὰ μεγάλα μέσα. Οἱ ἄλλοι τοὺς συνοδεύουν ἀπὸ κοντά, γιατὶ αὐτοὶ οὔτε νὰ βροῦν τὸ δρόμο δὲν εἶναι ἄξιοι μόνοι τους. Μόλις τοὺς πᾶνε ὅμως στὸ μισοζώντανο μεγαθήριο ἀπάνω, τότε καλά, ξέρουνε τὴ δουλειά τους. Οἱ φοβερές τους δαγκάνες, μὲ δύναμι ποιὸς ξέρει πόσες φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἀρχίζουν κι' ἀνοιγοκλείνουν ἀπανωτά, καὶ σὲ κάθε ἀνοιγόκλεισμα πότε ποδάρι, πότε μουστάκι, πότε ἄλλο κομμάτι ἀποχωρίζεται καὶ πέφτει ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ αἰχμάλωτου κυνηγιοῦ, ποὺ ἀφοῦ δὲν κουβαλιόταν ὁλόκληρο, κουβαλιέται τώρα διαμελισμένο. Καὶ μόλις ἀποχωρίζεται κάθε κομμάτι, ἕνας ἕνας ἐργάτης τὸ ἀδράχνει στὰ δόντια του καὶ τοῦ δίνει γιὰ τὴ φωλιά. Φτερούγια, ἐντόσθια, λέπια, μουστάκια, κάθε μόριο καὶ κάθε ἴχνος, ὅλα, παίρνονται καὶ κουβαλιοῦνται ἐπιμελῶς σὲ ἀδιάκοπη πομπὴ γιὰ τὴ φωλιά, ὡς ποὺ στὸ τέλος οἱ χοντροκέφαλοι «κεφαλάδες» ρίχνουνται νὰ κόψουν καὶ τὴν καρφίτσα. Οἱ τελευταῖοι ἐργάτες τοὺς λένε ἴσως πὼς φτάνει ὡς ἐκεῖ, καλὰ ἐκάμανε τὸ καθῆκον τους, — τοὺς παίρνουνε πάλι συνοδεία καὶ τοὺς ὁδηγοῦν κοντά τους γιὰ τὴ φωλιά. Κι' αὐτοὶ γυρίζουν περήφανοι, χωρὶς νὰ κουβαλοῦνε ποτὲ τίποτα, γυαλιστεροὶ καὶ πυροκόκκινοι, ἕτοιμοι νὰ βάλουν ξανὰ σ' ἐνέργεια τὶς δυνάμεις τους, νὰ κόβουν σὰ ραπανάκια στὴ μέση τίποτα ἐχθροὺς ἂν παρουσιαστοῦν, ἢ νὰ διαμελίζουν μπουκιὰ μπουκιὰ κανένα δύστροπο μεγαθήριο, ποὺ δὲν τὸ λέει νὰ κουβαληθῇ ὁλόκληρο.

Β. Δασκαλάκης

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ

ΝΟΙΞΙΣ τοῦ 1456. Ὁ Μωάμεθ ὁ Β΄, ὁ παντοδύναμος σουλτᾶνος, «ὁ Κύριος δύο ἠπείρων καὶ δύο θαλασσῶν», διέταξε τὸν ἐμίρη τῆς Θεσσαλίας Ὀμάρ, τὸ γυιό τοῦ Τουραχάν, νὰ προσθέσῃ στὸ αὐτοκρατορικό του στέμμα τὸ ὀμορφότερο στολίδι ποὺ ἔλειπε, τὴν Ἀθήνα.

Αὐτὸς δέ, ἐκτελῶντας τὶς ἐντολὲς τοῦ ἀφέντη του, ξεκινᾶ, ἐπὶ κεφαλῆς ποικιλομόρφου καὶ ποικιλοχρώμου στρατοῦ, μπαίνει στὴν Ἀττικὴ διὰ τῶν Θηβῶν, καταλαμβάνει τὴν Ἀθήνα καὶ πολιορκεῖ τὴν Ἀκρόπολι, ὅπου εἶχε καταφύγει, ἀμυνόμενος, ὁ τελευταῖος Δούκας τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Φραγκῖσκος ὁ Β΄ ὁ Ἀτζαγιώλης, σύζυγος τῆς πεντάμορφης Μουχλιώτισσας, Ἑλληνίδος ἀπ' τὴν Πελοπόννησο.

Ὕστερα ἀπὸ κάμποσον καιρὸ ὁ Φραγκῖσκος ἀναγκάζεται νὰ παραδοθῇ κι' ὁ Ὀμὰρ περήφανα ἀνεβαίνει στὸν Ἱερὸ Λόφο.

Χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε. Βρισκόμαστε στὸ 1687. Τὰ πράματα τώρα ἄλλαξαν στὴν Ἑλλάδα. Ἕνα ὄνομα ἀκούεται σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα, προκαλῶντας τὸ φόβο, ἀλλὰ καὶ τὸ θαυμασμὸ σὲ ὅλους, τοῦ περιβόητου κατακτητοῦ Μοροζίνη.

Ἡ Πάτρα, τὸ Ναύπλιον κι' ὅλη ἡ Πελοπόννησος ἔχουν πέσει στὰ χέρια τῶν Ἑνετῶν, ὁ μεγαλεπήβολος δὲ ἀρχηγός τους σκόπευε, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὶς κτήσεις του, νὰ κόψῃ τὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου. Οἱ πολεμικὲς ὅμως ἐπιχειρήσεις δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ θέσῃ σὲ ἐφαρμογὴ τὸ σχέδιο αὐτό, ποὺ ὕστερα ἀπὸ χρόνια πολλὰ πραγματοποιήθηκε, ὅταν ἡ κυανόλευκος κυμάτιζε στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα.

Πρὸς τὸ παρὸν λοιπὸν ὁ Μοροζίνης, ἀφοῦ ξεκαθάρισε τὴν Πελοπόννησο, σκεπτόταν νὰ διαχειμάσῃ στὰ γύρω τοῦ Ναυπλίου, ἀφ' ἑνὸς μὲν γιατὶ ἡ ἐποχὴ ἦταν περασμένη, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιὰ νὰ ξεκουράσῃ τὸ στρατό του ἀπ' τὶς κακουχίες καὶ τὶς ἀρρώστιες.

Ἕνα ἀπρόοπτο γεγονὸς ὅμως τὸν ἔκαμε ν' ἀλλάξῃ γνώμη.

Ἡ Ἀθήνα, ὅπως καὶ ἡ ὑπόλοιπη σχεδὸν Ἑλλάς, στέναζε κάτω ἀπ' τὸν τουρκικὸ ζυγό. Ἡ ἄφιξις τῶν Ἑνετῶν ποὺ κι' αὐτοὶ ἦσαν Χριστιανοί, θεωρήθηκε σὰν ἀπολύτρωσις.

Μιὰ ἐπιτροπὴ τότε ἀπὸ Ἀθηναίους παρουσιάστηκε στὸ Μοροζίνη καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τοῦ διαφύγῃ ἡ εὐκαιρία καὶ νὰ ἐκστρατεύσῃ, τὸ γρηγορώτερο, κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, γιατὶ οἱ Τοῦρκοι, σὰν μάθανε τὴν ἅλωσι τῆς Κορίνθου καὶ τὰ κατορθώματα τῶν Ἑνετῶν, τρομοκρατήθηκαν κι' ἀφοῦ μετέφεραν στὴν Ἀκρόπολι ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν, κλείστηκαν ἐκεῖ, βρίσκονταν ὅμως χωρὶς καμμιὰ ἄλλη βοήθεια.

Ὁ Μοροζίνης ἄκουσε μὲ προσοχὴ τοὺς ἀπεσταλμένους κι' ἀφοῦ μελέτησε τὴν κατάστασι, πείστηκε πὼς ἡ στιγμὴ ἦταν κατάλληλη γιὰ μιὰ τέτοια ἐπιχείρησι κι' ἑτοιμάστηκε νὰ ἐκστρατεύσῃ.

Στὶς 21 Σεπτεμβρίου 1687 ὁ Ἑνετικὸς στόλος ξεκίνησε γιὰ τὸν Πειραιᾶ μὲ 7880 ἄνδρας καὶ 780 ἱππεῖς, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κόμητα Ὄθωνα Γουλιέλμο ντὲ Καίνιξμαρκ.

Ὁ Μοροζίνης, γιὰ νὰ ξεγελάσῃ τοὺς Τούρκους καὶ στρέψῃ τὴν προσοχή τους ἀλλοῦ, ἔστειλε πρῶτα τὸ ναύαρχο Βερνιέ, μ' ἕνα μέρος ἀπ' τὰ καράβια του, πρὸς τὴν Εὔβοια, τὸν Νεγρεπόντε, ὅπως τὴν ἔλεγαν τότε οἱ Φράγκοι, σὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Χαλκίδος.

Τὸ σχέδιο πέτυχε κι' ὁ σερασκέρης τῶν Θηβῶν, ὁ μόνος ποὺ μποροῦσε νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τούρκους τῆς Ἀθήνας, κινήθηκε πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ποιὰ ὅμως ὑπῆρξε ἡ ἔκπληξίς τους ὅταν στὶς 22 Σεπτεμβρίου εἶδαν τὸν Βενετσιάνικο στόλο ἀγκυροβολημένο στὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ στρατὸ ἤδη ἀποβιβασθέντα.

Ἀμέσως οἱ ὑπόλοιποι Τοῦρκοι ποὺ μέναν στὴν πόλι, κρύφτηκαν στὴν Ἀκρόπολι, ὑποχρεώνοντας τοὺς Ἕλληνας νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ ὅ,τι εἶχαν ἀπὸ πολεμεφόδια, ὅπλα καὶ τροφές, γιατὶ σκόπευαν νὰ ἀμυνθοῦν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο, μέχρις ὅτου φτάσουν ἐνισχύσεις ἀπ' τὴ Θήβα.

Τότε ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι βρέθηκαν σὲ μιὰ δεινὴ ἀμηχανία.

Τί νὰ κάνουν; Νὰ πᾶνε μὲ τοὺς Τούρκους ἢ νὰ πάρουν τὸ μέρος τῶν Ἑνετῶν; Γιατί, ἂν μὲν συνέβαινε νὰ νικήσουν οἱ πρῶτοι, θὰ ὑφίσταντο ἀργότερα φοβερὲς ἀντεκδικήσεις, ἂν πάλι ὑπερίσχυε ὁ Μοροζίνης, θὰ ἐπέφταν, φυσικά, στὴ δυσμένειά του. Τέλος, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς συζητήσεις ὑπερίσχυσε ἡ ἰδέα τῆς ὑποταγῆς στοὺς Ἑνετοὺς καὶ μιὰ ἐπιτροπὴ παρουσιάστηκε στὸ Μοροζίνη καὶ τὸν διεβεβαίωσε γιὰ τὴν πίστι τῶν κατοίκων, ὑποσχομένη συγχρόνως καὶ τὴν παροχὴ κάθε δυνατῆς βοηθείας.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτό, βλέποντας ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑνετῶν ὅτι ἦταν πιὰ καιρός, διέταξε τὸ στρατό του νὰ βαδίσῃ κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ ἡ μὲν ἐμπροσθοφυλακὴ κατέλαβε τὴν πόλι, χωρὶς καμμιὰ δυσκολία, τὸ ὑπόλοιπο δὲ τοῦ στρατοῦ στρατοπέδευσε γύρω ἀπ' τὴν Ἀκρόπολι.

Τὰ ἀποτελέσματα ὅμως τῆς πρώτης ἐπιθέσεως ὑπῆρξαν μηδαμινά. Γιατὶ τὰ μὲν κανόνια τῶν Ἑνετῶν δὲν κάναν τίποτε στὰ ὀχυρὰ τείχη τῆς Ἀκροπόλεως, τὰ δὲ τηλεβόλα, ποὺ εἶχαν σκοπὸ νὰ προκαλέσουν πυρκαϊά, τὶς περισσότερες φορὲς ἀστοχοῦσαν καὶ τὰ βλήματά τους περνοῦσαν πάνω ἀπ' τοὺς πολιορκουμένους.

Στὶς 25 Σεπτεμβρίου μιὰ μικρὴ πυριτιδαποθήκη ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὰ Προπύλαια, ἔπιασε φωτιά, τὴν ἄλλη μέρα δὲ ἔγινε μιὰ ἀνεπανόρθωτη καταστροφή, ὄχι μονάχα γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα.

Πλησίαζε πιὰ νὰ σκοτεινιάσῃ. Οἱ στρατιῶται, κουρασμένοι ἀπ' τὴν ὁλοήμερη μάχη, περίμεναν, ἀνυπόμονα, τὸ σημεῖο τῆς παύσεως τῶν πυρῶν, ὅταν ἔξαφνα ἕνα βενετσιάνικο βλῆμα, ἴσως τὸ τελευταῖο ἐκείνης τῆς μέρας, σφυρίζοντας ἔπεσε καταμεσῆς τῆς μεγάλης μπαρουταποθήκης τῶν Τούρκων.

Ἕνας ἐκκωφαντικὸς κρότος ἀκούστηκε καὶ τεράστιες φλόγες φώτισαν τραγικὰ τὴν Ἀκρόπολι.

Σὰν διαλύθηκαν οἱ καπνοί, οἱ πολιορκηταὶ μπόρεσαν νὰ δοῦν ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ ἀπαραμίλλου ναοῦ τῆς Παλλάδος, κατεστραμμένον.

Τὴν καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος ἀκολούθησε ὁ θάνατος τοῦ φρουράρχου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ γυιοῦ του.

Οἱ ἀλλεπάλληλες αὐτὲς ἀποτυχίες ἀπεθάρρυναν τοὺς Τούρκους, παρ' ὅλες δὲ τὶς προσπάθειες τοῦ σερασκέρη τῶν Θηβῶν, ποὺ ἔσπευσε σὲ βοήθειά τους, ἡ Ἀθήνα παραδόθηκε στοὺς Ἑνετούς, κατόπιν συνθήκης, τὴν 29ην Σεπτεμβρίου 1687.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔγινε ἡ κατάληψις τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος.

Β. Ν. Νικολετόπουλος

Ἄποψις τοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸν Φανέλλι.

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

Ὑπὸ Η. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

4. (Συνέχεια)

Ἐξ ἄλλου στὴν ἰδιαίτερη συνομιλία της δὲν κρατοῦσε τοὺς τύπους τοὺς παλατιανούς· χρειαζόταν πολὺς καιρὸς γι' αὐτοὺς καὶ ἡ δραστήρια κι' ἀποφασιστικὴ φύση της δὲν μποροῦσε νὰ συγκρατηθῆ εὔκολα, ὅταν δὲν ἦταν ἀπόλυτη ἀνάγκη, ὅπως λόγου χάρη σὲ μιὰ ἐπίσημη νὰ ποῦμε τελετή, ποὺ ὁ τύπος πιὰ παίρνει τὴν ἀξία τῆς οὐσίας. Αὐτὸ ἀλήθεια ἦταν σωστὸ σκάνταλο· καὶ οἱ πατρικίες τῆς ἀκολουθίας της κάπου κάπου ἔλεγαν καὶ κανένα λογάκι συναμεταξύ τους καὶ χαμογελοῦσαν χαρακτηριστικὰ πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη της, σὰν τὴν ἔβλεπαν νὰ παραμελῆ ἐκεῖνα ποὺ κατὰ τὴ γνώμη τους ὅλα μαζὶ κι' ἕνα ἕνα χωριστά, ἀποτελοῦσαν τὸ βασιλικὸ μεγαλεῖο.

Ὁ Βρίγγας τῆς ἔδωσε τὴν περγαμηνή.

— Δὲν ἤθελα νὰ ἐνοχλήσω τὴ Δέσποινά μου πρὶν μάθω ἂν τοῦτα γράφτηκαν ἀπὸ ἐχθρὸ ἢ ἀπὸ φίλο... Γιατὶ βέβαια ἄλλη σημασία καὶ ἐξήγηση πρέπει νὰ τοὺς δώση κανεὶς στὴν πρώτη κι' ἄλλη στὴ δευτερη περίσταση...

— Δὲν καταλαβαίνω τίποτα, εἶπε ἡ Θεοφανώ...

Ὁ Βρίγγας τῆς ἔρριξε μιὰ γρήγορη προσεχτικὴ ματιά... «Ἀλήθεια λέει» σκέφτηκε καὶ πῆρε περισσότερο θάρρος.

— Τὸ νόημα εἶναι κρυμμένο καλὰ Δέσποινά μου... Μονάχα ἕνας γέρος παλατιανὸς σὰν καὶ μένα καὶ μὲ πολὺ κόπο, θὰ μποροῦσε νὰ φτάση σ' ἕνα συμπέρασμα... Καὶ πάλι εἶναι πολλὰ πράματα ποὺ μὲ συγχύζουν...

Ἅπλωσε μπροστά της τὶς σκέψεις ποὺ εἶχε κάνει σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἁπλᾶ καθαρὰ χωρὶς περιστροφές.

Ἡ Θεοφανὼ τὸν ἄκουε σιωπηλή· μονάχα ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τὸ ρεπίδι της ἔκανε μιὰ ἐλαφρὴ κίνηση καθὼς ἀναπαυόταν πάνω στὸ στῆθος της. Τοῦ κάκου θὰ προσπαθοῦσε νὰ καταλάβη κανεὶς ποιὰ ἐντύπωση τῆς ἔκαναν τὰ νέα ποὺ μάθαινε. Ὅσες φορὲς ὁ Βρίγγας τὴν κοίταξε εἶδε τὰ μάτια της τὰ πράσινα ν' ἀστράφτουν στὸ λιγοστὸ φῶς ὁλότελα ἀνέκφραστα σὰ γυαλένια.

Σὰν ἀστραπὴ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του μιὰ θύμηση ἀλαργινὴ ἀπὸ τὰ παιδικά του χρόνια... Εἶχαν φέρει στὸν ἱππόδρομο τότε μιὰ τίγρη τῆς Βεγγάλης, ἕνα θαυμάσιο ζῶο, ξεχωριστὸ γιὰ τὴ δύναμη καὶ τὴ μεγαλωσύνη του. Εἶχε πάει μὲ τὸν πατέρα του νὰ δῆ... Καθόταν ἐκεῖ στὸ σιδερένιο κλουβί της ἥσυχη καὶ μονάχα τὴν οὐρά της κουνοῦσε ἐδῶ καὶ κεῖ... Τὰ μάτια της, αὐτὰ ἰδιαίτερα θυμᾶται... τὸ ἴδιο πράσινα μεγάλα σὰν ἐξωτικὰ λουλούδια ὀρθάνοιχτα... Ἡ παιδιάστικη φαντασία του κάπως διαφορετικὰ εἶχε πλάσει τὰ θηρία, ἄσκημα, βρωμερά, κάτι σὰν τὸ δράκο νὰ ποῦμε ποὺ σκοτώνει ὁ Ἅη Γιώργης... Καὶ δὲς ἐκεῖ τί ὀμορφιὰ καὶ τί χάρη! Ἔκαμε ν' ἁπλώση τὸ χεράκι του νὰ χαϊδέψη τὸ βεργωτὸ λαμπρό της τρίχωμα καὶ θὰ τόκανε ἂν δὲν ἔβαζε τὴ φωνὴ ὁ πατέρας του...

Ὁ Βρίγγας περισσότερη ἐπιμονὴ ἔδειξε στὸ ζήτημα τῶν Φωκάδων. Τόνισε στὴ Θεοφανὼ πὼς ἔπρεπε νὰ πάρουν γρήγορα μιὰν ἀπόφαση γιὰ τὴν ἐκστρατεία τῆς Κρήτης καὶ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ νὰ τὴν ὑποστηρίξουν ὕστερα μὲ ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτουν, ὄχι μονάχα στὴ Σύγκλητο μὰ καὶ στὸ λαό.

Μίλησε ἀρκετὴ ὥρα κι' εἶχε σκοτεινιάσει πιὰ ἀρκετὰ ὅταν τελείωσε. Γιὰ δυὸ τρία λεπτὰ ἀκολούθησε βαθειὰ σιωπή. Μποροῦσε κανεὶς ν' ἀκούση τὸ θρόϊσμα ποὺ ἔκανε κάποιο ἀνήσυχο πουλάκι πετῶντας ἀπὸ τὸ ἕνα κεφαλοκόλωνο στὸ ἄλλο γιατὶ δὲν εἶχε φαίνεται καλὰ βολευτῆ.

Ἡ Θεοφανὼ ξαφνικὰ χτύπησε τὰ χέρια. Μιὰ ἄσπρη σκιὰ παρουσιάστηκε εὐθὺς ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ περιστύλιο τῆς αὐλῆς καὶ κύλισε μπρὸς στὰ πόδια της.

— Φῶς, φῶς, ἀνάψτε φῶς, πρόσταξε.

Ὁλόγυρα κάτω ἀπὸ τὶς στοὲς ἄναψαν τὰ βαρειὰ χρυσᾶ πολυκάντηλα. Ἡ μεγάλη σάλλα, ἀπ' ὅπου πρὶν πέρασε ὁ Βρίγγας, πλημμύρισε ἀπὸ φῶς, τόσο μαλακὸ καὶ γλυκό, ποὺ θαρρεῖς κι' ἔδινε ζωή, τρέμουλο καθὼς ἦταν, στὰ πολύχρωμα ψηφιδωτά, ποὺ στόλιζαν ὁλόγυρα τοὺς τοίχους.

Ἡ Αὐγούστα σηκώθηκε καὶ προχώρησε κατὰ κεῖ, ἀφοῦ ἔκαμε πρῶτα σημάδι στὸ Βρίγγα νὰ τὴν ἀκολουθήση.

Ξαπλώθηκε σ' ἕνα ντιβάνι. Ὁ παρακοιμώμενος κάθισε ἀπέναντί της.

— Ἐδῶ μποροῦμε νὰ μιλήσουμε πιὸ ἥσυχα, εἶπε μὲ σιγανὴ φωνή. Περιμένω τώρα νὰ μοῦ πῆς πῶς σκέφτεσαι νὰ ἐνεργήσης...

— Δὲν φοβοῦμαι τὴ χήρα, ἄρχισε ὁ Βρίγγας. Παραφέρεται ἀπὸ τὸ μῖσος, ἐνεργεῖ χωρὶς φρόνηση καὶ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ πέση ἡ ἴδια στὸ λάκκο ποὺ σκάβει γιὰ τοὺς ἄλλους. Ὁ Βασίλειος Πετεινὸς ὅμως δὲν εἶναι ἀπὸ κείνους ποὺ μποροῦμε νὰ περιφρονήσουμε... Ὅσο γιὰ τοὺς Φωκάδες, καταλαβαίνει βέβαια ἡ Δέσποινά μου πόση σοβαρότητα παίρνει τὸ ζήτημα, ἂν εἶναι ἀλήθεια πὼς πῆγαν μὲ τοὺς ἐχτρούς μας. Μοῦ φαίνεται πὼς πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει αὐτὸ νὰ ἐξετάσουμε.

— Μὲ ποιὸ τρόπο;

— Μᾶς χρειάζεται ἕνας ἄνθρωπος πιστὸς κι' ἀποφασιστικός.

— Νὰ κάμη τί;

— Οἱ συνωμότες μαζεύονται ἴσως στὸ μοναστήρι ποὺ βρίσκεται κλεισμένη ἡ χήρα. Δὲν ξέρω βέβαια ποιὰ ὥρα... Ἂν ὅμως κάποιος ἀγρυπνοῦσε κρυμμένος κάπου ἐκεῖ καὶ μᾶς πληροφοροῦσε ποιοὶ πηγαίνουν...

— Δὲν εἶναι δύσκολο, θαρρῶ...

— Ἴσα ἴσα εἶναι πολὺ δύσκολο... Τὸ μοναστήρι εἶναι πολυσύχναστο... Πολλὲς ἀρχόντισσες πεπλοφοροῦσες πηγαίνουν κάθε μέρα νὰ ἐξομολογηθοῦν... Ἄλογα καὶ λεκτίκια καταφθάνουν κάθε στιγμὴ μπροστὰ στὴν πόρτα του. Κάτω ἀπὸ τὰ πέπλα ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ξέρη τί κρύβεται κι' ἔτσι ἡ Δέσποινά μου καταλαβαίνει, πόσο εὔκολο εἶναι νὰ περάσουν μέσα, ὄχι ἕνας καὶ δυό, μὰ ὁλόκληρη κενταρχία ἀπὸ συνωμότες... Ὁ ἄνθρωπός μας πρέπει νὰ εἶναι πολὺ πονηρός... Νὰ βλέπη κεῖνο ποὺ κρύβεται, χωρὶς ἐκεῖνος ποὺ κρύβεται νὰ τόνε βλέπη... Καὶ πολὺ ἀντρεῖος γιατὶ θὰ παρουσιαστῆ ἀνάγκη — ποιὸς ξέρει — νὰ χτυπηθῆ μαζί τους, ἕνας μὲ πολλοὺς κι' ἀπελπισμένους.

Ὁ Βρίγγας ἔπαψε κι' ἔρριξε μιὰ γρήγορη ἐξεταστικὴ ματιὰ στὴ Θεοφανώ. Σκέφτηκε:

«Ἂν ὁ Ἀξιωματικὸς ποὺ μίλησε μαζί της χτὲς βράδυ στὸ νυμφαῖο τῆς Δάφνης εἶναι ὄργανό της, ἀπὸ κεῖνα ποὺ μεταχειρίζεται γιὰ νὰ παρακολου-

Ἔκαμε ν' ἁπλώση τὸ χεράκι του νὰ χαϊδέψη τὴν τίγρι.

θῆ τὴν πολιτικὴ κίνηση ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι, τότε δίχως ἄλλο θὰ μοῦ πῆ τ' ὄνομά του καὶ θὰ μοῦ τὸν προτείνη γιὰ κατάλληλο νὰ τοῦ ἀναθέσουμε αὐτὴ τὴ δουλειά... Ἂν τὸ ἀντίθετο, ἔχη ἄλλη πολὺ σοβαρώτερη καὶ μυστικὴ ἀποστολή... τότε ἐγὼ ὁ Βρίγγας πρέπει νὰ μάθω μὲ κάθε τρόπο ποιὸς εἶναι καὶ ποιὰ εἶναι ἡ ἀποστολή του».

Ἡ Θεοφανὼ κοίταξε μ' ἐπιμονή, σὰν ἀφηρημένη, ἕνα ἔντομο ποὺ πετοῦσε γύρω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ μεσαίου πολυελαίου καὶ δὲν ἄλλαξε καθόλου ἔκφραση.

Ὁ παρακοιμώμενος ἐξακολούθησε:

—Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος στὴν περίσταση τούτη θὰ ἦταν ἀκριβώτερος κι' ἀπὸ θησαυρὸ ὁλόκληρο.

Καὶ πρόσθεσε σκεφτικά.

—Τί παράξενο ἀλήθεια... κρατεῖ κανεὶς τὴν ἐξουσία στὰ χέρια του καὶ μπορεῖ ν' ἀνεβάζη καὶ νὰ κατεβάζη ἀνθρώπους ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη... κι' ὅμως σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμὴ ρίχνει μιὰ ματιὰ γύρω του καὶ γυρεύει ἕναν... ἕναν μοναχὰ ποὺ νὰ τοῦ ἐμπιστευτῆ καὶ δὲ βρίσκει. Ξέπεσε ἆράγε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τόσο πολύ; Δέχεται σὰ ζητιάνα τὴν εὐεργεσία καὶ ξεχνᾶ νὰ πληρώση μὲ γενναιότητα καὶ περηφάνεια τὸ χρέος της;

—Δὲν περιμένεις βέβαια νὰ σοῦ δώσω τὴν ἀπάντηση, Ἰωσήφ... ἀπάντησε εὐτὺς ἡ Θεοφανὼ μὲ κάποιο σαρκαστικὸ τόνο. Ἔζησες ἀπὸ μικρὸς ἐδῶ μέσα καὶ ξέρεις καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τί συνήθειες κρατοῦν στὸ παλάτι. Κι' ἂν ἀλήθεια οἱ παλατιανοὶ εἶναι τέτοιοι ὅπως τοὺς λές, δὲ βλέπω τὸ λόγο γιατὶ νὰ μὴ ζητήσουμε συμμάχους ἀπ' ἔξω... Ἀκούω πὼς στὸ λιμάνι τοῦ Θεοδοσίου καὶ τοῦ Ἑπτασκάλου βρίσκονται ἄνθρωποι ἀποφασιστικοὶ καὶ μυστικοί... Μὰ καὶ στὴν πόρτα τῆς Ψαμμάθου θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ στρατολογήση ὅσους τοῦ χρειάζονται...

— ...Δολοφόνους.

Παρὰ λίγο νὰ ξεφύγη ἡ λέξη τούτη ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ Βρίγγα. Μὰ κρατήθηκε. Σπάνια ἔνοιωθε τέτοιο ξάφνιασμα. Γιατὶ ὅσο καὶ νἆταν ἄνθρωπος ποὺ δὲ δίσταζε στὴν ἀνάγκη νὰ μεταχειριστῆ γιὰ τὸ συμφέρο τῆς αὐτοκρατορίας κάθε μέσο, δὲν πῆγε ποτὲ ὁ νοῦς του ὡς ἐκεῖ καὶ μάλιστα, ἔτσι ἀνεξέταστα, ἀπὸ μιὰ ἁπλῆ καταγγελία, πρὶν βεβαιωθῆ κἂν πὼς ὅσα τοῦ καταγγέλλονταν εἶναι ἀληθινά.

«Φοβερὴ γυναίκα!» σκέφτηκε καὶ πάλι ἄστραψε στὸ νοῦ του ἡ παλαιὰ παιδιάστικη θύμηση, ἡ τίγρη τῆς Βεγγάλης στὸν ἱππόδρομο μὲ τὰ πράσινα μεγάλα της μάτια σὰν ὀρθάνοιχτα ἐξωτικὰ λουλούδια... Ἔνοιωσε μιὰ παράξενη ἀνησυχία... σὰ φόβο ἀόριστο... Ὤ! δίχως ἄλλο τέτοιο αἴσθημα θἆχε καὶ ὁ δαμαστὴς τῆς τίγρης ἐκείνης, σὰν τὴν πῆρε καὶ τὴν ἔφερε ἕνα γῦρο στὸν ἱππόδρομο κι' ἔνοιωθε δίπλα στὸ πρόσωπό του τὸ ζεστὸ βαρὺ χνῶτο τοῦ θηρίου, ποὺ μουκαλιόταν σιγὰ καὶ κουνοῦσε μὲ σερπετὴ βασιλικὴ νωθρότητα τὸ ρωμαλέο κορμί του.

Ἦταν ἀλήθεια νὰ τὴ φοβᾶσαι καὶ νὰ τὴ θαυμάζης τὴ γυναίκα τούτη, ποὺ συνταίριαζε τέτοια ἀκατανόητη ὀμορφιὰ μὲ τόσο ἄγρια δύναμη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἡ κατασκευὴ δρόμων καὶ σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἦτο ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα καὶ δυσκολώτερα ζητήματα, ποὺ ἀπησχόλησε τὸ Κράτος καὶ τὴν κοινὴ γνώμη τοῦ τόπου μας, τὸν περασμένο αἰῶνα. Δρόμοι τῆς προκοπῆς πολὺ ὀλίγοι ὑπῆρχαν, μέχρι δὲ τοῦ 1869, ὁπότε ἄρχισε ἡ λειτουργία τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ πρῶτος σιδηρόδρομος ποὺ ἐλειτούργησε στὴν Ἑλλάδα, ἡ Χώρα μας δὲν εἶχε ἄλλο μέσον διὰ ξηρᾶς συγκοινωνίας ἀπὸ τὰ κάρρα καὶ τὰ ὑποζύγια.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ αὐτοκίνητον ἦτο ἀκόμη ἄγνωστον, ὁ δὲ σιδηρόδρομος ἐθεωρεῖτο — καὶ δικαίως — μεγάλη πρόοδος. Στὴν Εὐρώπη, καθὼς καὶ στὴν Τουρκία, εἶχαν κατασκευασθῆ πολλὲς χιλιάδες χιλιόμετρα σιδηροδρομικὲς γραμμές, ὅταν ἀπεφασίσθη ἡ κατασκευὴ τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ σιδηροδρόμου.

Ἡ Ἑλλὰς λοιπὸν ἀπέκτησε τὸν πρῶτο σιδηρόδρομο μετὰ ἀπὸ τὴν Τουρκία. Αὐτὸ ὅμως δὲν ὀφείλεται εἰς ἔλλειψιν προοδευτικοῦ πνεύματος. Τὴν ἀξία καὶ τὴν χρησιμότητα τοῦ σιδηροδρόμου, ὡς μέσου συγκοινωνίας, τὴν ἐγνώριζαν οἱ Ἕλληνες. Ἔλειπαν ὅμως τὰ ἀπαραίτητα οἰκονομικὰ μέσα γιὰ νὰ τὸν ἀποκτήσουν. Καὶ πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ κατασκευὴ σιδηροδρομικῶν γραμμῶν χιλιάδων χιλιομέτρων, σὲ μιὰ χώρα ὀρεινή, ὅπως εἶναι ἡ Ἑλλάς, θὰ ἐστοίχιζε κολοσσιαῖα ποσά, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ διαθέση τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον εἶχε συνάψει διάφορα ἐθνικὰ δάνεια, γιὰ ἄλλες ἀνάγκες τοῦ τόπου.

Εὑρέθη λοιπὸν ἡ Ἑλλὰς στὴν ἀνάγκη νὰ καταφύγη στὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν ἔδειξε, τοὐλάχιστον τὰ πρῶτα χρόνια, μεγάλη προθυμία, ὅταν δὲ προσεφέρθη νὰ ἀναλάβη τὴν κατασκευὴ καὶ ἐκμετάλλευσι σιδηροδρόμων, ἐζήτησε χιλιομετρικὴ ἀποζημίωσι ὑπερβολικὴ ἢ ἐγγυήσεις τόκων.

Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Τὸ ἱστορικὸν τῆς κατασκευῆς τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ σιδηροδρόμου εἶναι γεμᾶτο ἀπὸ ἐπεισόδια, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ χαρακτῆρα κωμικό, ἀπὸ προσπάθειες πολυετεῖς, ποὺ ἀρχίζουν τὸ 1834 καὶ τελειώνουν τὸ 1905, ὁπότε ἔγινε ἡ ἠλεκτροκίνησίς του, καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔχει γενικώτερο ἐνδιαφέρον.

Στὰ 1834 ὁ Ἀρμανσμπεργκ, μέλος, ὡς γνωστόν, τῆς Ἀντιβασιλείας ποὺ ἐκυβέρνα ἕως τὴν ἐνηλικίωσι τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, κατήρτισε Β. Διάταγμα περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου συνδέοντος τὰς Ἀθήνας μὲ τὸν Πειραιᾶ, ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου Βαυαροῦ μηχανικοῦ. Ἀλλὰ τὸ σχέδιο αὐτὸ ἔμεινε ἀνεκτέλεστο, λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν γεγονότων, τὴν δὲ μεταξὺ τῶν δύο πόλεων συγκοινωνίαν ἐξυπηρετοῦσαν, μέχρι τοῦ 1869, ἁμάξια, καθὼς καὶ ἑνὸς εἴδους λεωφορεῖα, συρόμενα φυσικὰ ἀπὸ ἄλογα, ποὺ τὰ ὠνόμαζαν «παμφορεῖα», τὰ ὁποῖα, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτας, μετέφεραν καὶ ἐμπορεύματα.

Μολονότι δὲ τὰ ἁμάξια, ποὺ ἐκτελοῦσαν τὴ συγκοινωνία Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἔγιναν ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγα χρόνια πολυάριθμα, τὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς σιδηροδρόμου εἶχεν ὡριμάσει. Καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1855 κατετέθη, ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν τότε πρωθυπουργὸ Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτο, τὸ πρῶτο σχετικὸ νομοσχέδιο.

Ἀλλ' ὅταν τὸν ἴδιο καὶ τὸν ἑπόμενο χρόνο ἐπροκηρύχθη δημοπρασία γιὰ τὴν ἀνάληψι τοῦ ἔργου, δὲν παρουσιάσθη κανεὶς ἐργολάβος. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1857, ἐπαναληφθείσης τῆς δημοπρασίας, ἔλαβαν μέρος δύο ἑταιρεῖες. Μία ἑλληνική, μὲ τὴν συμμετοχὴ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, καὶ μιὰ γαλλική, μὲ ἀντιπρόσωπο τὸ Φραγκῖσκο Φεράλδη, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ κατεκυρώθη τελικῶς. Ὁ Φεράλδη ὅμως δὲν μπόρεσε νὰ ἐκπληρώση τὰς ὑποχρεώσεις του καὶ μετὰ τέσσερα χρόνια ἐκηρύχθηκε ἔκπτωτος.

Τὸ κακὸ ὅμως εἶχε συνέχεια. Ἐπὶ ἑπτὰ ἀκόμη χρόνια τοῦ κάκου ἀνεζητεῖτο σοβαρὰ ἑταιρεία ποὺ θὰ ἠμποροῦσε νὰ τελειώση τὶς ἐργασίες, ποὺ οἱ προκάτοχοι εἶχαν ἐγκαταλείψει. Στὸ τέλος παρουσιάσθησαν δύο Ἄγγλοι, ὁ Ἐδουάρδος Οὐακόκιος βουλευτὴς καὶ ὁ Ἐρρῖκος Τέϋλερ, οἱ ὁποῖοι ἵδρυσαν ἑταιρείαν, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀνώνυμος Ἑταιρεία τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου» καὶ οἱ ὁποῖοι ὑπέγραψαν τὴν ὁριστικὴ σύμβασι εἰς τὰς 23 Δεκεμβρίου 1868.

Οἱ περιπέτειες ὅμως τῆς πολυπαθοῦς αὐτῆς γραμμῆς δὲν τελειώνουν ὡς ἐδῶ. Ἀφ' ὅτου ἄρχισαν οἱ ἐντατικὲς ἐργασίες τῆς κατασκευῆς τῆς γραμμῆς καὶ ἐδημιουργήθη τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀπαλλοτριωθεισῶν γαιῶν, ἡ ἑταιρεία καὶ τὸ Κράτος εὑρῆκαν κυριολεκτικῶς τὸν μπελᾶ των. Ἄλλοι ἐζητοῦσαν ὑπέρογκα ποσὰ καὶ κατέφευγαν στὰ δικαστήρια καὶ ἄλλοι, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ἀπαλλοτρίωσι, μετεχειρίζοντο ὅλα τὰ μέσα τῆς ρωμαίϊκης πονηρίας. Οἱ ἰδιοκτῆται μάλιστα τῶν σπιτιῶν καὶ οἰκοπέδων τῆς περιοχῆς ἀπὸ τὸ Θησεῖον ἕως τὴν Ὁμόνοιαν ἐδημιούργησαν τέτοιον θόρυβον, ὥστε ἀπεφασίσθη νὰ γίνη ὁ σταθμὸς τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ Θησεῖον καὶ νὰ μὴ προεκταθῆ ἡ γραμμὴ ἕως τὴν Ὁμόνοιαν.

Τέλος, χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τῆς ἑταιρείας, τὸ ἔργον ἐτελείωσε καί, ὕστερα ἀπὸ ἐπιτυχεῖς δοκιμές, ἔγιναν στὸ σταθμὸ τοῦ Θησείου τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τῆς γραμμῆς, τὴν 2 μ. μ. τῆς 27 Φεβρουαρίου 1869 μὲ πολλὴν ἐπισημότητα. Λίγο ὅμως πρὶν ἀρχίση ὁ ἁγιασμός, δύο ἀπὸ τοὺς συμβούλους τῆς ἑταιρείας τοῦ σιδηροδρόμου, ὁ Ι. Σκαλτσούνης καὶ ὁ υἱὸς Σκουζὲς ἐδημιούργησαν θορυβῶδες ἐπεισόδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀντηλλάγησαν καί... ἀρκετὲς γροθιὲς ἑκατέρωθεν.

Καὶ ἡ μὲν λειτουργία τοῦ σιδηροδρόμου συνεχίζετο κανονικά, οἱ ἰδιοκτῆται ὅμως τῶν ἀπαλλοτριωθέντων διὰ τὴν κατασκευήν του χώρων καὶ οἱ κάτοικοι τῶν γύρω οἰκιῶν ἐπροκάλουν κάθε τόσο ἐπεισόδια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπ' ἀρκετὸν ἠσχολήθησαν καὶ τὰ δικαστήρια. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι πολλοὶ κάτοικοι τοῦ Θησείου ἤγειραν ἀγωγὴν ἐναντίον τῆς ἑταιρείας διότι... ὁ καπνὸς τῶν διερχομένων τραίνων (ὁ σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἦταν τότε ἀτμοκίνητος) τοὺς ἐπείραζε!

Ἡ γραμμὴ ἐπεξετάθη ἕως τὴν Ὁμόνοιαν, ὅταν ὁ σιδηρόδρομος ἔγινεν ἠλεκτροκίνητος, τὸ 1905.

Ν. ΚΤΕΝΙΑΔΗΣ

Ο ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΚΑΙ Η ΣΑΛΑΜΙΝΑ

Ὁ ἀριστουργηματικὸς πίνακας τοῦ Γάλλου ζωγράφου Κορμὸν ποὺ στὰ 1887 βραβεύτηκε μὲ τιμητικὸ μετάλλιο καὶ βρίσκεται σήμερα στὸ Μουσεῖο τοῦ Λουξεμβούργου. Μᾶς δείχνει τὴν ἐπιστροφὴ τῶν νικητῶν ποὺ τοὺς ὑποδέχονται γυναῖκες καὶ νέοι κρατῶντας στὰ χέρια τους ἄνθη καὶ κλάδους βαΐων. Ἀριστερὰ νέες χορεύουν. Στὸ βάθος φαίνεται ὁ Θεμιστοκλῆς πάνω στὸ ἄλογό του.

Ἀπὸ πολὺ νωρὶς ὁ Θεμιστοκλῆς εἶχε δώσει δείγματα τῆς μεγάλης ἐξυπνάδας του, τῆς βαθυστόχαστης σκέψης του καὶ τοῦ θεληματικοῦ χαρακτῆρα του, τέτοια ποὺ οἱ δασκάλοι του τὰ πρόσεξαν κι' ἔκαμαν καὶ πλατὺ λόγο γι' αὐτά.

Ὅταν ἀνδρώθηκε, ἡ νομοθεσία τοῦ Σόλωνα εἶχε ἀφαιρέσει τὰ σκῆπτρα ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατικὴ τάξι. Οἱ δρόμοι τῆς ἐπιτυχίας ἀνοίγονταν ἐλεύθερα πιὰ γιὰ κάθε πολίτη Ἀθηναῖο. Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ρίχτηκε μὲ θέρμη καὶ δραστηριότητα στὴν πολιτική. Ἡ εὐφράδειά του, ἡ βαθειὰ σκέψι του, ἡ τόλμη του, ἡ πειστικότητα τῶν λόγων του, ἡ εὐφυΐα του, τοῦ ἐξησφάλισαν εὐθὺς ἀμέσως τὴν ἐπιτυχία. Στὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνος βρισκόταν στὸ πλευρὸ τοῦ Μιλτιάδη.

Τὸ τρόπαιο αὐτὸ τοῦ Μιλτιάδη κι' ἡ δόξα ποὺ στεφάνωσε τὸ μεγάλο στρατηγὸ ὑπεκίνησαν τὴ φιλοδοξία τοῦ Θεμιστοκλῆ. Ὁ ἴδιος ἔλεγε στοὺς φίλους του, πῶς ἡ ἐπιτυχία τοῦ Μιλτιάδη δὲν τὸν ἄφηνε νὰ κοιμηθῇ. Ἤθελε νὰ θριαμβεύσῃ κι' αὐτός, νὰ γίνῃ μεγάλος, νὰ στεφανωθῇ μὲ τὸν κλάδο τῆς δάφνης. Καὶ θέτοντας αὐτὸ σκοπὸ στὴ ζωή του, καταπιάστηκε μὲ τὸ ἔργο τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἰσχύος τῆς πατρίδος του.

Ἐνῶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες μετὰ τὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνος πίστεψαν πῶς ὁ Περσικὸς κίνδυνος ἐξέλιπε μιὰ γιὰ πάντα, ὁ Θεμιστοκλῆς ποὺ ἔβλεπε πολὺ μακρύτερα, μόνος ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνες, διαισθανόταν πῶς ὁ Πέρσης δὲν θὰ ἡσύχαζε παρὰ μονάχα ἂν κατακτοῦσε τὴν Ἑλλάδα, ἢ ἂν ἔπαιρνε ἕνα τόσο σκληρὸ μάθημα ποὺ νὰ παύσῃ νὰ σκέπτεται νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἰσχύ του. Γιὰ τοῦτο, ἀφοῦ μετὰ τὴν ἄτυχη ἐκστρατεία τοῦ Μιλτιάδη κατὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου κατώρθωσε αὐτὸς παίρνοντας τὴν ἀρχηγία τοῦ στόλου νὰ ὑποτάξῃ τὰ φιλομηδικὰ νησιά, προσπάθησε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐνισχύσῃ τὴ ναυτικὴ δύναμι τῶν Ἀθηνῶν.

Πρῶτα-πρῶτα ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους νὰ ὀχυρώσουν τὸν Πειραιᾶ ποὺ τὸ λιμάνι του ἀποτελοῦσε ἀσφαλέστερο καταφύγιο γιὰ τὰ πλοῖα τους ἀπὸ τὸ Φάληρο.

Τὸ 483 π. Χ. γίνεται ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀρχίζει χωρὶς δισταγμὸ τὴν ἐνίσχυσι τοῦ στόλου, πιστεύοντας βαθιὰ πὼς ἡ Ἀθήνα, δύναμις πρὸ πάντων ναυτική, ἔπρεπε νὰ στηρίζῃ τὴν ἄμυνά της στὸ στόλο της.

Ὁ Θεμιστοκλῆς

Σύγχρονα ὅμως δὲν παραλείπει καμμιὰ προσπάθεια ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἑνώσῃ τοὺς Ἕλληνας ἐναντίον τῶν βαρβάρων, σκεπτόμενος πῶς ὁ κοινὸς κίνδυνος ποὺ ἀπειλεῖ τὴ χώρα δὲν μποροῦσε ν' ἀποκρουσθῇ ἀποτελεσματικὰ παρὰ μόνο μὲ κοινὴ σύμπραξι.

Καὶ τὸ 481, ὅταν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Ξέρξη ζητοῦν ἀπὸ τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις «γῆν καὶ ὕδωρ» σημεῖα ὑποταγῆς, ἀποπέμπονται, γιατὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἔχει ἐπιτύχει στὴν Κόρινθο τὴν «ἐπὶ Μήδου ξυμμαχίαν» ὅλων τῶν σημαντικῶν Ἑλληνικῶν πόλεων.

* * *

Ὅταν τὸ βράδυ, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ θυσία τῶν Ἑλλήνων στὶς Θερμοπύλες, ἡ πεντηκόντορος τοῦ Ἀβρώνυχου ἀνήγγειλε στὸν Ἑλληνικὸ στόλο ποὺ ναυλοχοῦσε στὸ Ἀρτεμίσιο τὴν εἴδησι, ὁ Εὐρυβιάδης, ὁ Σπαρτιάτης ἀρχιναύαρχος κάλεσε εὐθὺς σὲ συμβούλιο τοὺς ναυάρχους. Μαζί τους βρίσκεται κι' ὁ Θεμιστοκλῆς, ναύαρχος τοῦ ἰσχυροῦ Ἀθηναϊκοῦ στόλου. Ὁ ἀριθμὸς κι' ἡ ὑπεροχὴ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων εἶναι τέτοια ποὺ θἄπρεπε τὴ γενικὴ ἀρχηγία νὰ τὴν ἔχῃ ὁ ναύαρχός των. Μὰ ὁ Θεμιστοκλῆς, πατριώτης μεγάλος, δὲν ἤθελε νὰ δημιουργήσῃ ζητήματα τὴ δύσκολη ἐκείνη στιγμή.

Χωρὶς νὰ χάσουν καιρὸ οἱ ναύαρχοι παίρνουν τὴ σωστὴ ἀπόφασι. Ὁ στόλος πρέπει νὰ σπεύσῃ στὸ Σαρωνικὸ γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀντίστασι τῶν Ἑλλήνων. Φεύγουν λοιπὸν ἀμέσως τὰ πλοῖα ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνη ζώνη. Ὁ στόλος τῶν συμμάχων ἀγκυροβολεῖ στὴν Σαλαμῖνα, στὸ σημερινὸ στενὸ τῆς Πούντας. Ὁ στόλος τῶν Ἀθηναίων σπεύδει στὸν Πειραιᾶ κι' ἀναλαμβάνει νὰ μεταφέρῃ τὰ γυναικόπαιδα στὴν Τροιζῆνα.

Οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως θέλουν ν' ἀμυνθοῦν μέσα στὴν πόλι, τὴν καταδικασμένη ὡς τόσο στὴν καταστροφή. Δὲν μποροῦν νὰ νοιώσουν αὐτὸ ποὺ βαθιὰ αἰσθάνεται ὁ ἀρχηγός των. Πῶς μπρὸς στὴν ἀναρίθμητη στρατιὰ τῶν Περσῶν μόνο ἡ θάλασσα μπορεῖ νὰ προστατεύσῃ τὴν Ἑλλάδα. Μήπως τάχα δὲν τὸ εἶπε κι' ὁ χρησμὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, ποὺ παρεξηγῶντας οἱ γεροντότεροι ζητοῦν τὴ σωτηρία στὰ ξύλινα τείχη τῆς Ἀκροπόλεως;

Ὁ Ξέρξης ὡς τόσο δὲν χάνει καιρό. Περνᾷ τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν, καταστρέφει τὴ χώρα τῶν Πλαταιέων, τὶς Θεσπιές, καὶ σφάζοντας καὶ καίγοντας προχωρεῖ κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ ὁ στόλος του (1200 τριήρεις) καταπλέει στὸ Φάληρο στὶς 20 τοῦ Σεπτέμβρη.

Ὁ κίνδυνος εἶναι μεγάλος. Τὴν ἴδια μέρα ποὺ ὁ στόλος τῶν βαρβάρων ἀγκυροβολεῖ στὸ Φάληρο, οἱ ναύαρχοι συσκέπτονται στὴν Σαλαμῖνα. Ὁ Θεμιστοκλῆς — ὁ στόλος του ἔχει ἑνωθῆ μὲ τὸν ὑπόλοιπο ἑλληνικὸ στόλο — ἐπιμένει νὰ δώσουν τὴ ναυμαχία μέσα στὸ στενό, γιατὶ ἐκεῖ δὲν θὰ μποροῦν νὰ κινηθοῦν τὰ βαρειὰ περσικὰ καράβια. Οἱ ἄλλοι ναύαρχοι ὅμως δὲν συμφωνοῦν. Πρῶτος ὁ Εὐρυβιάδης. Δεύτερος ὁ Ἀδείμαντος, ὁ Κορίνθιος ναύαρχος. Αὐτὸς ζητεῖ ὁ στόλος νὰ πλεύσῃ στὸν Ἰσθμό. Ἐκεῖ ἔχει συγκεντρωθῆ κι' ὁ Πελοποννησιακὸς στρατὸς μὲ ἀρχηγὸ τὸν Κλεόμβροτο τὸν ἀδελφὸ τοῦ Λεωνίδα. Ὁ Θεμιστοκλῆς εἶναι ἀνένδοτος. Ὁ ἀρχιναύαρχος Εὐρυβιάδης τόσο θυμώνει ποὺ τὸν ραπίζει. Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἀτάραχος, δὲν ζητᾷ ν' ἀνταποδώσῃ τὸ ράπισμα ἀλλὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ. Τέλος ὁ Εὐρυβιάδης πείθεται, μὰ ὁ Ἀδείμαντος εἶναι ἀνένδοτος, κι' ὅταν ὁ Ἀριστείδης, ὁ ἀντίπαλος τοῦ Θεμιστοκλῆ, σπεύδῃ καὶ ξεχνῶντας τὰ μίση ποὺ τοὺς χωρίζουν μὲ τὸ Θεμιστοκλῆ δίδῃ τὸ χέρι στὸν ἐχθρό του καὶ τοῦ ἀναγγέλλῃ πῶς ἡ πόλις των καίεται, ὁ Κορίνθιος ναύαρχος, ἀντιλέγοντας στὸ Θεμιστοκλῆ τὸν προσβάλλει λέγοντάς του πῶς ἀφοῦ εἶναι χωρὶς πατρίδα δὲν ἔχει καμμιὰ θέσι στὸ Συμβούλιο τῶν ναυάρχων. Ὁ Θεμιστοκλῆς πεισμώνει. Κι' ὅταν βλέπῃ πὼς τίποτε δὲν μεταπείθει τοὺς ἀντιπάλους του, εἰδοποιεῖ κρυφὰ μὲ τὸν παιδαγωγὸ τῶν παιδιῶν του τὸν Ξέρξη πῶς ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων σκέπτεται νὰ φύγῃ κι' ὅτι πρέπει νὰ τὸν πολιορκήσῃ. Ἔτσι ὁ Ξέρξης πέφτοντας στὴν παγίδα καταλαμβάνει τὴν Ψυτάλλεια, στήνει τὸ στρατηγεῖο του σ' ἕνα λόφο κοντὰ στὸ Ἡράκλειο καὶ

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 864)

Ἀπὸ τὴν κατάθεσιν στεφάνων δάφνης εἰς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου.

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΗΝ 25ην ΜΑΡΤΙΟΥ

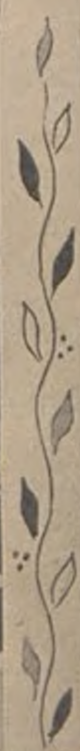

ΠΑΡΗΛΑΣΑΝ 38.000 ΦΑΛΑΓΓΙΤΑΙ

Ἀπὸ τὸν μεγαλειώδη ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπετείου.

Η ΓΕΝΝΗΣΙ ΤΟΥ ΔΙΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ Κρόνος βιαστικὸς καὶ ἀνυπόμονος ἁρπάζει τὸ λιθάρι ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Ρέας καὶ μονομιᾶς τὸ κατεβάζει ἀνύποπτος κι' εὐτυχισμένος, νομίζοντας πὼς καταπίνει τὸ παιδί του.

Μ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἔντεχνο σπαργάνωμα κατάφερε ἡ γυναικεία πονηριὰ νὰ νικήση τὴν τυφλὴ καχυποψία τοῦ Κρόνου καὶ νὰ ἀσφαλίση τὴ γαλήνη τοῦ μικροῦ θεοῦ μέσα στὸ φιλόξενο κρησφύγετο τῆς Κρήτης.

Πέρασαν μερικὰ χρόνια. Ὁ Δίας ζοῦσε ἐλεύθερος μιὰ ζωὴ ἀμέριμνη μέσα στὰ δάση τῆς Κρήτης. Οἱ νύμφες ποὺ τὸν ἀνάθρεψαν τὸν καμάρωναν σὰν παιδί τους καὶ οἱ Κορύβαντες τοῦ θαύμαζαν τὴν παλληκαριὰ καὶ τὴ φρόνησι. Καὶ πραγματικὰ εἶχε γίνει ἕνα ἀσύγκριτο παλληκάρι ὁ Δίας. Κανένας ὡς τότε δὲν εἶχε σταθῆ ἀξιώτερός του στὸ κυνῆγι τοῦ κάπρου καὶ στοῦ πολέμου τὶς τέχνες. Μὰ καὶ κανεὶς δὲν ἔμοιαζε μ' αὐτὸν στὴν ἐξυπνάδα καὶ στὴ σύνεσι.

Μιὰ γλυκόπνοη ἑσπέρα, τὴν ὥρα ποὺ γυρνοῦσε ἀπὸ τὸ καθημερινὸ κυνῆγι του φορτωμένος στοὺς ὤμους ἕνα χρυσοκέρατο ἐλάφι, εἶδε τὶς νύμφες συναγμένες μπροστὰ στὴν εἴσοδο τοῦ ἄντρου. Ὄρθιες, ἀκίνητες καὶ στοχαστικὲς ἔμοιαζαν σὰν ἀγάλματα σιωπῆς, μέσα στὴν τρυφερὴ γαλήνη τοῦ βραδυνοῦ, παραδομένες ἀπὸ ἀρκετὴν ὥρα στὴν ἀναμονὴ τοῦ γυρισμοῦ του, γιὰ ν' ἀρχίσουν μιὰ παράξενη ἱεροτελεστία καὶ νὰ ξεσπάσουν σ' ἕναν ἄγριο καὶ μανιασμένο χορό.

Πλησίασε ὁ Δίας κι' ἀπίθωσε στὸ χῶμα τὸ πληγωμένο ἐλάφι.

Πίσω του σίμωσαν οἱ Κορύβαντες καὶ στάθηκαν ἀκίνητοι κι' αὐτοὶ μὲ τὰ πρόσωπα στραμμένα πρὸς τὸν βασιλικὸ δίσκο τοῦ ἥλιου ποὺ ἀποχαιρετοῦσε τὴν πλάσι. Γιὰ λίγο ἔμειναν ὅλα βουβὰ κι' ἀκίνητα, σὰν ν' ἀφουγκράζονταν τὸ κρυφὸ καρδιοχτύπι τῆς γῆς, ὥσπου ἕνα φτεροκόπημα σπάθισε τὸν ἀγέρα κι' ἕνας ἀετὸς μὲ διάπλατες φτεροῦγες ἀεροζυγιάστηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Δία. Τότε ἡ Ἀδράστεια ξεχώρισε ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν νυμφῶν καὶ μὲ βαθειὰ συγκίνησι ἄρχισε νὰ λέγη:

«Μεγαλόθυμε Δία, ἀσύγκριτο παιδὶ τῆς ἀνδρογεννήτρας Κρήτης, ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀκούσης ἀπὸ μᾶς τὶς ταπεινὲς θεραπαινίδες σου τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς καταγωγῆς σου. Δὲν εἶσαι σὺ καρπὸς ἀπὸ τὰ δικά μας σπλάχνα, οὔτε σὲ κοιλοπόνεσεν ἐσένα στὸ ἄντρο ἐτοῦτο μιὰ νύμφη σὰν ἐμᾶς ἢ μιὰ Δρυάδα τῆς γενιᾶς μας.

Μέσα σου ρέει τὸ διάφανο, τὸ ἀθάνατο αἷμα, καὶ τὸ σγουρὸ κεφάλι σου θεϊκιὰ τὸ στεφανώνει δόξα. Ἐσύ 'σαι τ' ἀκριβὸ βλαστάρι τῆς Μεγάλης Ρέας, τῆς σεπτῆς καὶ στοργικῆς Μητέρας, ποὺ θέλοντας ἀπ' τοῦ σκληροῦ πατέρα σου τὸ στόμα νὰ σὲ σώση σ' ἔφερε 'δῶ καὶ σ' ἐμπιστεύτηκε στὴν τρυφερὴ ἀγκαλιά μας. Καὶ τώρα ποὺ τὰ χάδια μας σ' ἀνάθρεψαν μαζὶ μὲ τὰ τραγούδια μας, τώρα ποὺ οἱ ράχες, τὰ δάση καὶ τὰ διάσελα κι' ὁ δυνατὸς ἀγέρας τοῦ βουνοῦ σοῦ τράνεψε τὰ στήθη, τώρα ποὺ ὑψώθηκες μπροστά μας ἄνδρας, Τιτάνας καὶ Θεός, σοῦ λέμε ὅλες μαζὶ μὲ μιὰ φωνὴ καὶ μὲ μιὰ γνώμη: Δία παντοδύναμε, τόλμα καὶ σύντριβε, ἀγωνίζου καὶ νίκα, βασίλευε, βασίλευε, ὁ κόσμος εἶναι δικός σου».

Δὲν ἀπόσωσε τὸ λόγο ἡ Ἀδράστεια κι' ἀμέσως οἱ Κορύβαντες γονάτισαν. Σύρανε ἀπὸ τὶς θῆκες τ' ἀστραφτερὰ σπαθιά τους μὲ τὶς αἰχμὲς ταπεινωμένες πρὸς τὰ πόδια τοῦ Δία καὶ μὲ τὰ μέτωπα ἀκουμπησμένα στὶς χάλκινες ἀσπίδες δείξανε ὑποταγὴ κι' ἀφοσίωσι.

Οἱ νύμφες ὡδηγήσανε ἀπ' τὴ σπηλιὰ τῆς Δίκτης τὴν Ἀμάλθεια, τὴν ὁλόασπρη κατσίκα ποὺ ἔθρεψε τὸν Δία μὲ τὸ γάλα της καὶ τὴν προσέφεραν θυσία. Μὲ τὸ δέρμα της, ποὺ ἦταν ἄτρωτο, ἐσκέπασαν τοὺς ὤμους τοῦ Θεοῦ, κι' αὐτοὶ ἐκράτησαν τὰ κρέατά της ποὺ εἶχαν τὴ μαγικὴ δύναμι νὰ τοὺς δίνουν ὅ,τι ἐπιθυμοῦσαν.

Τὸ ἴδιο βράδι ὁ Δίας ἔμαθε ὅλα τὰ πάθη τῆς γενιᾶς του. Ἄκουσε ἀπὸ τὸ στόμα τῶν νυμφῶν ὅλες τὶς ἀγριότητες τοῦ Κρόνου. Ἔμαθε τὴν μαύρη συμφορὰ τῶν ἀδελφιῶν του καὶ πληροφορήθηκε μὲ ποιὸ πανοῦργο τρόπο τὸν ἔσωσε ἡ δόλια του μητέρα.

Τότε ἡ ὀργή του πύρωσε τ' ἀντρειωμένα στήθη καὶ τὰ φτερὰ τῆς τόλμης ἀλαφρογαΐδεψαν τοὺς θεϊκοὺς κροτάφους... Ὅλη τὴν νύχτα τὴν πέρασε μὲ μιὰ πολεμόχαρη ἀγρύπνια καὶ ἡ αὐγὴ τὸν βρῆκε μὲ σκληρὴ σκοτεινιασμένη ὄψι. Ὅμως δὲν ἀργοπόρησε σὲ μάταιο θρῆνο. Γοργὰ καὶ μὲ περίσσεια φρόνησι ξάνοιξε ἡ σκέψι τὸ σκοπό του καὶ πῆρε τῆς ἀπόφασης τὸν δρόμο.

Πηγαίνει στὴν ἀμμουδερὴ ἀκρογιαλιὰ καὶ προσκαλεῖ ἀπ' τὰ ὑγρὰ παλάτια της τὴ Μύτι, τὴν θυγατέρα τοῦ Ὠκεανοῦ, τὴν πάνσοφη καὶ τετραπέρατη Ὠκεανίδα.

Ἐκείνη ἤξερε ἀπὸ φίλτρα μαγικὰ καὶ φαρμακερὰ βότανα. Ἡ Μύτις τοῦ ἑτοιμάζει ἀμέσως ἕνα πικρὸ καὶ βρωμερὸ πιοτὸ καὶ τοῦ τὸ δίνει γιὰ νὰ τὸ πιῆ ὁ Κρόνος καὶ νὰ βγάλη ἀπὸ τὸ φοβερὸ στομάχι του τὰ καταβροχθισμένα ἀδέλφια του.

Μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ρέας ὁ Δίας μπαίνει στὸ παλάτι τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ δίνει νὰ πιῆ τὸ φαρμακερὸ βοτάνι.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ πικροβότανου ἦταν ἀποτελεσματική.

Πρώτη ἔπεσε ἀπὸ τ' ἀφρισμένο στόμα τοῦ Κρόνου ἡ σπαργανωμένη πέτρα. Αὐτὴ ποὺ μὲ τὴν πονηριὰ τῆς Ρέας εἶχε καταπιῆ ἀντὶς τὸν Δία. Ἡ πέτρα ἔπεσε στὸν ἱερὸ τόπο τῶν Δελφῶν καὶ λατρευότανε σὰν πολύτιμο δῶρο τῶν θεῶν στοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

Μὲ τὴ σειρά τους ὕστερα ἐβγῆκαν κι' ἀναγάλλιασαν στὸ φῶς τοῦ ἥλιου ὁ Ποσειδῶνας καὶ ὁ Πλούτωνας, ἡ Ἥρα, ἡ Δήμητρα καὶ ἡ Ἑστία.

Σὰν εἶδε ὁ Δίας τὸ λαμπρὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πικροβότανου, πλησίασε τὴ μάνα του καί, ρίχνοντας μιὰν ἄγρια λοξὴ ματιὰ στὸν Κρόνο, ἔσκυψε καὶ τῆς φίλησε τὰ χέρια.

Ὕστερα σίμωσε τ' ἀδέλφια του καὶ κράζοντας καθένα χωριστὰ μὲ τὸ ὄνομά του, τοὺς ἔδωσε τὸ στοργικό του χέρι καὶ κατέβηκαν μὲ προφυλάξεις ἀπὸ τὰ ἀστρικὰ παλάτια τῶν Τιτάνων.

Κ. Ι. Βέρρ.

Παράστασις κορυβαντισμοῦ.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

Χωρὶς οἰκογένεια

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Αὐτὸ θάπῃ πολλά, αὐτὸ τὰ λέει ὅλα, τὸ ξέρεις καλλίτερά μου. Θάρχόσουν στὴ Λοῦκκα,—ἂν καὶ τώρα βλέπω πῶς δὲν θάρθῃς ποτέ,— καὶ θὰ σὲ δεχόταν φτωχοὶ ἄνθρωποι, οἱ γονεῖς μου, ποὺ δὲν θὰ εἶχαν νὰ σὲ κατηγορήσουν ἢ νὰ σὲ κοροϊδέψουν γιὰ τίποτα· γιατὶ θὰ ἦταν πιὸ φτωχοὶ ἀπὸ σένα. Ἂν ὅμως τὰ ὄμορφα σπάργανα λένε ἀλήθεια, ὅπως νομίζει ἡ μάνα - Μπαρμπερίνα, καὶ τὸ νομίζω κι' ἐγώ, οἱ γονεῖς σου θὰ εἶναι πλούσιοι, ἄρχοντες, ἀφεντάδες. Πῶς μπορεῖ λοιπὸν νὰ δεχθοῦν ἕνα φτωχόπαιδο τοῦ δρόμου σὰν καὶ μένα;

— Μὰ εἶμαι τίποτ' ἄλλο κι' ἐγώ, παρὰ ἕνα φτωχόπαιδο τοῦ δρόμου;

— Σήμερα ναί· αὔριο ὅμως ἐσὺ θὰ γίνῃς γυιός τους, ἐνῶ ἐγὼ θὰ μείνω τὸ φτωχόπαιδο ποὺ εἶμαι σήμερα.

Ὁ Ματτίας ἐξακολούθησε:

— Ἐσένα θὰ σὲ στείλουν στὸ σχολειό, θὰ σοῦ πάρουν δασκάλους, ἐνῷ ἐγὼ θὰ ἐξακολουθήσω τὸ δρόμο μου ὁλομόναχος καὶ θὰ σὲ θυμοῦμαι, ὅπως, ἐλπίζω, θὰ μὲ θυμᾶσαι καὶ σύ.

— Ὢ ἀγαπητέ μου Ματτία! Πῶς μπορεῖς νὰ λὲς τέτοια πράγματα;

— Λέω ὅ,τι ἔχω στὸ νοῦ μου, ἀγαπητέ μου! Καὶ νὰ γιατὶ δὲν μὲ βλέπεις τώρα χαρούμενο σὰν καὶ σένα. Θὰ χωρισθοῦμε, ἐνῷ ἐγὼ ἐνόμιζα, φανταζόμουν, πολλὲς φορὲς μάλιστα τὄβλεπα καὶ στὸν ὕπνο μου, πῶς θἄμαστε πάντα μαζὶ ὅπως τώρα. Μὰ ὄχι ὅπως εἴμαστε αὐτὴ τὴ στιγμή, φτωχοὶ μουζικάντηδες τῶν δρόμων, παρὰ πῶς θὰ ἐργαζόμαστε κι' οἱ δυό, θὰ μελετούσαμε καὶ θὰ γινόμαστε ἀληθινοὶ μουσικοὶ γιὰ νὰ παίζουμε μπροστὰ σὲ ἀληθινὸ κ ο ι ν ό ν, χωρὶς νὰ χωρισθοῦμε ποτέ.

— Μ' αὐτὸ θὰ γίνῃ, Ματτιάκο μου! Ἂν οἱ γονεῖς μου εἶναι πλούσιοι, θὰ εἶναι τόσο γιὰ σένα ὅσα καὶ γιὰ μένα· κι' ἂν μὲ στείλουν στὸ σχολειὸ θἄρθῃς καὶ σὺ μαζί μου. Δὲν θὰ χωρισθοῦμε, θὰ ἐργασθοῦμε μαζί, θἄμαστε πάντα μαζί, θὰ μεγαλώσουμε, θὰ ζήσουμε μαζί, ὅπως τὸ ἐπιθυμεῖς ἐσὺ κι' ὅπως τὸ ἐπιθυμῶ κι' ἐγώ, σὲ βεβαιῶ, τὸ ἴδιο.

— Τὸ ξέρω πῶς τὸ ἐπιθυμεῖς, μὰ δὲν θὰ εἶσαι πιὰ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὅπως εἶσαι τώρα.

— Στάσου, παιδί μου, νὰ σοῦ πῶ: Οἱ γονεῖς μου τώρα μὲ ζητοῦν, ἀλήθεια; Θὰ πῇ λοιπὸν πῶς νοιάζονται γιὰ μένα, πῶς μ' ἀγαποῦν. Ἀφοῦ λοιπὸν θὰ μ' ἀγαποῦν, δὲν μποροῦν νὰ μὴ μοῦ κάνουν ὅ,τι θὰ τοὺς γυρεύω. Καὶ τὸ πρῶτο ποὺ θὰ τοὺς γυρέψω, θὰ εἶναι νὰ κάμουν εὐτυχισμένους ἐκείνους ποὺ στάθηκαν σὲ μένα καλοί, ποὺ μ' ἀγάπησαν ὅταν ἤμουν ἔρημος στὸν κόσμο· τὴ μάνα - Μπαρμπερίνα, τὸν κὺρ Πέτρο τὸν Ἀκκέν, ποὺ θὰ τὸν βγάλουν κι' ἀπὸ τὴ φυλακή, τὴ Στεφανία, τὸν Ἀλέξη, τὸν Βενιαμίν, τὴ Λίζα καὶ σένα. Τὴ Λίζα μάλιστα θὰ τὴν πάρουν μαζί τους, θὰ τὴ γιατρέψουν, θὰ τὴ σπουδάσουν, καὶ σένα θὰ σὲ βάλουν μαζί μου στὸ σχολειό, ἂν εἶναι νὰ πάω σὲ σχολειό. Ἔτσι θὰ γίνουν τὰ πράγματα, ἂν οἱ γονεῖς μου εἶναι πλούσιοι, καὶ ξέρεις καλὰ πῶς θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ ἂν θὰ εἶναι πλούσιοι καὶ γιὰ τοὺς δυό μας.

— Κι' ἐγὼ θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ ἂν θὰ εἶναι φτωχοί.

— Εἶσαι βλάκας!

— Μπορεῖ.

Καὶ χωρὶς νὰ πῇ τίποτ' ἄλλο, ὁ Ματτίας φώναξε τὸν Κάπη.

Ἦταν ὥρα νὰ σταθοῦμε γιὰ νὰ φᾶμε. Πῆρε τὸ σκύλο στὴν ἀγκαλιά του καί, μιλώντας σὰν νὰ ἦταν ἄνθρωπος ποὺ μποροῦσε νὰ τὸν καταλάβῃ καὶ νὰ τοῦ ἀποκριθῇ:

— Καὶ σύ, Κάπη μου, τοῦ εἶπε, δὲν θὰ προτιμοῦσες, ἀλήθεια, νὰ ἦταν φτωχοὶ οἱ γονεις τοῦ Ρεμῆ;

Ἀκούγοντας τὄνομά του ὁ Κάπης, ὅπως πάντα, ἐγαύγισε ἀπὸ εὐχαρίστησι κι' ἔβαλε τὸ δεξί του πόδι στὸ στῆθός του.

— Γιατὶ μὲ φτωχοὺς γονεῖς θὰ ἐξακολουθήσουμε τὴν ἐλεύθερη ζωή μας κι' οἱ τρεῖς. Θὰ πηγαίνουμε ὅπου θέλουμε καὶ δὲν θὰ ἔχουμε ἄλλη φροντίδα παρὰ νὰ εὐχαριστοῦμε τὴν «ἔντιμη ὁμήγυρι».

— Γάβ, γάβ!

— Μὲ πλούσιους ὅμως γονεῖς ὁ Κάπης θὰ πάῃ στὴν αὐλή, στὸ σπιτάκι του, ἴσως θὰ δεθῇ καὶ μ' ἁλυσίδα. Ὡραία ἁλυσίδα ἀτσαλένια, δὲ λέω, μὰ πάντα ἁλυσίδα, γιατὶ τὰ καλὰ σκυλιὰ δὲν πρέπει νὰ μπαίνουν στὶς ὡραῖες κάμαρες.

Ἤμουν ἀρκετὰ δυσαρεστημένος ποὺ ὁ Ματτίας ἤθελε τοὺς γονεῖς μου φτωχούς, ἀντὶ νὰ συμμερίζεται τὄνειρο ποὺ μοῦ εἶχε ἐμπνεύσει ἡ μάνα - Μπαρμπερίνα καὶ ποὺ ἐγὼ τὸ εὕρισκα τόσο καλό· ἤμουν ὅμως κι' εὐχαριστημένος, γιατὶ ἔβλεπα τώρα ὅτι μόνο ἀπὸ τὴ μεγάλη του ἀγάπη κι' ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ χωρισμοῦ συλλογιζόταν ἔτσι. Δὲν μποροῦσα λοιπὸν νὰ τοῦ κρατήσω κάκια γιὰ ἕνα πρᾶγμα ποὺ κατὰ βάθος δὲν ἦταν παρὰ ἕνα δεῖγμα τρυφερώτατης ἀγάπης. Μ' ἀγαποῦσε ὁ Ματτίας καὶ δὲν ἤθελε νὰ μᾶς χωρίσουν. Γιὰ τίποτ' ἄλλο δὲν τὸν ἔμελλε.

Ἂν δὲν ἤμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ κερδίζουμε στὸ δρόμο τὸ ψωμί μας, θὰ ἐξακολουθοῦσα νὰ τρέχω κι' ἂς φώναζε ὁ Ματτίας. Ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ στεκώμαστε καὶ νὰ παίζουμε στὰ μεγάλα χωριὰ ποὺ ἀπαντούσαμε καί, ὡς που νὰ βρεθοῦν οἱ πλούσιοι γονεῖς μου καὶ νὰ μοιρασθοῦν μαζί μας τὰ πλούτη τους, ἔπρεπε νἄμαστε εὐχαριστημένοι μὲ τὶς πενταροδεκάρες, ποὺ μαζεύαμε τόσο δύσκολα ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ. Χρειασθήκαμε λοιπὸν περισσότερο καιρὸ ἀπ' ὅσο θὰ ἤθελα, γιὰ νὰ πᾶμε ἀπὸ τὸ Σιαβανὸ στὸ Δρεζύ, περνῶντας ἀπὸ Ὠμπυσσόν, Μονλυσόν, Μουλέν, Ντεσίζ.

Ἔπειτα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ καθημερινό μας ψωμί, κι' ἄλλος λόγος μᾶς ὑποχρέωνε νὰ κερδίζουμε ὅσο περισσότερα μπορούσαμε: Δὲν εἶχα ξεχάσει τὸ λόγο ποὺ μοῦ εἶπε ἡ μάνα - Μπαρμπερίνα, πῶς μ' ὅλα τὰ πλούτη δὲν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ τὴν κάμω πιὸ εὐτυχισμένη ἀπ' ὅσο τὴν εἶχα κάμει μὲ τὴ φτώχεια μου, κι' ἤθελα νὰ γίνῃ εὐτυχισμένη κι' ἡ Λιζούλα μου, ὅπως ἔγινε ἡ μάνα - Μπαρμπερίνα. Βέβαια ποὺ ἀργότερα θὰ μοιραζόμουν τὰ πλούτη μου μὲ τὴ Λίζα· ἐγὼ τοὐλάχιστο δὲν εἶχα καμμιὰ ἀμφιβολία γι' αὐτό· πρὶν νὰ γίνω ὅμως πλούσιος, ἤθελα νὰ πάω τῆς Λίζας ἕνα δῶρο ἀγορασμένο μὲ λεπτὰ ποὺ θὰ κέρδιζα, — τὸ δῶρο τῆς φτώχειας.

Στὸ Ντεσὶζ λοιπὸν ἀγοράσαμε μιὰ μεγάλη κούκλα κι' ἕνα κουκλίστικο νοικοκυριό. Κι' εὐτυχῶς ποὺ αὐτὰ ἐκόστιζαν πολὺ λιγώτερο ἀπὸ μιὰ ἀγελάδα.

Ἀπὸ τὸ Ντεσὶζ στὸ Δρεζὺ δὲν εἴχαμε παρὰ νὰ τρέξουμε· κι' αὐτὸ κάναμε, γιατί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Σατιγιόν, δὲν ἀπαντήσαμε στὸ δρόμο μας παρὰ φτωχὰ χωριά, ποὺ οἱ κάτοικοί τους δὲν εἶχαν καμμιὰ διάθεσι νὰ στερηθοῦν κάτι ἀναγκαῖο, γιὰ νὰ φανοῦν γενναῖοι σὲ περιττοὺς μουσικούς...

Ἀπὸ τὸ Σατιγιὸν ἀκολουθήσαμε τὶς ὄχθες τοῦ καναλιοῦ· κι' οἱ δασωμένες αὐτὲς ὄχθες, τὰ ἥσυχα ἐκεῖνα νερὰ κι' οἱ μαοῦνες ποὺ τὶς τραβοῦσαν ἄλογα, μὲ ξαναγύριζαν στὸν εὐτυχισμένο καιρὸ πού, μέσα στὸν «Κύκνο» μαζὶ μὲ τὴν κυρία Μίλλιγκαν καὶ τὸν Ἀρθοῦρο, ταξίδευα κι' ἐγὼ σ' ἕνα κανάλι. Ποῦ νὰ ἦταν τώρα ὁ «Κύκνος»; Πόσες φορές, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ περάσουμε ἢ ν' ἀκολουθήσουμε κανένα κανάλι, δὲν ἐρώτησα ἂν εἶχαν ἰδῆ νὰ περνᾷ ἀπὸ 'κεῖ κανένα πλοῖο μὲ τὴ βεράντα καὶ τὸ λοῦσο τοῦ «Κύκνου»! Τίποτα! Χωρὶς ἄλλο, ἡ κυρία Μίλλιγκαν θὰ εἶχε γυρίσει στὴν Ἀγγλία, μὲ τὸν Ἀρθοῦρο, ποὺ θὰ εἶχε πιὰ γιατρευθῆ. Αὐτὸ ἦταν τὸ πιὸ πιθανό· αὐτὸ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ πιστεύω. Καὶ ὅμως, κάθε φορὰ ποὺ ἔβλεπα στὸ κανάλι, ἀπὸ μακρυά, κανένα πλοῖο νὰ τὸ τραβοῦν ἄλογα, φανταζόμουν πῶς ἦταν ὁ «Κύκνος» ποὺ ἐρχόταν σὲ μᾶς!

Ἐπειδὴ ἦταν φθινόπωρο, περπατούσαμε λιγώτερο παρὰ τὶς θερινὲς ἡμέρες καὶ παίρναμε τὰ μέτρα μας ὥστε νὰ φθάνουμε στὰ χωριά, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ κοιμηθοῦμε, πρὶν νυκτώσῃ ὁλωσδιόλου. Ὅμως, ἂν κι' ἐτρέξαμε ὅσο μπορούσαμε, καὶ μάλιστα στὸ τέλος, δὲν καταφέραμε νὰ μποῦμε στὸ Δρεζὺ παρὰ νύκτα προχωρημένη.

Γιὰ νὰ φθάσουμε στὸ σπίτι τῆς Λίζας δὲν εἴχαμε παρὰ ν' ἀκολουθήσουμε τὸ κανάλι, γιατὶ ὁ ἄντρας τῆς θειᾶς Κατερίνας ἦταν καναλοφύλακας καὶ κατοικοῦσε σ' ἕνα σπιτάκι, κτισμένο δίπλα στὸ νεροφράκτη ποὺ ἐφύλαγε. Ἔτσι δὲν χάσαμε τὸν καιρό μας νὰ ρωτοῦμε καὶ φθάσαμε γρήγορα στὸ σπιτάκι αὐτό, ποὺ ἦταν στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ σ' ἕνα δενδρόφυτο μέρος, ποὺ φαινόταν ἀπὸ μακρυὰ σὰ νὰ πλέῃ στὴν ὁμίχλη.

Καθὼς πλησιάζαμε, ἡ καρδιά μου κτυποῦσε δυνατά. Ἕνα παράθυρο ἦταν φωτισμένο ἀπὸ τὴν ἀντανάκλασι μιᾶς μεγάλης φωτιᾶς, ποὺ ἔκαιγε στὸ τζάκι, ρίχνοντας κάπου-κάπου κύματ' ἀπὸ κόκκινο φῶς, ποὺ φώτιζαν τὸ δρόμο μας.

Ὅταν φθάσαμε πολὺ κοντὰ στὸ σπίτι, εἶδα πῶς ἡ πόρτα καὶ τὸ παράθυρο ἦταν κλειστά. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ παράθυρο ἐκεῖνο ποὺ δὲν εἶχε οὔτε παντζούρια, οὔτε μπερντέδες, εἶδα τὴ Λίζα καθισμένη στὸ τραπέζι, δίπλα στὴ θεία της, ἐνῷ ἕνας ἄνδρας, ὁ θεῖος βέβαια, καθισμένος μπροστά τους, μᾶς γύριζε τὴ ράχι.

— Τρῶνε, εἶπε ὁ Ματτίας· σὲ καλὴ ὥρα φθάνουμε.

Ἀλλὰ τὸν ἐσταμάτησα μὲ τὸ ἕνα χέρι, χωρὶς νὰ μιλήσω, ἐνῷ ἔγνεφα μὲ τ' ἄλλο στὸν Κάπη νὰ σταθῇ ἀπὸ πίσω μας ἥσυχος.

Ἔπειτα ξεπέρασα τὴν ἅρπα μου ἀπὸ τὸν ὦμο κι' ἑτοιμάσθηκα νὰ παίξω.

— Ἄ, ναί! ἔκαμε σιγὰ-σιγὰ ὁ Ματτίας· μιὰ σερενάδα, καλὴ ἰδέα!

— Ὄχι ἐσύ! ἐγὼ μονάχος μου.

Κι' ἄρχισα νὰ παίζω τὶς πρῶτες νότες τῆς ναπολιτάνικης καντσονέττας μου, μὰ χωρὶς νὰ τραγουδῶ, γιὰ νὰ μὴ μὲ προδώσῃ ἡ φωνή μου.

Παίζοντας, κύτταζα τὴ Λίζα. Σήκωσε ἀμέσως τὸ κεφάλι της καὶ τὰ μάτια της ἄστραψαν.

Τότε ἄρχισα νὰ τραγουδῶ.

Ἐκείνη κατέβηκ' εὐθὺς ἀπὸ τὴν καρέκλα της κι' ἔτρεξε στὴν πόρτα. Μόλις πρόφθασα νὰ δώσω τὴν ἅρπα μου στὸ Ματτία καὶ ἡ Λίζα ἦταν στὴν ἀγκαλιά μου.

Μᾶς ἔμπασαν στὸ σπίτι. Ἡ θειὰ Κατερίνα, ἀφοῦ μ' ἐφίλησε, ἔβαλε δυὸ πιάτα ἀκόμη στὸ τραπέζι.

Τὴν παρακάλεσα τότε νὰ βάλῃ καὶ τρίτο.

— Γιατί, ξέρετε, τῆς εἶπα, ἔχουμε ἀκόμα μιὰ συντρόφισσα μαζί μας.

Κι' ἀπὸ τὸ σάκκο μου ἔβγαλα τὴν κούκλα καὶ τὴν κάθισα στὴν καρέκλα ποὺ ἦταν δίπλα στῆς Λίζας.

Ποτὲ δὲν ἐξέχασα τὴ ματιὰ ποὺ μοῦ ἔρριξε τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ Λίζα· ἀκόμη τὴν βλέπω μπροστά μου.

Καὶ σύ Κάπη δὲν θὰ προτιμοῦσες νὰ μέναμε φτωχοί;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'

Ὁ Μ π α ρ μ π ε ρ ῆ ς

Ἂν δὲν ἐβιαζόμουν τόσο νὰ φθάσω στὸ Παρίσι, θἄμενα πολὺν καιρὸ μὲ τὴ Λίζα. Εἴχαμε τόσα πράγματα νὰ ποῦμε, καὶ λέγαμε τόσα λίγα μὲ τὴ γλῶσσα ποὺ μεταχειριζόμαστε!

(Ἀκολουθεῖ)

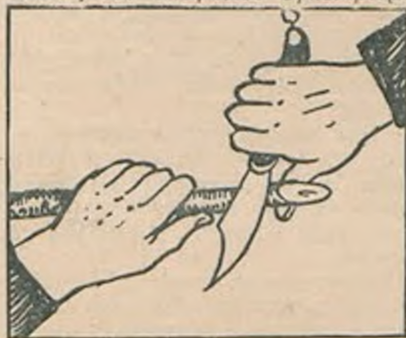

Ὁ ἐγκεντρισμὸς τῆς μηλιᾶς καὶ τῆς ἀχλαδιᾶς

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ὁλόκληρα ἀγριαχλαδιὲς (γκορτσιές, ἀχλάδες) καὶ ἄγριες μηλιές, ποὺ δὲν ἀποδίδουν σήμερα σχεδὸν τίποτε καὶ ποὺ θὰ μποροῦσαν διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ νὰ ἐξημερωθοῦν καὶ νὰ γίνουν πλουτοφόρα δένδρα μεγάλης σημασίας.

Γιὰ νὰ ἐξημερωθοῦν ὅμως τὰ ἄγρια αὐτὰ δέντρα χρειάζεται κάθε ἀγρότης ἢ κάτοικος τῆς ὑπαίθρου καὶ πρὸ παντὸς κάθε σκαπανεὺς καὶ φαλαγγίτης νὰ μάθη νὰ ἐμβολιάζη.

Στὸ σημερινό μας σημείωμα θὰ δώσωμε μερικὲς ὁδηγίες ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὑποφλοίου ἐγκεντρισμοῦ

Πῶς κρατιέται καὶ πῶς πελεκιέται τὸ ἐμβόλιο. Ἡ τομὴ πρέπει νὰ εἶναι λεία καὶ νὰ γίνεται μὲ ταχύτητα.

τῆς μηλιᾶς καὶ τῆς ἀχλαδιᾶς κατὰ τὴν ἄνοιξι.

Ἐποχὴ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ὁ ὑπόφλοιος ἐγκεντρισμὸς τῆς ἀνοίξεως ἐκτελεῖται ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ ἀρχίζουν νὰ κυκλοφοροῦν οἱ χυμοὶ τῶν δένδρων, ὁπότε ἀνοίγουν τὰ μπουμπούκια καὶ τὰ μάτια των καὶ ἀποσπᾶται (ξεκολλᾶ, σηκώνει) εὔκολα ὁ φλοιός των, μέχρις ὅτου ἀνοίξη τελείως τὸ δένδρον (ἀρχὰς Μαρτίου μὲ τέλη Ἀπριλίου).

Συλλογὴ ἐμβολίων.—Τὰ ἐμβόλια ποὺ χρησιμοποιοῦμε γιὰ τὸν ἐμβολιασμὸν αὐτὸν τὰ κόπτομε κατὰ τὸν χειμῶνα πρὶν ἀνοίξουν καὶ τὰ παραχώνομε μέσα σὲ ἐλαφρῶς ὑγρὴ ἄμμο καὶ σὲ ψυχρὸ μέρος, γιὰ νὰ μείνουν «κοιμισμένα» μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Τὰ ἐμβόλια εἶναι βλαστοὶ ἑνὸς ἔτους μεστωμένοι (ξυλοποιημένοι) μὲ καλῶς ἀνεπτυγμένα μάτια, ποὺ ἔχουν διάμετρο 4-7 χιλιοστά. Τὰ ἐμβόλια κόπτονται ἀπὸ νέα ὑγιᾶ καὶ παραγωγικὰ δένδρα ἐκλεκτῆς ποικιλίας.

Ἐκτέλεσις τοῦ ἐμβολιασμοῦ.— Τὸ δένδρο ποὺ πρόκειται νὰ ἐμβολιάσωμε στὸν κορμὸ ἢ τοὺς κλάδους, κόπτεται μὲ πριόνι ὁριζόντια εἰς τὸ ὕψος ποὺ θέλομε νὰ διακλαδίζεται καὶ εἰς ἕνα σημεῖο μὲ λεῖο καὶ γερὸ φλοιό. Τὸ κόψιμο αὐτὸ γίνεται τὴν ἡμέρα τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ δύο ἕως τρεῖς ἑβδομάδας ἐνωρίτερα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν ἡ τομὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐμβολιασμοῦ ξαναγίνεται 20-30 πόντους χαμηλότερα.

Γλυκαίνομε τὴν κοψιὰ τοῦ πριονιοῦ μὲ μιὰ σερπέτα ἢ κλαδευτῆρι.

Κατόπιν εἰσάγομε μιὰ ξύλινη ἢ κοκκάλινη σφῆνα ποὺ ἔχει περίπου τὸ σχῆμα τοῦ ἐμβολίου μεταξὺ τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ κορμοῦ καὶ εἰς τὸ σημεῖο ἀκριβῶς ποὺ πρόκειται νὰ τοποθετήσωμε τὸ ἐμβόλιο (κεντράδι, καλέμι, κονδύλι, παροῦτι).

Ἀμέσως μετὰ πελεκοῦμε τὸ ἐμβόλιο ὅπως μᾶς δείχνει ἡ εἰκ. 2 ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρά, ἀρχίζοντας τὴν τομὴ ἀπὸ τὸ πίσω μέρος ἑνὸς ματιοῦ (εἰκ. 1β).

Ἡ τομὴ τοῦ ἐμβολίου θὰ ἔχη 2-4 πόντους μῆκος, ἀναλόγως τοῦ πάχους του. Κάθε ἐμβόλιο θὰ ἔχη 2-3 μάτια. (εἰκ. 1β).

Μετὰ ἀφαιροῦμε τὴν ξύλινη ἢ κοκκάλινη σφῆνα ποὺ εἴχαμε εἰσαγάγει μεταξὺ φλοιοῦ καὶ κορμοῦ καὶ εἰς τὴν θέσιν της εἰσάγομε τὸ ἐμβόλιο. Προσέχομε ἡ τομὴ τοῦ ἐμβολίου νὰ εἶναι πρὸς τὸ μέρος τοῦ ξύλου καὶ νὰ ἐφάπτεται καλῶς πρὸς αὐτό. Τὸ ἐμβόλιο χώνεται μεταξὺ φλοιοῦ καὶ κορμοῦ μέχρι τέτοιου σημείου, ὥστε τὸ πρῶτο μάτι του νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ ὕψος τῆς τομῆς τοῦ ἐμβολιαζομένου κορμοῦ ἢ κλάδου (εἰκ. 1α).

Ἐὰν τὸ ἐμβόλιο εἶναι χονδρὸ καὶ γενικὰ εἰσχωρῆ δύσκολα μεταξὺ φλοιοῦ καὶ κορμοῦ, κάνομε μιὰ κατακόρυφη τομὴ τοῦ φλοιοῦ σχεδὸν ὅσον τὸ μῆκος τῆς σφήνας τοῦ ἐμβολίου (2-3 πόντους) καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖο ὅπου τοποθετεῖται τὸ ἐμβόλιο γιὰ νὰ διευκολύνωμε τὴν εἰσαγωγή του. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο τοποθετοῦμε δεύτερο καὶ τρίτο καὶ περισσότερα ἐμβόλια ἀναλόγως τοῦ πάχους τοῦ κορμοῦ ἢ κλάδου ποὺ ἐμβολιάζομε. Τὸ ἕνα ἐμβόλιο ἀπὸ τὸ ἄλλο πρέπει νὰ ἀπέχη 5-7 πόντους.

Τέλος δένομε μὲ χόρτο ράφια ἢ νῆμα ἢ λεπτὸ σχοινὶ ἢ φλοῦδα μουριᾶς, ἰτιᾶς κ.λ.π. (εἰκ. 1α) καὶ καλύπτομε τὶς πληγὲς μὲ ἀλοιφὴ τοῦ ἐμβολιασμοῦ ποὺ παρασκευάζομε μὲ τὰ ἑξῆς ὑλικά:

Κερὶ 100 δράμια, Κολοφώνιον (τζαμτσακίζ) 100 δράμια, Λῖπος πρόβειον ἢ βόειον 50 δράμια, Κατράμι 150 δράμια, Οἰνόπνευμα φωτιστικὸ 50 δράμια.

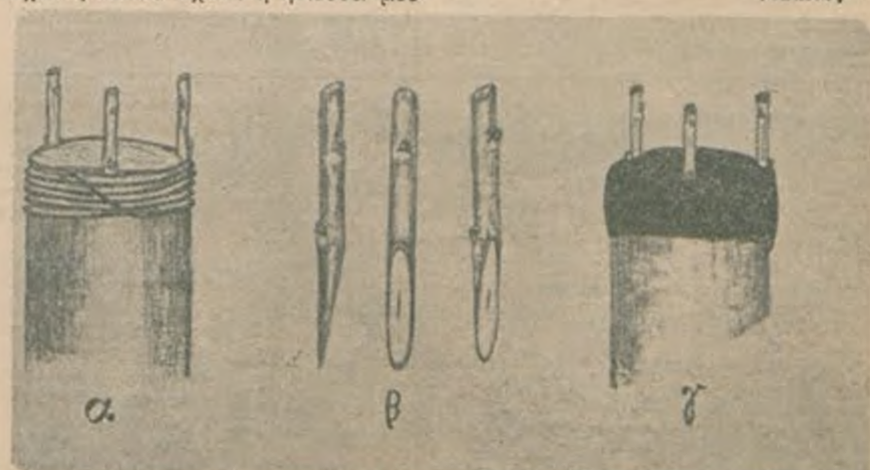
Ἀναλύομε εἰς τὴν φωτιὰ μέσα εἰς ἕνα δοχεῖο τὸ κερί, τὸ κολοφώνιο καὶ τὸ λῖπος. Ἀπομακρύνομε τὸ δοχεῖο ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ προσθέτομε τὸ κατράμι καὶ τέλος, ἀφοῦ κρυώση ὀλίγον τὸ μῖγμα, προσθέτομε τὸ οἰνόπνευμα. Ἀνακατεύομε πάντοτε δυνατά.

Ὅταν δὲν διαθέτωμε ἀλοιφὴ ἐμβολιασμοῦ μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσωμε σκέτο ἀργιλλῶδες χῶμα (πηλό), μέσα στὸ ὁποῖον ἔχομε προσθέσει 25 % κοπριὰ βοδιοῦ. Κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει νὰ χρησιμοποιήσωμε ἔστω καὶ τὸ σκέτο κερί, μὲ τὸ ὁποῖον ἀφοῦ τὸ ζεστάνωμε καὶ μαλάξωμε στὰ δάκτυλά μας φράζομε τὶς ὀπὲς ποὺ μένουν γύρω ἀπὸ τὴν βάσι τῶν ἐμβολίων.

Ὅταν καλύπτωμε τὶς πληγὲς τοῦ ἐμβολιασμοῦ μὲ σκέτο χῶμα, πρέπει, ἐὰν ἡ τομὴ εἶναι μεγάλη, μετὰ τὸ χῶμα νὰ βάζωμε ἕνα κομμάτι πανὶ ἢ λινάτσα ἢ μιὰ πλάκα. Κατὰ διαστήματα ποτίζομε τὸ χῶμα μὲ λίγο νερὸ γιὰ νὰ διατηρῆται δροσερό. Ὅταν χρησιμοποιοῦμε ἀλοιφὴ ἐμβολιασμοῦ μποροῦμε νὰ βάλωμε ἐπὶ πλέον καὶ ἕνα στρῶμα ἀπὸ πηλὸ γιὰ νὰ προστατεύσωμε ἀκόμη περισσότερο τὶς τομὲς ἀπὸ τὴ βροχή, τὸν ἥλιο καὶ τὸν ἀέρα.

Ὅταν τὰ ἐμβόλια ἀνοίξουν, ὑποστηρίζομε τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς μὲ καλάμια ἢ βέργες ποὺ δένομε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν στὸν κορμὸ τοῦ δένδρου. Προστατεύομε τὰ ἐμβόλια ἀπὸ τὰ ζῶα καὶ τὰ κορυφολογοῦμε κατὰ τὸν Ἰούλιον, ἐὰν ἔχουν πάρει μεγάλην ἀνάπτυξι καὶ κινδυνεύουν νὰ ξεκολλήσουν ἀπὸ τὸν δυνατὸν ἀέρα. Καταστρέφομε τοὺς ἀγρίους βλαστοὺς ποὺ ἀναπτύσσονται κατὰ μῆκος τοῦ παλαιοῦ κορμοῦ.

Γ. Μιχαλᾶς
Γεωπόνος

α = Κορμὸς δένδρου ἐμβολιασμένος. Τὰ ἐμβόλια ἔχουν σφηνωθῆ μεταξὺ φλοιοῦ καὶ κορμοῦ. Προσέξατε ποῦ φθάνει τὸ πρῶτο μάτι τοῦ ἐμβολίου. β = Ἐμβόλια ἕτοιμα πρὸς χρησιμοποίησιν. Τὸ ἐμβόλιον πελεκᾶται ἀπὸ τὴν μίαν πλευράν. Ἡ τομὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ πίσω μέρος ἑνὸς ματιοῦ. γ = Ὁ κορμὸς τῆς εἰκόνος α μετὰ τὴν ἐπάλειψιν τῶν τομῶν μὲ τὴν ἀλοιφὴν τοῦ ἐμβολιασμοῦ.

ΣΥΜΒΟΛΟ ΘΥΣΙΑΣ

«Ἑτοιμασθῆτε ὅλαι σας διὰ θυσίας, θυσίας ἀναγκαίας καὶ διὰ τὸ κοινωνικόν μας σύνολον».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Νέο κορίτσι,

Ἀγαπητή μου φαλαγγίτισσα,

Μὲ τὶς γιορτὲς τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἑλληνικῆς, μὲ τὶς μεγαλόπρεπες παρατάξεις τῆς 25 Μαρτίου, ποὺ ἀκόμα μένει ὁ τελευταῖος των ἀντίλαλος μέσα στὴν ψυχή μας, εἴδαμε καὶ νοιώσαμε ἀκόμα μιὰ φορὰ ὅτι ἡ μεγάλη αὐτὴ γιορτινὴ συγκίνησι εἶναι κυρίως κίνησι καὶ συγκίνησι τῶν νέων ψυχῶν, τῆς ἑλληνικῆς νεότητος.

Ἕνα ὅμως ἀκόμα πρέπει νὰ νοιώσουμε καλὰ καὶ νὰ χαράξουμε βαθειὰ μέσ' στὴν ψυχή μας. Πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας κυμάτισε πάλι,σὰν ἄπειρα φτερούγια, ἡ κυανόλευκη. Ἡ σημαία αὐτὴ μᾶς γεννᾶ τὴν περηφάνεια, μᾶς ξυπνᾶ τὴν αὐτοπεποίθησι, μᾶς φτερώνει γιὰ νέες δόξες. Ὅλοι οἱ ὁμιλητὲς ἔτσι μᾶς εἴπανε, κι' ἐμεῖς νοιώσαμε τὰ λόγια τους καὶ λαχταρήσαμε νέες ἐθνικὲς νῖκες, βγαλμένες τώρα ἀπὸ τὰ χέρια μας καὶ τὶς ψυχές μας.

Ὅμως ἂς παρατηρήσουμε καλά, πολὺ βαθειὰ τὸ ἐθνικό μας αὐτὸ σύμβολο, σήμερα, ποὺ πέρασε ὁ ἐνθουσιασμός, ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τὶς παρατάξεις καὶ τοὺς λόγους. Ἂς στρέψουμε τὸ ψυχικό μας μάτι πρὸς τὴν ἀληθινὴ ἔννοια τοῦ συμβόλου αὐτοῦ.

Στὸ κυανόλευκο φόντο του φέρνει τὸ Σταυρό. Δὲν εἶναι σύμπτωσι αὐτό. Εἶναι μιὰ συνειδητὴ πρᾶξι ἐκείνων ποὺ σχεδίασαν τὸ ἐθνικό μας σύμβολο. Εἶναι μιὰ πρᾶξι ποὺ ἔρχεται ἀπὸ μακρινοὺς αἰῶνες καὶ ἐκδηλώνεται δυναμωμένη πιὰ στὸ σχεδίασμα αὐτό. Βαστᾶ ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη ποὺ ὁ νέος υἱὸς τῆς Παρθένου Μαρίας προσέφερε τὸ ἀνθρώπινό του εἶναι πάνω στὸ Σταυρό, ἐκεῖ, μιὰν ἀνοιξιάτικη μέρα, στὸ Γολγοθᾶ γιὰ νὰ σώση τὸν ἄνθρωπο. Ἔτσι ἔγινε ὁ Σταυρὸς τῆς θυσίας τὸ σύμβολο. Κι' ἀπὸ τότε τὸ ἑλληνικὸ γένος κατάλαβε τὴν ἀνώτατη αὐτὴ θεότητα καὶ τὴν ἔκλεισε στὴν ψυχή του, βάδισε μὲ ἀστέρι του ὁδηγὸ μέσα στὶς σκοτεινές του μέρες πάντα τὸ Σταυρό.

Σταυρὸς παρουσιάστηκε στὸν οὐρανὸ καθοδηγητὴς σὲ στιγμὲς ἀγωνίας καὶ δισταγμοῦ. «Ἐν τούτῳ νίκα» διάβαζε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος πάνω ἀπὸ τὸ σύμβολο αὐτὸ τῆς θυσίας.

Μέσα στοὺς αἰῶνες τῆς σκλαβιᾶς μόνο ὁ Σταυρὸς ἤτανε ποὺ διαφύλαξε τὴν ἑλληνικὴ φυλὴ ἀπὸ τὸν ἀφανισμό. Αὐτὸς ἔδινε τὴ δύναμι γιὰ νὰ ὑποφέρη τὸ Γένος τὶς πελώριες θυσίες, τὶς μαρτυρικὲς προσφορές. Κι' ὅσα ξεσηκώματα, μικρὰ ἢ μεγάλα, ἔχουνε γίνει τὰ χρόνια ἐκεῖνα, ἔφεραν ὡς σύμβολό τους τὸ Σταυρό.

Μόνον ἐν ὀνόματι τοῦ Σταυροῦ ζητοῦσαν οἱ Ἕλληνες τοῦ 17ου αἰῶνος βοήθεια ἀπὸ τὴν ὁμόθρησκο Ρωσσία. Ἐν ὀνόματι τοῦ Σταυροῦ ἀνετρέπετο ἡ σκλάβα ἑλληνικὴ νεότητα. Ἐν ὀνόματι τοῦ Σταυροῦ ξεσηκώνουνταν ἡ ἑλληνικὴ λεβεντιά.

Ὅλα τὰ «μπαϊράκια» τὰ «φλάμουρα» καὶ οἱ «παντιέρες» εἴχανε σύμβολό τους τὸ Σταυρό. Ἡ σημαία ποὺ βρέθηκε σχεδιασμένη στὰ ἐπαναστατικὰ χαρτιὰ τοῦ Ρήγα εἶχε πάνω τρεῖς σταυρούς. Ἡ πρώτη σημαία ποὺ ὑψώθηκε στὸ 1820 ἀπὸ τὸν Μᾶρκο Μπότσαρη στὸ Σοῦλι εἶχε τὸ Σταυρὸ στεφανωμένο μὲ δάφνη. Καὶ ὅταν, λένε, ὁ Παπαφλέσσας κι' ὁ Καψάλης πήρανε τὴν Τρίπολι, ἔσχισε ὁ πρῶτος τὸ γαλανό του ἐσωτερικὸ ράσο κι' ὁ δεύτερος δυὸ λουρίδες ἀπὸ τὴ φουστανέλλα του κι' ἔκαναν τὸ Σταυρό. Κι' ἡ σημαία ποὺ ὑψώθηκε πάνω στὴν Ἁγία Λαύρα εἶχε πάνω της τὸ Σταυρό.

Ὅλοι ἐκεῖνοι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὡς σήμερα συνετέλεσαν κι' ἔφκιασαν τὴ μεταφυσικὴ ἐκείνη δύναμι, ποὺ εἶναι συμπυκνωμένη μέσα σ' αὐτὸ τὸ σύμβολο τῆς θυσίας.

Ἂς νοιώσουμε λοιπὸν κι' ἐμεῖς καλὰ τὴ σημασία του. Μόνο διὰ τῆς θυσίας θὰ φθάνουμε πάντα πρὸς τὴ νίκη. Ἄλλος δρόμος δὲν ὑπάρχει.

Θυσίες ποὺ θὰ ὑποβάλουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι στὸν ἑαυτό μας γιὰ τὴν ἀνάδειξι τοῦ ἑαυτοῦ μας. Θυσίες τῶν ἐπιθυμιῶν μας. Θυσίες ποὺ θὰ κάνουμε γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Θυσίες τῶν ἐλευθεριῶν μας.

Τὰ νικητήρια θ' ἀντηχήσουν μόνο ὅταν, ὅπως λέγει σοφὰ ὁ Ἀρχηγός μας, θὰ εἴμεθα τελείως ἕτοιμοι γιὰ θυσία. Τότε καμμιὰ δυσκολία δὲ θὰ μᾶς φοβίζη, γιατὶ εἴμαστε ἕτοιμοι γιὰ ὅλα καὶ ἡ ψυχή μας ἔχει ἀνοίξει σὰν λουλοῦδι στὸν ἥλιο τῆς Μεγάλης Πίστεως τοῦ Σταυροῦ, δηλαδὴ τοῦ συμβόλου τῆς θυσίας.

Σ. Καρ.

Πῶς πολέμησαν οἱ γυναῖκες στὴ Φινλανδία.

Ποιὸς δὲν παρηκολούθησε μὲ θαυμασμὸν τὴν σύγχρονη μάχη τοῦ Δαυῒδ καὶ τοῦ Γολιάθ; Ποιὸς δὲν αἰσθάνθηκε ἀνθρώπινη ὑπερηφάνεια καὶ ἱκανοποίησιν διαπιστώνοντας ὅτι, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ὑπάρχει ἀκόμα ἕνας μικρὸς λαὸς τόσον ψυχικῶς ἰσχυρὸς καὶ ἀνώτερος, ὥστε ἐτόλμησε νὰ πῇ στὸ μεγάλο Κράτος μὲ τὰς τακτητικὰς διαθέσεις: «Μολὼν λαβέ»;

Στοὺς Φινλανδοὺς ταιριάζει τὸ περίφημο ποίημα τοῦ Ρήγα Φεραίου:

«Καλλίτερα μιᾶς ωρας ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακή».

Ποιὰ ὅμως ἦταν ἡ ἔκβασις τοῦ ἀγῶνος; Βέβαια οἱ Φινλανδοὶ ὑπέκυψαν ἐν τέλει στὶς πεντηκονταπλάσιες δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ (600.000 ἄνδρες χρησιμοποιήθηκαν στὴν τελευταία μάχη), ἀλλὰ ἡ ψυχικὴ καὶ διανοητικὴ ἀνωτερότητα ἐνίκησε.

Σὲ μιὰ χώρα τόσον μικρὴ ὅσον ἡ Φινλανδία, μὲ τόσους λίγους κατοίκους, ἦτο φανερὸ ὅτι οἱ γυναῖκες θὰ ἔπρεπε νὰ λάβουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ τόπου. Καὶ ἔτρεξαν ὅλες νὰ βοηθήσουν τὴν Πατρίδα ποὺ ἐκινδύνευε.

Ἀπὸ τὸ 1920 ὑπάρχει εἰς τὴν Φιλανδίαν μιὰ γυναικεία ἕνωσις, ἡ «Ἕνωσις τῶν Λότα». Ἡ ὀνομασία αὐτὴ εἶχε δοθῆ πρὸς τιμὴν τῆς ἱστορικῆς ἡρωΐδος τῆς Φινλανδίας, τῆς Λότα Σβάρδ. Σήμερα ἡ Ἕνωσις αὐτὴ περιλαμβάνει πλέον τῶν 90.000 μελῶν ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἡλικιῶν καὶ ἐπαγγελμάτων.

Αὐτὲς ἔκαναν ὅλες τὶς βοηθητικὲς ὑπηρεσίες καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ ἄνδρες μποροῦσαν νὰ πολεμήσουν. Φυσικὰ ἐκτελοῦσαν καὶ τὰ νοσοκομειακὰ καθήκοντα. Ἀνελαβον τὸν ἐφοδιασμὸν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν τροχαία κίνησι. Ὡδηγοῦσαν ἔλκηθρα, ἔβοσκαν κοπάδια ταράνδων καὶ ἐκτελοῦσαν χρέη παρατηρητῶν τῆς Ἀνωτέρας Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Οἱ ἐργασίες αὐτὲς ἦσαν κοπιαστικές, πολλὲς φορὲς ἦσαν ἀνώτερες τῶν δυνάμεών των. Τὶς ἐκτελοῦσαν ὅμως ἁπλᾶ, γενναῖα καὶ μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χείλη.

Ι. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Τοῦ σπιτιοῦ

✳ ΠΛΕΧΤΗ ΜΠΛΟΥΖΑ ✳

Ὑλικά: 250 γραμ. μαλλὶ τρίκλωνο καὶ 3 ἢ 3,5 Ν. βελόνες.

Ἡ μπλούζα αὐτὴ εἶναι δίχρωμη (μὲ χρώματα τῆς ἀρεσκείας σας) καὶ ἡ πλέξι της εἶναι ἡ ἑξῆς:

Πλέκετε πέντε θηλειὲς πουὰν-τερὶ καὶ μιὰ θηλειὰ ἀνάποδη (τὸ πουὰν-τερὶ γίνεται ἡ πρώτη σειρά, μιὰ θηλειὰ καλὴ καὶ μιὰ θηλειὰ ἀνάποδη, στὴ δεύτερη σειρά, ἐκεῖ ποὺ ἔχετε στὴν προηγούμενη καλή, κάνετε ἀνάποδη, καὶ ἐκεῖ ποὺ ἔχετε ἀνάποδη κάνετε καλή, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πλέκετε διαρκῶς καὶ σχηματίζεται τὸ πουὰν-τερί). Τὸ λάστιχο κάτω τὸ πλέκετε, ἂν θέλετε, μὲ λεπτότερες βελόνες γιὰ νὰ γίνῃ πυκνὸ καὶ καλλίτερο καὶ μὲ τὸ ἴδιο χρῶμα ποὺ θὰ πλεχθοῦν τὰ μανίκια καὶ τὸ ἐπάνω μέρος, δηλ. στὴν προκειμένη περίπτωσι τὸ λάστιχο εἶναι θαλασσί. Μετὰ τὸ λάστιχο εἶναι τὸ λευκὸ χρῶμα 25 περίπου σειρές, μετά, τὸ θαλασσὶ 4 μόνον σειρές, λευκὸ 17 σειρὲς περίπου, θαλασσὶ 8 σειρὲς καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς θὰ προχωρῆτε πλέκοντες ὁριζόντιες λωρίδες ἀπὸ τὰ δύο χρώματα, καὶ τοῦ μὲν λευκοῦ οἱ λωρίδες ὅσο προχωρεῖτε θὰ στενεύουν, τοῦ δὲ θαλασσὶ θὰ πλαταίνουν.

Πλάτη: Περνᾶτε στὴ βελόνα σας 100 θηλειὲς καὶ πλέκετε λάστιχο 30 σειρές. Σὲ ὕψος 10 ἑκ. ἀπὸ τὴν ἀρχή, αὐξάνετε 1 θηλειὰ στὶς δύο ἄκρες κάθε 2 ἑκ. Ἐν ὅλῳ θαὐξηθοῦν 10 θηλειὲς σὲ κάθε πλευρά.

Ὅταν φθάσετε σὲ ὕψος 28 ἑκ. σχηματίζετε τὶς μασχάλες κλείνοντας στὶς δύο ἄκρες, στὴν ἴδια σειρὰ ἀπὸ πέντε θηλειές, κατόπιν δύο φορὲς ἀπὸ 2 θηλειές, καὶ στὴν ἄλλη σειρὰ ἀπὸ μιὰ θηλειά.

Στὰ 17 ἑκ. ὕψος τῆς μασχάλης σχηματίζετε τοὺς ὤμους κλείνοντας στὶς 2 ἄκρες ἀπὸ 4 θηλειὲς τέσσαρες φορές.

Κατόπιν κλείνετε συνέχεια τὶς θηλειὲς ποὺ θὰ σᾶς μείνουν, καὶ σχηματίζεται ἔτσι ὁ σβέρκος.

Ἐμπρός: Περνᾶτε 110 θηλειές, πλέκετε τὸ λάστιχο ἴσιο μὲ τὸ πίσω καὶ σὲ ὕψος 10 ἑκ. ἀρχίζετε νὰ προσθέτετε κάθε 1,5 πόντο 1 θηλειά, καὶ θὰ προσθέσετε ἐν ὅλῳ 12 θηλειὲς ἀπὸ κάθε πλευρά.

Στὰ 28 ἑκ. ὕψος σχηματίζετε τὶς μασχάλες, κλείνοντας στὴν ἴδια σειρὰ 6 θηλειὲς ἀπὸ τὶς δύο πλευρές, 4 φορὲς ἀπὸ δύο θηλειές.

Ὅταν ἡ μασχάλη ἔχῃ ὕψος 19 ἑκ. σχηματίζετε τὸν ὦμον, κλείνοντας σὲ κάθε σειρὰ ἀπὸ 4 θηλειές. Ταυτοχρόνως, ἐνῷ θὰ σχηματίζετε τὴ μασχάλη, θὰ φροντίζετε νὰ δώσετε καὶ τὸ στρογγύλεμα στὸ λαιμὸ ἀναλόγως τῶν μέτρων τοῦ λαιμοῦ σας.

Μανίκι κοντό: Ἀρχίζετε μὲ 70 θηλειές, κάνετε 2 ἑκ. λάστιχο, κατόπιν προσθέτετε μιὰ θηλειὰ ἀπὸ κάθε πλευρά, σὲ δεύτερη σειρά.

Ὅταν τὸ μανίκι φθάσῃ στὸ σημεῖον ποὺ πρέπει νὰ σχηματισθῇ μασχάλη, πρέπει νὰ ἔχῃ 120 θηλειές.

Ἡ καμπύλη τῆς μασχάλης σχηματίζεται ὡς ἑξῆς:

Κλείνετε στὶς δύο ἄκρες ἀπὸ 5 θηλειές, στὴ δεύτερη σειρὰ ἀπὸ 3, στὴν τετάρτη καὶ πέμπτη ἀπὸ 2. Στὶς ἑπόμενες σειρὲς κόβετε ἀπὸ μιὰ θηλειὰ κάθε σειρά, ὥσπου νὰ σᾶς μείνουν στὴ βελόνα σας 20 περίπου θηλειές, τὶς ὁποῖες κλείνετε στὸ τέλος ὅλες μαζί.

Ἑνώνετε τὶς πλαϊνὲς ραφὲς καὶ τὸν ἕνα ὦμο (γιατὶ ἡ μπλούζα θὰ κουμπώνῃ στὸν ὦμο) τὶς ραφὲς τῶν μανικιῶν καὶ τὶς μασχάλες, καὶ μένει τελευταία ἡ μπορντοῦρα τοῦ λαιμοῦ.

Περνᾶτε στὴ βελόνα σας 170 θηλειὲς καὶ πλέκετε διπλὸ λάστιχο περὶ τὰ 5 ἑκ. καὶ τὴν ράβετε γύρω ἀπὸ τὸ λαιμό. Τὸ κούμπωμα θὰ εἶναι στὸν ὦμο, καὶ γιὰ νὰ μὴ ξεχειλώσῃ ὁ ὦμος ράβετε ἐσωτερικῶς ἐξτραφόρ.

ΠΟΤΑ

Τὰ δροσιστικὰ ποτὰ ὡς κύριον συστατικὸν των ἔχουν τὸ νερό. Πίνονται κρύα σὲ μεγάλα ποτήρια διὰ τὰς διεγερτικάς των καὶ πολλάκις διὰ τὰς θρεπτικάς των ἰδιότητας, ἀκόμη δὲ καὶ ὡς δροσιστικὰ λόγῳ τῆς χαμηλῆς των θερμοκρασίας.

Τὰ ὄξυνα ποτὰ παρασκευάζονται ἀπὸ τοὺς χυμοὺς καρπῶν, εἶναι δροσιστικὰ καὶ κατάλληλα διὰ τοὺς ἔχοντας πυρετόν.

Κατὰ τὴν παρασκευήν των πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἡ ὀξύτης κάθε καρποῦ διαφέρει ἀναλόγως τοῦ εἴδους του καὶ αὐτὸ διὰ νὰ κανονίζωμεν ἀναλόγως τὴν ποσότητα τῆς ζακχάρεως, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ διαλύωμεν καλὰ στὸ νερὸ πρὶν ρίψωμεν τὸν χυμὸν τοῦ καρποῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ζάχαρις ὅταν προστίθεται σὲ κρύο νερὸ ἀπαιτεῖ χρόνον διὰ νὰ διαλυθῇ, γι' αὐτὸ προτιμότερον εἶναι νὰ χρησιμοποιοῦμεν σιρόπι ζακχάρεως, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ ἑτοιμασθῆ γιὰ αὐτὸν τὸν σκοπόν. Τὸ σιρόπι γίνεται ὡς ἑξῆς:

Δόσις:
8 κουτ. σούπας ζάχαρι
8 » » βράζον νερό

Ἐκτέλεσις. Ἀνακατεύομεν τὴν ζάχαρι καὶ τὸ νερὸ καὶ τὸ κινοῦμεν διαρκῶς ἕως ὅτου διαλυθῇ ἡ ζάκχαρις ἐντελῶς, κατόπιν τὸ βράζομεν ἐπὶ 10 λεπτά, χωρὶς καθόλου νὰ τὸ ἀνακατώσωμεν καὶ ἀφοῦ κρυώσῃ ἐλαφρά, τὸ βάζομεν σὲ φιάλη.

ΛΕΜΟΝΑΔΑ

Δόσις:
16 κουτ. σούπας κρύο νερό
3 » » χυμὸ λεμονιοῦ
σιρόπι ζακχάρεως ἢ ζάκχαρι ὅσο ἀπαιτεῖται.

Ἐκτέλεσις. Προσθέτομεν τὸ σιρόπι ἢ τὴν ζάχαρι στὸ κρύο νερὸ καὶ ἀφοῦ τὸ ἀνακατεύσωμεν ἕως ὅτου διαλυθῇ καλά, προσθέτομεν καὶ τὸν χυμὸν τοῦ λεμονιοῦ.

ΝΕΡΟ ΜΗΛΟΥ

Δόσις:
16 κουτ. σούπας βραστὸ νερὸ χυμὸ λεμονιοῦ καὶ ζάχαρι.

Ἐκτέλεσις. Πλένομεν καλὰ ἕνα μῆλο κόκκινο ξυνὸ καὶ χωρὶς νὰ τὸ καθαρίσωμεν, τὸ κόβομεν σὲ μικρὰ κομμάτια. Χύνομεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ βραστὸ νερὸ καὶ ἕνα κουτάλι τῆς σούπας ζάχαρι, τὸ σκεπάζομεν καὶ τὸ ἀφίνομεν ἕως ὅτου κρυώσῃ, ὁπότε τὸ σουρώνομεν ἀπὸ τουλπάνι καὶ ἀφοῦ προσθέσωμεν τὸν χυμὸ τοῦ λεμονιοῦ καὶ ζάχαρι, ἂν ἀκόμη χρειάζεται, τὸ προσφέρομεν κρύο.

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

Καμινάδα 125 μ. !

Στὴν Ἀγγλία ἔχει σχεδιασθῆ ἡ ὑψηλότερη καμινάδα τοῦ κόσμου. Θὰ γίνη

στὸ Μπίρμιγχαμ, στὸ ἐργοστάσιο παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ.

Τὸ ὕψος τῆς καμινάδας αὐτῆς θὰ ὑπερβῆ τὰ 125 μέτρα. Τὰ θεμέλια θὰ φθάσουν σὲ βάθος 27 μέτρων. Ἡ ἐσωτερικὴ διάμετρος τῆς καμινάδας, στὴν κορυφὴ θὰ εἶναι 6 μ. 50 !

Δύο ἑκατομμύρια τοῦβλα θὰ χρειασθοῦν γιὰ τὸ χτίσιμό της !

Κόκκινος δρόμος...

Μὲ τὴν μεγάλη διάδοσι τοῦ αὐτοκινήτου καὶ τῆς περιηγήσεως, ἐδημιουργήθη τὸ τεράστιο ζήτημα τῆς κυκλοφορίας. Διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μεγάλων ὁδικῶν ἀρτηριῶν καὶ μάλιστα τῶν αὐτοκινητοδρόμων ἔγιναν πολλαὶ μελέται καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν μηχανικῶν ἐξήντλησε καὶ ἐξαντλεῖ ὅλην τὴν σοφίαν της διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν καλυτέρων, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀρτηριῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ κυκλοφορήσουν τὰ αὐτοκίνητα τῶν 100 καὶ 150 χιλιομέτρων. Ἰδιαιτέρα σημασία ἐδόθη εἰς τὸ πρόβλημα τῆς νυκτερινῆς κυκλοφορίας, γιατί, ὅπως εἶναι γνωστόν, εἰς τοὺς δρόμους τῆς ὑπαίθρου, δὲν ὑπάρχει φωτισμός.

Στὴ Γαλλία γιὰ νὰ κάμουν φωτεινότερους τοὺς δρόμους, ἔβαψαν τὶς ἄκρες μὲ ἄσπρο χρῶμα. Στὴν Ἀγγλία ἔγιναν τολμηρότερα πειράματα. Ἐζήτησαν νὰ βροῦν ποιὸ χρῶμα θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη ὁ δρόμος, γιὰ νὰ εἶναι περισσότερο φωτεινός. Καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς πειραματισμούς, ἀπεδείχθη ὅτι τὸ κατάστρωμα τοῦ δρόμου ποὺ εἶναι βαμμένο μὲ ἀνοικτὸ κόκκινο χρῶμα — τριανταφυλλὶ — βοηθεῖ πολὺ τοὺς αὐτοκινητιστὰς καὶ τοὺς ἐπιτρέπει νὰ βλέπουν καλύτερα, μὲ τὸ λίγο φῶς ποὺ ρίπτουν τὰ ἄστρα καὶ τὸ φεγγάρι.

Τὸ ἀρχαιότερον ἀγγλικὸν πολεμικόν.

Τὸ ἀρχαιότερον Βρεταννικὸν πολεμικόν, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον, τιμῆς ἕνεκεν, νὰ θεωρῆται ὡς ἐν ἐνεργείᾳ, εἶναι τὸ τρίκροτον ἱστιοφόρον «Βίκτορυ» (Νίκη), τὸ ὁποῖον καθειλκύσθη τὴν 7ην Μαΐου τοῦ 1765 εἰς τὰ ναυπηγεῖα τοῦ Μαϊντγουέϋ.

Τὸ «Βίκτορυ» ὑπῆρξε ναυαρχὶς τοῦ ἐνδόξου ναυάρχου Νέλσωνος καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον νὰ εἶναι τοιαύτη, φέρουσα εἰς τὴν ἠλακάτην τοῦ μεγάλου ἱστοῦ ναυαρχικὸν σῆμα, ὅμοιον μὲ τὸ σῆμα τοῦ μεγάλου τέκνου τῆς Ἀγγλίας, ὅπερ τὸ ἐδόξασεν εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Τράφαλγκαρ.

Τὸ διαμέρισμα τῶν τραυματιῶν, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἐξέπνευσεν ὁ Νέλσων, διατηρεῖται θαυμάσια. Ἐπίσης τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐτραυματίσθη καλύπτει παχυτάτη κρυσταλλίνη πλάξ, ἡ δὲ ἄγκυρα τοῦ σκάφους ἐτοποθετήθη ἐπὶ ὡραίου λιθοκτίστου βάθρου εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Πόρτσμουθ, ὅπου εὑρίσκεται ἀγκυροβολημένη ἡ ἔνδοξος ναυαρχίς.

Τὸ ἀρχαιότερο σύγχρονο κόσμημα.

Ὁ ἀδάμας Κὸχ-ι-νὸρ (ὄρος τοῦ φωτός), ὁ ὁποῖος κοσμεῖ τὸ βασιλικὸν στέμμα τῆς Ἀγγλίας, θεωρεῖται ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀρχαῖα κοσμήματα.

Κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνῆκεν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγᾶς Καονᾶ, ὁ ὁποῖος ἤκμασε 3.000 χρόνια πρὸ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καὶ μέχρι τοῦ 1304 μ. Χ. εἶναι ἄγνωστο ἀπὸ ποίους κατείχετο. Τὸ ἔτος ὅμως αὐτὸ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Δελχί, τὸ 1739 εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Πέρσου κατακτητοῦ Ναδὶρ Σὰχ καὶ τὸ 1813 περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ρατζᾶ τῆς Λαχώρης καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἡ ὁποία τελικῶς τὸν ἐδώρησε τῷ 1849 εἰς τὴν Βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίαν.

Τὸ βάρος τοῦ περιφήμου αὐτοῦ ἀδάμαντος εἶναι 106 1)16 καράτια.

Φωτογραφία τῆς ἀστραπῆς

Ἡ ἐπιστήμη τῆς φωτογραφίας συνεχῶς προο-

δεύει, κατὰ τρόπον μάλιστα ποὺ προξενεῖ τὴν κατάπληξιν.

Ἐσχάτως ἐφεῦραν μιὰ φωτογραφικὴ μηχανή, ἡ ὁποία κατορθώνει νὰ φωτογραφῆ τὴν εἰκόνα τῆς ἀστραπῆς ! Στὴν ὑπερευαίσθητη καὶ ταχύτατη πλάκα ἀποτυποῦται ἡ ἀστραπή, ἡ ὁποία διασχίζει τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ νέφους μέχρι τοῦ ἐδάφους, μὲ ταχύτητα 2.000 χιλιομέτρων τὸ δευτερόλεπτον !

Ἡ ταχύτης τῶν πτηνῶν.

Γιὰ τὴν ταχύτητα τῶν πτηνῶν ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν πολλὰ καὶ οἱ

γνῶμες τῶν εἰδικῶν ἦσαν διαφορετικές.

Γιὰ νὰ τεθῆ ἀκριβῶς τέρμα σ' αὐτὴ τὴ συζήτησι, ποὺ παρουσιάζει ἄλλωστε τόσον ἐνδιαφέρον, ἔγιναν πειράματα μὲ ἕνα χελιδόνι.

Πῆραν ἕνα θηλυκὸ χελιδόνι ἀπ' τὴ φωλιά του, τοῦ ἔβαλαν ἕνα δακτύλιο διακριτικὸ στὸ πόδι καὶ τὸ μετέφεραν σὲ ἀρκετὰ μεγάλη ἀπόστασι. Ἔπειτα τὸ ἄφησαν ἐλεύθερο καὶ τὸ χελιδόνι, βιαζόμενο νὰ ἐπιστρέψη στὴ φωλιά του, ὅπου εἶχε ἀφήσει τὰ παιδιά του, πέταξε μὲ τὴν μεγαλύτερη ταχύτητα. Αἱ ἀποστάσεις εἶχαν μετρηθῆ μὲ ἀκρίβεια καὶ ἡ χρονομέτρησις ἀπέδειξεν ὅτι τὸ χελιδόνι ἔκαμε τὴν διαδρομὴν μὲ μέσην ταχύτητα 175 χιλιομέτρων τὴν ὥραν.

Τόση περίπου εἶναι καὶ ἡ ταχύτης τῶν μικρῶν τουριστικῶν (ἰδιωτικῶν) ἀεροπλάνων.

Τὰ γεράκια.

«Κάλλιο νὰ σοῦ βγῆ τὸ μάτι παρὰ τ' ὄνομα...». Ποιὸς ἀμφισβητεῖ ὅτι τὸ γε-

ράκι εἶναι τὸ ἀγριώτερο καὶ τὸ πιὸ σκληρὸ ἀπ' τ' ἁρπακτικά;

Καὶ ὅμως ! Στὸ ζωολογικὸ κῆπο τοῦ Λονδίνου, μέσα σὲ μιὰ φωλιὰ γερακιῶν, βρῆκαν δυὸ σπουργιτάκια, ποὺ ἀνετρέφοντο καὶ μεγάλωναν μὲ τὶς φροντίδες τῶν τρομερῶν ἁρπακτικῶν !

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ

Εἰς τὸν Ζωολογικὸν Κῆπον τοῦ Λονδίνου ὑπῆρχε μέχρι πρό τινος μία χελώνη ἡλικίας 350 ἐτῶν.

★

Οἱ μόνες πρωτεύουσες ποὺ δὲν κατελήφθησαν ποτὲ ἀπὸ ἐχθρικὸν στρατὸν εἶναι τὸ Λονδῖνον καὶ ἡ Πετρούπολις.

★

Εἰς ἕνα στρατιωτικὸν σταῦλο, στὴν Ἀγγλία, ἕνα ἄλογο προσεποιεῖτο τελευταίως πὼς εἶναι κουτσὸ γιὰ νὰ μὴ τὸ φορτώνουν καὶ τὸ ἀγγαρεύουν.

★

Τὰ ψάρια ἀγαποῦν τὰ ἀρώματα. Εἶναι δὲ ἐξηκριβωμένον ὅτι ἡ πέστροφα μουρλαίνεται γιὰ τὸν μόσχον.

★

Ὅταν καθαρίζετε τὴ μύτη σας νὰ μὴ φράζετε ποτὲ καὶ τὰ δυὸ σας ρουθούνια μαζί, ἀλλὰ τὸ καθένα χωριστά, γιατὶ ἀλλοιῶς κινδυνεύει ἡ ἀκοή σας.

★

Εἰς τὴν Τουλῶνα ἐβυθίσθη πρὸ ἐτῶν ξαφνικὰ ἕνα παλαιὸν πολεμικόν, ὁ «Ἄρης». Ὅπως ἐξηκριβώθη κατόπιν, οἱ ποντικοὶ τοῦ εἶχαν κάμει μίαν τεραστίαν τρύπαν εἰς τὰ ὕφαλα μέρη.

★

Ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται, οἱ Κοζάκοι πλένονται καὶ στολίζονται πρὸ τῆς μάχης. Εἶναι ἕνα θρησκευτικὸν ἔθιμον ποὺ τὸ τηροῦν πάντα γιὰ νὰ παρουσιασθοῦν εὐπρεπεῖς πρὸ τοῦ Θεοῦ ἂν τύχῃ καὶ σκοτωθοῦν.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ΖΕΝΙΟΣ ΚΑΙ Η ΛΑΜΙΑ

Ἦταν δώδεκα ἀδέρφια, κι' ὁ ἕνας ἀπ' αὐτὰ ὠνομαζότανε Ζένιος. Κάποτε ἀποφάσισαν νὰ πᾶν στὰ ξένα, κι' ἀφοῦ ξεκίνησαν τὸ πρῶτο κονάκι τὄκαμαν στῆς λάμιας τὸ σπίτι. Ἡ λάμια εἶχε δώδεκα θυγατέρες, καὶ τοὺς ἔβαλε τὸ βράδι νὰ κοιμηθοῦν μὲ τὶς θυγατέρες της, γιὰ νὰ τοὺς ζεματήσῃ. Ὁ Ζένιος σὰν ἄκουσε τὴ λάμια ποὺ ἔλεγε στὶς θυγατέρες της νὰ πάρουν μαῦρα σκεπάσματα γιὰ νὰ τὶς γνωρίσῃ καὶ νὰ μὴ τὶς ζεματήσῃ, τὸ βράδυ ἄλλαξε τὰ σκεπάσματα, κι' ἡ λάμια ζεμάτησε τὶς θυγατέρες της, ἀντὶς νὰ ζεματήσῃ τὰ δώδεκα ἀδέρφια.

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ξύπνησε ὁ Ζένιος τ' ἀδέρφια του, γιὰ νὰ μὴ τοὺς καταλάβῃ ἡ λάμια καὶ τοὺς σκοτώσῃ κι' ἔτσι ἔφυγαν. Ἀφοῦ περπάτησαν κάμποσες μέρες, πῆγαν στὸ βασιλιᾶ καὶ μπῆκαν ὑπηρέτες. Ὁ Ζένιος ἦταν ἐπιτηδειότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ γιὰ τοῦτο τὸν ἐφθονοῦσαν τ' ἄλλα του τ' ἀδέρφια, καὶ πῆγαν κι' εἴπανε τοῦ βασιλιᾶ πῶς μιὰ λάμια εἶχε ἕνα πάπλωμα, ποὺ ἔφεγγε τὴ νύχτα σὰ μέρα. Κι' ὁ βασιλιᾶς τοὺς εἶπε: Ποιὸν νὰ στείλουμε νὰ μᾶς τὸ πάρῃ; Τ' ἀδέρφια τότε τοῦ σύστησαν νὰ στείλῃ τὸν Ζένιο νὰ τὸ πάρῃ. Κι' ὁ βασιλιᾶς ρωτάει τὸ Ζένιο: Εἶσ' ἄξιος νὰ πᾶς νὰ τὸ πάρῃς;

Ὁ Ζένιος τοῦ ἀπάντησε τότε: Πάω ἀφέντη. Καὶ πῆγε ἀπὸ νωρὶς στὸ σπίτι τῆς λάμιας καὶ τῆς ἔχυσε ὅλο τὸ νερὸ καὶ τῆς γέμισε τὸ φαΐ μὲ ἁλάτι.

Τὸ βράδυ ποὺ ἦρθε ἀπ' ἔξω ἡ λάμια, ἀφοῦ ἔφαγε ψωμὶ κι' ἁρμυρίστηκε ἀπὸ τ' ἁλατισμένο φαΐ, ζήτησε νερό, καὶ σὰν δὲν ἦταν εἶπε στὴν κόρη της νὰ πάῃ νὰ πάρῃ νερὸ ἀπ' τὴ βρύση. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν σκοτάδι, αὐτὴ λέει τῆς μάνας της νὰ βγάλῃ τὸ πάπλωμα γιὰ νὰ φέξῃ. Κι' ἀφοῦ τὄβγαλε, τὴν ἄφησε ὁ Ζένιος τὴ λαμιοπούλα ὥσπου πῆγε στὴ βρύση, κι' ἀμέσως τὸ πῆρε καὶ τὸ πῆγε στὸ βασιλιᾶ. Ἡ λαμιοπούλα μὲ μεγάλη δυσκολία γύρισε ἀπὸ τὴ βρύση καὶ μάλλωσε μὲ τὴ μάνα της, γιατὶ νόμισε πῶς αὐτὴ τῆς πῆρε τὸ πάπλωμα καὶ τὴν ἄφησε στὰ σκοτάδια. Τότε ἡ λάμια κατάλαβε πῶς τῆς τὸ πῆρε ὁ Ζένιος καὶ τὸ πῆγε τοῦ βασιλιᾶ.

Ὁ βασιλιᾶς ἐδέχτηκε τὸ Ζένιο μὲ

μεγάλη χαρά, καὶ τὸν εἶχε στὰ δεξιά του. Τοῦ εἶπε ἀκόμη νὰ πάῃ νὰ φέρῃ καὶ τὸ ἄλογο τῆς λάμιας. Αὐτὸς κίνησε νὰ πάῃ νὰ τὸ πάρῃ. Σὰν ἔφτασε ὅμως κι' ἔκαμε νὰ τὸ πιάσῃ, φώναξε τ' ἄλογο καὶ κατέβηκε ἡ λάμια καὶ τὸν ἔπιασε κι' ἀμέσως τὸν ἔδεσε. Τὸ πρωῒ τὸν ἄφησε τῆς κόρης της καὶ τῆς εἶπε: Κάψε τὸ φοῦρνο καλὰ καὶ βάλ' τον μέσα νὰ ψηθῇ, κι' ἐγὼ θὰ πάω νὰ φέρω καὶ τὶς ἄλλες λάμιες νὰ τὸν φᾶμε.

Καθὼς ἔφυγε ἡ λάμια, ἡ λαμιοπούλα ἔκαμε νὰ τὸν ρίξῃ στὸ φοῦρνο, κι' ὁ Ζένιος ἔκαμε τάχα πῶς δὲν ἤξερε νὰ μπῇ. Ὄχι ἔτσι, τοῦ ἔλεγε ἡ λαμιοπούλα.

— Λῦσε με! τῆς ἀπαντοῦσε αὐτός.

Κι' ἔτσι τὴν κατάφερε καὶ τὸν ἔλυσε, μὰ πάλι ἔκανε πῶς δὲν ἤξερε πῶς νὰ μπῇ.

—Ἀλλιῶς! τοῦ ἔλεγε πάλι ἡ λαμιοπούλα.

— Δὲν ξέρω, τῆς εἶπε ὁ Ζένιος, δεῖξε μου πῶς νὰ μπῶ.

Καθὼς ὅμως ἐκείνη ἔκαμε νὰ τοῦ δείξῃ, τῆς ἔδωσε μιὰ σπρωξιὰ καὶ τὴν ἔρριξε στὸ φοῦρνο καὶ ψήθηκε αὐτή. Τότε πῆρε τ' ἄλογο καὶ πῆγε στὸ βασιλιᾶ. Ἀλλὰ τ' ἄλλα τ' ἀδέρφια του πῆγαν στὸ βασιλιᾶ καὶ τοῦ εἶπαν πῶς θαρθ' ἡ λάμια νὰ τὸν φάῃ.

Καὶ εἶπε ὁ βασιλιᾶς τοῦ Ζένιου νὰ τοῦ φέρῃ τὴ λάμια ζωντανή.

— Πάω, ἀφέντη, τοῦ εἶπε ὁ Ζένιος, μονάχα θέλω νὰ μοῦ φτιάσῃς μιὰ κασέλλα, ποὺ νὰ κλείνῃ γερά, καὶ μιὰ φορεσιὰ μὲ κουδούνια. Ὁ βασιλιᾶς τοῦ ἔφτιασε τὴ φορεσιὰ μὲ τὰ κουδούνια, πῆγε ὁ Ζένιος στὴ λάμια τὸ βράδι καὶ μπῆκε ἀπ' τὸ φεγγίτη, ἐνῶ τὰ κουδούνια χτυπάγανε, καὶ τῆς εἶπε:

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ Χατζῆ Μπραΐλης κι' ἦρθα νὰ σοῦ πάρω τὴν ψυχή, κι' ἂν θέλῃς νὰ γλυτώσῃς, νὰ μπῇς στὴν κασέλλα! Ἔτσι σκιάχτηκε ἡ λάμια καὶ μπῆκε στὴν κασέλλα, καὶ τότε κατέβηκε ὁ Ζένιος καὶ τὴν ἐκλείδωσε καλά, καὶ τὴν πῆγε στὸ βασιλιᾶ κι' ἐκεῖνος παρευθὺς ἐπρόσταξε καὶ τὴν ἔκαψαν.

Η Μαγειρική ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ

ΤΟ ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ ΣΤΗ ΓΑΣΤΡΑ Ἤ ΤΣΕΡΕΠΑ

Ὁ τρόπος τοῦ μαγειρεύματος στὴ γάστρα, ὅπως τὴν ὀνομάζουν στὴ Στερεὰ Ἑλλάδα, καὶ τσερέπα στὴν Κεφαλλωνιά, εἶναι ἐν χρήσει σήμερον ἀκόμα εἰς πολλὰς κωμοπόλεις καὶ χωριὰ καὶ ὅπου ὁ φοῦρνος δὲν εἶναι πρόχειρος. Εἰς πολλὰ δὲ ὀρεινὰ μέρη, ποὺ ἀντὶ ψωμιοῦ τρώγουν μπομπότα, τὸ ψήσιμό της γίνεται σὲ γάστρα ἢ τσερέπα.

ΓΑΣΤΡΑ ΚΑΙ ΤΣΕΡΕΠΑ

Ἡ γάστρα ἢ τσερέπα εἶναι κατασκευασμένη ἀπὸ πηλό, ὅπως τὰ πήλινα τσουκάλια, εἰς σχῆμα μισοσφαιρικόν, ὡσὰν μιὰ μεγάλη τσανάκα ἀνεστραμμένη. Ἀπ' ἐπάνω, στὸ μέσον αὐτῆς, ἔχει μιὰ λαβὴ μεγάλη, ὅπως τὸ αὐτὶ τῆς στάμνας, πολὺ χονδρὸ ὅμως γιὰ νὰ ἀντέχῃ.

Εἰς μερικὰ ὅμως μέρη εὐκολίας χάριν καὶ διὰ νὰ εἶναι πιὸ εὔκολη στὴ μεταφορά, τὴν κατασκευάζουν ἀπὸ χονδρὴ λαμαρίνα. Ὅταν δὲ εἶναι πήλινη τὸ πυράκτωμά της γίνεται περισσότερο ἀπὸ μισὴν ὥρα γιὰ νὰ θερμανθῇ καλὰ καὶ τότε τὴν βάζουν ἀπ' ἐπάνω στὸ φαγητὸ γιὰ νὰ τὸ ψήσῃ. Ἂν ὅμως εἶναι ἀπὸ λαμαρίνα, τότε δὲν χρειάζεται νὰ πυρακτωθῇ παρὰ ἀφοῦ γίνῃ καλὴ θρακιὰ βάζουν πρῶτα μιὰ στρῶσι στάχτης ἢ χῶμα ἀπάνω της καὶ κατόπι τὴν σκεπάζουν καλὰ ὅλην μὲ τὴ θρακιά. Ἐν συνόλῳ ὁ τρόπος τῆς ἑτοιμασίας καὶ μαγειρεύματος μὲ γάστρα ἢ τσερέπα γίνεται ὡς ἑξῆς:

ΑΡΝΙ ΨΗΤΟ ΣΤΗ ΓΑΣΤΡΑ Ἤ ΤΣΕΡΕΠΑ

Πρῶτα - πρῶτα ἑτοιμάζουν τὴν φωτιὰ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπο: Σκάβουν ἕνα ρηχὸ λάκκο ὅσο τὸ μέγεθος καὶ τὸ ὕψος τοῦ ταψιοῦ ποὺ θὰ ψηθῇ τὸ φαγητό. Ἁπλῶς δηλαδὴ γίνεται μιὰ τοποσιὰ γιὰ τὸ ταψί. Ἐκεῖ ἐπάνω θὰ ἀναφθῇ φωτιὰ μὲ μπόλικα ξύλα ὥσπου νὰ χωνέψουν καὶ μείνῃ μιὰ καλὴ θρακιά.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔχουν ἕτοιμο τὸ κρέας στὸ ταψὶ μὲ τὸ ἀνάλογο βούτυρο καὶ ἁλάτι. Ἂν προστεθῇ δὲ καὶ ντομάτα μπελτέ, τὴν διαλύουν μὲ νερὸ καὶ τὴν περιχύνουν στὸ κρέας. Φροντίζουν δὲ τὸ κρέας νὰ ἁπλωθῇ ὅσο τὸ δυνατὸν σ' ὅλο τὸ ταψί, διὰ νὰ μὴ μένουν μεγάλα κενά, ὁπότε καίεται τὸ βούτυρο καὶ ἡ σάλτσα. Διὰ τοῦτο, ἂν ὑπάρχουν μερικὲς πατάτες, τὶς κόβουν φέτες χονδρὲς καὶ τὶς βάζουν στὰ κενὰ μέρη γύρω τοῦ κρέατος.

Τότε τραβοῦν ἔξω τοῦ λάκκου τὴ φωτιά, ἀφήνουν μόνον λίγη χόβολη καὶ βάζουν τὸ ταψὶ στὴν τοποσιά του. Βάζουν ἀπ' ἐπάνω τὴν γάστρα — λαμαρίνα—τῆς ρίχνουν λίγη στάκτη ἢ χῶμα καὶ ἀπ' ἐπάνω τὴν σκεπάζουν μὲ ὅλη τὴ θρακιά. Ἀφήνουν δὲ ἔτσι νὰ ψηθῇ τὸ ψητό, λογαριάζοντες τοὐλάχιστο μιάμιση ὥρα ἐὰν εἶναι κομματιαστὸ τὸ κρέας,, ἂν ὅμως εἶναι μπούτια χονδρά, τότε χρειάζεται περισσότερο ἀπὸ δύο ὧρες.

Ἐννοεῖται ὅτι δίπλα ἐκεῖ διατηρεῖται ἄλλη φωτιά, ὥστε νὰ γίνεται θρακιὰ καὶ βάζουν ἀπ' αὐτὴν ἀπάνω στὴ γάστρα ὅταν χωνεύῃ ἡ ἐπ' αὐτῆς.

Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ ΣΕ ΠΗΛΙΝΗ ΓΑΣΤΡΑ

Ὅταν γίνεται τὸ ψήσιμο σὲ πήλινη γάστρα ἢ τσερέπα, τότε τὸ πυράκτωμά της διαρκεῖ μισὴ ὥρα καὶ πλέον, ὥστε νὰ θερμανθῇ καλά. Καὶ διὰ τοῦτο κάνουν ὡς ἑξῆς: Ἀφοῦ σκάψουν τὸν μικρὸ λάκκο γιὰ τὸ ταψί, βάζουν στὶς δύο ἄκρες δυὸ ὄρθιες πέτρες καὶ στηρίζουν τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῶν χειλέων τῆς τσερέπας, ἀφοῦ γεμίσουν ἀπὸ κάτω ξύλα καὶ φρύγανα. Ἔτσι ἀνάβουν τὴν φωτιὰ καὶ τὴν τροφοδοτοῦν ἀπὸ κάτω λίγα - λίγα ξύλα, ὥστε νὰ ὑπερθερμανθῇ ἡ τσερέπα καὶ νὰ χωνέψῃ ἡ φωτιὰ καὶ γίνῃ καλὴ θρακιά.

Τότε βάζουν τὸ ταψὶ μὲ τὸ φαγητὸ ὅπως ἀναφέρεται καὶ ἀνωτέρω, ἀφοῦ πρῶτα μὲ ἕνα χονδρὸ μοχλὸ τὸν περάσουν στὴ λαβὴ τῆς τσερέπας καὶ τὴν βγάλουν στὴ μπάντα, βγάζουν καὶ τὴν φωτιὰ νὰ μπῇ τὸ ταψὶ καὶ τὸ σκεπάζουν μὲ τὴν τσερέπα στὴν ὁποία βάζουν ἀπ' ἐπάνω τὴν μισὴ στὴν ἀρχὴ θρακιὰ καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν βάζουν καὶ τὴν ἐπίλοιπη καὶ ἐξακολουθεῖ τὸ ψήσιμο ὅπως καὶ στὴν γάστρα - λαμαρίνα.

ΝΙΚ. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕΣ

ὁ κῆπος

Ἐπ' ὤμου ἄρμ!...

Ἐπ' ὤμου ἄρμ! Καὶ μὲ ἕνα ζωηρὸ βῆμα, ποὺ θὰ ἐζήλευαν καὶ οἱ πιὸ γυμνασμένοι στρατιῶτες, ἐξεκινήσαμε γιὰ τὴν παρέλασι τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς μὲ τὰ ὅπλα μας. Καὶ καθὼς περνούσαμε τοὺς κεντρικοὺς δρόμους καὶ ὁ κόσμος μᾶς χειροκροτοῦσε, ἔνοιωθα μέσα μου μιὰ ὑπερηφάνεια, μιὰ συγκίνησι... πῶς νὰ τὸ πῶ;... Φανταζόμουνα τὸν ἑαυτό μου σὰν νἄμουν ἀληθινὸς στρατιώτης καὶ μαζὶ μὲ τοὺς συντρόφους μου πὼς πήγαινα νὰ πολεμήσω, ἐκεῖ ψηλὰ στὰ σύνορα, τὸν ἐχθρὸ ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ πατήσῃ τὸ ποδάρι του ἐπάνω στὰ Ἑλληνικὰ χώματα. Ἄχ! πῶς ἔνοιωθα τὸ αἷμά μου νὰ χτυπᾷ καὶ καθὼς ἔβλεπα τὶς σημαῖες νὰ κυματίζουν στὰ παράθυρα καὶ στὰ μπαλκόνια καὶ ἄκουα τὶς σάλπιγγες καὶ τὰ τύμπανα νὰ χτυπᾶνε, τὶς χιλιάδες τῶν Φαλαγγιτῶν σὰν ἕνα ἀτελείωτο ποτάμι νὰ περνᾷ, καὶ τὸ Βασιλέα καὶ τὸν Ἀρχηγὸ πάνω στὴν ἐξέδρα νὰ μᾶς κυττάζουν γελαστοί, τότε ἐκατάλαβα τί ὡραῖο, τί μεγάλο πρᾶγμα εἶναι τὸ νὰ εἶναι κανένας Ἕλληνας!

Μὰ ὅταν γυρίσαμε πίσω στὸν τομέα εἶδα πὼς τὸ ὅπλο μου ἥτανε ξύλινο καὶ πὼς θὰ περάσῃ ἀκόμη καιρὸς ὥσπου νὰ γίνω στρατιώτης. Ὡστόσο ὅμως θὰ γυμνάζωμαι ἔστω καὶ μὲ τὸ ξύλινο τουφέκι μου. Θὰ εἶμαι ὁ πρῶτος στὸν τομέα μου. Καὶ τὸ καλοκαῖρι στὸ Στρατόπεδο θὰ εἶμαι πάλι ὁ καλλίτερος.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Τὸ παραμυθάκι μας.

Τὸ ψαράκι καὶ τὸ πουλάκι

Ἕνα μικρὸ - μικρὸ ψαράκι κολυμποῦσε ἐπάνω - πάνω στὰ κατακάθαρα νερὰ μιᾶς λίμνης κι' ἔπαιζε μοναχὸ τρέχοντας πέρα - δῶθε. Μιὰ στιγμὴ βλέπει, ψηλὰ στὸν οὐρανό, ἕνα μικρὸ - μικρὸ πουλάκι νὰ πετᾷ ξέγνοιαστο καὶ χαρούμενο κάνοντας κύκλους στὸν μυρωμένο ἀνοιξιάτικο ἀγέρα' κι' ὕστερα νὰ κατεβαίνῃ χαμηλὰ καὶ νὰ καθίζῃ στ' ἀνθισμένα κλαδιὰ τῶν γύρω δέντρων.

— Ὤ! πόσο εὐτυχισμένο ποὺ εἶναι τὸ πλασματάκι αὐτὸ μὲ τὰ φτερά.... Μπορεῖ ν' ἀνεβαίνῃ ψηλά, ψηλὰ ὡς τὸν ἥλιο, νὰ ζεσταίνεται καὶ πάλι νὰ κατεβαίνῃ χαμηλὰ στὴ γῆ... Ἄς ἤμουν κι' ἐγὼ πουλάκι καὶ δὲ θἄθελα τίποτ' ἄλλο, εἶπε τὸ ψαράκι.

Τὴν ἴδια ἀκριβῶς στιγμή, τὸ πουλάκι — βλέποντας τὸ ψαράκι στὰ κατακάθαρα νερὰ τῆς λίμνης — εἶπε:

— Πόσο εὐτυχισμένο ποὺ εἶναι τὸ ψαράκι αὐτό... Τρέχει ἐδῶ κι' ἐκεῖ χωρὶς νὰ κουράζεται, γιατὶ μπορεῖ νὰ πλέῃ μέσα στὸ νερό... Φτάνει ν' ἀνοίξῃ μιὰ - δυὸ φορὲς τὰ μικρὰ φτερά του καὶ νά! γλιστρᾷ ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς λιμνούλας... Ἄχ! κι' ἄς ἦταν μπορετὸ νὰ ζοῦσα κι' ἐγὼ μέσα στὴ λίμνη!

Δὲν εἶχε καλὰ - καλὰ τελειώσει τὸ συλλογισμό του τὸ πουλάκι καὶ μπλούμ! πέφτει ζαλισμένο μέσα στὸ νερό. Κάποιο κακὸ παιδὶ τὸ χτύπησε μὲ σφενδόνα. Μὰ καὶ τὸ ψαράκι ἔπαθε τὰ ἴδια. Ἕνα μαυροπούλι ὥρμησε καὶ τὸ ἅρπαξε καὶ τὸ ἀνέβασε ψηλά, πολὺ ψηλὰ στὸν οὐρανό, ἐκεῖ ποὺ ἐπιθυμοῦσε νὰ πετάξῃ!

— Βοήθεια, χάνομαι! φώναζε τὸ ψαράκι ἀπὸ ψηλά.

— Πνίγομαι!... Λυπηθῆτε με, παρακαλοῦσε τὸ πουλάκι μέσ' ἀπὸ τὰ νερά.

Καὶ μιὰ ἀλεπουδίτσα, ποὺ πῆγε νὰ πιῇ νερὸ ἀπὸ τὴ λίμνη κι' ἄκουσε τὰ

ὅσα εἶπαν τὸ ψαράκι καὶ τὸ πουλάκι, ἀποκρίθηκε κοιτάζοντας μιὰ ψηλὰ στὸν οὐρανό, μιὰ μέσα στὴ λίμνη.

Ζητήσατε ν' ἀλλάξετε
τὸν τρόπο τῆς ζωῆς σας
καὶ νὰ πῶς τιμωρήθηκε
ἡ ἄδεια κεφαλή σας!

Νιόνιος Τοτὸς & Σία

(Συνέχεια)

— Καὶ τελευταῖα θὰ σᾶς γράψουμε στὴ «Νεολαία» Σκαπανάκια γιὰ νὰ δῆτε πῶς περνοῦν τὰ καλὰ αὐτὰ παιδιὰ καὶ νὰ γίνετε ὅμοιοί τους».

— Ὑπογράψτε τους εἶπε ὁ παπᾶς ὅταν τελείωσε τὸ διάβασμα τῆς... συμφωνίας.

Καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ὑπέγραψαν.

... Νιόνιος Τσαχπινάκης...
... Τοτὸς Καυγατζίδης...

— Πρέπει νὰ ξέρετε ὅμως, τοὺς εἶπε ὁ παπᾶς, ὅτι ἂν δὲν κρατήσετε τὸ λόγο σας... σᾶς περιμένει ἡ κρεμάλα γιατὶ μόνο τὴν πρώτη φορὰ σᾶς τὸ συγχωροῦμε...

— Καλὰ δεχόμαστε...

Καὶ ὁ παπᾶς ἔφυγε...

— Κάναμε καλά; εἶπαν τὰ παιδιὰ μεταξύ τους...

— Ἔτσι φαίνεται...

Ἀλλὰ μπῆκαν μέσα ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ παπᾶς, ὁ ἀράπης καὶ ὁ ἀρχιαστυνόμος καὶ κόπηκε ἡ κουβέντα τους στὴ μέση...

— Λοιπὸν παιδιά, τοὺς εἶπε ὁ ἀρ-

Στὰ παλιὰ χρόνια ζοῦσε μιὰ φορὰ ἕνας σταχτὺς γάϊδαρος, ἕνας πολὺ ὄμορφος σταχτὺς γαϊδουράκος. Μακριὰ αὐτιά, βελουδένια μάτια, καρδιὰ χρυσάφι... Τὸν ἔλεγαν κὺρ Μέντιο.

Ἦταν πολὺ εὐγενικός, πολὺ αἰσθηματίας ὁ γαϊδουράκος μας. Ὧρες πολλὲς γασμουριῶταν στὸ σεληνόφωτο κι' ὅταν λάχαινε στὸ δρόμο του νὰ συναντήσῃ κανένα σαλιγκάρι παραμέριζε μὲ μεγάλη εὐγένεια, νὰ μὴν τὸ πατήσῃ, καὶ τὸ χαιρετοῦσε μὲ τὴ γλυκειὰ φωνή του:

— Περάσετε, κύριε Σάλιαγκα! τοῦ ἔλεγε, περάσετε...

Κι' ἂν ὁ σαλίγκαρος δίσταζε:

— Μὰ ὄχι, ὄχι, ἐπέμενε ὁ κὺρ Μέντιος, αὐτὸ δὲ γίνεται... Πρῶτα ἐσεῖς, ἀγαπητέ μου φίλε, πρῶτα ἐσεῖς...

Τὴν ἄνοιξι, ξαπλωμένος κάτω ἀπὸ τὴ ροζ ὀμπρέλλα του — μιὰ κερασιὰ ἀνθισμένη — ὁ γάϊδαρός μας κοίταζε τὸν κόσμο μὲ καλοκάγαθο μάτι καὶ δὲν ἤθελε τὸ κακὸ κανενός.

«Ἀγαπῶ πολὺ τὸν κόσμο, ἔλεγε, κουνῶντας τὰ μεγάλα τριχωτὰ αὐτιά του. Ἀγαπῶ τὰ σκυλιά, τὰ γα-

τῶν Σκαπανέων μας

χιαστυνόμος, εἴμαστε σύμφωνοι ἔ;

— Ναί...

— Πάρετε λοιπὸν συχώρεσι καί... δεσμοφύλακα ἀπόλυσέ τους...

— Δὲ θὰ τούς... δείρω; ρώτησε ὁ Ἀράπης...

— Ἔ... τοὺς τὸ χαρίζω γιὰ πρώτη φορά! Ὁδήγησέ τους στὸ αὐτοκίνητο... Καὶ νὰ ξέρετε μικροί μου ὅτι δὲν πρέπει ἄλλοτε ν' ἀκολουθᾶτε ἕναν ἄγνωστο ἄνθρωπο στὸ δρόμο ποὺ σᾶς λέει νὰ πᾶτε μαζί του...

Ὁ Ἀράπης τοὺς πῆρε τότε καὶ τοὺς ὡδήγησε ἔξω σ' ἕνα αὐτοκίνητο ὅπου τούς... ἐφόρτωσε...

Τὸ αὐτοκίνητο ξεκίνησε...

Καὶ ὅταν σὲ λίγο σταμάτησε μπρὸς στὸ σπίτι των, τοὺς περίμεναν στὴν πόρτα οἱ γονεῖς των καὶ ὁ σκοτωμένος πολιτσμᾶνος... ποὺ χαμογελοῦσε παράξενα...

— Ἄντε σᾶς συγχωρῶ τοὺς εἶπε ὁ πολιτσμᾶνος καὶ νὰ βάλετε γνῶσι.

— Εὐχαριστοῦμε εἶπαν τὰ παιδιὰ κι' ἔτρεξαν στὶς ἀνοικτὲς ἀγκαλιὲς τῶν γονέων των μὲ δάκρυα στὰ μάτια γιὰ τή... σωτηρία τους...

Σὲ λίγες μέρες, ὁ Νιόνιος κι' ὁ Τοτὸς ἦταν ντυμένοι Σκαπανάκια καὶ ἔγιναν τὰ καλλίτερα παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς χωρὶς νὰ πεταλώνουν πιὰ γάτες καὶ νὰ ταΐζουν τὸν παπαγάλο ... σκορδαλιά...

ΤΕΛΟΣ

Ξύπνια... κουτά

Μίμης: Μαμὰ ἔχασα τὸ ἕνα παποῦτσι μου.

Μαμά: Ἂς τὰ ἔβανες μαζὶ καὶ τὰ δυό, νὰ μὴ τὄχανες.

Μίμης: Μὰ τότε θὰ ἔχανα καὶ τὰ δύο.

Ὁ Γιωργάκης παίζει τὸ κρυφτὸ μὲ τὴ μαμά του.

— Μαμά, τῆς φωνάζει. Ἔλα νὰ μὲ βρῇς. Εἶμαι κρυμμένος πίσω ἀπ' τὴν πόρτα!

Νῖκος (μὲ δεμένο μάτι): Μοῦ πονεῖ τὸ μάτι, Μίμη μου. Μήπως ξέρεις κανένα γιατρικό;

Μίμης: Τί νὰ σοῦ πῶ; Ἔτσι καὶ μένα πέρσι μοῦ πονοῦσε τὸ δόντι μου. Καὶ δὲν μοῦ πέρασε παρὰ μόνο ὅταν τὸ ἔβγαλα...

Ἡ Σκαπάνισσα
Ἀλίκη Μαυρογένους

τιά, τὰ σαλιγκάρια... Ἀγαπῶ κυρίως τὸ χορτάρι, τὸ κριθάρι, τὸ δροσερὸ νεράκι...

Ἀγαπῶ ἀκόμη καὶ τὰ πλούσια ξιπασμένα ξαδέρφια μου, τ' ἄλογα. Εἶναι ἀλήθεια πὼς δὲν καταδέχονται νὰ μὲ χαιρετήσουν. Καμώνονται πὼς δὲ μὲ γνωρίζουν. Ἐγὼ ὅμως σηκώνω τὴν οὐρά, ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ τὰ χαιρετῶ μὲ τὴ μελωδικὴ φωνή μου:

Α-γκάα! Α γκάα!

ποὺ θὰ πῇ στὴ γλῶσσα μας: «Γειὰ χαρά! γειὰ χαρά!»

Ὁ Μῦλος τοῦ κὺρ-Θωμᾶ

Ὅπως ὅλοι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι, ἔτσι κι' ὁ κὺρ Μέντιος ἔβγαζε τὸ ψωμί του μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ προσώπου του. Δὲν εἶχε καλὰ καλὰ ἀνατείλει ὁ ἥλιος κι' οἱ χωριανοὶ τὸν ἄκουγαν ν' ἀνεβοκατεβαίνῃ, προσεχτικά, χωρὶς νὰ βιάζεται, τὸ γλιστερὸ καλντιρίμι, νὰ κουβαλάῃ τὸ σιτάρι στὸ μύλο τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ, νὰ φέρνῃ τὸ ἀλεύρι πίσω στὸ χωριό. Ποτέ, ποτὲ τόσα χρόνια δὲν τὸν εἶδαν νὰ σκοντάψῃ καὶ νὰ πέσῃ μέσα στὶς λάσπες, ἢ νὰ τοῦ πάρῃ τὸ ποτάμι κανένα σακκὶ ἀλεύρι. Κι' ὅμως ὁ ἀνήφορος ἦταν τραχὺς καὶ τὸ ρέμα ὁρμητικό. Καὶ τὸ γιοφύρι πολὺ ψευτοκαμωμένο, καὶ τόσο στενό... Συχνὰ οἱ ἄνθρωποι κινδύνευαν νὰ γκρεμιστοῦν κι' ἂς εἶχαν μοναχὰ δυὸ πόδια...

Ὁ μπάρμπα Θωμᾶς, ὁ μυλωνᾶς, ἀγαποῦσε πολὺ τὸν κὺρ Μέντιο. Μὰ κι' ὁ κὺρ Μέντιος ἐκτιμοῦσε πολύ, καθὼς ἔλεγε, τὸν μπάρμπα Θωμᾶ, κι' ἂς μὴν ἦταν κι' ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ εὐγενέστατο γένος τῶν γαϊδάρων.

«Ἂς τὸν βοηθήσωμε τὸν κακόμοιρο τὸν ἄνθρωπο, συλλογιζόταν ὁ κὺρ Μέντιος, αἰσθηματικὸς καὶ φιλάνθρωπος. Πῶς τὸν λυπᾶμαι! Εἶναι ἕνας ἀποτυχημένος γάϊδαρος. Βγῆκε λιψὸς ὁ κακομοίρης! Δὲν ἔχει παρὰ μονάχα δυὸ ποδάρια. Δὲν ἔχει οὐρά. Οὔτε κἂν ἕνα τόσο δὰ κομματάκι, ὁ ἄμοιρος!

Κι' αὐτιά; Αὐτιὰ εἶναι ἐκεῖνα; Τί μικρὰ καὶ τί τσαλακωμένα ποὺ εἶναι! Γελοῖα! Τώρα καταλαβαίνω γιατὶ ἡ φωνή του εἶναι τόσο ἀντιπαθητικὴ καὶ τραγουδάει τόσο στραβά. Δυστυχισμένο πλάσμα! Τὸν λυπᾶμαι. Δὲ θὰ τὸν ἀφήσω νὰ χαθῇ...».

Ἡ ἄσπρη φτερωτὴ τοῦ μύλου γύριζε, γύριζε στὸν ἄνεμο, κράκ! κράκ! κράκ!

Ὁ ἀέρας φυσοῦσε, φυσοῦσε στὴ φτερωτὴ τοῦ μύλου: οὔ! οὔ! οὔ!

Τὰ τζιτζίκια τζιτζίριζαν, μέσ' στὶς ἐλιές: τζί! τζί! τζί!

Ὁ μυλωνᾶς, βουτηγμένος στὸ ἀλεύρι τραγουδοῦσε πάνω στὸν πύργο του: τραλαλά! τραλαλά!

Ὁ κὺρ Μέντιος δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴ συγκίνησί του. Κυλιῶταν στὸ τρυφερὸ χορτάρι, τίναζε τὰ τέσσερα ποδάρια του πρὸς τὸ γαλάζιον οὐρανὸ καὶ ξεσποῦσε στὰ γέλια. Χαχαχα! Χαχαχα!

— Δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τὴ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου ὅταν τραγουδάῃ, ἔλεγε ἐμπιστευτικὰ στοὺς φίλους του. Δὲν ἔχει αὐτί. Δὲν εἶναι ἀρτίστας. Γιὰ ἀκοῦστε με! Θὰ τοῦ δώσω ἕνα μάθημα ᾠδικῆς.

Κι' ἄρχιζε τότε νὰ τραγουδάῃ:

Α-γκάα! Α-γκάα!

Ποὺ θὰ πῇ, καθὼς ξέρετε, γειὰ χαρά! γειὰ χαρά!

Ἢ γκα-γκαούι! Γκα-γκαούι! ποὺ θὰ πῇ: Ζήτω τὸ τριφύλλι! Ζήτω τὸ τριφύλλι!

Ὁ κὺρ Μέντιος τέντωνε τ' αὐτιά, ἄκουγε τὴ φωνή του καὶ τὰ ἔχανε.

— Ἡ μουσική, ἔλεγε, ἡ μουσικὴ καὶ τὸ χλωρὸ τριφύλλι! Νὰ τὰ δυὸ ἀνώτατα ἀγαθὰ τῆς ζωῆς!

Τοῦ ἄρεσε νὰ τραγουδάῃ κάτω ἀπὸ τὴν κερασιά.

Κατάπινε μερικὲς γουλιὲς κρύο νεράκι, δρόσιζε τὸ πολύτιμο λαρύγγι του.

(Ἀκολουθεῖ)

Γιὰ νὰ μαθαίνετε

ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

Ἄσε τὸν κόσμο.

Δυὸ φίλοι ἔτρωγαν στὸ ἴδιο ταψί.

Πιὸ φαγᾶς ὁ ἕνας, ἐτελείωσε γρήγορα γρήγορα ὅσο φαΐ ἦταν μπροστά του καὶ ἄρχισε νὰ βλέπη μὲ πόθο τὸ φαΐ ποὺ ἦταν πρὸς τὸ μέρος τοῦ φίλου του. Τί καλὰ ἂν μποροῦσε νὰ γυρίση λιγάκι τὸ ταψί!...

Ἀλλὰ πῶς νὰ τὸ κάνη μὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴν τὸ καταλάβη ὁ ἄλλος; Δὲν ἤθελε νὰ δείξη τὴν λαιμαργία του καὶ τὴν πλεονεξία του, μιὰ ποὺ εἶχε φάει ὅλο τὸ μερτικό του.

Ἐπῆρε λοιπὸν ἕνα ὕφος σκεπτικό, μελαγχολικό, ἐκάρφωσε τὰ μάτια του στὸ ταβάνι καὶ ἔκαμε τάχα ὅτι φιλοσοφεῖ γιὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου.

— Ὦ, φίλε μου! ἄρχισε λέη, ὁ κόσμος ὅλος γυρίζει... Νά, ἔτσι γυρίζει ὁ κόσμος!...

Καὶ μὲ τὸ λόγο ἔπιασε τὸ ταψὶ καὶ τὸ γύρισε, φέρνοντας τὸ φαΐ πρὸς τὸ μέρος του.

Ὁ ἄλλος ὅμως, ὁ ὁποῖος κατάλαβε τί σκοπὸ εἶχε ἡ ξαφνικὴ ἐκείνη φιλοσοφία, πῆρε τὸ ἴδιο ὕφος καὶ γυρίζοντας πάλι τὸ ταψὶ ὅπως ἦταν, εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια:

— Δὲ βαρυέσαι! Ἄσε τὸν κόσμο ὅπως βρίσκεται!

Ἀπορία.

Ὁ Τάσος εἶναι ἐνθουσιασμένος μὲ τὸ ἀστρονομικὸ βιβλίο ποὺ διαβάζει.

— Ἕνα μόνο πρᾶγμα δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω, λέει.

— Τί;

— Νά! πῶς οἱ ἀστρονόμοι κατώρθωσαν νὰ μάθουν ἀπὸ τόσο μακρυὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἀστέρων.

Ὁ σκύλος.

Στὴν ἐξοχή. Ἡ Μαρίκα θέλει νὰ κόψη φράουλες ἀλλὰ δὲν τολμᾶ νὰ μπῆ στὸν κῆπο.

— Μὴν εἶναι κανένας σκύλος μέσα; ρωτᾶ τὸ μικρὸ χωριατόπουλο, ποὺ στέκεται ἀπ' ἔξω.

— Εἶναι ὁ ἀδελφός μου Παναγιώτης! ἀπαντᾶ μὲ ἀφέλεια ἐκεῖνο.

ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ

Μιὰ μέρα ποὺ ὁ Τοτὸς ἔπαιζε στὴν ἀκρογιαλιά, ἔπαθε κάποιο μεγάλο ἀτύχημα: ἔσπασε ὁ σπάγγος τοῦ καλαμιοῦ του καὶ τὸ καραβάκι ποὺ ἦταν δεμένο στὴν ἄκρη παρασύρθηκε ἀπ' τὰ ρεύματα, πέρασε ἀνάμεσα ἀπ' ἕνα σωρὸ βράχια καὶ βγῆκε ἀνοιχτά, στὴ θάλασσα.

Ὁ Τοτὸς ἀπεφάσισε νὰ σώση τὸ καραβάκι του, ἀλλὰ γρήγορα κατάλαβε ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν εὔκολο. Τὰ βράχια ποὺ τὸν χώριζαν ἀπ' τὸ παιχνίδι του ἀποτελοῦσαν πραγματικὸ λαβύρινθο, γιατὶ παντοῦ σχεδὸν ὑπῆρχαν ἐμπόδια. Ὡς τόσο ἔπρεπε νὰ ἀνακαλύψη πέρασμα ποὺ βέβαια ὑπῆρχε, ἀφοῦ ἀπ' αὐτὸ πέρασε τὸ καραβάκι.

Μπορεῖτε νὰ τὸν βοηθήσετε; Ἀπ' τὸν Λαβύρινθο ποὺ δημοσιεύομε θὰ καταλάβετε τὴ δυσκολία τοῦ τρομεροῦ προβλήματος ποὺ ἀπασχολοῦσε τὸν Τοτό...

Τὰ λάθη.

Οἱ φράσεις ποὺ θὰ διαβάσετε πιὸ κάτω εἶναι βέβαια ἀκατανόητες. Ὡστόσο ἐκεῖνος ποὺ τὶς ἔγραψε δὲν ἦταν ἀνισόρροπος. Ἔγιναν ἁπλούστατα μερικὰ τυπογραφικὰ λάθη σὲ ὡρισμένες λέξεις καὶ αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς λέξεις πρέπει νὰ ἀνακαλύψετε, νὰ τὶς ἀντικαταστήσετε μὲ ἐκεῖνες ποὺ πρέπει, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν φράσεις σωστὲς καὶ λογικές...

1 Ὅταν ὁ Σῖμος ἐκλείψη, σιμὸς θὰ μαστίση τὴν ὥραν.

2 Ἂν ἐρωτᾶς καὶ περὶ τῆς ὑγείας μου, σοῦ γράφω ὅτι, χάριτι θεία, εἶμαι ἄρρωστη.

3 Ὁ γάτος εἶναι μυστήριον.

4 Ὁ οἶκος εἶναι ποσόν.

5 Τὰ φῶτα εἶναι κρίσιμα διὰ τὴν ἀκοήν.

Ἀκροστιχίς.

Μὲ τὰ ἀρχικὰ τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦνται νὰ σχηματισθῆ κράτος τῆς Εὐρώπης.

1 Κράτος τῆς Εὐρώπης. 2 Κράτος τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης. 3 Μία τῶν Δωδεκανήσων. 4 Πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. 5 Ἕνας ἀπὸ τοὺς ὠκεανούς. 6 Περίφημος καταρράκτης. 7 Ἑλληνικὸν πέλαγος. 8 Πρωτεύουσα γειτονικοῦ μας κράτους.

Ι. Ε. ΣΤΑΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 26ου ΦΥΛΛΟΥ

Κρυπτογραφικόν: Πλούταρχος, λουτρά, Πόρος, ἄρτος, πάχος, χάρος, ἅλας, πᾶς. Τρίγωνον: Ἀλάτι, λάδι, ἄδη, τί, Ι. Πτερωτὸν γράμμα: Τάφος, ἀΤμός, αἶΤνα, κράΤη, ΚωνσΤαντῖνος, ἩρόδοΤος. Ποικίλη ἀκροστιχίς: Τρίπολις (Τυρταῖος, ΤΡοία, ΤρΙκκαλα, ΝαύΠλιον, ΝεάπΟλις, ΠερικΛῆς, ΝορβηγΙΑ, ΦίλιπποΣ). Μεταμόρφωσις: Ἄλσος (ἅλς — ος). Μαγικὴ εἰκών: Ἀλάτι (—ΚΑΛΑ ΤΙ).

Δικτυωτόν.

Α — Δ (top), Γ — Β (bottom)

1	Ν	Ο	Μ	Ι	Σ	Μ	Α
2	Β	Ε	Ν	Ε	Τ	Ι	Α
3	Π	Ρ	Ο	Β	Α	Τ	Α
4	Σ	Χ	Ο	Λ	Ε	Ι	Α
5	Σ	Κ	Α	Τ	Α	Ν	Κ
6	Α	Μ	Α	Ρ	Τ	Ι	Α
7	Ι	Σ	Π	Α	Ν	Ι	Α

Σὲ κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ τετραγωνίδια τοῦ σχεδίου νὰ τοποθετηθῆ ἕνα γράμμα, ὥστε νὰ ἀναγινώσκωνται ὁριζοντίως λέξεις μὲ τὴν ἑξῆς σημασίαν:

1 Εἶναι ἡ δραχμή, ἡ λίρα, τὸ δολλάριον κλπ.

2 Περίφημος διὰ τὴν γραφικότητά της πόλις τῆς Ἰταλίας, ἡ ὁποία εἰς τὸ παρελθὸν ἐκυριάρχησε διὰ τῶν στόλων της εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.

3 Θὰ θυσιασθοῦν καὶ αὐτὰ τὸ Πάσχα, ἂν δὲν ἐπαρκέσουν τὰ ἀρνιά...

4 Εἰς αὐτὰ ὀφείλομεν ὅλοι τὴν μόρφωσίν μας.

5 Ὑποτίθεται ὅτι φέρεται ἀπὸ τοὺς μικροὺς Φαλαγγίτας...

6 Δίδεται ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς σὲ κάθε κακὴ πρᾶξι ποὺ σχετίζεται μάλιστα μὲ μίαν παράβασι τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

7 Κράτος τῆς Εὐρώπης μὲ παράλια στὴ Μεσόγειο Θάλασσα καὶ στὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό.

Ἂν εὑρεθοῦν οἱ λέξεις ποὺ ζητοῦνται, θὰ σχηματισθοῦν διαγωνίως δύο ἀκόμη λέξεις μὲ τὴν ἑξῆς σημασίαν:

Α — Β: Ἐνῶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑκατοντάδες χιλιάδων παιδιά, ἔχετε τὴν εὐχέρειαν νὰ τὴν κρατᾶτε στὰ χέρια σας...

Γ — Δ: Τὰ ὑψηλότερα βουνὰ τοῦ κόσμου τῶν ὁποίων ἡ ὀνομαστότερη κορυφὴ εἶναι τὸ Ἔβερεστ.

Γ. Α. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αἴνιγμα.

Ἀνεβαίνω κατεβαίνω
Καὶ σὲ ξύλο εἶμαι δεμένο
Ἔχω χρώματα πολλὰ
Καὶ στὸ πόδι μου οὐρά.

Ν. Ο. ΚΟΝΤΟΣ

Διασκεδάζοντας

Σταυρόλεξον.

Ὁ ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς:

1 Σύμφωνον.
2 Ἀρχιστράτηγος τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον (1918).
3 Ἄλλοτε στὴν Τουρκία αὐτὸς ἐδίκαζε τὶς μικροδιαφορές.
4 Φύεται κυρίως στὶς ἀκροποταμιὲς καὶ γενικῶς κοντὰ σὲ νερὰ (καθαρ.).
5 Ἀγαπᾶ τὸν ἀνεψιό της... — Θεὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.
6 Ἀθεράπευτος.
7 Εὐωδιάζει.
8 Ἡ θάλασσα (ἀρχ.).
9 Φωνῆεν.

Κ α θ έ τ ω ς:

1 Σύμφωνον.
2 Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.
3 Νέα, καινούργια (καθ.).
4 Θαλάσσιον κῦτος.
5 Τὴν ἀκολουθοῦν πάντοτε οἱ γυναῖκες — Κατορθώματα (καθ.).
6 Τὸ φοροῦν οἱ Φαλαγγῖται στὸ πέτο τοῦ σακκακιοῦ τους (γεν.).
7 Ὁ νεκρὸς (καθ.).
8 Ὁ σκῶρος (καθ.).
9 Φωνῆεν.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Μαγικὴ εἰκών.

— Ἔχω Λέλα χάνους. Τὸ βράδυ νὰ ἔλθῃς νὰ φᾶμε, θὰ σοῦ ἔχω καὶ κάτι ἄλλο.
— Τί θὰ ἔχῃς;
— Αὐτὸ ποὺ σοῦ εἶπα!

Ι. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Κρυπτογραφικόν.

123456789	=	Ἀρχαία πόλις
1984135	=	Συγκομιδὴ
2869	=	Τὸ ἕνα ἄκρον
25343	=	Ἀνήλικον
1289	=	Ἦτο ἡ Ἰλιάς
864139	=	Κανείς
92785	=	Γεωργικὴ ἐργασία
25489	=	Ποταμὸς
267	=	Φωτιά

Α. ΔΡΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἔδειξαν πολλοὶ γιὰ τὴν ἄσκησι τῆς ζωγραφικῆς τοῦ 23ου φύλλου ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ἐρασιτέχναι ζωγράφοι δὲν λείπουν στὸν κύκλο μας. Ἐλάβαμε τότε πολλὲς καὶ κυρίως ἱκανοποιητικὲς ἀπαντήσεις καὶ γι' αὐτοὺς ἀκριβῶς τοὺς ἀναγνώστας μας δημοσιεύουμε τὴ σημερινὴ ἄσκησι, ποὺ ἔχει τὴν ἴδια βάσι.

Στὸ πρῶτο τετράγωνο σχῆμα βλέπετε τρεῖς καμπύλες. Οἱ γραμμὲς βέβαια αὐτὲς δὲν δείχνουν τίποτα. Καὶ ἀκριβῶς καλεῖσθε, ἔχοντας βάσι τὶς τρεῖς γραμμές, νὰ φτιάξετε μιὰ εἰκόνα ὁποιουδήποτε θέματος. Καὶ πάλι τονίζουμε: Στὸ σχέδιο ποὺ θὰ κάμετε πρέπει νὰ ὑπάρχουν — δικαιολογημένως βέβαια — οἱ γραμμές, ποὺ, ἐκτεινόμενες ἢ συμπληρούμενες, νὰ ἀποτελοῦν στοιχεῖα τῆς εἰκόνος.

Γιὰ παράδειγμα δημοσιεύουμε μιὰ ἀπὸ τὶς δυνατὲς λύσεις: ἡ βάρκα ποὺ πλέει μὲ φουσκωμένα πανιά. Ἂν προσέξετε, θὰ ἀνακαλύψετε στὰ πανιὰ καὶ στὴν πρῶρα τῆς βάρκας καὶ τὶς τρεῖς γραμμές.

Μωσαϊκόν.

Ἡ Χάβρη κι' ἡ Γρανβίλλη
ἡ Πράγα κι' ἡ Σεβίλλη
ἀπὸ ἕνα τους δανείζουν
καὶ μιὰ ἄλλη σχηματίζουν.

ΜΑΙΡΗ ΧΩΡΑΦΑ

Ρόμβος.

1η σειρά: Φωνῆεν, 2α σειρά: Πρόθεσις, 3η σειρά: Πουλί, 4η σειρά: Περίφημος ἀρχαῖος ἀρχιτέκτων, 5η σειρά: Ἀσθένεια, 6η σειρά: Ἄγριον ζῶον (καθαρ.), 7η σειρά: Σύμφωνον. Οἱ σταυροὶ καθέτως: Ἀρχαῖος ρήτωρ.

Τ. Ι. ΡΙΖΟΔΗΜΟΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 26ου ΦΥΛΛΟΥ

Σ τ α υ ρ ό λ ε ξ ο ν: Ὁριζοντίως 1 Ρόδος, 2 Παραλία, 3 Μὴ — ὠδὴ — νά, 4 Ἀνά — τάς, 5 Λεία — νάνι, 6 Τὶς — Σία, 7. ΑΟ — Ἄπω — ἄς. 8 Σαλαμίς, 9 Νόσος. Καθέτως 1 Μάλτα, 2 Πηνειός 3 Ρᾶ — αἰς — ἄν, 4 Ὀρῶ — ἀλό, 5 Δαδὶ — ἅπας, 6 Ὄλη — ὠμό, 7 Σὶ — τάς — ἴς, 8 Ἀνανίας, 9 Ἀσίας.

Δ ι κ τ υ ω τ ό ν: 1 Αἰτωλία, 2 Σικελία, 3 παγωτόν, 4 Ἱσπανία, 5 Μεσσίας, 6 Ἀλκαῖος, 7 Ἀπόλλων. Α - Β: Αἰγαῖον. Γ - Δ: Ἀλσατία.

Συναρμολόγησις

ΑΡ — ΜΑ — ΔΟ — ΤΟΣ — ΛΟ
ΚΕ — ΚΑΙ — ΣΠΑΡ — ΚΡΕ
ΡΙ — ΚΑ — ΤΗ — ΝΙ — ΑΣ
Α

Οἱ συλλαβές, ἂν συναρμολογηθοῦν ὅπως πρέπει, θὰ σχηματίσουν λέξεις μὲ τὴν ἑξῆς σημασίαν: 1 Θρεπτικὴ τροφή, 2 Πλησιάζει..., 3 Δὲν λείπει ποτὲ ἀπ' τὸ τραπέζι, 4 Πόλις τῆς Ἑλλάδος, 5 Περιφέρεια τῆς Ἑλλάδος.

Γ. Λ. ΚΑΠΑΚΟΣ

Πυραμίς.

1η σειρά: Σύμφωνον, 2α σειρά: Λέξις ἀπὸ περίφημον Σπαρτιατικὸν ρητόν, 3η σειρά: Περίφημος στρατηγὸς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, 4η σειρά: Ὀνομαστὸς Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, 5η σειρά: Ἑορτὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τελουμένη πλησίον τῶν Ἀθηνῶν.

Οἱ σταυροὶ καθέτως: Νῆσος τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου.

Φ. Ν. ΔΟΝΤΑΣ

ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

Σεβασμός!

— Τί ἔξυπνα καὶ διακριτικὰ ζῶα εἶναι οἱ κόττες! φωνάζει μὲ θαυμασμὸ ὁ μικρὸς Κοκός. Φαντάσου μόλις περνῶ ἀπὸ κοντά τους σηκώνονται γιατὶ καταλαβαίνουν πὼς εἶμαι ὁ κύριός τους.

Στὴν συναναστροφή.

Ὁ Πέτρος στὴν Νίνα:
— Πῶς περάσατε χθὲς στὴν συναναστροφή;
— Οὔφ! ἀπαντᾶ ἡ Νίνα, ἂν δὲν ἤμουν καὶ γὼ ἐκεῖ θὰ ἔπληττα τρομερά.

Τὸ λαχεῖο.

Πῶς ἤθελα νὰ σοῦ ἔπεφτε τὸ λαχεῖο, Μίμη!
— Μπᾶ, γιατὶ τόση καλωσύνη;
— Γιὰ νὰ τ' ἀρπάξω ἐγώ, νά!

Ὁ καφές.

Σὲ μιὰ συναναστροφὴ ρωτοῦν τὸ Γιῶργο:
— Πῶς παίρνετε τὸν καφέ σας;
— Σὲ φλυτζάνι.

Παιδικὸν πνεῦμα.

Ἀφελὴς ἐρώτησις τοῦ Τοτοῦ:
— Μαμά, πότε θὰ μεγαλώσῃ καὶ τὸ μικρὸ δάχτυλό μου νὰ γίνῃ σὰν τὰ ἄλλα;

★

Σκέψις τοῦ μικροῦ Γιαννάκη, παρατηροῦντος τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς:
— Περίεργο πρᾶγμα κι' αὐτὸ τὸ φῶς! Νὰ μὴν τὸ σβήνῃ τὸ ρεῦμα, ὅπως τὸ κερί, ἀλλ' ἀπεναντίας νὰ τὸ ἀνάβῃ!

★

Ὁ Κώστας θέλοντας νὰ κάνῃ τὸν ἔξυπνο, ρωτᾶ τὸν ἀδελφό του Πέτρο:
— Πῶς καταλαβαίνεις ἐσὺ ὅτι ἕνας ἄνθρωπος εἶναι βλάκας;
Καὶ ἐκεῖνος ἀμέσως:
— Ἀπὸ τὶς ἐρωτήσεις του.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησις

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐξέφρασε τὴν πλήρη εὐαρέσκειάν του πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Νεολαίαν διὰ τὴν μεγαλειώδη παρέλασίν της.

Ὁ Ἐθνικὸς Κυβερνήτης καὶ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς ἀπέστειλε τὸ κάτωθι τηλεγράφημα πρὸς τὸν Κ.Ε.Ν. κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλον.

Πρὸς τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Ν. Κανελλόπουλον, ἐνταῦθα.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς μοὶ ἔδωσε τὴν ἐντολήν, ὅπως ἐκφράσω ἐκ μέρους Αὐτοῦ τὴν πλήρη Του εὐαρέσκειαν πρὸς τὰ Τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων καὶ Θηλέων, καθὼς καὶ τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας καὶ τῶν εἰδικοτήτων ἐν γένει, τὰ παρελάσαντα ἐνώπιόν Του τὸ ἀπόγευμα τῆς 25ης Μαρτίου διὰ τὸ παράστημα καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἀρτίαν ἐμφάνισίν των.

Συγχαίρω τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν τῆς Νεολαίας διὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν τιμήν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ καταβάλη πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως εἶναι πάντοτε ἀξία τοιούτων ὑψηλῶν εὐαρεσκειῶν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ
Πρόεδρος Κυβερνήσεως
Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν.

ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ὁ Ἀρχηγὸς ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀψόγου ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν τῆς 25 Μαρτίου ἐξέφρασε τὴν ἄκραν εὐαρέσκειάν του πρὸς διαφόρους Βαθμοφόρους καὶ συνεργάτας τῆς Ε.Ο.Ν. ὡς καὶ πρὸς διαφόρους Περιφ. Διοικητὰς τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων λόγῳ ἐλλείψεως χώρου θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος. — Εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίσης τεῦχος θὰ δημοσιευθοῦν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τυχόντων εὐαρεσκείας παρὰ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου Νεολαίας κ. Ἀλεξ. Ν. Κανελλοπούλου.

Ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας κ. Ἀλ. Ν. Κανελλοπούλου ἐξεδόθη ἡ κάτωθι Ἡμερησία Διαταγή:

Μετὰ χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας κοινοποιῶ τὴν κάτωθι Διαταγὴν τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ε.Ο.Ν.

ΔΙΑΤΑΓΗ

«Πρὸς ἅπαντας τοὺς Σχηματισμοὺς τῶν Περιφ. Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῶν Εἰδικοτήτων αὐτῶν, Διοικήσεις Ἀνωτάτων Σχολῶν Ἀρρένων καὶ Θηλέων, Διοίκησιν Ταγμάτων Ἐργασίας καὶ ἀντιπροσωπείας Περιφερειακῶν Διοικήσεων ἐκφράζω τὴν πληρεστάτην μου εὐαρέσκειαν διὰ τὸ παράστημα, τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἀρτίαν ἐν γένει ἐμφάνισιν, ἣν ἐπεδείξαντο κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως παρέλασιν.

Πρὸς τὰς ὡς ἄνω Μονάδας, ὡς καὶ ἅπαντας τοὺς λοιποὺς Σχηματισμούς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἐν γένει ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας, ἐκφράζω τὴν βαθυτάτην μου ἱκανοποίησιν διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν πειθαρχίαν, τὴν ἀρτιότητα, τὸν τόνον καὶ τὸ φρόνημα, ἅτινα ἐχαρακτήριζον τὸν πανηγυρισμὸν καὶ τὰς ἑορτὰς τὰς τελεσθείσας τὴν 23ην, 24ην καὶ 25ην Μαρτίου.

Ἐκφράζω ἐπίσης τὴν εὐαρέσκειάν μου διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διοργανωτικὴν καὶ προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν, τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ ἔχοντος τὸ γενικὸν πρόσταγμα, τῶν Ἡγητόρων καὶ τῶν Ἐπιτελείων τῶν κλιμακίων τῆς Ε.Ο.Ν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως
καὶ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν.
Ἰωάννης Μεταξᾶς»

Ἡ ὡς ἄνω εὐαρέσκεια τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως γνωρίζω ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ὑψίστην ἠθικὴν ἱκανοποίησιν δι' ἅπαντας τους συναγωνιστάς μας καὶ συναγωνιστρίας καὶ τὴν ὡραιοτέραν ἐπισφράγισιν τῆς χαρᾶς μας ἐκ τοῦ ὑπερηφάνου συναισθήματος, τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς συνειδητῆς ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἅπαντα τὰ στελέχη, οἱ Φαλαγγῖται καὶ αἱ Φαλαγγίτισσαι, οἱ Σκαπανεῖς καὶ αἱ Σκαπάνισσαι τῆς Ε.Ο.Ν. ἔχουν βαθειὰ τὴν συναίσθησιν ὅτι ἡ ὡς ἄνω Διαταγὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως δημιουργεῖ ἔτι μεγαλυτέρας ὑποχρεώσεις δι' ὅλους.

Ἡ Ε.Ο.Ν. ἐν τῇ ἀγωνιστικῇ προσπαθείᾳ διὰ τὴν ἀξίαν ἐκπλήρωσιν τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς της κατὰ τρόπον πλήρως ἀνταποκρινόμενον προς τὰς προσδοκίας τοῦ Ἔθνους, τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, διέπεται ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι κάθε νίκη συνεπάγεται βαρυτέρας ὑποχρεώσεις καὶ μεγαλυτέρας θυσίας διὰ νὰ ἔχη ἀξίαν καὶ νὰ εἶναι γόνιμος. Κάθε νίκη ἀποτελεῖ ὄχι τέρμα, ἀλλὰ ἀφετηρίαν. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπαυεν ὑπάρχουσα καὶ κυριαρχοῦσα ἡ ἀντίληψις αὐτὴ καὶ ἡ συνεχής, ἀδιάκοπος καὶ συνειδητὴ προσπάθεια καὶ τάσις πρὸς τὰ ἐπάνω, πρὸς τὸ καλλίτερο καὶ τὸ μεγαλύτερο, αὐτοστιγμεὶ θὰ ἐσήμαινε καὶ ἡ ὥρα τῆς ἀποτυχίας καὶ τῆς ἀναξιότητος.

Ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας
Ἀλέξανδρος Ν. Κανελλόπουλος

Ο Κ.Ε.Ν. ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟΝ

Ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Νεολαίας κ. Ἀλεξ. Ν. Κανελλόπουλος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα.

ΙΩΑΝΝΗΝ ΜΕΤΑΞΑΝ
Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως καὶ
Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Ε. Ο. Ν.
Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν
Ἐνταῦθα

Διερμηνεύων τὰ αἰσθήματα τῶν στελεχῶν, τῶν Φαλαγγιτῶν, τῶν Φαλαγγιτισσῶν, τῶν Σκαπανέων καὶ τῶν Σκαπανισσῶν Ε. Ο. Ν. λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὑμῖν εὐλαβῶς ὅτι βαθύτατα συναισθανόμενοι τὴν ὑψίστην τιμήν, ἥτις προσεγένετο εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ὑμετέρας εὐαρεσκείας, ἀποτελούσης ὑπερτάτην ἠθικὴν ἱκανοποίησιν καὶ ἀνυπέρβλητον κίνητρον πρὸς μείζονα καὶ ἀπεριόριστον ἔντασιν τῆς προσπαθείας ἁπάντων τῶν συναγωνιστῶν καὶ συναγωνιστριῶν, βεβαιοῦμεν ὑμᾶς, τὸν ἀρχηγὸν καὶ πατέρα τῆς Ε. Ο. Ν., ὅτι ἡ ὑπερτάτη ἐπιδίωξις ὅλων μας εἶναι ὅπως ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἀνταποκριθῶμεν μὲ πληρότητα εἰς πᾶσαν ὑμῶν προσδοκίαν.

Χάρις εἰς τὴν ἀπόλυτον πίστιν, ἣν ὑμεῖς ἐνεπνεύσατε εἰς πάντας τοὺς Συναγωνιστὰς καὶ Συναγωνιστρίας καὶ χάρις εἰς τὴν ζωογόνον πνοήν σας καὶ τὴν φωτεινὴν καθοδήγησιν σας ἐγγυώμεθα διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὡς φρουρεὶς τῆς 4ης Αὐγούστου, τὴν συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος ἀξίαν τῆς ἀποστολῆς εἰς ἣν μᾶς ἐκάματε τὴν τιμὴν νὰ μᾶς τάξητε μὲ καθημερινῶς ἐνισχυομένην τὴν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν καὶ ἀπόλυτον πίστιν πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὴν ἰδεολογίαν μας καὶ τυφλὴν αφοσίωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος.

Παρακαλῶν ὅπως δεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀπολύτου πίστεως καὶ τῶν βαθυτάτης ἀφοσιώσεως.

Διατελῶ εὐπειθέστατος
ΑΛΕΞ. Ν. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας

Ο Κ.Ε.Ν. κ. ΑΛ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Ἡ Κοινότης Καλαβρύτων διὰ τοῦ Στρατηγοῦ κ. Κωνστ. Πετμεζᾶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Ν. Κανελλόπουλον ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεώς της, δι' ἧς ἀνακηρύττει τὸν κ. Κανελλόπουλον ἄξιον Πολίτην Καλαβρύτων. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπιλέγει:

«...Ἐκεῖνον ποὺ ἐνεπνεύσθη τὴν σημερινὴ συμβολικὴ γιορτή, ἀποδεικνύοντας οὕτω ὅτι γνωρίζει νὰ ἀποδίδη φόρον εὐγνωμοσύνης στοὺς ἐλευθερωτὰς καὶ νὰ παραδειγματίζεται ἀπὸ τὰς πράξεις αὐτῶν, τὸν κ. Ἀλέξανδρον Ν. Κανελλόπουλον, ἡ πόλις τῶν Καλαβρύτων ἀνακηρύσσει ἄξιον πολίτην Καλαβρύτων καὶ ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου τῶν ἐν Ἀθήναις Καλαβρυτινῶν κ. Πετμεζᾶν, ἵνα ἐγχειρίσῃ αὐτῷ ἀντίγραφον τῆς παρούσης ἀποφάσεως.

Συνετάχθη ἐν Καλαβρύτοις σήμερον τὴν 23ην Μαρτίου 1940, ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 10 π. μ. ὑπὸ τῆς Διοικούσης τὴν Κοινότητα Καλαβρύτων Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Ἀνδρέα Τσαπάρα, Προέδρου, Εὐσταθίου Μακρογένη, Ἀναστασίου Κατσίνη, Μιχαὴλ Φεφὲ καὶ Νικολάου Δαλιάνη, μελῶν αὐτῆς, καὶ ὑπογράφεται:

Πρόεδρος: Ἀνδρέας Τσαπάρας

Τὰ μέλη: Ἀναστάσιος Κατσίνης, Εὐστάθιος Μακρογένης, Μιχαὴλ Φεφέ, Νικόλαος Δαλιάνης».

Η Ε.Ο.Ν. ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἀποστολίδη τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν τὸ μέτρον τῆς περισυλλογῆς καὶ συγκεντρώσεως τῶν παντὸς εἴδους ἀπορριμμάτων ἀχρήστου χάρτου, ἤτοι ἐφημερίδων περιτυλίγματος, περιοδικῶν καὶ παντὸς ἀπορρίμματος χάρτου καὶ κυτίων χαρτονίου.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου αὐτοῦ θὰ ἐπιτευχθοῦν σοβαραὶ οἰκονομίαι εἰς τὸ Κράτος, μειουμένης τῆς ἐξαγωγῆς συναλλάγματος, ἥτις γίνεται διὰ τὴν προμήθειαν τῆς ξυλόπαστας, ἀπαραιτήτου ὕλης διὰ τὴν χαρτοπαραγωγὴν τῶν ἐργοστασίων μας χαρτοποιίας, δεδομένου ὅτι τὴν ξυλόπασταν αὐτὴν θὰ ἀντικαταστήσουν τὰ ἐν λόγῳ ἀπορρίμματα.

Τὸ ἔργον τοῦτο, ἀποφάσει τοῦ κ. Ἀποστολίδη, ἀνατίθεται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας, ἥτις θὰ ἀναλάβη διὰ τῶν σχηματισμῶν της τὴν διαφώτισιν τῶν πολιτῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν νοικοκυρῶν, θυρωρῶν πολυκατοικιῶν καὶ διευθυντῶν ἱδρυμάτων, ἑταιρειῶν, ἰδιωτικῶν γραφείων καὶ καταστημάτων. Θὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς πολίτας τὸ πατριωτικὸν κα-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησις

θῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχουν ὅλοι νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου.

Σημειωτέον ὅτι θὰ δίδεται ἀνάλογος πάντως ἀμοιβὴ διὰ τὰ ὡς ἄνω ἀπορρίμματα, τὰ ὁποῖα θὰ πρέπη νὰ διατηροῦνται καθαρὰ καὶ ἀπηλλαγμένα ξένων οὐσιῶν.

Τὸ ἔργον τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀπορριμμάτων εἰς ἀποθήκας ὁπόθεν θὰ πωλῶνται πρὸς πολτοποίησιν εἰς τὰ ἐργοστάσια χαρτοποιίας ἀνατίθεται ἐπίσης — διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως
τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ἀπο-
στολίδη — εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεο-
λαίας.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως ὅτι διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπιτυγχάνεται ὄχι μόνον σοβαρὰ οἰκονομία εἰς τὴν ἐξαγωγὴν συναλλάγματος, ἀλλὰ καὶ ἐξασφάλισις ἐπαρκείας κατωτέρων ποιοτήτων χάρτου.

Η ΔΩΡΕΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ κ. ΠΕΤΜΕΖΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε. Ο. Ν.

Ὁ στρατηγὸς κ. Ἡρακλῆς Πετμεζᾶς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλον τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

Κύριε Κυβερνητικὲ Ἐπίτροπε,

Ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ τῆς ὡραίας ἐμπνεύσεως τῆς
Ε. Ο. Ν. ὅπως ὀργανώσῃ δαφνοδρομίαν ἀπὸ τὰ
Καλάβρυτα, ἰδιαιτέραν μου πατρίδα, ἐπιτρέ-
ψατέ μου ὅπως μετὰ τῆς ὑποβολῆς τῶν θερμῶν
μου συγχαρητηρίων σᾶς παρακαλέσω νὰ δε-
χθῆτε ταπεινήν μου προσφορὰν ἐκ δραχμῶν 500
ὑπὲρ τοῦ Τμήματος τῆς Ε.Ο.Ν. Καλαβρύτων καὶ
500 ὑπὲρ τοῦ Τμήματός σας Κορινθίας καθὼς
καὶ τινας εἰκόνας καὶ βιβλία ἀφορῶντα τὴν
κατὰ τὸ 21 καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐθνικὴν δρᾶσιν
τῶν ἀγωνιστῶν προγόνων μου ἐν Καλαβρύ-
τοις, Βασιλικοῖς (Κορινθίας) Λεβιδίῳ, Ἀκρά-
τα καὶ ἀλλαχοῦ, χρήσιμα εἰς τὰ τμήματά σας
Πελοποννήσου λόγῳ τοῦ μορφωτικοῦ των περιε-
χομένου, δρᾶσιν, τὴν ὁποίαν ἡ Ε.Ο.Ν. ἔρχε-
ται σήμερον νὰ ὑπομνήσῃ τόσον λαμπρῶς ἀπο-
τίουσα φόρον ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς
τὴν μνήμην αὐτῶν.

Ἡ ἁρμοδία ὑπηρεσία τῆς ὑφ' ὑμᾶς Ὀρ-
γανώσεως δύναται ἐρχομένη εἰς συνεννόησιν
μεθ' ἐμοῦ (τηλ. 30-691 10 - 1 π.μ.) νὰ πα-
ραλάβῃ ὁποτεδήποτε τὰ ἀνωτέρω.

Μετὰ πλείστης τιμῆς

ΗΡΑΚΛΗΣ Ν. ΠΕΤΜΕΖΑΣ

ΗΘΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ

Δι' ἐγγράφου τῆς Νομαρχίας Ἀττικοβοιω-
τίας, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ Ὑπηρεσιακοῦ
Συμβουλίου τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἐκφρά-
ζεται εἰς τὸν καθηγητὴν τοῦ Α' Γυμνασίου Θη-
λέων Ἀθηνῶν Ι. Φραγκιδάκην (συνεργάτην
τῆς Ε. Ο. Ν. χρυσοῦ σήματος) «πλήρης εὐαρέ-
σκεια διὰ τὸν ἐξαίρετον ζῆλον καὶ προθυμίαν
περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του».

Ζωηροτάτη κίνησις παρατηρεῖται εἰς ὅλας τὰς Ὑποδιοικήσεις τῆς Δ. Α. Σ. Ἀρρένων προκειμένου νὰ λάβωσι μέρος εἰς τοὺς δευτέρους ἀθλητικοὺς ἀγῶνας τῶν Διοικήσεων Ἀνωτάτων Σχολῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ τελεσθῶσι τὴν 6ην καὶ 7ην Ἀπριλίου ἐ. ἔ. εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον.

Εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς θὰ κατέλθῃ ἅπασα ἡ εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα σπουδάζουσα ἑλληνικὴ νεότης, ἡ ὁποία χάρις εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας δὲν ἐργάζεται μόνον εἰς τοὺς πνευματικοὺς τομεῖς, ἀλλὰ ἐπιμελεῖται καὶ διὰ τὴν διάπλασιν τοῦ σώματος.

Οὕτω, τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα, τὰ γερὰ κορμιὰ τόσον τῶν Φαλαγγιτῶν τῆς Δ.Α.Σ. Ἀρρένων ὅπως καὶ τῶν Φαλαγγιτισσῶν τῆς Δ.Α.Σ. Θηλέων θὰ διεκδικήσωσι τὴν νίκην ἀγωνιζόμενοι εἰς τὸν δρόμον, εἰς τὸ ἅλμα καὶ εἰς τὸ λιθάρι καὶ θὰ ἀποδείξουν ὅτι εἶναι ἀντάξιοι ἀπόγονοι ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πρῶτοι συνέλαβον τὴν ἰδέαν τοῦ ἀθλητισμοῦ, τὴν ἐπραγματοποίησαν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν καὶ τὴν μετελαμπάδευσαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Δικαίως ὅθεν πιστεύεται ὅτι οἱ δεύτεροι ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῶν Διοικήσεων Ἀνωτάτων Σχολῶν θὰ σημειώσωσιν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν, καθ' ὅσον εἰς τὰς μέχρι τοῦδε προπονήσεις ἐπετεύχθησαν σημαντικώταται ἐπιδόσεις.

—— Αἱ κατὰ ἔτη καὶ κατὰ σχολὰς ἑβδομαδιαῖαι συγκεντρώσεις ἐπανήρχισαν εἰς ὅλας τὰς Ὑποδιοικήσεις τῆς Δ.Α.Σ. Ἀρρένων καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Πανεπιστημίου, αἵτινες διεκόπησαν λόγῳ τοῦ μεσολαβήσαντος ἑορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας.

— Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὑγειονομικοῦ τῆς Δ. Α. Σ. Ἀρρένων ἐπανήρχισε τὰ μαθήματα του πρὸς τὰ μέλη τοῦ ὑγειονομικοῦ τμήματος τῆς Ὑποδιοικήσεως Παντείου.

Ἐπίσης καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Προπαγάνδας Ὑγιεινῆς τῆς Δ.Α.Σ. Ἀρρένων ἐπανήρχισε τὰς ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ μας σταθμοῦ διαλέξεις του.

ΠΕΡ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Ἡ κίνησις τῆς Π.Δ.Θ.Π. κατὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας ὑπῆρξε ζωηροτάτη. Τὴν 22αν τὸ πρωὶ στας 8 ἡ ὁμὰς τοῦ ἐπιτελείου τῆς Π.Δ.Θ.Π. μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ὁρισθεῖσαν ἀρχηγὸ παρὰ τῆς Π. Διοικητρίας κ. Μαντζούφα, κ. Βαλαωρίτου, ἀνεχώρησε συγκεκινημένη μὲ αὐτοκίνητα διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους, ποὺ σήκωσαν οἱ πρόγονοί μας τὴν ἔνδοξη σημαία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, πρὶν 119 χρόνια. Τὸ μεσημέρι κατὰ τὴν 1½ ἔφθασαν στὸ Διακοφτό, ὅπου ἔφαγαν καὶ κατόπιν ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὸν ὀδοντωτὸ γιὰ νὰ μεταβοῦν εἰς τὰ Καλάβρυτα. Ἐκεῖ ἔφθασαν περίπου στὰς 4. Τὰς ὑπεδέχθησαν Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι Ὑποδιοικήσεως Καλαβρύτων, μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀγάπην, καὶ τὰς ὡδήγησαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου θὰ ἔμενον. Τὸ βράδυ ἔγινε πρὸς τιμήν των λαμπαδηφορία καὶ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῆς τοπικῆς χορῳδίας ὡραιότατα ᾄσματα. Κατόπιν παρεκάθησαν εἰς τὸ δεῖπνον, ὅπου Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἐπιτελάρχην κ. Θεοχαρόπουλον καὶ τοὺς ἐπισήμους τοῦ τόπου καὶ τὰς βαθμοφόρους τῆς Ε.Ο.Ν. Καλαβρύτων, ἀδελφωμέναι, ἔψαλαν ὡραιότατα ᾄσματα πατριωτικά. Κατόπιν μὲ ζητωκραυγὲς γιὰ τὸν Ἀρχηγό μας, τὴ Νεολαία καὶ τὸν Βασιλιᾶ διελύθησαν.

Στὰς 23 Μαρτίου, πρὶν ἀκόμα ὁ ἥλιος κάμῃ τὴν ἐμφάνισί του στὸν κατακάθαρο καὶ γελαστὸ οὐρανό, ποὺ λὲς κι' αὐτὸς πὼς γιόρταζε μαζί μας, ἕνα σάλπισμα ἀκούστηκε τρεῖς φορές. Ἦταν τὸ ἐγερτήριον ποὺ προσκαλοῦσε τὶς Φαλαγγίτισσες καὶ τοὺς Φαλαγγίτας νὰ ξυπνήσουν καὶ νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν Ἁγίαν Λαύρα. Στὰς 6¼ ὅλοι ἦσαν συγκεντρωμένοι στὴν πλατεῖα τῶν Καλαβρύτων. Ἀνέβηκαν σὲ ζῷα καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ ἡρῷον. Τὸ θέαμα ἦταν θαυμάσιο. Σωστὲς ἀμαζόνες οἱ Φαλαγγίτισσές μας, προηγοῦντο τῆς ὅλης πομπῆς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἐπιτελάρχη κ. Θεοχαρόπουλο. Ἀκολουθοῦσαν οἱ Φαλαγγῖται καὶ κατόπιν ἤρχοντο μὲ τοπικὲς ἐνδυμασίες οἱ Φαλαγγίτισσες καὶ οἱ Φαλαγγῖται Καλαβρύτων. Ὕστερα ἀπὸ 2 ὥρας σχεδὸν ἔφθασαν στὸν ἱερὸ τόπο ποὺ πρὶν 119 χρόνια ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ἐσήκωσε τὴν Ἑλληνικὴ Σημαία.

Συντεταγμέναι τότε, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Π. Διοικήτρια, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας, ὅπου ἔγινε δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Θεοκλήτου. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ Σεβασμιώτατος ηὐλόγησε τὸ λάβαρον τῆς Ε.Ο.Ν. Ἡ σκηνὴ ἦτο πολὺ ἐπιβλητικὴ καὶ συγκινητική· ὅλων τὰ μάτια ἦσαν ὑγρὰ γιατὶ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔφερναν στὴ σκέψι τους τὴν εὐλογία ποὺ ἔκανε στὸ λάβαρο τῆς Ἐπαναστάσεως ὁ Γερμανός.

Κατόπιν συντεταγμένες, ψάλλουσαι, μετέβησαν εἰς τὸ Ἡρῷον, ὅπου ὁ Κυβερν. Ἐπίτροπος στεφάνωσε μὲ δάφνινο στεφάνι τὸ Ἡρῷον. Μετὰ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας, ὅπου μία Φαλαγγίτισσα μὲ ἄσπρα ντυμένη παρουσιάσθηκε ὡς Ἑλλάς, σαλπίζουσα τρεῖς φορές.

Στὸ σάλπισμά της ἔτρεξαν Φαλαγγῖται μὲ φουστανέλλες καὶ καρυοφύλλια καὶ ἔπεσαν στὰ πόδια της. Μὲ φωνὴ τότε δυνατὴ εἶπε: «Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακή».

Μετὰ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος παρέλαβε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Ἐπίσκοπον Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας τὶς εὐλογημένες δάφνες, ἔτρεξε μὲ αὐτές, ἐνῷ συγχρόνως Φαλαγγίτισσες τῆς Ὑποδιοικήσεως Καλαβρύτων μὲ ἐθνικὲς στολὲς τὸν ἔρραινον μὲ ἄνθη, ἕως ὅτου τὰς παρέδωσεν εἰς τὸν πρῶτον Φαλαγγίτην γιὰ νὰ τὶς παραδώσῃ αὐτὸς στὸν δεύτερο κ. ο. κ.

Ὕστερα ἀνέβηκαν ὅλοι στὰ ζῷά των καὶ ἐπέστρεψαν στὰ Καλάβρυτα, γιὰ νὰ πάρουν τὸν ὀδοντωτὸ πάλι γιὰ τὴν ἐπιστροφή.

Τὸ Σάββατο στὶς 7½ ἔφθασαν στὴν Κεντρικὴ Διοίκησι μὲ ἐνθουσιασμὸ καὶ περηφάνεια γιατὶ μπόρεσαν καὶ πάτησαν τὰ ἱερὰ χώματα.

Τὴν 24ην τὸ πρωὶ τὸ Ἐπιτελεῖον μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Π. Διοικήτρια παρήλασε πρὸ τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ παρετάχθη ἀναμένον τὸν τελευταῖον δαφνοδρόμον. Τέλος δὲν ἄργησε νὰ φθάσῃ καὶ νὰ καταθέσῃ τὶς δάφνες. Ἡ σκηνὴ ἦτο συγκινητικὴ καὶ πολὺ ἐπιβλητική.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 24ης παρηκολούθησε τὴν ὡραιότατη γιορτὴ ποὺ ἐδόθη εἰς τὸ Παλλὰς ὑπὸ τῆς Π.Δ.Θ.Π. τῇ συμπράξει τῆς Π.Δ.Α.Π. καὶ κατόπιν τὸν λόγον τοῦ κ. Καραμάνου.

Ἐπηκολούθησε λαμπαδηδρομία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν ὁ Κ.Ε.Ν. καὶ ὅλοι οἱ βαθμοφόροι.

Στὰς 25 Μαρτίου μὲ βῆμα σταθερό, μὲ σοβαρότητα καὶ ὑπερηφάνεια, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν θαυμασίαν μπάντα τοῦ Ἀμαλιείου Ὀρφανοτροφείου, παρήλασαν γιὰ νὰ ἀφήσουν μιὰ ἀξέχαστη ἀνάμνησι στὸν κόσμο, ποὺ παρηφανὰ τὰς χειροκροτοῦσε βαθειὰ συγκεκινημένος.

Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Κ. Ε. Ν. δεῖπνον εἰς τὸ «Μαξίμ», ὅπου παρεκάθησαν ἅπαντες οἱ βαθμοφόροι τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ λαμπρὴ γιορτὴ ἔληξε τὰ μεσάνυκτα, μὲ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγὰς γιὰ τὸν Ἀρχηγό μας, τὸν Βασιλέα μας, τὸν Κυβερνητικὸ Ἐπίτροπο καὶ τὴν Νεολαία.

> Τὰ Γραφεῖα τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου μετεφέρθησαν προσωρινῶς εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν (Ἀκαδημίας 55). Ὅθεν ἅπασαι αἱ συγκεντρώσεις τῆς Ὑποδιοικήσεως θὰ λαμβάνουν χώραν εἰς τὸ Ἐντευκτήριον τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν (Ἀκαδημίας 55).

ΠΕΡΙΦΕΡ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Ζωηρὰ κίνησις παρατηρεῖται εἰς ὅλους τοὺς Σχηματισμοὺς Θηλέων Ἀττικοβοιωτίας. Αἱ Φαλαγγίτισσαι παρακολουθοῦν μετὰ ζήλου διαφόρους διαλέξεις καὶ ὁμιλίας ἀνωτέρων, ἐπιδίδονται εἰς ἀθλοπαιδιὰς καὶ προσέρχονται κανονικῶς εἰς τὰς συγκεντρώσεις των.

ΘΗΒΑΙ.— Αἱ Φαλαγγίτισσαι παρακολουθοῦν μαθήματα εἰδικοτήτων καθὼς καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ τοῦ Δήμου διδασκόμενον μάθημα Ὑγιεινῆς καὶ Ἀεραμύνης. Ἐπίσης ἀσχολοῦνται μὲ ἀθλοπαιδιὰς καὶ προετοιμάζουν ἀγῶνας βόλεϊ μπὼλ διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς πρωταθλητρίας ὁμάδος Θηβῶν.

ΜΕΓΑΡΑ.— Γίνονται τακτικαὶ συγκεντρώσεις, διαφώτισις καὶ διδασκαλίαι μὲ θέματα: Ἡ γεωργία εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Θρησκεία.

ΛΕΒΑΔΕΙΑ.— Αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι παρακολουθοῦν μαθήματα Ὑγιεινῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Πολυζώη περὶ αἱμορραγίας ρινός, καθὼς καὶ μαθήματα μὲ θέμα «Περὶ κατοικίας».

ΑΧΑΡΝΑΙ.— Γίνονται τακτικαὶ συγκεντρώσεις, στρατιωτικὴ προπαίδευσις, παιδιαί.

ΚΑΛΥΒΙΑ.— Εἰς τὸν Σχηματισμὸν Καλυβίων ἐγένοντο διάφοροι ἀσκήσεις σχηματισμοῦ ἐν κινήσει καὶ ὁμιλία περὶ προσανατολισμοῦ τοῦ σπιτιοῦ, περιβάλλοντος τοῦ σπιτιοῦ καὶ ὑδραυλικῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ σπιτιοῦ.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακών Διοικήσεων

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ. — Τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν πεσόντων, ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ τὸ Σάββατον 15ην παρελ. μηνὸς καὶ διὰ τὸ ὁποῖον εἶχον ἐκδοθῆ παρὰ τῆς Διοικήσεως σχετικαὶ διαταγαὶ καὶ εἶχον γίνει κατάλληλοι προετοιμασίαι, ἀνεβλήθη λόγῳ τοῦ καιροῦ.

Ὁ συναγωνιστὴς Διοικητὴς μετὰ τοῦ συναγωνιστοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ΙΙΙ Γραφείου μετέβησαν εἰς Τσαριτσάνην καὶ Ἐλασσῶνα, ὅπου ἐγένετο ἐπιθεώρησις τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἐλασσῶνος καὶ Τετραρχίας Τσαριτσάνης. Ἀκολούθως παρέστησαν εἰς τὸ τελεσθὲν μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ Κωνστ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Φαλαγγιτῶν συνεχίζεται ἐντατικώτατα τόσον ἡ θεωρητικὴ ὅσον καὶ ἡ στρατιωτικὴ καὶ ἡ τῶν εἰδικοτήτων.

ΤΥΡΝΑΒΟΣ. — Συνεχίζονται τὰ μαθήματα τῆς Χορῳδίας τῶν Φαλαγγιτῶν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Ὑποδιοικήσεως ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Τσιμπλόύλη Κωνστ.

Εἰς τὴν Λέσχην τοῦ Φαλαγγίτου ὑπάρχει ραδιόφωνον διὰ τοῦ ὁποίου ἐξυπηρετεῖται πλήρως ἡ ψυχαγωγία τῶν Φαλαγγιτῶν.

ΗΠΕΙΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ. — Μὲ πᾶσαν ἐπισημότητα καὶ ἐπιβλητικότητα καὶ μὲ ἀθρόαν συμμετοχὴν τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τοῦ λαοῦ ἑωρτάσθη εἰς τὴν Ἤπειρον ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας.

Ἀπὸ ἡμερῶν ἡ Ἠπειρωτικὴ πρωτεύουσα ἔλαβεν ἑορταστικὴν ὄψιν μὲ τὴν ἀνάρτησιν τῶν εἰκόνων ἡρώων τῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ Ἄνακτος καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ, τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως.

Διεκρίθησαν διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τῶν διακόσμησιν τὰ κεντρικὰ καὶ περιφερειακὰ γραφεῖα τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων καὶ Θηλέων καὶ ἡ Ἕνωσις Ἠπειρωτομάχων ἀγωνιστῶν.

Τὴν 11ην πρωϊνὴν τῆς παραμονῆς τῆς 25 Μαρτίου εἰς τὸ παρὰ τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ θρυλικοῦ κάστρου σπήλαιον (ὅπου ὡς γνωστὸν ἐμαρτύρησεν ὁ Ἐπίσκοπος Τρίκκης Διονύσιος τῷ 1815) ἐγένετο συγκινητικὴ τελετή, καθ' ἣν ἐστέφθη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας ἡ ἀναθηματικὴ στήλη τῶν μαρτυρησάντων ἐν τῷ φρουρίῳ ἁρματωλῶν, προδρόμων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ἀνώτερος ἀξιωματοῦχος τῆς Ε.Ο.Ν. ὡμίλησε διὰ μακρῶν περὶ τῶν ἐνδόξων ἀγωνιστῶν.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν οἱ ἐπίσημοι, οἱ σχηματισμοὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων καὶ πλῆθος κόσμου παρὰ τὴν ἀκαταπαύστως πίπτουσαν βροχήν.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἐπετείου, αἱ μουσικαὶ τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τοῦ στρατοῦ ἀνέκρουσαν ἀπὸ βαθυτάτης πρωΐας τὸ ἑωθινόν, πλεῖστα δὲ τμήματα τῆς Νεολαίας περιερχόμενα τὴν πόλιν ἔψαλλον διάφορα πατριωτικὰ ᾄσματα.

Τὴν 10.30' π. μ. χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Σπυρίδωνος ἐψάλη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν δοξολογία, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὁ Γεν. Διοικητὴς Ἠπείρου κ. Κ. Φιλοσοφόπουλος, ὁ Δήμαρχος, ὁ Μέραρχος μετὰ τῶν κ. κ. ἀξιωματικῶν, ὁ ἀνώτερος Διοικητὴς τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ Δικαστικὸν καὶ Προξενικὸν σῶμα, οἱ Διευθυνταὶ καὶ προϊστάμενοι ὑπηρεσιῶν, τὰ ἐπιτελεῖα τῆς Ε.Ο.Ν., οἱ συνεταιρισμοὶ καὶ τὰ σωματεῖα μετὰ τῶν λαβάρων των καὶ πλῆθος λαοῦ.

Μετὰ τὴν Δοξολογίαν ὁ Δήμαρχος Ἰωαννίνων ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ κ. Δήμαρχος ἐδεξιώθη εἰς τὸ Δημαρχεῖον τοὺς ἐπισήμους, μεθ' ὃ ἐπηκολούθησε παρέλασις τῶν σχηματισμῶν Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων καὶ Θηλέων, τῆς Ἐργατικῆς Φάλαγγος, τῶν ἀθλητικῶν σωματείων, τοῦ προσωπικοῦ τῶν Κ.Δ. αὐτοκινήτων καὶ ἄλλων σωματείων, ὑπὸ τὰ ἀτελεύτητα χειροκροτήματα καὶ τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ ἐνθουσιῶντος λαοῦ.

Τὸ ἑσπέρας ἡ πόλις ἐφωταγωγήθη καὶ ἐγένετο λαμπαδηφορία ὑπὸ μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ στρατιωτῶν.

ΠΡΕΒΕΖΑ.— Ὑπὸ τῆς Περιφ. Διοικήσεως Θηλέων ἱδρύθη κέντρον ἐκπαιδεύσεως κατωτέρων στελεχῶν, εἰς τὸ ὁποῖον φοιτοῦν ἀνελλιπῶς ἅπασαι αἱ κατώτεροι βαθμοφόροι τῆς 126ης φάλαγγος διδασκόμεναι τὰ ἑξῆς μαθήματα. Ἰδεολογικὴν διαφώτισιν, Ὑγιεινήν, Οἰκοκυρικά, Κανονισμούς, καὶ Στρατιωτικὴν προπαίδευσιν.

Εἰς ἁπάσας τὰς βαθμοφόρους τῆς ὑποδιοικήσεως Πρεβέζης γίνονται τακτικῶς ὁμιλίαι ὑπὸ τῆς κ. Περιφερειακῆς Διοικητρίας Βούλας Τσιλιβάκου - Πίκολη καὶ ὑπὸ τῆς Διευθυντρίας τῆς Οἰκοκυρικῆς καὶ ψυχαγωγίας.

Μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον παρακολουθοῦν κάθε Τετάρτην καὶ Κυριακὴν αἱ φαλαγγίτισσαι καὶ αἱ σκαπάνισσαι τῆς XIX Περ. Διοικήσεως τὰ μαθήματα τῆς Ἐθνικῆς ἀγωγῆς, ὑγιεινῆς, οἰκοκυρικῆς, Κανονισμῶν καὶ στρατιωτικῆς προπαιδεύσεως, ἅτινα διδάσκουσιν εἰς αὐτὰς αἱ βαθμοφόροι των.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΔΡΑΜΑ.— Ἐγένοντο κανονικῶς αἱ τακτικαὶ συγκεντρώσεις τῶν τμημάτων τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἐπίσης ἐτελέσθη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καθιερωθεῖσα τελετὴ τῆς καταθέσεως στεφάνου εἰς μνήμην τῶν πεσόντων.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν ὁ Γενικὸς Ἐπόπτης Ε.Ο.Ν. Νομάρχης Δράμας κ. Κ. Δήμας, ὁ Στρατηγὸς τῆς Μεραρχίας, ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς κ. Σ. Δημητρίου μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Περιφ. Διοικήσεως καὶ αἱ Πολιτικαὶ καὶ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαί.

Εἰς τὸν πρὸ τοῦ Ἡρῴου χῶρον εἶχον παραταχθῆ τμήματα Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τοῦ Ι Τάγματος Ὑποδιοικήσεως Δράμας ἅτινα ἀπέδωκαν τὰς κεκανονισμένας τιμάς.

ΚΑΣΤΟΡΙΑ. — Ἐν τῇ ἕδρᾳ ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Σκούρα γενικαὶ ἀσκήσεις παρελάσεως. Ὁ κ. Βολωνάκις ἐσυνέχισε τὰ μαθήματα ὑγιεινῆς καὶ ὁ κ. Πηχεὼν τὰ τοῦ κατηχητικοῦ. Ὁ κ. Σχίζας ὡμίλησε περὶ γεωγραφικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ ὁ κ. Βαλαούρης περὶ λαβάρου ὡς πρώτης σημαίας τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Εἰς Κρύα Νερὰ ὡμίλησεν ὁ ὁμαδάρχης Ἀποστολίδης περὶ προσηλώσεως εἰς τὰ Ἐθνικὰ Ἰδανικά. Εἰς Μεσοποταμιὰν ἐφυτεύθησαν 70 καστανέαι. Εἰς συγκέντρωσιν δὲ ἀνεπτύχθησαν τὰ θέματα περὶ καθηκόντων τῶν Σκαπανέων, ἐλεημοσύνης καὶ ἀλληλοβοηθείας καὶ περὶ προσωπικότητος τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἐπίσης ἐδόθη καὶ χοροεσπερὶς ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων.

Εἰς Ἀσπροκκλησιὰν ἐγένετο ὁμιλία περὶ φιλοπατρίας, καθαριότητος καὶ συμπεριφορᾶς. Εἰς Κωστοράζιον μαθήματα πρώτων βοηθειῶν, εἰς Ἀπόσκοπον ἀνεπτύχθη ἡ σημασία τοῦ ὅρκου τοῦ Φαλαγγίτου, εἰς τὴν Αὐγὴν «Τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τοῦ διχασμοῦ» καὶ εἰς Μελισσότοπον «Ἡ ἔνδοξος Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ».

Ἀσκήσεις καὶ ἀθλοπαιδιαὶ ἐγένοντο καθ' ἅπαντας τοὺς σχηματισμούς.

Ὑποδιοίκησις Ἀρρένων Νεστορίου

Ἐν τῇ ἕδρᾳ ἐγένοντο ἀσκήσεις ὑπὸ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Ἀνηφητάκι, ἀνεγνώσθη ἡ ἡμερησία διαταγὴ τοῦ νέου Φαλαγγάρχου τῆς 167 Φάλαγγος Ἀρρένων Ἀποστ. Μέξη. Ὡμίλησεν ὁ Ὑποδιοικητὴς κ. Χατζῆς «Περὶ τῆς συμβολῆς τῶν Μακεδόνων εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ 21» καὶ περὶ τῆς σημασίας τῆς 25ης Μαρτίου, καὶ ὁ λοχίτης Ἀθανάσιος Μπαλατσούκας ὡμίλησεν ἐπίσης «Περὶ τοῦ δάσους καὶ τῆς σημασίας αὐτοῦ». Εἰς τὴν ὕπαιθρον ἐσημειώθη ἔντασις τῶν ἀσκήσεων καὶ ἀθλοπαιδιῶν, καὶ ἐγένετο νέα ἄροσις τῶν γαιῶν διὰ τὴν ἐαρινὴν σποράν.

Ὑποδιοίκησις Θηλέων Καστορίας

Ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Ὑποδιοικήσεως ὡμίλησεν ὁ ἰατρὸς κ. Χαρισιάδης «Περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ», ἐξηκολούθησε δὲ τὸ κατηχητικόν. Συνεχίζονται τὰ μαθήματα χορῳδίας, χορῶν, ᾀσμάτων καὶ παιδιῶν, ὡς καὶ τὸ τῆς χειροτεχνίας.

Εἰς Κωστοράζιον ἐγένετο ὁμιλία «Περὶ Πατρίδος, αὐτοθυσίας, αὐταπαρνήσεως» καὶ περὶ οἰκοκυρικῶν. Εἰς Γάβρον «Περὶ γεωργίας εἰς τὴν Ἑλλάδα», καὶ «Ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας».

167η Φάλαγξ Θηλέων Νεστορίου

Εἰς τὴν ἄνω Φάλαγγα ἐσημειώθη ἀθρόα ἐγγραφὴ νέων μελῶν. Ἡ ἐνωμοτάρχης Δήμητρα Γουργιάννη ἀνέπτυξε θέμα ἱστορικῆς φύσεως καὶ ἡ Ἀφροδίτη Χατζῆ ὡμίλησε γιὰ τὸ σπίτι, τὴν διαρρύθμισιν καὶ τὸν στολισμόν του. Ὁμοίως ἡ ὁμαδάρχης Ἐλεονώρα Μπατσοπούλου γιὰ τὸ στρώσιμο τοῦ τραπεζιοῦ. Ὁ κ. Α. Μπαλατσούκας περὶ δάσους καὶ τῶν ὠφελειῶν του.

Στερεὰ Ἑλλὰς

ΑΓΡΙΝΙΟΝ.— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐτελέσθη ἐπιβλητικώτατον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων. Παρετάχθη ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Φάλαγγος Ἀγρινίου ἐν στολῇ καὶ ἐψάλη τρισάγιον ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ κλήρου τῆς πόλεως παρουσίᾳ τῶν ἐπισήμων, ἐκλεκτῶν μελῶν τῆς κοινωνίας καὶ πλήθους λαοῦ. Κατετέθη στέφανος ὑπὸ τοῦ θύματος πολέμου Φαλαγγίτου Σκαρλίγκου Ἰωάννου, μεθ' ὃ ἐπηκολούθησε συγκέντρωσις εἰς τὸ ὑπόστεγον τοῦ Γυμνασίου, λόγῳ τῆς βροχῆς, ἔνθα ἀπηγγέλθησαν σχετικὰ μὲ τοὺς πεσόντας ποιήματα ὑπὸ φαλαγγιτῶν καὶ φαλαγγιτισσῶν. Συγκινητικὸν λόγον ἐξεφώνησεν ὁ Ὁμαδάρχης Κακαντούσης Θεόδωρος, καὶ ἐψάλησαν ὑπὸ τῆς Χορῳδίας Ε.Ο.Ν. ὁ Ὕμνος τῆς Νεολαίας καὶ ὁ Ἐθνικὸς τοιοῦτος.

—Ἡ φάλαγξ Ἀγρινίου εἰς πορείαν 15 χιλιομέτρων ἐξετέλεσεν ἐπιτυχῶς θέμα τακτικῆς «Ἀσφάλεια στρατεύματος ἐν πορείᾳ», ἀφοῦ ἔλαβεν ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ἐκστρατείας μέτρα.

— Εἰς συγκέντρωσιν τῆς Φάλαγγος Ἀγρινίου ὡμίλησαν ὁ θεολόγος κ. Κ. Πούλος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ ὁ Γεωπόνος κ. Μακρῆς Δ. περὶ καλλιεργείας τῆς ἐλαίας.

— Πρὸς κατανόησιν τοῦ κατὰ πόσον τὸ πνεῦμα καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου ἔγιναν κτῆμα πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων ἀναφέρομεν ἀξίαν ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως εὐγενῆ χειρονομίαν τῶν φτωχῶν ἀλλὰ λίαν φιλοτίμων φορτοεκφορτωτῶν τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι προσεφέρθησαν ἐθελουσίως νὰ παράσχουν οἱανδήποτε ὑπηρεσίαν δωρεὰν εἰς τὴν Ὀργάνωσιν διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀποστελλομένων εἰς αὐτὴν δεμάτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν φράσιν «Δὲν μποροῦμε νὰ προσφέρουμε χρήματα, ἀλλὰ εὐχαρίστως δίδομε γιὰ συνδρομὴ τὴν πλάτη μας».

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΣΠΑΡΤΗ.— Τὴν προπαρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἡ κίνησις τῶν Σχηματισμῶν τῆς πόλεως Σπάρτης ὑπῆρξε λίαν ἱκανοποιητική. Τακτικώτατα ἐγένοντο αἱ Συγκεντρώσεις τῶν Σχηματισμῶν ἐν αἷς ἄλλοτε μὲν ἐγένοντο ἀσκήσεις στρατ. προπαιδεύσεως τῶν μελῶν, ἄλλοτε δὲ ὁμιλίαι καὶ διαλέξεις ἐπὶ θεμάτων συμφώνως τῷ προγράμματι τῆς Διοικήσεως.

Ἐπίσης ἐγένετο τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν Παλλακωνικὴ Ἔκθεσις τῆς Ε.Ο.Ν. Ἔργων Λαϊκῆς Τέχνης μὲ ἐκθέματα διάφορα ἔργα φαλαγγιτῶν καὶ φαλαγγιτισσῶν καὶ ἡ ὁποία ἔκθεσις ἔμεινεν ἀνοικτὴ ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Τὴν ἐπεσκέφθησαν ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς πόλεώς μας, οἵτινες ποικιλοτρόπως ἐξεδήλουν τὸν θαυμασμόν των διὰ τὰ ἐκθέματα. Ἐκ τῶν ὅλων ἔργων τῆς Ἐκθέσεως προεκρίθησαν περὶ τὰ (30) τριάκοντα ὑπὸ ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, ἅτινα καὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν Ε. Ο. Ν. Ἑλλάδος διὰ τὴν Πανελλήνιον Ἔκθεσιν.

ΝΕΑΠΟΛΙΣ - ΒΟΙΩΝ.— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς συγκέντρωσιν τοῦ Σχηματισμοῦ Νεαπόλεως - Βοιῶν ἐγένετο διδασκαλία καὶ ἐκμάθησις σημάτων μόρς. Εἰς ἐκδρομὴν τοῦ Σχηματισμοῦ εἰς θέσιν «Ἅγ. Πέτρος» ἐγένετο πρακτικὴ ἐξάσκησις μεταδόσεως σημάτων μόρς διὰ τῶν βραχιόνων. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐκδρομὴν ἐγένετο πρακτικὴ ἐξάσκησις πρώτων βοηθειῶν.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὁ Σχηματισμὸς Φαρακλοῦ - Βοιῶν προέβη εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ Σχολικοῦ κήπου του.

ΜΕΣΟΧΩΡΙΟΝ - ΒΟΙΩΝ.— Ζωηρὰ ἡ κίνησις τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν ἑβδομάδα. Φαλαγγῖτες καὶ Σκα-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακών Διοικήσεων

πανεῖς προέβησαν εἰς τὴν δενδροφύτευσιν μηλεῶν καὶ ἀμυγδαλεῶν. Ἐπίσης κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν ἑβδομάδα παρεχωρήθη εἰς τὸν Σχηματισμὸν τοῦτον παρὰ τῆς Κοινότητος ἔκτασις τριῶν στρεμμάτων γῆς πρὸς καλλιέργειαν καὶ τῆς ὁποίας ἐπελήφθη ὁ Σχηματισμὸς τὴν ἐπομένην.

ΑΝΩ ΚΑΣΤΑΝΙΑ - ΒΟΙΩΝ.— Εἰς συγκέντρωσιν τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου ἐγένετο ὁμιλία μὲ θέμα «Πῶς οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν εἰς τὴν Σαλαμῖνα». Ἐπίσης εἰς συγκέντρωσιν στρατ. ἐκπαιδεύσεως τῶν μελῶν ἐγένετο ἐκμάθησις Ἑλληνικῶν χορῶν.

ΚΑΜΠΟΣ - ΒΟΙΩΝ.— Ὁ Σχηματισμὸς τοῦ Κάμπου Βοιῶν προέβη κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ Σχολικοῦ του κήπου διὰ διαφόρων λαχανικῶν καὶ φυτῶν.

ΓΥΘΕΙΟΝ.— Κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν ἑβδομάδα ζωηροτάτη ὑπῆρξεν ἡ κίνησις τῶν Σχηματισμῶν τῆς πόλεως τοῦ Γυθείου ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Οὕτω ἐγένοντο ἐκδρομαὶ εἰς διάφορα χωρία γειτονικὰ τῆς πόλεως ὑπὸ διαφόρων ἐκδρομικῶν ὁμάδων τῆς Ε. Ο. Ν. Ἐγένετο μία εἰς τὸ χωρίον Νεοχώριον, καὶ μία εἰς Ἀρεόπολιν. Εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἐκδρομὰς μετέσχον πλεῖστοι φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς. Ἔμειναν δὲ κατενθουσιασμένοι. Διάφοροι ὁμιλίαι ἐγένοντο ἐπίσης εἰς συγκεντρώσεις τῶν Σχηματισμῶν.

Ἐπίσης κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐγένετο ἐπιθεώρησις τῶν Γραφείων τῆς Ὑποδιοικήσεως Γυθείου ὑπὸ τοῦ Γεν. Ἐπόπτου.

ΠΑΠΑΔΙΑΝΙΚΑ.— Φαλαγγῖται τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου προέβησαν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς τὸν καθαρισμὸν ἐκ τῶν ζιζανίων τοῦ σπαρέντος ὑπ' αὐτῶν ἀγροῦ. Συγχρόνως δὲ ἐγένετο καὶ ὁμιλία μὲ θέμα «Ἡ Γεωργία καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς αὐτὴν» παρισταμένων πλείστων κατοίκων τοῦ χωρίου. Εἰς ἑτέραν συγκέντρωσιν τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου ἐγένετο ὁμιλία μὲ θέμα «Τὸ κλάδευμα τῆς Ἐληᾶς». Μετὰ τὴν ὁμιλίαν δὲ ἐπηκολούθησε καὶ πρακτικὴ ἐξάσκησις τοῦ κλαδεύματος.

Ὁ ὡς ἄνω Σχηματισμὸς ἑτοιμάζει θεατρικὴν παράστασιν.

ΠΑΝΙΤΣΑ.— Κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν ἑβδομάδα καὶ εἰς συγκέντρωσιν τοῦ Σχηματισμοῦ οἱ φαλαγγῖται προέβησαν εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ καλλιεργηθέντος κτήματος.

ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΟΝ.— Ὁ Λόχος τοῦ Ξηροκαμπίου ἀναφέρει ὅτι δι' ἐράνου ὃν διενήργησε μεταξὺ τῶν μελῶν του συνέλεξε τὸ ποσὸν τῶν διακοσίων δραχμῶν, ὅπερ ἀπεστάλη πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν σεισμοπαθῶν τῆς φίλης Τουρκίας.

ΚΟΤΡΩΝ.— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὑπὸ τοῦ Σχηματισμοῦ Κότρωνος ἐδόθη θεατρικὴ παράστασις μὲ τὸ ἔργον «Ἡ Πατρίδα». Αἱ εἰσπράξεις διετέθησαν διὰ στολὰς τῶν ἀπόρων μελῶν τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου.

ΛΟΓΚΑΣΤΡΑ.— Τακτικώτατα ἐγένοντο αἱ συγκεντρώσεις τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου ἐν αἷς ἔλαβον χώραν στρατ. ἐκπαίδευσις τῶν μελῶν καὶ ὁμιλίαι ἐπὶ διαφόρων θεμάτων ὡς περὶ μικροβίων καὶ καθαριότητος ἐδάφους καὶ ἐνδυμάτων, περὶ Ἔθνους καὶ Βασιλέως καὶ περὶ ἀέρος καὶ ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως. Τὰς συγκεντρώσεις των ἐποίκιλαν διὰ διαφόρων Ἑλληνικῶν χορῶν καὶ ᾀσμάτων.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΒΟΙΩΝ.— Εἰς συγκέντρωσιν τοῦ Σχηματισμοῦ τούτου ἐγένετο ὁμιλία μὲ θέμα «Περὶ Μικροβίων» μὲ ὁμιλητὴν τὴν δίδα ἰατρὸν τοῦ χωρίου Εἰρήνην Σκορδούλη.

ΛΕΣΒΟΣ.— Τὴν προπαρελθοῦσαν Τετάρτην εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος ἐκπαιδεύσεως ἐγένοντο ὑπὸ τῆς 186ης Φάλαγγος Μυτιλήνης τὴν 9ην μέχρι τῆς 10ης ἀσκήσεις παρελάσεων, καὶ τὴν 11ην π. μ. ὁμιλία ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Καραμπάση, μὲ θέμα «Τὸ ἔργον τῆς 4ης Αὐγούστου».

Τὴν 3ην μ. μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐγένετο ἡ ἐκπαίδευσις βολῆς τοῦ 3ου Λόχου ὑπὸ τῶν Ὑπ)κῶν τοῦ Συν)τος, συμφώνως τῷ προκαταρτισθέντι προγράμματι.

Διὰ σειρᾶς δέκα μαθημάτων καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν μαθημάτων τοῦ Μηχανικοῦ Τ.Τ.Τ. ὁρισθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν Τηλεφώνου οἱ Φαλαγγῖται τῆς πρώτης ὁμάδος τοῦ Λόχου εἰδικοτήτων.

Ἐπίσης ἡ δευτέρα ὁμὰς τοῦ ἰδίου Λόχου ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν σχολὴν τῶν Τραυματιοφορέων. Τὰ μαθήματα ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. Νομιάτρου, τῇ συμπράξει τῆς Δ)σεως Παθητικῆς Ἀεραμύνης.

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ.— Ἐξακολουθοῦν αἱ ἑβδομαδιαῖαι συγκεντρώσεις τῶν μελῶν ὡς ἐπίσης καὶ αἱ κατὰ Τετάρτην ἐκπαιδεύσεις ἐπὶ διαφόρων εἰδικοτήτων.

— Εἰς ἅπαντα τὰ χωρία τῆς Νήσου ἐκτελεῖται συντονισμένη ἐργασία διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν Ταγμάτων τῆς Ε.Ο.Ν., τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἐπεσκέφθησαν ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς καὶ ὁ Ὑποδιοικητὴς ὁμιλήσαντες πρὸς τοὺς νέους διὰ τὸ ἔργον τῆς Ε.Ο.Ν.

— Ὁμοίως καὶ εἰς Ληξούριον τὸ ἑβδομαδιαῖον πρόγραμμα ἐκτελεῖται τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς.

ΣΥΡΟΣ.— Ἔληξαν πρὸ ἡμερῶν ἐπιτυχῶς αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου βαθμοφόρων τῆς Γενικῆς Ἐποπτείας Κυκλάδων, τὸ ὁποῖον εἶχε συγκληθῆ εἰς Σῦρον.

Κατ' αὐτὸ οἱ βαθμοφόροι ἐξέθεσαν τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν καὶ διεμόρφωσαν κοινὴν γραμμὴν μελλούσης ἐργασίας. Εἰς τὸ συνέδριον παρέστησαν ὁ Νομάρχης Κυκλάδων καὶ Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Βραχνός, ὅστις καὶ ἔδειξεν ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἔργου τῆς Ε.Ο.Ν., ἀντιπρόσωπος τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἐκ μέρους τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως, ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Κυκλάδων ὡς καὶ ὁ Περιφερειακὸς Διοικητής. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ συνεδρίου διεπιστώθησαν αἰσθήματα πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως τῶν συνέδρων πρὸς τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου.

Τὴν προπαρελθοῦσαν Τρίτην ὡμίλησεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως εἰς συγκέντρωσιν Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν Σύρου τονίσας τὸ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τούτους, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς ἐργαζομένους, ἀναπτύξας, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, μὲ ἁπλᾶ λόγια καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Ε. Ο. Ν. Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὡμίλησε καὶ εἰς συγκέντρωσιν γονέων, εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον Σύρου, περὶ τῆς συμβολῆς τῆς οἰκογενείας εἰς τὸ ἔργον τῆς Ε.Ο.Ν.

ΝΑΞΟΣ.— Ἕνας σύντομος ἀπολογισμὸς τῶν δημιουργικῶν ἐκδηλώσεών μας κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον εἶναι ἱκανὸς νὰ φανερώσῃ τὸ μέγεθος τῶν ἀόκνων προσπαθειῶν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μελῶν τῆς Ὑποδιοικήσεώς μας.

— Τέσσαρες ἐκδρομὲς ἐγένοντο διαδοχικῶς ὑπὸ τῆς Α' Τετραρχίας τῶν ἐργαζομένων Φαλαγγιτῶν εἰς τὰ χωρία Ποταμιά, Γλυνάδο, Ἐγκαρὲς καὶ Μέλανες κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Φεβρουαρίου, καὶ πέντε ὁμάδες Φαλαγγιτῶν ἐδημιουργήθησαν αὐθορμήτως εἰς αὐτὰ τὰ χωριά. Ἔτσι τὸ Γλυνάδο καὶ ἡ Ἐγκαρές, ἡ Ποταμιά, ἡ Μέλανες καὶ ἡ Κόρωνο ἀπέκτησαν τοὺς σχηματισμούς των. Ἡ Τετραρχία μας χαιρετίζει τὰ νέα μέλη τῶν ὁμάδων τῶν χωρίων μας.

— Ὁ ἰατρὸς τῆς πόλεώς μας κ. Ἐμμ. Γ. Μπαρδάνης καὶ ὁ ὀδοντοϊατρὸς κ. Μαμουζέλος προσεφέρθησαν ὅπως ἐξυπηρετήσωσι δωρεὰν τοὺς ἀπόρους ἐργαζομένους Φαλαγγίτας τῆς ὅλης Ὑποδιοικήσεως Νάξου. Ἡ πατριωτικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῶν νέων ἰατρῶν μας μᾶς συγκινεῖ, διότι μᾶς δείχνει διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν πόσον νοιώθουν τὴν ἰδεολογία μας καὶ τὸν προορισμόν μας οἱ μορφωμένοι τῆς κοινωνίας μας.

— Μὲ τὴν αὐτὴν ἐπίσης ἐντατικότητα ἐργάζεται καὶ ἡ δευτέρα Τετραρχία τῶν σχολικῶν Φαλαγγιτῶν μας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς καθηγητὰς συνεργάτας τοῦ Γυμνασίου μας. Εἰς προχθεσινὴν συγκέντρωσίν των ὡμίλησεν ὁ καθηγητὴς κ. Ν. Καραβουρνιώτης διὰ τὰ Ἰωάννινα ἐν μέσῳ ἀφαντάστου πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

— Ἀλλὰ καὶ ἡ Ὑποδιοίκησις Θηλέων τῆς νήσου μας, παρὰ τὴν ἔλλειψιν στελεχῶν, ἐργάζεται μὲ τὴν καλήν γυμνάστριάν μας Ὑποδιοικήτριαν δεσποινίδα Πόταν Νασοπούλου μὲ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

— Διὰ ἡμερησίας διαταγῆς τῆς Τετραρχίας μας ὡρίσθησαν γραφεῖς παρὰ τοῖς γραφείοις οἱ ὁμαδάρχαι Μιχ. Γρατσίας, Σφυρόερας Μιχαὴλ καὶ οἱ ἐνωμοτάρχαι Δούκας Γεώργιος καὶ Ἀνδρεάδης Φιλήμων.

ΧΑΝΙΑ.— Ἡ 248 Φάλαγξ Θηλέων Χανίων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Διοικήτριάν της ἐξέδραμε μέχρι τῆς Παιδικῆς Ἐξοχῆς Χανίων, ὅπου αἱ Σκαπάνισσαι ἐφύτευσαν ἄνθη.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναπαύσεως ἐγένετο εἰς αὐτὰς ὁμιλία ὑπὸ τῆς Διοικητρίας τῆς ἐν λόγῳ Φάλαγγος, σχετικὴ μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸ πράσινον καὶ τὸν ἐξωραϊσμὸν τῶν δημοσίων χώρων.

Ἡ 249 Φάλαγξ συνεκεντρώθη εἰς τὸν περίβολον τοῦ Γυμνασίου Θηλέων. Πρὸς τὰς συγκεντρωθείσας ὡμίλησεν ἡ Τετράρχης καθηγήτρια Κ. Πανηγυράκη ἐξάρασα τὴν σημασίαν τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς. Τὴν ὁμιλήτριαν ἐξητωκραύγασεν ἐνθουσιωδῶς ἡ Φάλαγξ μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας.

Ἐπίσης ἡ 248 Φάλαγξ Θηλέων συνεκεντρώθη εἰς τὸν περίβολον τοῦ 7ου Δημοτικοῦ Σχολείου Χανίων. Πρὸς τὰς Σκαπανίσσας ὡμίλησεν ἡ Φαλαγγάρχης Δὶς Μαζοκοπάκη περὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς καὶ τῆς σημασίας της.

Μικραὶ Σκαπάνισσαι ἀπήγγειλαν καὶ ἔψαλαν διάφορα Ἐθνικὰ ποιήματα καὶ ᾄσματα.

ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ.— Ἐκτὸς τῶν καθωρισμένων μαθημάτων, ὡμίλησεν ἐν συγκεντρώσει ἡ Φαλαγγίτισσα Κριάρη Μανωλιὰ «Περὶ συνεργασίας καὶ ἀλληλεγγύης τῶν Φαλαγγιτισσῶν».

Ἐγένετο ἐκδρομὴ τοῦ σχηματισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος καὶ τινες ἐξωσχολικαὶ Φαλαγγίτισσαι. Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἀνεπτύχθησαν διάφορα θέματα ἀφορῶντα τὴν Ὀργάνωσιν, ἐξεδηλώθη δὲ ἀκράτητος ἐνθουσιασμὸς κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκφωνήσεως λόγου ἐθνικοῦ περιεχομένου.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Τὴν καθιερωμένην ἡμέραν διὰ τὴν Ε. Ο. Ν. ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Θηλέων Ρεθύμνης εἰργάσθη ὡς κάτωθι: Τὴν 7½ π. μ. ἡ Περιφερειακὴ μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν συσσιτίων, ὅπου ἠσχολήθη μέχρι τῆς 9 π. μ., ὡς πάντοτε, μὲ τὴν τακτοποίησιν τῶν λαϊκῶν καὶ μαθητικῶν συσσιτίων. 8½ — 10 εἰς μίαν αἴθουσαν τῶν παρὰ τὴν Ἁγίαν Βαρβάραν Γραφείων τῆς Διοικήσεως Θηλέων ἔγινε τὸ μάθημα χορῳδίας, ἡ ἐκμάθησις χορῶν ὡς καὶ αἱ δοκιμαὶ εἰς τὰ διάφορα ἔργα, ποιήματα κλπ. 10-12 ἡ ἀθλητικὴ ὁμὰς ἐπροπονεῖτο εἰς τὰ διάφορα ἀγωνίσματα. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ περὶ ὥραν 10 — 11 π. μ. ἔγινε τὸ πρῶτον μάθημα νοσοκομειακῆς περιθάλψεως εἰς τὴν νέαν ὁμάδα Φαλαγγιτισσῶν, ἡ ὁποία θέλει εἰδικευθῆ εἰς ταῦτα. Εἰς τὰς 2 μ. μ. ἐν συγκεντρώσει ἁπάντων τῶν λόχων ἐγένετο ἡ ἀνάπτυξις τῆς ὑπ' ἀριθ. 2 ὁμιλίας τοῦ ΙΙΙ Γραφείου Πολιτικῆς Διαφωτίσεως Κεντρικῆς Διοικήσεως ὑπὸ τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λόχων βαθμοφόρων.

Εἰς τὰς 4 — 5 ἐγένετο μάθημα σκοποβολῆς. Τὴν 5 μ. μ. ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ὠδείου Ρεθύμνης συναυλία ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Ν. Τὴν συναυλίαν παρηκολούθησαν πλεῖσται Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι ὡς καὶ βαθμοφόροι.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ.— Τὸ Τμῆμα Ε. Ο. Ν. Ἀμουργελλῶν (323 Φάλαγξ) ἤρχισεν ἐργαζόμενον διὰ τὴν κατασκευὴν ἁμαξιτῆς ὁδοῦ πρὸς σύνδεσιν τοῦ χωρίου μετὰ τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἡρακλείου - Πύργου.

Τὸ ἔργον ἤρχισε μετὰ ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε νὰ συμπαρασύρῃ πρὸς τὴν τοιαύτην κοινωφελῆ ἐργασίαν καὶ ἅπαντας τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου.

ΛΑΣΗΘΙΟΝ (Κρήτης) — Τὴν προπαρελθοῦσαν Τετάρτην ὁ Νομάρχης Λασηθίου καὶ Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Κ. Παπαδημητρίου μετέβη εἰς τὸ γήπεδον Ε.Ο.Ν. Ἁγ. Νικολάου, ὅπου ἐξεπαιδεύοντο στρατιωτικῶς τμήματα τῆς Φάλαγγος Ἀρρένων Ε.Ο.Ν. Ἁγ. Νικολάου καὶ ἐνήργησε λεπτομερῆ Ἐπιθεώρησιν.

Τακτικώτατα λαμβάνουν χώραν συγκεντρώσεις τῶν μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν. Ἁγ. Νικολάου εἰς τὴν Λέσχην, ὅπου γίνονται μαθήματα λαϊκῆς διαφωτίσεως. Ἐπίσης ἑκάστην Κυριακὴν ἐκπαιδεύονται στρατιωτικῶς.

Μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν συνεχίζονται τὰ μαθήματα γεωργικῆς Ἐκπαιδεύσεως, Μέσων Συνδέσμων, Περιθάλψεως καὶ Παθητικῆς Ἀεραμύνης.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 839)

ναῖκες τὸν εὔχονται μὲ ὅλη τους τὴν καρδιά.

«Μὲ τὸ καλὸ νὰ πάη καὶ νὰ γυρίση καὶ πολλὰ λάφυρα νὰ φέρη ἀπὸ τὴν Τροία...»

Ἐδῶ τελειώνει ἡ τραγωδία.

Μεγάλο ἠθικὸ δίδαγμα μᾶς δίνει ὁ Εὐριπίδης μὲ τὴν «Ἰφιγένειά» του.

Ὁ Ἀρχηγὸς πρέπει νὰ εἶναι ὑπεράνθρωπος, ἥρωας. Νὰ μὴν ἔχη δεσμοὺς καὶ χαρὲς ἀνθρώπινες ἀφοῦ κάθε στιγμὴ μπορεῖ νὰ βρεθῆ στὴν ἀνάγκη νὰ τὶς θυσιάση γιὰ τὸ κοινὸ συμφέρο καὶ τὸ σκοπὸ ποὺ ἀνάλαβε νὰ ὑπηρετήση. Τὰ μεγάλα ἔργα ἐξαγιάζονται καὶ προκόβουν μονάχα μὲ μεγάλες θυσίες.

Τὸ ἴδιο θέμα ἀπάνω κάτω ἔχει κι' ἕνα ἄγνωστο δημοτικὸ τραγοῦδι «Τὸ γιοφύρι τῆς Ἄρτας». Ἔτσι ἐκεῖ λέει ἡ μοῖρα:

«Ἂν δὲ στοιχειώσετε ἄνθρωπο γιοφύρι δὲ στεριώνει» καὶ δὲ θέλει ὅποιον ὀρφανό, ξένο ἢ διαβάτη
«παρὰ τοῦ Πρωτομάστορα τὴν ὄμορφη [γυναίκα..»

Κι' ὅπως ἐκεῖ ὁ Πρωτομάστορας, πιστὸς στὸ βαρὺ ἔργο ποὺ ἀνάλαβε, ὄχι μόνο δέχεται τὴ θυσία μὰ καὶ πρωτοστατεῖ σ' αὐτή:

«Πιάνει κι' ὁ Πρωτομάστορας καὶ ρίχνει μέγα λίθο..»

ἔτσι κι' ἐδῶ ὁ Ἀγαμέμνονας παρ' ὅλους τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὸν κλονισμὸ ποὺ νοιώθει, παρ' ὅλο ποὺ σὲ στιγμὲς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας προσπαθεῖ ν' ἀποφύγη τὸ βαρὺ χρέος, τελικὰ βγαίνει νικητὴς καὶ φανερώνεται ἄξιος τῆς μεγάλης ἀποστολῆς του.

Ὡ τόσο ὁ ἀγώνας του, ὁ ἐσωτερικός, ζωγραφίζεται τόσο ζωηρά, τόσο ἀνθρώπινα, ποὺ ἡ τραγωδία τούτη βγαίνει πιὰ ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τόπου καὶ χρόνου καὶ γίνεται τὸ αἰώνιο πανανθρώπινο δρᾶμα.

Ποιὸς δὲν ἐδοκίμασε παρόμοιες στιγμὲς ἀγωνίας ὅταν βρέθηκε ἀνάμεσα στὸ ψυχρὸ καθῆκον καὶ τὴ φωνὴ τῆς καρδιᾶς του; Καὶ ποιὸς δὲν ἔνοιωσε τὴν πικρία ἀπὸ τὶς κρίσεις καὶ τὶς ἐπικρίσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα συχνὰ τῶν πιὸ ἀγαπημένων, ὅταν σὲ τέτοια περίσταση θέλησε νὰ κάμη τὸ χρέος του;

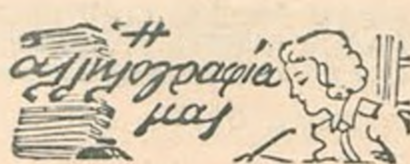
Γιατὶ μοῖρα τοῦ ἥρωα φαίνεται εἶναι, ὄχι μόνο νὰ ὑποφέρη γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὸ λαό του, ἢ τὴν οἰκογένειά του — τὸ ἴδιο κάνει — μὰ καὶ ν' ἀντικρύζη τὴν ἀχαριστία ἐκείνων ποὺ γιὰ χάρη τους ἀκριβῶς ὑποφέρει.

Ὅσο γιὰ τὴν Ἰφιγένεια τί νὰ ποῦμε; Μιλήσαμε ἄλλωστε παραπάνω γιὰ τὸ τρυφερὸ αὐτὸ κορίτσι ποὺ μέσα στὴ θολὴ ἀτμόσφαιρα τῶν ὀδυρμῶν καὶ τῶν θρήνων, προχώρησε ἀπὸ τὸν παρθενικό της θάλαμο, γιὰ νὰ βγῆ εὐτὺς μεσούρανα καὶ νὰ λάμψη πάνω ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ γῆ τῆς Ἑλλάδας, σὰν τὸ ἀστέρι τῆς αὐγῆς!..

Θαρρῶ πὼς τὸ καλύτερο γι αὐτὴν ἐπίγραμμα εἶναι τὰ λόγια τοῦ Ἀχιλλέα:

Ἀξιοζήλευτη εἶναι ἡ Ἑλλάδα ποὔχει ἐσένα καὶ σὺ ποὺ μιὰ σὰν τὴν Ἑλλάδα ἔχεις πα-[τρίδα.

Μ. Ἀναστασίου

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γ. ΓΕΩΡΓ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν προθυμία σου καὶ σὲ συγχαίρομε θερμῶς. Οἱ ἀνταποκρίσεις στέλλονται μέσῳ τοῦ Γραφείου Τύπου. Τὸ ἄρθρο σου «Μὲ τὸ φρόνημα ἀκμαῖον πρὸς νέας κατακτήσεις» λέγει μεγάλες ἀλήθειες, ἀλλὰ σὲ γλῶσσα δύσκολη γιὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς σελίδος «Τὸ βῆμα τῶν νέων». Ἐκτὸς τούτου ἡ δημοσίευσί του εἶναι ἀδύνατος λόγῳ τοῦ μήκους του. Γράψε μας κάτι ἄλλο σὲ γλῶσσα ἁπλῆ. Κάπου γράφεις: «Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀνεβαπτίσθη μέσα εἰς τὸν λουτρὸν τοῦ ἐξαγνισμοῦ, ἤρθη εἰς ὑψηλότερα πνευματικὰ ἐπίπεδα καὶ ἐνωτίσθη μὲ τὰ νάματα τῆς ἠθικῆς». Γράψε ὁλόκληρη τὴν πρότασιν αὐτὴ στὴ δημοτικὴ καὶ θὰ δῆς πόσο καλύτερα θὰ τὰ πῆς. Ἀλλὰ καὶ πόσο πιὸ σωστά. — Ι.Χ.Κ., Λιδωρίκιον. Σᾶς παρακαλοῦμε ὁλόκληρο τὸ ὀνοματεπώνυμό σας. Σημειώσατε στὴν ἀπαντητικὴν ἐπιστολή σας τὰ στοιχεῖα Σ 356. — ΜΙΧ. ΞΥΠΟΛΙΑΝ, δημ)λον. Τὸ ἄρθρον σας «Ἡ Ἑλλὰς πρῶτα καὶ τώρα» ὡραιότατο. Δὲν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ πανηγυρικὸν τεῦχος τῆς 25ης Μαρτίου λόγῳ ἐλλείψεως χώρου.—ΟΡΕΣΤΗΝ ΠΑΡΑΣΧΗΝ. Καὶ τὰ δύο καλογραμμένα. Θὰ ὑποβληθοῦν στὴν Ἐπιτροπή. Μὴ βιάζεσαι ὅμως. — ΒΑΣ. ΕΥΣΤΡ. Τὸ ποίημα «Ποιοὶ εἶναι αὐτοί» ἐλλιπές. Γράφεις:

Χαρωπὰ τὰ πρόσωπά τους βλέπουν μπροστά,
βαδίζουν μὲ γερὰ κορμιά.

ΚΩΣΤ. ΚΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Δημοσιεύομε στὴ στήλη αὐτὴ τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο:

Η ΦΩΝΗ

Ἀκούω ν' ἀντηχῆ μιὰ φωνὴ
«Ἐμπρός! Ἐμπρὸς παιδιὰ
ὅλοι μὲ μιὰ καρδιὰ
δόξας νὰ δρέψουμε κλωνί!».

Ἡ χαρὰ μοῦ φουσκώνει τὰ στήθια
στὴ φωνή, ποὺ γροικῶ
καὶ θέλω κι' ἐγὼ νὰ νικῶ
μὲ συντρόφισσα πάντα ὁρμὴ τὴν ἀλήθεια.

Πεθυμῶ πρωτοπόρος νὰ γίνω
στὸν ἀγῶνα τὸν εὐγενῆ,
ποὺ μὲ ἀληθινὴ
χαρὰ τὴν καρδιά μου τοῦ δίνω.

Σοῦ συνιστοῦμε νὰ τὸ ξαναγράψης ἔχοντας ὑπ' ὄψιν σου τὸν πρῶτο στίχο τοῦ 2ου καὶ τοῦ 3ου τετραστίχου.. Δηλ.: «Ἡ χαρὰ μοῦ φουσκώνει τὰ στήθια» — «Πεθυμῶ πρωτοπόρος νὰ γίνω» — ἀναπαιστικοί. Διάβασέ το δυνατὰ καὶ ρυθμικά, γιὰ ν' ἀντιληφθῆς τὶς μετρικὲς ἀτέλειές του. Τὸ σημείωμά σου ἐδώκαμε στὸν κ. Μελῆ Νικολαΐδη, ὁ ὁποῖος σ' εὐχαριστεῖ. — ΜΑΡΚΟΝ ΚΑΡΑΤΖΗΚΑΝ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σου. Δυστυχῶς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ἐπειδὴ εἶναι μαζὶ μὲ τὴν ἐπιστολή. — ΜΑΙΡΗΝ ΛΥΡΙΤΣΑΚΗ. Ἀπὸ τὸ γράμμα σου «... σὲ μᾶς τοὺς νέους, ποὺ ζοῦμε μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτεία, ὁ ἐρχομός σου, ἀγαπητό μας περιοδικό, δίνει χαρὰ μεγάλη. Διαβάζομε τὰ ὡραῖα λόγια τοῦ Ἀρχηγοῦ μας καὶ προσπαθοῦμε μὲ ὅλα μας τὰ δυνατὰ νὰ γίνωμε ἀντάξιοι τῆς ἀγάπης του καὶ τῆς στοργῆς του». — ΑΛΕΚΟΝ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΝ. Ἡ αἴτησί σου διεβιβάσθη στὴν ὑπηρεσία τῆς Διεκπεραιώσεως. Ἰδοὺ οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ ποιήματός σου:

Τὸ ὄνομά σου ὦ Μεταξᾶ
θὰ εἶναι δοξασμένο
καὶ μέσ' στὴν Ἱστορία μας
χρυσᾶ θἆναι γραμμένο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΙΩΣΗΦ. Τὸ διήγημά σου «Ὁ ὀρεινός», χωρὶς ἐνδιαφέρον. Τὸ πεζὸ «Ἀπόβραδο» ἀκατάλληλο γιὰ τὸ «Βῆμα τῶν νέων». — ΜΑΚΗΝ ΜΑΜΙΑΝ. Γιατὶ καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ; Στεῖλε το πάλι τακτικὰ γραμμένο. — ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΚΟΥΖΟΥΝΑΚΗΝ. Τὸ διήγημά σας ἔχει ὡραῖες περιγραφικὲς εἰκόνες. Τὸ θέμα του δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς ἀναγνῶστες τῆς «Νεολαίας». Στείλατέ μας κάτι ἄλλο συντομώτερο καὶ γραμμένο μόνο στὴ μιὰν ὄψι τοῦ χαρτιοῦ. — ΠΕΤΡΟΝ ΤΣΑΠΑΤΣΑΡΗΝ. Αὐτὸ ποὺ μᾶς ἔστειλες δὲν εἶναι διήγημα, ὅπως γράφεις, ἀλλ' ἁπλῆ περιγραφὴ ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι. Πολὺ πρόχειρα γραμμένο. Ἂν ἔχης κρατήσει ἀντίγραφο ξαναδιάβασέ το καὶ θ' ἀντιληφθῆς καὶ μόνος σου πὼς θέλει νὰ τὸ ἐπεξεργασθῆς ἀκόμη πολύ. Γράφεις: «Εἰς τὰ ὀλίγα αὐτὰ λόγια κλείω τὸ διηγηματάκι μου» ἀντὶ «μὲ τὰ ὀλίγα κλπ.». Πρόσεξε, ἐπειδὴ ἔχει καὶ ἄλλα τέτοια σφάλματα. — ΜΗΤΣΟΝ ΝΕΡΟΥΛΗΝ. Τὸ θέμα θαυμάσιο! Προσπάθησε νὰ τὸ γράψης ἁπλούστερα καὶ στεῖλε το πάλι νὰ τὸ περάσωμε στὴ σελίδα «Ὁ κῆπος τῶν Σκαπανέων» σὰν παραμυθάκι. Μὴ βάλης τὸν πρόλογο. Ἄρχισε ἀμέσως τὴν ἀφήγησι. — Κ. ΑΝΤΩΝΑΚΗΝ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σου. Γραμματοκιβώτιο ὑπάρχει κάτω, στὴν εἴσοδο. Ὅταν ξανάλθης στὰ Γραφεῖα ἀνέβα νὰ σὲ γνωρίσωμε καὶ προσωπικῶς.—Α. ΚΥΠΡΙΩΤΟΥ. Πράγματι εἶναι πολὺ μακρύ. 48 δεκαπεντασύλλαβοι, ποὺ θὰ καλύψουν δημοσιευόμενοι 96 στίχους. Στεῖλέ μας κάτι ἄλλο συντομώτερο. Τὸ γράμμα σου ὡραῖο κι' ὁ γραφικός χαρακτῆρας σου ἐξαίσιος. Φανερώνει ἄνθρωπο μὲ θέλησι καὶ σταθερότητα. — ΣΠ ΤΣΑΓΚΡΩΝΗΝ. Τὸ «Ὁ Κύριος Ἐγὼ» μᾶς ἐθύμισε τὸν γνωστὸ παλιὸ μονόλογο «Ὁ Κύριος Κανείς». Ἰδίως στὴ γλῶσσα «Αὐτὸς ὁ Κύριος Ἐγὼ θέλει νὰ εἶναι πανταχοῦ, νὰ τὸν ἐρωτοῦν δι' ὅλα, νὰ τὰ γνωρίζη ὅλα. Μὴ νομίσετε ὅμως ὅτι ἂν κανὲν ἄλλο παιδὶ τύχη νὰ εἶναι λυπημένον θὰ τὸν εὕρη πρόθυμον φίλον». Γράψε το ἁπλούστερα καὶ στεῖλε το πάλι. Σημείωσε Π 194.

Ο ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΚΑΙ Η ΣΑΛΑΜΙΝΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 848)

περικυκλώνει τὴν Σαλαμῖνα μὲ τὸ στόλο του. Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ φύγη. Ἔτσι ἀναγκάζεται νὰ δώση τὴν ναυμαχία ἐκεῖ ποὺ θέλει ὁ Θεμιστοκλῆς.

Ἡ ναυμαχία ἄρχισε τὸ πρωῒ τῆς 22 Σεπτεμβρίου. Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Περσικὸς στόλος εἶχε ὑποστῆ κυριολεκτικὴ πανωλεθρία. Ὁ Ἀριστείδης κατέλαβε τὴν Ψυτάλλεια καὶ μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Πέρση ἡγεμόνα κατέσφαξε τοὺς 2000 ἐπιλέκτους τῆς φρουρᾶς του. Ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸν Περσικὸ κίνδυνο.

Ὡς τόσο ὁ Θεμιστοκλῆς δὲν πῆρε τὸ ἔπαθλο τῆς νίκης ἂν καὶ σ' αὐτὸν ἀνῆκε. Μάλιστα ἐπειδὴ τιμήθηκε πολὺ ἀπὸ τοὺς Σπαρτιᾶτες ἔπεσε σὲ μεγάλη δυσμένεια κι' ἔμεινε μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὰ 478, ὁπότε οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κάλεσαν γιὰ νὰ μπορέση μὲ ἐπιτύχη τὴν συγκατάθεσι τῆς Σπάρτης νὰ ὀχυρώσουν μὲ τείχη τὴν πόλι. Ὁ Θεμιστοκλῆς πῆγε στὴ Σπάρτη κι' ἔπεισε τοὺς Σπαρτιάτας.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἄρχισαν πάλιν νὰ τὸν τιμοῦν καὶ στὰ 476 ὁ Φρύνιχος παρέστησε τὶς «Φοίνισσες», τραγωδία ποὺ περιέγραφε τὴν καταστροφὴ τῶν Περσῶν στὴ Σαλαμῖνα καὶ ὑμνοῦσε τὴ δρᾶσι τοῦ Θεμιστοκλῆ. Ὡς τόσο τὸ 470 οἱ ἐχθροί του κατώρθωσαν νὰ τὸν ἐξοστρακίσουν, κι' ὁ Θεμιστοκλῆς καταδιωγμένος κι' ἐπικηρυγμένος σὲ θάνατο, ἀφοῦ περιπλανήθηκε στὸ Ἄργος, τὴν Κέρκυρα καὶ τὴν Ἤπειρο, κατέφυγε στὸ βασιλιᾶ τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξην ποὺ τὸν τίμησε μὲ τὴ φιλία του καὶ τὸν ἔκαμε Σατράπη τῆς Μαγνησίας. Ὅταν ὅμως τὸ 461 ὁ Ἀρταξέρξης τοῦ ζήτησε ν' ἀναλάβη τὴν ἀρχηγία τοῦ στόλου του καὶ νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπροτίμησε ν' αὐτοκτονήση. Ἡ Αἴγυπτος προστατευόταν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ στόλο κι' ὁ Θεμιστοκλῆς ποὺ ἦταν πρῶτα ἀπ' ὅλα Ἕλλην δὲν ἐπέτρεψε στὸν ἑαυτό του νὰ συγκρουσθῆ μὲ τὸ στόλο τῆς πατρίδος του, ἔστω κι' ἂν τὸν κυβερνοῦσε ὁ θανάσιμος ἐχθρός του Κίμων.

Ὁ Θεμιστοκλῆς πέθανε σὲ ἡλικία 65 ἐτῶν. Τὰ παιδιά του μετέφεραν τὰ ὀστᾶ του στὴν Ἀττικὴ γῆ καὶ τὰ ἔθαψαν στὴν ἀκτὴ τοῦ Πειραιῶς.

Ι. Βιστάκης

